APPARATUS MEDICAMINUM

NOSOCOMIIS AC GENERATIM CURATIONI

AEGROTORUM PAUPERUM MAXIME

ACCOMMODUS

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b28755704

FRANCISCI MARABELLI

CIVIS TICINENSIS

PROFESSORIS CHEMIAE ET PHARMACIAE IN GYMNASIO BRIXIANO SOCIIQUE ACADEMIARUM MANTUANAE, SENENSIS, GOTTINGENSIS, MEDIOLANENSIS, TAURINENSIS, LIPSIENSIS, VICENTINAE, AC PATAVINAE

APPARATUS MEDICAMINUM

NOSOCOMIIS, AC GENERATIM CURATIONI
AEGROTORUM PAUPERUM MAXIME
ACCOMMODUS

Exhibito sub finem operis specimine seu norma tum pharmacopeae pro castrensibus nosocomiis, tum generalis apparatus medicaminum pro tota republica.

BRIXIAE

IN TYPOGRAPHEO PATRIO.
ANNO REIPUB. GALL. VI. CISALPIN. II.

D. Luigi Langrandi

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ERUDITISSIMO CIVI

PETRO MOSCATI OLIM ANATOMES ET RERUM CHIRURGICARUM PROFESSORI IN TICINENSI GYMNASIO, DEIN MEDIOLANI CHEMIAE AC PHISICAE ETC., NUNC PRAESIDI MAGNI NOSOCOMII MEDIOLANENSIS, SOCIOQUE MULTARUM ACADEMIARUM ETC. ETC.

FRANCISCUS MARABELLI

CIVIS TICINENSIS

S. D.

Lucem demum aspexit hoc opusculum meum, quod a tribus & amplius annis in lucem prodire potuisset. Jam ab anno 1795 *consilii mei te per litteras certiorem feceram, teque rogaveram, ut sineres me inscribere nomini tuo hunc meum exiguum laborem. Quod tibi gratum futurum esse mihi significasti humanissimis litteris eodem anno ad me datis. Perspectae autem tibi sunt causae, quae jam incaeptam Ticini apud* Cominium *operis editionem non re-*

tardarunt modo, sed penitus interruperunt; jamque interruptae editionis iterum suscipiendae cogitationem omnem abjeceram, territus labore, qui impendendus erat in colligendis fragmentis pene totius deperditi manuscripti, & in novo pene opere conflando. Sed postea mutatae sunt res. Huc humanissimis conditionibus adductus ad publice docendam Chemiam & Pharmaciam, instigatus ab amicis, & illectus otio, quod litterariis laboribus per aliquot menses dari consuevit, mutato consilio iterum opus aggressus sum, iterumque in hoc Typographeo editionem suscepi, atque ad finem perduxi. Hoc qualecumque sit opusculum meum judicio tuo submitto, ac libentius, si per circumstantias licuisset, submisissem, antequam typis ederetur. Nec enim me latet, quantopere tu delecteris rebus chemicis, materia Medica, & Pharmaceuticis, in iisque quantopere excellas, ut satis ostendunt praeclara opera tua omnigena eruditione plenissima, quae ad Patriae tuae, atque ad aliarum regionum beneficium in lucem edidisti sive cum Ticini doceres in celeberrimo licaeo, sive cum Mediolanum vocatus publicis functus muneribus ad hominum valetudinem institutis praesideres. Dulce autem scriptoribus

levamen est eos habere judices, qui in disciplinis iisdem versati sunt, in iisque magis eminent: cum enim isti intimius norint rerum naturas, & in scribendo difficultatem, eo libentius parcere solent scribentis erratis, si quae contingant; si quid autem probent ceu laude dignum, judicio suo operis pretium, & scribentis meritum sanciunt. Quod quidem postremum si mihi polliceri non liceat ob exiguitatem ingenii mei, alterum tibi polliceor me fore nempe paratum ea corrigere quae, te judice, correctionem mereri possint. Ut ènim ipse ad me scribebas in ea, cujus memini, epistola, tibi nihil carius esse, quam de te sciri te esse veritatis studiosum et nihil aliud, *sic tibi sincere profiteor me nihil carius habere, quam a viro docto, si quid peccaverim, admoneri. Unum est, de quo te conqueri mihi videor, nec te solum, sed alios plures, quod de hoc argumento latine scripserim, cum opus legendum a multis nihil, vel parum in latina lingua versatis Italico nostro sermone exarari debuisset. Qua quidem ratione ipsemet motus cogitaveram primum Italice opus conscribere; sed candide fateor me demum cessisse aliquorum amicorum officiis, qui ex Anglia, & Germania ad me litteris datis hor-*

tati sunt vehementer, ut ad latiorem operis propagationem latine scriberem. Illi fortasse pro ipsorum erga me benevolentia de me ipso, deque opere meo nimis honorifice sentiunt. Sed eorum consilium, qaorum auctoritas apud me plurimum valet, spernere ausus non sum. Qua in re siquid peccaverim, sin minus excusationem, saltem veniam mereri mihi posse videor, maxime cum defectus emendari facile possit, Italice reddito secundis curis opusculo, ubi utilitas postulet, ut id fiat. Accipe igitur animi mei desiderium. Accipe opusculum pro ratione scribendi mea levissimum, pro rerum natura & argumenti utilitate maximum.

PRÆFATIO.

Eo animi studio, quo semper exarsi erga pia, ut dicitur, instituta, in id pro viribus constanter incubui, ut labores, curasque meas in eorum utilitatem converterem. Hinc quindecim abhinc annis inclyto hujus urbis nosocomio (a) opere et animo addictus eo semper spectavi, ut si quid ingenio valerem, si quid periculi facerem, id totum in subsidium pauperum infirmorum, simulque in nosocomiorum emolumentum redundaret. Hanc voluntatem

(a) *Hæc tribus & amplius abhinc annis Ticini scribebam. Inchoata duobus abhinc annis ibidem editio hujus operis vix ad quinque circiter folia pervenerat, cum ob deplorandum Patriæ meæ infortunium vel ipso manuscripto deperdito interrumpi debuit. Huc ad Chemiæ & Pharmaciæ docendæ munus honestissimis conditionibus adductus novam editionem in hoc typographeo suscepi, novo paene opere conflato, iis tamen retentis ut citius editio fieret, quæ retineri commode poterant.*

meam, hunc animi mei conatum sin minus efficacem, certe sincerum testari possunt innumera, quae pro variis circumstantiis capere volui experimenta, et in lucem edita opuscula mea quaecumque demum ea sint certe fidissimi interpretes animi mei.

Id vero potissimum facere aggressus sum in comparanda ratione medicamentorum, et formularum sive processuum, cum probe intelligerem ab hac pendere plurimum oeconomiae piarum institutionum emolumentum, quin ex altera parte quidpiam detrimenti caperet vis, et actio medicamentorum ad infirmorum valetudinem recuperandam apprime necessaria. Nec enim ita oeconomiae consulendum esse putabam, ut minus consuleretur aegrotorum saluti, quae cum sit praecipuus hujusmodi institutorum scopus sane postulat, ut huic illa subserviat.

Siquidem inhumanum est oeconomiae titulo nimis avare pauperum saluti consulere cum et ipsi homines sint nobis similes et eorum maxima pars magis necessariis et laboriosis societatis officiis detineatur. Quare res haec tam difficilis bonoque publico necessaria viris committi deberet instructis perfecta rerum peritia, ac sincero erga pauperes humanitatis sensu; nunquam vero iis fidendum, qui vel necessa-

riis cognitionibus careant, vel quorum animum nulla vel exigua tangit pauperum cura. Quid enim ab his expectandum, nisi ut in oeconomica piorum institutorum ratione augenda vel inanis gloriolae, vel rerum suarum augendarum studio ducantur, crudeli quodam fastu de oeconomiae incremento, quemcumque demum exitum habiturum hoc sit, unice contenti, nihil vero de pauperum aegrorum salute, vel non nisi simulate solliciti.

Ab horum ego consilio semper abfuisse testor de aegrorum salute cum oeconomiae ratione conjungenda sollicitus, ac sic animo comparatus curam hanc semper suscepi, quaecumque mihi occasio se obtulit de hac re scribendi. Id praestiti cum hujus Ticinensis lycei Professor Carminati Pharmacopeam quamdam collegii Londinensis medicorum jam typis editam quibusdam adnotationibus et animadversionibus augendam mihi tradidit, iisdemque adauctam typis Ticini vulgavit. Quas quidem animadversiones adprobatas peritorum judicio fuisse gavisus sum.

Eodem animo ocasionem libenter arripui, quam mihi praebuit programma ab ea quae sub antiquo regimine *Patriotica* dicebatur, Mediolanensi societate propositum de contexenda in usum pauperum

Pharmacopea. Hanc et ego composui, et quantum mihi licuit prae angustia temporis, quod cum serius ad id animum induxerim, mihi superfuit, ac pro viribus ingenii mei conatus sum sine dispendio salutis aegrorum magis oeconomicam medicamentorum rationem exponere. Quod quidem laboris genus sibi gratum fuisse clarissima societas judicio suo, praemioque monstravit.

Eamdem viam pariter tenui cum vir clariss. Frank, quo tempore hujus Nosocomii clinicen administraret, ejusdemque regimen teneret, re mature perpensa, adhibitisque, indicto medicorum, et chirurgorum Nosocomii congressu, eorum consiliis, ac conventione simul facta circa medicamentorum numerum retinendum, mihi Provinciam concredidit, ut eorum apparatum simpliciori, et utiliori quadam ratione componerem. Quod quidem executus sum, typisque ad usum Nosocomii Ticinensis vulgatum opus gratulatus sum adprobationem, et praemium promeruisse.

Hisce interea doctorum virorum judiciis acrius incitatus cum mihi subiit cogitatio Pharmacopeam ad usum aegrorum pauperum nova quadam ratione, et ampliori utiliorum rerum apparatu elaborandi, ab eo, cujus antea memini, animi

consilio numquam aberrans in id curam omnem deinceps converti. Nam licet in ea semper opinione versatus sim, ut crederem opus non esse tanta medicamentorum copia, quanta adhiberi consuevit, sed longe minori apparatu ex aequo, immo utilius fortasse consuli posse infirmorum valetudini, dummodo accuratus fiat utiliorum remediorum delectus, in hac tamen pharmacopea contexenda illud curavi, ut ex una parte nihil complecteretur, quod superfluum videri possit aequo rerum aestimatori, sed ex altera nihil eorum omitteret, quae ad aegrorum valetudinem sunt necessaria, ut propterea opus non sit nisi sapientis medici judicio ad omne morbi genus curandum per remediorum exhibitorum delectum. Hanc sane utilissimam fore confido, cum sine ullo vel minimo aegrotorum detrimento maxime prospiciat oeconomiae Nosocomiorum rationi. Quod certe manu veluti tangent pia instituta, facta quotannis expensarum supputatione. Quare nisi mea fallat opinio, hanc crederem ceu normam esse posse, quae adhibeatur in usum piarum institutionum, generatim vero in subsidium infirmorum pauperum.

Caeterum is ego non sum, qui velim hoc systema accurate deducendum esse in usum clinicarum institutionum, quae fieri

solent ad studiosae juventutis eruditionem. Nec enim ignoro in hisce scholis utendum esse vario remediorum genere, quae non pauperibus solum, sed pro re nata divitibus etiam inserviant, et ideo pleniorem esse oportere juvenum cognitionem pro dignoscenda vi et actione diversorum medicamentorum, cum hujusmodi cognitio maxime opportuna esse possit, immo et necessaria pro variis locorum, temporum, ac morborum circumstantiis, in quibus medici saepe versari possunt.

Hanc igitur Pharmacopeam destinatam esse volo in usum potissimum pauperum, ac piarum institutionum. Nolo autem tempus inutiliter terere in ratione reddenda, cur vel multa remedia excluserim, vel aliis alia substituerim, utpote magis obvia, ac longe minoris pretii. Haec enim ratio cuique patere potest, qui peregrinus omnino non fuerit in chemiae, ac materiae medicae studio. Sic ex. c. moschum retinendum non esse censui, cum sine magno dispendio ex una parte adhiberi non soleat, et ex altera suppleri ejus vis possit per alia remedia, ejusdem paene efficaciae, ac simul pretii sine comparatione minoris, sicuti sunt stimulantia potentissima ac diffusibilia, quae in hoc opere indicantur, ut praeter opium, camphoram, sinapem,

aliaque plura sunt aether sulphuricus, ammoniaca, carbonas ammoniacae sive simplex sive junctum cum oleo foetido cornu cervi, quod vulgo dici solet sal volatile cornu cervi; quorum quidem remediorum postremum ob olei foetidi, ac valde penetrabilis copiam, quam in se ipso continet, efficitur remedium valde stimulans diffusibile, quod propterea nisi prorsus exaequet, saltem proxime accedit ad vim moscho insitam, et quod magis aestimandum est, sociam habet actionem magis permanentem, ut etiam in praxi non semel, sed saepius clarissime deprehendi. Cur vero praetermiserim etiam extractum chinae, rationes exposui in altero opusculo meo, quod de china lutea non ita pridem prodiit in lucem.

Illud etiam adnotari volo cum interdum non unum, sed plura ejusdem generis remedia proposui, id a me factum esse in gratiam, ac majorem commoditatem medicorum, qui cum in diversis regionibus versentur, ac variis in circumstantiis esse possint, in quibus vel unum prae altero facilius haberi possit, vel unum prae altero in aliquo casu utilius esse queat, aut aegri temperamento conformius, aliisque de causis adjunctisque diversis valde opportunum, habebunt aliquatenus ditiorem

remediorum apparatum, ac praesertim indigenarum minoris pretii, quae substitui facile possint remediis exoticis longe majoris sumptus. Quod ut exaequantur medici satis inculcari non potest, ii maxime qui ad pauperum aegrorum curam vocantur. Hujus generis exemplum suppeditat usus chinae, ejusque praeparatorum, qui multo parcior esse posset quam fieri soleat, paucisque casibus circumscribi, cum ejus loco saepissime adhiberi facile queant alia non minoris efficaciae remedia sine magno dispendio et cum aegrorum utilitate. Quod clarius patet in eo cujus memini opusculo de china lutea.

Hoc autem Opusculum meum in partes tres dividam, quarum prior simplicia, ut ajunt, remedia, et quae ope instituti commercii jam parata inveniuntur, complectetur; altera de remediis praeparatis, et compositis aget, quae diu etiam servari possunt; tertia demum disseret de remediis praeparatis ac compositis, quae ex tempore conflari debent, nec diu perdurare solent.

Prima pars non consistet tantum in indice sive catalogo simplicium, seu remediorum, quae jam parata acquiruntur. Nec solum indicabuntur vocabula officinalia et Linnaeana, nec dicam tantum quae

eorum pars in usu medicaminum adhibeatur, nec solum praeparatorum magis necessaria adnotabo, quae ex iisdem componuntur, et quae in hac Pharmacopea retinere malui. Sed addam quoque eorum vernacula, quibus indicantur vocabula; tum aetatem, ubi de vegetabilibus sermo sit, patrium simplicium solum, vel ex quo ad nos advehantur, aliasque notiones ad ea pertinentes, maxime vero indicabo praecipuos characteres, notas et subsidia quorum ope alia ab aliis discerni facile possint, ab inferioribus meliora, vera ab adulterinis et falsis, idque potissimum exequar, quoad ea remedia, quae saepius et facilius hisce fraudibus subjacent, et quae ob ipsorum utilitatem et pretium magis interest accurate distinguere. Sedulam demum operam impendam in usibus explicandis, quibus haec remedia inserviunt, dicamque qua forma, modo, quave dosi exhibeantur, aliaque plura adnotabo medicis, chirurgis, ac Pharmacopolis admodum utilia

Quae pariter respiciunt remedia praeparata ac composita, quae locum habebunt in secunda, ut monui, et tertia parte, indicabo pro viribus accurate, usus nimirum, pro quibus adhibentur, formas, modos, ac doses, quibus praescribi solent,

nec pariter praeteribo characteres, et qualitates quibus insigniri debent genuina, ac rite parata, mediaque suppeditabo, quibus detegi facile possit eorum alteratio, et corruptio; ac demum utramque partem ut in priori, similiter absolvam monitis quibusdam et observationibus medicis, et Pharmacopolis non minus utilibus.

Has vero tres operis partes anteibunt generalia quaedam monita, quae sciant oportet medici, chirurgi et Pharmacopolae, cum illa respiciant diversorum remediorum praeparationem, conservationem, et praescriptionem, aliaque non pauca ad bonum eorum usum spectantia.

Nec denique prorsus inutile, et injucundum esse credidi, si quasdam formulas adderem, quas medici adhibere saepe possunt pro re nata, et ex tempore. Novam autem nomenclaturam in praeparationibus chemicis simul cum veteri conjungere volui, ut omnium utilitati servirem, et ex altera parte per aptiora vocabula rerum naturas exprimerem.

Illud etiam praetereundum non est, cum indico pondera ingredientium in praeparatione medicamentorum me uti noluisse medicis signis, sed expressis litteris usum esse, quemadmodum et alias me fecisse memini in apparatu medicaminum ad

usum nosocomii nostri composito . Quod optandum esset, ut etiam ab omnibus medicis fieret , cum remedia praescribunt , praesertim si agatur de remediis, ut ajunt, heroicis , quorum usus pro varia eorum ratione , seu dose non parum nocere potest aegrotis . Quae proinde praxis multa nec exigui momenti pericula averteret , quae aliquando nascuntur ab usu signorum medicorum .

Ad calcem hujus operis tabulae tres reperientur, nam quartam , cujus in specimine typis edito memineram , omittam , opportunius remediorum dosibus in suum singulis locum rejectis . Tabularum prior copiam salium indicabit, quam data aquae quantitas solutam tenere valeat. In altera ostendetur , quam facile haec , quae modo prodit , Pharmacopea maxima utilitate aptari posset etiam usui Nosocomiorum militarium , levi tantum apposita aliquorum medicaminum reductione seu modificatione , *levi* , inquam ; nam illud pre oculis haberi volo , quod ab initio monueram et rectissime nonet vir clar. Moscati in suo jam pridem edito Apparatu medicaminum ad usum Nosocomii civici Generalis Mediolanensis *satius esse abundare aliquantulum , quam possibili necessitati deesse , aut angustis nimium finibus maximo ae-*

grorum detrimento clinicen obstringere. Tertia demum specimen, normamque exhibebit, quam sequi facile posset, qui Pharmacopeam omnibus personarum classibus, sive integrae nationi prorsus accommodam brevi etiam tempore contexere vellet, in eaque quisque clare perspiciet, aliquibus remediis additis, et quibusdam aliis temperatis hanc ipsam, quae ad pauperum usum modo prodit, Pharmacopeam ad eum, quem dixi, finem accommodari posse. In hoc praeterea specimine seu prospectu in id diligenter incubui ut cum remedia indicarem ea quoque speciatim notarem quae pro varia personarum conditione atque aetate cuique magis, minusve aptata et convenientia esse queunt, aliaque adjuncta multum utilia.

Interea in hoc prospectu mihi videor jecisse semina quae apta sunt Pharmacopeae componendae quae toti Reipublicae inserviat; quod quidem Pharmacopeae genus tam late patens ad usum regionis nostrae nondum prodiit, licet ab omnibus jam diu expetitum, ac saepe civilis regiminis votis curisque promotum utpote summopere necessarium non solum pro medicaminum serie, eorumque pretio determinando, quod maxime vergeret in publicum bonum, sed etiam pro remediorum

indole, proprietatibus, et qualitatibus, aliisque notionibus ad ea pertinentibus, ac pro formis praeparationum, modisque accurate definiendis. Quo certe plura asseri possent maxime utilia in hac qua vivimus temporum luce. Quod quidem opus cum innuo rem non ingratam nec inutilem patriae meae praestare puto, ac certo confido fore ut Respublica nostra pro eo quo flagrat publici boni studio conceptae omnium spei, votisque faveat, opusque demum compleat tantopere ut monui necessarium.

Ecce interea animi consilium candide expositum, quo Pharmacopeam hanc facere aggressus sum; ecce rationem agendi, quam tenui in ea componenda. Hoc opusculum meum nescio an placiturum sit omnibus, iis maxime, qui cum simpliciorem medendi rationem se tenere profiteantur, simpliciorem quoque hanc Pharmacopeam fortasse voluissent tum ratione habita remediorum generatim, quorum minori numero satis consuli posse putant aegrorum saluti, tum etiam ratione habita formularnm, quas tam multiplices esse nollent, cum cuperent eas pauciori numero comprehendi, et indicari. Veterem demum nomenclaturam medicaminum libentius mutarent, ejusque loco vocabula subrogarent, quae tutius in-

dicarent vim et actionem remediorum, nec tam incerta ac saepe erratica significatione vagarentur, cujusmodi antiquam nomenclaturam esse arbitrantur.

Verum quamvis ego vim sentiam harum objectionum, passus tamen non sum me dimoveri a proposito, nec quidem ut arbitror sine ratione. Nam licet facile assentiar quibusdam remediis, quae retinui, carere posse medicinam, cum tamen de remediis agatur, quae minimo pretio comparari possunt, et quorum maxima pars huc illuc apud nos reperitur, operae pretium esse putavi ea retinere, cum id in commodum medicorum vergere possit ac simul in facilius aegrotorum subsidium, maxime cum eorum vis adeo spernenda non sit, ut negligi omnino possit, ut pote subnixa pluribus medicorum observationibus. Formulas vero, quae videri possunt plures, quam opus sit, retinendas esse putavi, cum has ego existimem non solum expeditiores in praescriptione a medicis facienda, cum haec paucis omnino verbis per ipsas compleatur, sed etiam utiles esse ac valde proficuas, quemadmodum circa earum non paucas experientia me docuit. Summa negotii est eas accurate adhibere et pro re nata et exigentia morbi accommodare, quod sane praestare facile

poterit medici judicium et peritia. Reprehensionem demum mereri non credo quod veterem nomenclaturam in hac Pharmacopea retinuerim. Nam cum nova loquendi ratio, ut ut plausibilior esse videatur, satis pervulgata non sit, nec satis ubique radices egerit systema, quo ipsa nititur, sic rem ego componere debui, ut modum loquendi adhiberem, qui facilius ab omnibus intelligi posset, ac principiis longe lateque adhuc patentibus magis responderet.

Quod si contigerit successu temporis recentem loquendi modum, ejusque principia communiora fieri, et usu medicorum latius adoptari, magis adhuc quam hactenus fecerim, ad eam quam alii desiderarent, simplicitatem me accessurum esse polliceor. Interim aequi rerum aestimatores hoc opusculum meum qualecumque demum sit bono animo accipiant, ac sin minus opus, quod per se exiguum sit, saltem bonam animi voluntatem, quam sinceram esse profiteor, commendent et probent.

MONITA

I.

Ex innumeris quæ huc produci possent quædam opportuniora selegi & quæ scitu magis necessaria existimavi.

Ut quis certior fiat diversas vegetabilium partes debita vi & efficacia operari, hæc quæ sequuntur monita spectet.

1. Notandus est locus, quo vegetabilia nascuntur. Constat enim res aromaticas & fragrantes colligendas esse ex terreno sicco & eminenti, radiisque solis exposito. Videmus revera radicem sylvestris valerianæ, quæ in imo solo, humidisque locis crescere solet, vi & efficacia plurimum illi cedere, quæ in montibus oritur. Simili ratione præferri debent sylvestres plantæ domesticis; ita exempli gratia cichorea, daucus sylvestres &c. iis præferri debent quæ coluntur in hortis. Quæ sane regula generalis est, si ea vegetabilia excipiamus, quæ experientia patet plus odoris & efficaciæ ex cultura recipere, ut accidit in plantis labiatis aut didynamia gymnospermia Linnæi quales sunt mentha, salvia &c.

2 Præferri pariter debent non raro ubi id fieri possit recentium vegetabilium partes aridis

& exhauſtis, uti in plantis, quarum vis ſive activum principium coaleſcit ex partibus ſaponaceis, ſicuti eſſet cichorea, taraxacum &c. Sed id maxime obſervandum eſt in illis plantis, quæ pertinent ad cruciferas aut tetradynamiam Linnæi ut eſt naſturtium aquaticum &c.

3. Rurſus ad eas colligendas ſeligi tempus oportet ſerenum & ſiccum, orto jam ſole ac plene diſſipatis roris & omnis humiditatis vaporibus.

4. Aliqua præterea notanda ſunt accurate circa ætatem, qua vegetabilia colligi expediat. Hæc vero obſervari debent 1. radices plantarum, quæ annuæ dici ſolent, colligendæ ſunt, ubi ipſarum efflorescentia proxime acceſſerit, ſeu antequam valde earum caulis augeatur 2. Biennes vero & perennes veris tempore, aut ſi neceſſitas exigat, etiam autumni 3. Hoc autumni tempore caules, vulgo ſtipites ſecari debent, cum hac tempeſtate ſoleant efficaciorem ſuccum habere 4. ligna ſcindi debent veris initio 5. herbæ antequam flores explicent, colligantur, folia poſtquam emiſerint flores ſuos, ſed ante iſtorum maturitatem 6. flores colligantur poſt ſufficientem eorum explicationem, ſed ante expulſionem pulveris ab antheris 7. Semina demum, cum pericarpia aridiora ſemen continentia ſeſe explicare incipiunt, vel cum ſemina præſertim nuda ſponte, vel ſaltem leviter tacta ſecedunt; baccæ autem non avellantur niſi perfecte maturæ.

5. Sed illud ſedulo curandum eſt, ut herbæ, & folia, quæ colliguntur viridia ſint, non pallida, aut marceſcentia, aut arida, & ubi natura odorifera ſint odorem habeant ſibi proprium, non extraneum, atque folia plantarum

quæ mucosæ sunt, colligantur juniora, & quæ copia succi abundent; reiiciantur propterea quæ dura deprehenderentur, aut arida.

6. Ligneæ radices antequam exsiccentur spoliari debent ea parte, quæ continetur in centro, idest lignea parte; & quæ crassæ & succo plenæ deprehenduntur, debent in segmenta scindi.

7. Hæc autem omnia collecta æstivo tempore radiis solis exponi debent, donec sicca fiant, vel solis defectu in aliquo loco ponantur, qui solis vices explere possit, ut celeriter exsiccentur, ac ita vitent periculum fermentationis, vel marcescentiæ, cavendum tamen a loco immoderate calido. Flores pene omnes siccari debent, ac conservari absque eorum calicibus, iis exceptis, qui aromatici sunt & classe didynamiæ gymnospermiæ, quoniam in calicibus maxima istorum vis continetur.

8. Semina abundantia succo & oleo esse debent recentia, sine rancido, ac bene nutrita; farinacea vero arida, integra pariterque rite nutrita esse debent, nec corticem habere levem, fragilem, ac facile divisibilem; quæ vero continent oleum essentiale, sint recentia, ac plena, ac tamquam inutilia reiiciantur, quæ antiquata sunt, & vacua, parumque odoris, & saporis emittunt.

9. Generatim vero non vegetabilium solum sed & animalium partes (quas tamen convenit quotannis comparari) prœsertim indigenæ conservari debent in aridis locis, suis quæque bene clausis receptaculis, præsertim vitreis quoad maximam partem si fieri possit ne eos afficiat aut mucor, aut teredo. Ubi vero abundent aromate aut principio volatili & acri; tum non arido solum, sed & frigido loco servari debent, & in va-

sis magis, & interdum pro aromatis copia vel alterius principii ermetice clausis. Quoad radices demum antequam conserventur, aut in usum deducantur solvi accurate debent a terra, si quam continerent.

II.

Substantiæ aromaticæ, quæ adhibentur in pulverem redactæ, reduci non debent in pulverem nisi quo tempore utendum iis fuerit, aut saltem eæ debent in minima quantitate reduci, eædemque accuratissime in vasis bene clausis servari. Immo si sermo sit de substantiis, quarum principium valde activum sit, acre & maxime volatile, aut alterationis obnoxium, illæ absolute conterendæ in pulverem non sunt, nisi toties quoties iis utendum erit. Ejusmodi sunt Cantharides, sinapes, &c.

III.

Dum in pulverem conteritur mercurius sublimatus corrosivus, semper caute muniendi sunt oculi, os, & nares, ut omne periculum quod conterenti immineret arceatur. Eadem cautio adhibenda est dum conteruntur Cantharides, sabadilla &c.

IV.

In præparatione infusorum digestio nunc sufficit, & præstat frigida, nunc calida requiritur, aut ebullitio lenis. In primo casu substantiam, qua utendum est, oportet exhiberi in pulvere subtilissimo, ac sæpius agitari mixturam. Sic

frequenter parari expedit spectata vel morbi, vel œgroti natura, ed indole, infusum chinæ sive communis, sive luteæ, aut amarorum aliorum, quæ chinæ succedanea sunt, tum gentianæ, baccarum juniperi &c. Sed baccæ cum difficile in pulverem conteri possint, non adhibentur nisi contusæ. Gentiana vero conteri in pulverem debet, sed opus non est eam conteri in pulverem adeo subtilem, nec exigit aliquando eam agitari nisi perraro. His, aliisque substantiis sæpe infusa parantur etiam cum calida digestione. Sed quæ posteriori hac methodo semper præparantur infusa, sunt infusum absynthii, valerianæ, sambuci, chamomillæ, fœniculi, centaureæ, liquiritiæ &c.

V.

Hic subiiciam canones, quos observare opus est in præparatione tincturarum, qui canones etiam in præparatione infusorum passim locum habent. Vegetabilia sint recenter & modice exsiccata, nisi recentia præscribantur. Incidantur etiam, atque contundantur ante affusionem menstrui. Si in balneo digestio fiat, totum opus absolvitur temperatione caloris, qui toto tempore lenis sit oportet. Vas circulatorium, quod adhibetur, amplissimum sit, ac incalescat, antequam lutentur juncturæ, digestionis tempore agitetur vas crebro.

V I.

De iis, quæ observari debent in præscriptione decoctorum exequenda.

1. Illud primo cavendum est, ne ebullitioni

subiiciantur nisi substantiæ, quas constat pro eo gradu caloris non amittere eorum medicinalia principia, ac ideo nullam pati noxiam mutationem. Quare ebullitioni subiici nequeunt vel saltem nisi levissimæ, substantiæ præditæ principio aromatico, subtili, volatili, nisi forte eo ebullitio spectaret, ut quis vellet eo principio easdem spoliare; itemque purgativæ ebulliri non debent, quæ præcipue quandam resinæ copiam contineant, uti sunt rhabarbarum, jalappa, senna &c. Substantiæ autem amaræ mucilaginosæ, ac dulces levem tantum ebullitionem suscipiant; alioquin decocta alterationem patiuntur, ac inde fiunt displicentia, & palato ingratissima, mucilaginosa vero etiam fastidium, & pondus afferunt stomaco.

2. Quo magis substantiæ adhibendæ in infusis, sive decoctis sunt duræ, eo longiorem infusionem, aut ebullitionem postulant, & antequam hisce operationibus subiiciantur, oportet eas in pulverem aliquatenus redigi, vel si id fieri nequeat, saltem eas scindi, aut lima minui opus est.

3. Ubi decoctio facienda sit ex variis rebus composita, sequentia observari debent in praxi. Primo loco ebullitioni subiaceant ligna ac duriores radices 2. cortices 3. aliæ radices minus duræ, ea proportione servata, ut spectato gradu duritiei primo duriores, deinde teneriores, mucosæ & dulces ebullitioni exponantur: 4. fructus: 5. Herbæ primum aridæ, deinde virides: 6. semina, nisi fuerint cerealia, quæ longiorem ebullitionem exigerent, ut de lignis dictum est: 8. flores, quos tamen raro contingit ebullitionis indigere.

4. Decocta vel infusa quæ facienda sint ex substantiis continentibus principium aromaticum,

autaliud volatile, quo privanda non sint, parari debent vasis clausis.

5. Sed in præscriptione decocti potissimum curandum est, ne peccetur in dose, seu proportione ingredientium servanda. Nam sæpe contingit, ut major, quam opus sit, rerum copia ordinetur, ac tum decoctum nauseam affert, onerosum fit stomaco, ac sine ægroti utilitate valde dispendiosum. Sane vehiculum, quod in eo faciendo ad hibetur aptum esse nequit nisi absorbendæ determinatæ portioni medicinalis principii ingredientium, ex quibus decoctum coalescit: ubi vero minor, quam oporteat, in decocto proportio servetur, minus efficax, minusque operosum quam morbi natura postulet, decoctum efficitur. Ut medium illud servetur, quod optimum est, sequentes proportiones in eo præscribendo plerumque servari poterunt. Pro decocto faciendo ex radicibus, corticibus, aut lignis exsiccatis proportio servetur pro qualibet decocti libra a duabus drachmis usque ad sex prout magis, aut minus saturum desideratur, & prout ingredientia sunt magis minusque ponderosa. Pro decocto autem herbarum, foliorum, aut florum pariter exsiccatorum ab una ad tres drachmas pro qualibet decocti vel infusi libra proportio teneatur.

VII.

Etiam in usu clysterum utilia esse queunt monita, quæ sequuntur. Si clysmatum resorptio requiratur, & interdum plenaria consumptio, ut in enematibus nutrientibus, & ut dicunt antispasmodicis, resolventibus &c. unciæ sex generatim tum sufficiunt sine ullo stimulante irritan-

te; si id vero requiratur, varia tunc addenda sunt ad alvi obstructiones reserandas, & intestinum stimulandum, post colaturam decocti pro vario scopo, ut sunt nitrum, mel, sal culinare, seu anglicum; sal ammoniacum, fortior si irritatio indicetur, propria tum purgantia seu emetica requiruntur, uti tartarus emeticus, scilla &c.

VIII.

De aquis distillatis hæc monenda censeo. Ubi istæ hauriendæ sint a vegetabilibus continentibus quipiam aromatis, certum est, ubi de pauperibus agatur, iis suppleri egregie posse per infusa, quæ fiunt ex iisdem plantis. Quod si de aquis agatur, quæ ducantur ex vegetabilibus aromate destitutis, certum pariter est eos non tantum in pauperum usu quam cœterorum prorsus inutiles esse. Adde has vetustate temporis corruptioni subjectas esse. Quare ubi absolute necessarius judicetur usus aquæ distillatæ, ut ob solutionem sublimati corrosivi, tartari emetici, lapidis caustici & infernalis, extracti saturni &c., opportunior erit in hisce casibus usus aquæ communis distillatæ.

IX.

Curandum est diligenter, ut Electuaria levigata sint, habeantque consistentiam, & colorem omnino parem.

X.

Ut vero parentur extracta, sumendi sunt succi, aut liquores hausti per infusionem vel

decoctionem. Hi nudo igni exponantur, ut ſiat evaporatio, quæ talis esse potest, ut eorum nisi pars tertia circiter supersit. Sed ubi ad hanc perventum sit prior operatio cesset oportet, & deinceps continuari debet evaporatio balneo maris in vase non metallico, perennique materiæ mixtione ope spathulæ ligneæ, donec necessariam consistentiam ea assequantur. Quæ quidem singula rite observanda sunt in præparatione extractorum, ne extracta empyreumaticum, vel alias noxias qualitates acquirant, quæ sine præscriptis cautionibus cum non exiguo detrimento facile ingruunt, tum etiam ut acceleratio evaporationis obtineatur.

Ne vero contingat extracta aquosa præsertim molliora postquam conflata fuerint successu temporis mucorem acquirere, opus est antequam extractum tollatur a balneo maris aliquam unciam adiungi spiritus vini & agitari mixturam. Ceterum opus est extracta aquosa præsertim molliora sæpius renovari.

Omnia extracta ut rite parata censcantur, nec odorem, nec saporem empyreumaticum preferre debent; bene vero exhibere aliqua saltem ratione suscipientis gustui illius substantiæ saporem a qua hausta fuerunt, odoremque ejusdem substantiæ, ubi hæc fuerit naturæ aromaticæ. Atque hæc generatim monuisse nunc satis est. Nam peculiares notas pro singulis suo loco referemus.

XI.

Quoad pilularum, vel bolorum usum hæc inter cætera notari volo.

Pilula, ut unicuique notum est, medicamen

est internum, solidum, partibus coherentibus constans ſiguræ sphericæ, nec pondus excedens unius vel ad summum quatuor granorum; nam ubi excesserit, non pilulæ sed boli vocantur. Videndum est itaque qualis sit excipiendorum natura, & consistentia, quæ si talis fuerit, ut in hanc ſormam ipsa per se redigi possint, opus non est excipiente, vel consistuente. Si vero animus fuerit ea sub dictis formis exhibendi sicca, & pulverulenta, tunc necessarium est uti aliquo constituente, cujusmodi esse poterit aut mel, aut syrupus, aut oximel, aut mucilago aliqua, vel extractum, aut rohob, aut conserva &c.

Ceterum perinde non est uti indiscriminatim quocumque excipiente. Nam semper expedit medicum accurate definire, ac seligere illud excipientis genus, quod indoli, ac proprietatibus ingredientium, quibus conflari debent pillulæ, seu boli, rite respondeat. Hinc si Medicus præscribat sumendas in pilulis, vel bolis aliquas substantias siccas & pulverulentas, quæ sub non exiguo volumine exibendæ sint, nec expediret usus alicujus extracti, vel roob, vel conservæ, ne magis, quam opus sit, volumen augeatur, vel aliis de causis, utendum erit pro excipiente mucilagine arabica, vel altheæ, non vero syrupis, aut mele despumato, vel oximele, cum horum usu obtineri nequeant nisi fragiles massæ, quæ in pilulas vel bolos reduci vel nullo modo possunt, vel non nisi maxima difficultate, & incommodo. Hinc a Pharmacopolis merito socordia medicorum redarguitur, qui sine ullo discrimine sub ea forma reduci præscribunt cum eo costituentium genere chinam, valerianam &c. Qua in re a quibusdam medicis passim peccari solet.

Quæ medicorum inadvertentia non exiguum parit incommodum, maximum vero incommodum parit in nosocomiis, in quibus magnus est ægrotantium numerus, inservientium autem exiguus.

Ubi vero ingredientia sicca & pulverulenta, quæ sub prædicta forma præscribuntur, aut ob eorum maximam vim, aut aliis de causis sub exigua mole exhibenda sint, ut mercurius dulcis, sulphur auratum antimonii, camphora, limatura ferri vel sola, vel aliis pulveribus juncta, scilla &c., expedit uti tamquam constituente aliquo extracto, aut conserva, aut roob; resque male cederet, si etiam in hisce casibus, aut mel despumatum, aut oximel, aut syrupus præscriberentur.

Dum tamen hæc dico a numero constituentium extracta mollia, conservas, & roob non reicio etiam pro substantiarum siccarum & pulverulentarum genere, licet sub non exiguo volumine istæ exhibeantur; nec enim inficior ea absolute in hunc usum posse adhiberi. Id unum intelligo raro expedire ut in simplicem usum constituentium adhibeantur, cum nimis augerent substantiarum massas, & ex altera parte ægrotis non leve incommodum afferrent. Hinc supra recte monuisse videor longe opportunius in usum hujusmodi aliquam mucilaginem adhiberi.

Ceterum in constituentium usum venire possunt etiam mel despumatum, oximel, & syrupus, ubi in pilulas vel bolos exibenda sint extracta dura vel sicca & sapo aut alia remedia; quæ ipsa per se, cum sola additione exiguæ partis alicujus corporis mollis aut fluidi facile contrectari & dividi in pilulas vel bolos possint, tum etiam ubi præscribantur recensita remedia, aut alia extracta mollia, vel conservæ, vel roob in

ea qua opus est quantitate simul cum medicamentis siccis & pulverulentis, quæ per se licet prædictis constituentibus tractentur, nec contrectari nec in formam pilularum vel bolorum converti possunt. In hisce casibus prædicta excipentia loco mucilaginum opportunissime adhiberi possunt, nec raro istis utilius; & prælationem mereri, nisi quidpiam aliud medicus sibi proponat assequendum, extractis, roob, aut conservis, cum istorum usu nimis excresceret massarum moles.

Generatim nunquam opportuna sunt pro constituentibus liquida spirituosa ad usum pilularum vel bolorum; potius aliquando aqua huic scopo apta esse potest, ut videre est in pilulis sublimati corrosivi.

Rursus utilius pro medici judicio esse potest unumpræ altero constituente adhiberi, cum scilicet unius usu præ altero vis & actio augeri aut juvari possit ingredientium, seu basium. Sic ex. causa intenditur actio remediorum diureticorum, si pro constituente eligatur roob Juniperi, aut oximel scilliticum &c. quam alia diversi generis; Sic etiam in usu pilularum corroborantium utilius inservit usus extracti amari &c., quam roob baccarum Sambuci, aut pulpæ prunorum &c. Idem dicendum de aliis quæ afferri possent exemplis.

In costructione autem pilularum seu bolorum semper aliquo pulvere utendum est, quo pilulæ seu boli conspergantur, ne ob earum tenacitatem manibus, aliisque corporibus adhæreant. Id fieri præterea aliquando debet, ut pilulæ aut boli paululum indurentur in eum finem, ut contrectari manibus, ac dividi possint. Illud quoque notari opus est, ubi sub his formis præ-

scribantur fluida, vel mollia corpora, cum necessarius sit pulveris usus ad ea continenda, perinde non esse uti quocumque pulvere, cum magis expediat usus unius præ alio, illius scilicet, qui magis congruat naturæ ingredientium, ægrotorum indoli aliisque circumstantiis, quæ possunt occurrere. Quare medicus imprudenter se gereret, qui pulverum delectum arbitratui Pharmacopolæ dimitteret.

Quare pro suscipientibus, quos dulce delectet, nisi morbi indoles id prohibeat, pulvis radicis liquiritiæ opportunissime adhibetur. Hujus autem loco, ubi ejus usus impediatur, inpromptu est pulvis radicis altheæ, qui ex una parte simplex est & omni fere sapore caret, ex altera plures utilitates in aliquibus circumstantiis afferre potest. Silentio huc prætereo pulverem amyli, lycopodii &c. opportune ad id muneris adhiberi posse, cum præ occulis habeam eam quam in hac Pharmacopea pro pauperum usu mihi proposui, simplicitatem. Quod si ægrotantium gustus delectetur amaris, aut alio saporis sensu, si morbi natura id permittat, multoque magis si postulet, expedit aliorum pulverum usus, ut corticis Salicis, Hypocastani, quorum alteruter semper loco chinæ in dictum finem adhibendus erit, tum etiam usus radicis gentianæ, florum chamamillæ, valerianæ, seminum anisi, corticis citri, &c. Unius præ altero pulveris usum præscribere ad medicum spectat pro variis sibi perspectis circumstantiis. Ast usum aliquibus Medicis familiarem probare non possum pulveris seminum citri, cum hic pulvis subito rancidus efficiatur & ingrati saporis, quo vel ipsæ pilulæ, seu boli afficiuntur. Quæ incommoda ut vitarentur, oporteret singulis vicibus semina in

pulverem conteri: Id quod non leve incommodum afferret, nec exiguam temporis jacturam.

Illud quoque notandum est ex unius præ alio pulvere delectu non exiguam utilitatem trahi posse, quæ certe contemni non debet; eam scilicet, quæ in delectu pulverum oriri potest ab ipsorum, ut ita dicam, affinitate cum actione medicaminum, & cum indole, seu natura morbi; quæ quidem affinitas multum juvare potest medicamentorum actionem, & vim. Sic ex. causa ubi pilulæ præscribuntur ut ajunt antispasmodicæ sive antistericæ præferri juvat aliis pulveribus pulverem valerianæ, vel camamillæ &c., pro iis, quæ adhibentur in pectoris morbis curandis pulverem liquiritiæ aut altheæ &c. pro pilulis ut dicitur antifebrifugis pulverem Hipocastani, salicis, gentianæ &c., in iis quæ ad excitandum adhibentur, pulverem seminum anisorum, corticis citri &c., qui pulvis sæpe adhibetur etiam in pilulis, quas supra diximus antifebrifugas non sine exigua utilitate præsertim cum agitur de gratia quadam pilulis, seu bolis concilianda. Sic pariter pulveres quos innuimus in usu pilularum antifebrifugarum locum habere possunt pro pilulis etiam antispasmodicis, iique demum in harum usu præscripti juvare & ipsi possunt etiam pro pilulis antifebrifugis. In his delectus unius præ alio pulvere a medici peritia, ac judicio pendet, eo semper retento, quod dixi unum super alterum prælationem justo titulo mereri posse.

Quod spectat ad ea remedia, quæ dici solent heroica quorum vis cum maxime activa sit, & energica postulat, ut eorum dosis accurate definiatur, ad mala vitanda, quæ oriri possunt ab eorum dosibus indefinitis, & arbitrariis, hæc nun-

quam venire debent in usum neque constituentium neque pulverum titulo involvendi & indurandi pilularum massas. Quare in hos fines nunquam adhiberi debent ex. causa neque extractum aconiti, cicutæ, scillæ &c, neque pulveris digitalis, squillæ &c. Scio quidem in dictos usus hæc quoque remedia adhiberi posse, dummodo accuratissime eorum dosis definiretur. Sed ajo id accuraté præscribere admodum difficile esse, & ex altera parte esse maxime periculosam pro hisce remediis eam indeterminatam præscriptionem, quæ pro aliis fieri & indicari solet vocabulo *quantum sufficit*, aut alio simili. Hoc enim sine periculo passim fit in præscriptione substantiarum, quæ tanta circumspectione tractandæ non sunt, cum ab eorum indeterminata quantitatis præscriptione gravia pro ægrotis incommoda timeri non possint.

Præterire observationem non debeo ut pote non inutilem, quam innuit pro pilularum præparatione &c. Pipenbring, cuius verbis eamdem exhibeo. Pharmacopei quidam exitioso plane modo, in præparatione massarum pilularum non calefaciunt tantum pistillum mortarii, sed incandescunt, quo modo massam plane perdunt, destruunt, pulveres comburunt sæpius in iis contentos, quo extracta vel gummata, seu resinæ plane rancescunt, qui odorem plane inamœnum dein acquirunt, sed effectus eorum plane destruitur, & alteratur noxio plane modo. Melior hac via observatur, si mortarium tantum calefacit Pharmacopeus, uti & pistillum, quo dein contusionis ope massa magis compacta, & in frigore leviter congelascens paratur. Ego vero putarem ubi res postulet, ut mortarium calefiat, id fieri debere in balneo maris.

Monendum est insuper ne massæ pilularum jam præparatæ in officina serventur diutius, cum expediat pilulas conflari, intereadum præscribuntur. Alioquin sæpe vis pilularum variatur, aut ipsæ pilulæ durescent; quo fit ut in corpore non solvantur, sed integræ fere per secessum abeant. Expedit etiam præscriptas pilulas paulo moliores conflari, nec pilularum copiam a medico præscribi, quæ ad multos dies perdurare debeant, sed in minori copia præscribi pro rei exigentia, ac frequentius, si opus sit easdem renovari.

Denique observare universim juvat sub forma bolorum & maxime pilularum ea remedia opportune adhiberi 1. quæ vim habent agendi in exigua quantitate, cum ea præscribi possint in parvo volumine 2. quæ si præscribantur sub alia forma, gustui molesta sunt, & ingrata 3. a quibus promptus ac celer effectus non exigitur 4. præsertim cum res necessario postulat, ut remedia exhibita aut lente operentur, ut maximi interest speciatim in usu sublimati corrosivi, aut successive, ut in mosco, aut sale volatili cornu Cervi &c. Hæc enim duo cum in pilulis exhibentur, actionem exerunt magis permanentem. Sed jam patet pilularum usum non esse pro infantibus, sed tantum pro ægrotis majoris ætatis, & ubi deglutitio non proibetur.

XII.

Ut certitudo habeatur de perfecta saturatione salium, quæ ex acido cum basi quacumque conflantur inter notas exhiberi solitas ea opportune se prodit ut videatur an exoriatur aliqua effervescentia in solutione salis quod præparatur ex additione novæ partis tam acidi, quam basis;

ea tamen cautione, ut utrumque sit ejusdem naturæ cum sale quod præparatur: qua in re facile contingere potest illusio ob diversitatem ex. causa acidi aut alcali quod adhiberetur, uti contingeret si adderetur alicui acetiti, vel muriati acidum sulphiricum, aut cuidam ammoniati adderetur alcali fixum vel calx, ac ita de ceteris exemplis. Hæc quam tradidimus regula pro cognoscenda salium neutrorum saturatione, quæ sane passim multum interest, quamvis ipsa per se tutissima, sit atque certissima, semper tamen non sufficit in eum finem ut necessarius & fixus saturationis gradus deprehendatur. Hinc chimicis diversa criteria sive reagentia proponuntur, quibus superabundantia aut unius, aut alterius principii, ex quo salia neutra conflantur, indicatur. Verum hæc quæ proponuntur subsidia fallacia sunt & equivoca saltem non raro deprehenduntur; qua de re alibi me dixisse memini jure conqueri Celeberrimos Chemicos. Hinc nihil tutius nihilque ex altera parte facilius criterio saporis esse potest, ut scilicet nec sapor acidi, nec sapor basis se exerat, bene vero sapor quidam salsus, sui generis peculiaris, & singulis salium generibus proprius. Hoc sane subsidio quisque in arte chemica expertus accuratam saturationem salium prædictorum facilius agnoscit, quam alio quocumque criterio; quod saturationis punctum hoc eodem subsidio agnoscere poterit etiam ubi alcali aut terræ puræ sive acido carbonico destitutæ adhibeantur. Quæ quidem bases adhibendæ non sunt, non quod proposito fini inservire non possint, sed ut magis caveantur in hac re pericula quæ possent oriri, utque facilius agnoscatur saturationis punctum.

Ubi vero de sale ageretur quod pro base alcali haberet, oportunissimum est radicem *rhabarbari palmati* contritam in pulverem adhibere pro dignoscendo basis excessu, cum illud criterium sit tutum, ac constans ad detegendam cujuscumque portionis alcali presentiam, ut alibi ostendi, ac videri poterit ubi de RHABARBARO.

Ad dignoscendum autem acidi excessum in salibus neutris utiliter adhibetur tinctura Heliotropii, dummodo parata fuerit aqua distillata & satis diluta.

Attamen in aliquibus salibus ut tutiores simus hæc non habere basis excessum, magis expediet aliquantulum eorum acidum abundare cum nihil ab hoc exiguo acidi excessu timeri possit, multum a basis excessu. Ejusmodi sunt TERRA FOLIATA TARTARI, TARTARUM SOLUBILE, & LIQUOR CORNU CERVI SUCCINATI.

Cœterum ad obtinendam salium neutrorum accuratam, intimam, ac facilem, quantum fieri potest, saturationem plurimum juvat sæpe agitare mixtionem salinam, aliqua tamen cautione, & semper usu spathulæ vitreæ, tum etiam solutionem salinam exponere aliquo temporis spatio levi calori, ac deinde ipsius saturationis periculum facere, ut ubi opus sit pars illius principii, quod deest, eidem addatur.

Illud demum ut maxime necessarium curandum est ut saturatio & evaporatio salium in vasis fiat aut vitreis aut lapideis ut multa caveantur pericula.

XIII.

Ubi præscribi contingat syrupum aliquem, cujus formula in hac pharmacopea minime indi-

cetur, licet hoc rimediorum genere ut plurimum medicina carere sine damno possit, suppleri tamen a medico facile poterit etiam ex tempore sequenti ratione. Si de syrupo aromatico agatur, cum substantia, qua ipse componi debet, copia olei essentialis abundat, satis erit portionem ejusdem cum melle conjungere; quod facilius executioni mandari etiam poterit ope modicæ mucilaginis arabicæ, aut alterius cujuslibet. Quod si substantia, quæ ad syrupum conflandum paratur, olei essentialis ægestatem patiatur, infusum extrahitur satis saturum, atque in eodem in vase clauso dissolvitur per balneum maris sufficiens copia sacchari, & soluta percolatur per telam lanæ, atque in usum deducitur. Atque hæc postrema ratio adhibetur, ubi purgativi syrupi conflandi sint. Si vero sermo sit de syrupis, quorum vis pendeat a principiis fixis, minusque volatilibus, quam fuerit substantia ad id operis destinata, ubi hæc succo plena fuerit, ejus succus extrahitur, purificatur, si opus sit, atque in eodem solvitur, ut paulo antea dicebam, aliqua portio sacchari; ubi autem prædicta substantia aut prorsus arida, aut minimo succo donata inveniatur, decoctum satis saturum parari oportebit, eademque ratione deinceps progredi, quam nuper indicavi.

Quod ad eos syrupos attinet, qui parari possunt ex tempore, interea dum præscribuntur, aut qui facile renovari sæpe possunt, & qualibet anni tempestate, aut qui sine ebullitione, vel cum minima parari possunt, opportunissimum erit in eis uti melle loco sacchari ad dosem viginti quatuor unciarum circiter pro qualibet libra liquoris: in iis autem, qui ad dura-

tionem destinarenteur, maxime in quorum præparatione utendum esset decocto aut succo, cum id obtineri non posset, nisi satis diuturna ebullitio fieret in eum finem, ut a mucore, fermento, aliisque alterationibus defenderentur, hinc prœdicta mellis subrogatio loco sacchari locum habere non posset sine damno ægrotorum, cum mel quamdam ebullitionem pati non soleat, quin ipsius proprietates alterationem patiantur.

I V.

Monendum est præterea electuaria, extracta, roob & syrupos ubi parata fuerint seponi & claudi accuratissime debere in vasis exiguis vitreis vel figulinis, ea tamen lege ut primum fuerint frigefacta, eademque rursus custodienda esse in frigidis & siccis locis; iisdemque locis servandas esse aquas distillatas easdemque claudendas in vasis vitreis subere & charta coopertis.

X V.

Quod demum ad unguenta pertinet, hæc quæ sequuntur observari volo. Ea servari debent in vasis vitreatis figulinis, rite clausis, & ab aere, ab humiditate, & a magno calore protectis.

Reiciantur unguenta 1. quæ odorem non prœferunt substantiarum aromaticarum, ex quibus, ipsa constant; 2. quæ colore destituta inveniuntur, qui dominantis principii peculiaris sit; 3. quæ demum odorem emittunt rancidum a vetustate vel ab ignis actione perceptum.

X V I.

Medicamentorum doses in hac Pharmacopea

exhibere nec inutile, nec inopportunum censui. Has ego referam suis quasque locis earumque dimensiones a minimis usque ad summas indicabo, & quæ sumi debent intra spatium viginti quatuor horarum vel repetitis vicibus sæpius aut rarius pro varia morbi, medicamenti, & aliarum circumstantiarum indole, & concursu.

Quod tamen dum exequor, non intelligo indicatam seriem dosium in medicaminum præscriptione alterari aut temperari omnino non posse. Nec enim ignoro remediorum doses varias pati posse, immo & debere modificationes, ratione spectata ætatis, climatis, sexus, temperamenti, vitalium virium, indolis morbi, ejusque durationis, alimentorum, & exercitii generis, & conditionis ægroti, aliarumque plurium circumstantiarum, quæ passim emergunt. Sed illud quoque certissimum est plurimi interesse seriem dosium in remediorum præscriptione accurate, prudenter, & caute exhibere; idque maxime utile censeo pro junioribus medicis, quorum præsertim utilitati studeo hoc qualicumque labore meo ad errores & equivocationes arcendas, in qua cum ægrorum damno non raro juniores incidere solent. Ceterum recte monet clar. Lieutaudius *expedire ut quisque quamdam seriem dosium sibi concinnet, quam Enchiridii instar diurna manu versandam alta mente reponat*.

Illud universim Medicus habere præ oculis debet in remediorum præscriptione, quæ dicuntur heroica, & quorum vis & efficacia nondum clare innotescit, incipiendum semper esse a minimis eorum dosibus, nec istas augendas esse nisi per gradus maxima diligentia & cautione.

X V I I.

Servanda insuper est mundities summa vasorum & reliquorum omnium instrumentorum, quæ in pharmacopoliis adhibentur. Exulent instrumenta ex CUPRO, AURICALCO confecta in tractandis, præparandis, asservandis salibus, salinis, oleosis, saponaceis &c. hinc numquam admittenda pro dictis usibus mortaria, cochlearia, pistilli, aliaque instrumenta adhiberi solita, quæ ex cupro, auricalco composita sint. Adhibeantur mortaria lapidea & ferrea; ex ferro constent libræ majores, cochlearia &c., libræ vero minores ex ebore; itemque æxigua mortaria, spatulæ &c. ex vitro, vel ligno solidiori. Idem dicendum est de STANNO, quod sæpe PLUMBO adulteratum inveniatur; quare numquam extracta, roob, electuaria &c. in vasis stanneis asservanda sunt; horum igitur loco adhibeantur vasa argillacea quæ plumbo incrustata non sint.

Quæ sane monita de CUPRO & PLUMBO vitando experimentis nituntur satis notis seu malis symptomatibus, quæ ex effectibus PLUMBI & CUPRI se prodiderunt, de quibus tam multa scripserunt celebriores *medici*. Inter præcipua opuscula, quæ de hac re nuper edita sunt, lectu dignæ sunt elucubrationes duae cl. *Fothergill.* quarum una est de veneno CUPRI, altera de PLUMBI veneno insertæ diario Anglicano vol. 5. cui titulus est. *Letters and. Papers &c. Batt.* 1792.

X V I I I.

Pondera medicinalia maxime expediret esse

generatim æqualia. In hac Pharmacopea monere juvat libram constare duodecim unciis, unciam octo drachmis, seu viginti quatuor scrupulis, drachmam scrupulis tribus, sive septuaginta duobus granis, scrupulum viginti quatuor granis constare. Nec præterire volo vasculum & cochleare, quorum mentio in eadem pharmacopea passim fiet pro mensura, qua exhibenda remedia sunt, equivalere, prius unciis tribus, alterum unciæ dimidio circiter. ANA demum vel anatica portio denotat æqualem diversorum medicamentorum dosim.

PARS PRIMA

MATERIA MEDICA.

A

ABSINTHIUM VULGARE OFFICIN. *Artemisia Absynthium Linnaei* Medeghetto *Longobardorum*.

Planta perennis & suffrutex crescit in ruderatis, & aridis locis; apud nos colitur etiam in hortis. Adhibetur HERBA interne in pulvere a dimidio scrupuli usque ad dimidium drachmæ bis vel ter in diem, sed sæpius in infuso a dimidio drachmæ usque ad tres; quando in pulvere præscribitur, quod raro contingit, passim sub forma electuarii & simul cum aliis remediis adhibetur; externe vero in decocto a duabus drachmis ad sex reddita colatura duarum librarum decocti, & aliquando utilius conjuncto sali muriatico. Paratur EXTRACTUM, quod deprehensum est continere sal ammoniacum.

In annalibus chemiæ clarissimi *Crell* ann. 1789 part. IX. legitur quemdam *Kunsemuller* dictum instituisse chimicam analysim ABSYNTHY, ipsumque asseruisse se non potuisse detegere amaritudinem nisi in exigua copia RESINÆ, quam in ipso reperiit.

ACETUM VINI ALBI *Acidum acetosum*.

Melius ACETUM censetur quod limpidum sit, purum, acidum & gratum, & quod majori quam quadragesima sui parte salis alcalinis sa-

turatur, alioquin effœtum acetum habetur. Acetum vini quo majorem acorem habeat eo certius suspicari licet oleum vitrioli esse adiectum. Nihil quidem noxæ parva hujus acidi adiecti quantitas affert. Plurima autem pars aciditatis, si ab acido vitriolico majori ex parte profluat, noxios effectus, variaque incomoda producere potest.

Ut agnoscatur an admixtum sit ACIDUM VITRIOLI, instillari potest calcis in aceto forti solutio aceto mangonii suspecto, & ubi limpidum persistat, purum acetum est: cui vero admixtum sit acidum vitrioli, illud turbatur ac sedimentum dimittit. Sumi etiam potest ad cognoscendum, an aceto inhæreat ACIDUM VITRIOLI, parva hujus aceti portio, eique instillari ACETI SATURNI guttæ aliquot; & mox orietur præcipitatum album, quod affuso ACIDO NITRI statim iterum solvetur, si ab acido vitrioli liber sit liquor; nisi solvatur, sed liquor turbidus maneat, indicium est, acidum vitrioli ipsi inhærere. Addi etiam potest pro tutissima regula hoc aliud periculum. Saturetur portio suspecti aceti antea evaporatione ad tertiam sui partem reducti cum SALE TARTARI ALCHALINO purissimo. Filtretur deinceps & evaporetur, donec perveniat ad densitatem fluidi juleppi. Tum frigefacto liquido TARTARI VITRIOLATI crystallos invenies in vase, ubi cum ACIDO VITRIOLI acetum adulteratum fuerit. Hoc ipso periculo satis apte dignoscitur etiam existentia ALUMINIS in aceto, quo casu cum liquidum filtratur colligitur præterea terreum sedimentum.

Pro internis usibus præscribitur mixtum vel dilutum in aqua, donec ista acquirat gratam aciditatem (cui aliquando additur parum sacchari vel mellis) usque ad duas uncias & ultra. Inter-

dum etiam præscribitur addendum quibusdam mixturis a duabus drachmis ad sex. Externe vero vel solum adhibetur, sæpius ad odoratum excitandum, vel mixtum cum aqua aliisque fluidis pro gargarismis, fomentationibus &c. Cum vero miscetur aquæ per partes circiter æquales, nomen sibi vindicat OXYCRATUM. Paratur ACETUM SCILLITICUM, SATURNI, OXIMEL SIMPLEX, SPIRITUS MINDERERI &c.

Acetum autem explere debet vices ACIDI LIMONIORUM in omnibus pene casibus in curatione pauperum, præsertim cum vel ratione tempestatis, vel regionum haberi non possint sine magnis expensis. Expediet in hisce casibus etiam utilius acetum conjungere alicui copiæ GUMMI ARABICÆ aut GUMMI ALIORUM FRUCTUUM, quoniam acetum huic principio conjunctum multo magis accedit ut observat *Morveau* ad indolem ACIDI LIMONIORUM seu CITRICI.

ACONITUM OFFICIN. *Aconitum Napellus L.*

Planta perennis crescens in montibus & alpibus. Adhibetur HERBA RECENS ad parandum EXTRACTUM.

ÆRUGO, sive ÆS VIRIDE. *Cuprum aceto oxydatum.*

Adhibetur ad usus externos. Eligatur in massis coloris cœrulei viridis, acris saporis, quæ nec facile frangantur, nec ad aeris contactum humidæ fiant.

ALOE SUCCOTRINA OFFICIN.

SUCCUS FOLIORUM INSPISSATUS ex *aloe*

perfoliata L. Qui habetur ex Indiis & naturam habet gummosam resinosam. Datur in pulvere, sed sæpius in pilulis a decem granis ad scrupulos duos. Sed ob ejus saporem nimis amarum atque molestum expedit eum exhibere obtectum nubeculis; ea tamen semper cautione servata in ejus præscriptione, quæ observari debet etiam in cæteris præparatis, in quibus aloe tamquam pars ingrediatur, ut non porrigatur præsertim mulierculis gravidis, nec laborantibus morbo haemorrhoidali, cum hujus rimedii vis se maxime exerat in uterum & in vasa haemorrhoidalia.

Seligatur ALOE SUCCOTRINA quæ sit pellucida & nigrorubea, & quæ comminuta colorem exhibeat ex aureo fulvum.

ALTHÆA OFFICIN. *Althaea Officinalis L.*

Planta perennis, quæ crescit inter nos in locis subhumidis, & argillosis. Adhibentur FOLIA & RADIX, quæ mucilaginis magis abundat, quam folia; atque hæc externe præbentur in decocto; in pulvere autem pro cataplasmis, pro quibus etiam radix adhibetur, sed præterea sæpius interne in levi decocto a duabus drachmis ad unciam unam; cui tamen expedit interdum addere parum RADICIS LIQUIRITIÆ, maxime si oporteat nauseam avertere.

Hæc una planta, aut ejus loco MALVA unice supplet QUATUOR HERBIS, quæ EMOLLIENTES dicuntur. Mucus qui ex RADICE extrahitur, ut ferunt, prælationem super alios meretur, utpote aptior solvendis & facilius, & copiosius RESINIS, GUMMI-RESINIS, & OLEIS in aquosis vehiculis.

Decoctum potissimum ex RADICÆ ALTÆÆ

conflatum maxime pro fomentationibus & cataplasmis conficiendis locum lactis tenere commode potest, & interdum præferri meretur, tum quia hæc substitutio fit cum minori dispendio, & eumdem exitum habet, & ex altera parte hoc decoctum serius acescit, sive alteratur, quam LAC, quod ut pote pronius alterationi malos non raro effectus parere potest. Minus quidem palato jucundum, si ad instar collutorii adhibeatur; vel si substituendum esset, quod fieri posset, etiam pro usibus internis. Sed hoc incommodum arceri facile potest, si parum LIQUIRITIÆ decoctioni adjungatur.

ALUMEN ROMANUM seu RUPEUM, seu CRUDUM. *Sulphas acidulus aluminæ.*

ALUMEN eo purius, quo magis colore caret. Præscribitur pro usibus internis & externis tam in pulvere, quam solutum; sed interdum pro internis usibus simul cum TERRA CATECHU, aut cum SACCHARO. Dosis autem qua præscribi debet, sit a decem granis ad drachmas duas, cum in dosi majori ingratum fiat, ac stomaco afferat molestias & anxietates.

Inservit ad parandum ALUMEN USTUM, & SERUM LACTIS ALUMINOSUM.

AMMONIACUM OFFICIN.

GUMMI RESINA elicita ex planta adhuc ignota, quæ creditur *Umbellatæ* stirpis; ab India Orientali, & Ægypto advecta melior exhibetur in granis ad instar amygdalarum aliquatenus lucidis, purisque, albis, fragilibus, facile reducendis in pulverem, quæ exiguo igne emolliuntur,

& odorem habent vehementem mixtum, ex alliaceo magis, minus ex Castoreo. Respuitur altera in magnis massis et impuritatibus referta.

Datur interne a dimidio scrupuli ad drachmas duas in pilulis, sed sæpe simul cum extractis amaris, aut saponaceis, & datur soluta; applicatur etiam externe præcipue in aceto soluta, modo simplici modo scillitico; ac præterea tamquam pars ingreditur in multis emplastris. Ubi interne exibenda sit soluta, opus non est alicujus rei intermediæ, cum ipsa utpote continens plus gummosæ quam resinosæ substantiæ per se solvatur in aqua, si in mortario agitetur: imo liquorem exhibet, qui simulat emulsionem.

AMYGDALÆ DULCES OFFICIN. *Amygdalus communis L.*

Arbor sponte nascens in Africa Septentrioli, excolitur copiose in Europa Australi. Adhibentur NUCLEI. Paratur EMULSIO. Sed antequam adhibeantur, defricentur accurate in panno ruvido, ut a pulvere expediantur, quem habent in superficie.

ANGELICA OFFICIN. *Angelica Archangelica L.*

Planta perennis, & interdum biennis crescens in Alpibus. Adhibetur RADIX, quæ datur in pulvere a dimidio scrupuli ad drachmam unam, & in infuso aut levi decocto, in quo sæpius datur ab una ad drachmas quatuor. Hoc remedium equivalere etiam potest CONTRAYERVÆ. Jucundior redditur ejus decoctio, si quidpiam LIQUIRITIÆ adiungatur.

Aliquando *sylvestris*, quæ longe minus ef-

ficax est, alteri dolose substituitur. *Sylvestris* in locis humidis nascitur, habetque flores rubellos; cum altera flores habeat virescentes, ejusque radix sit admodum tenax, multoque fragrantior, exhibeatque copiose puncta flava si transversim secetur.

ANISUM VULGARE OFFICIN. *Pimpinella anisum L.*

Planta annua, quæ crescit in Orientalibus regionibus, sed colitur etiam in Gallia, in Saxonia superiori, aliisque locis. Adhibentur SEMINA. Præferantur Hispanica, aut crassiora, magisque nutrita, puriora, suavis odoris, dulcisque & aliquatenus extimulantis saporis.

Dantur in pulvere, sed rarius a sex granis ad drachmas duas, & in infuso ab uno ad duodecim scrupulos. Hæc bono exitu adduntur remediis purgativis saccharinis & resinosis, inserviuntque aliis remediis gratioribus efficiendis, mixtaque explere possunt vices aromatum majoris pretii ut CINNAMOMUM, CARYOPHYLLI &c.

ANTIMONIUM CRUDUM. *Sulphuretum Stibii nativum.*

Oportet sit illud longis & splendentibus Striis donatum, & sub igne strenuo totum exhalet. Illud vero rejciatur quod instructum apparet acubus coloris rubei-obscuri, quod ubi incendatur, alii odorem emittit, & quodsi cum multa aquæ distillatæ copia ebullitioni subjectum fuerit, aqua si deinceps filtretur, efficitur turbida ope aliquarum guttarum hepatis sulphuris in aqua distillata soluti. Quod ostenderet antimonium arsenico infectum esse. Illud pariter reii-

cendum, quod si cum aceto ebulliat eidem dulcem saporem communicet: id enim indicaret in eo plumbum contineri.

Pro usibus internis præparatum adhibetur, de quo sermo erit in parte altera; & inservit parando PULVERI ALGAROTI & SULPHURI AURATO ANTIMONII.

ARGENTUM. Utimur ad parandum LAPIDEM INFERNALEM.

ARNICA seu DORONICUM GERMANICUM OFFICIN. *Arnica Montana L.*

Planta perennis germinans in frigidioribus Alpibus, apricisque locis pratensibus, ut in Helveticis &c. Sumuntur FLORES & RADIX. Subministrantur FLORES seorsim ab eorum calicibus interne & externe tam in pulvere quam in decocto. Pro usibus internis si dentur, in pulvere præscribuntur a quindicim granis usque ad quadraginta & etiam usque ad drachmam unam & pro maxima dosi usque ad tres, aucta tamen per gradus, & sæpe in electuario; cum vero in decocto dantur, ab una ad quatuor drachmas, cui aliquid mellis, vel syrupi expedit adiungi. RADIX autem interne adhibetur in pulvere infra tres ad dimidium drachmæ, in infuso infra sex ad unam drachmam. Sæpe contingit tam RADICEM quam FLORES cum aliis remediis sub variis formis conjunctim adhiberi. Maximi interest præsertim FLORES caute adhiberi, quoniam non raro excitare solent vomitus, anxietates, & tormina vehementia.

ASSA FOETIDA OFFICIN.

GUMMI - RESINA, quæ trahitur ex radicibus *Ferulæ Assæ fœtidæ L.* Ducitur ex Persia & Indiis. Paratur TINCTURA. Seligatur prædita odore gravissimo accedente ad alliaceum, in massulis puris, compactis, & coalescentibus ex lacrimis lucidis, interspersis albentibus maculis roseis, luteis. Reiicitur impura & subnigra.

Datur in pilulis & soluta infra duas drachmas ad dimidium scrupuli, quæ augetur ab una ad drachmas tres, si detur in usum clysteris. Ob ejus fœtidum odorem ut plurimum sub pilularum forma præscribitur, ubi vero adhibenda sit soluta, ut semper fit in clysteribus, utendum erit vitulo ovi, aut aliquo mucco seu mucilagine. Qui modus semper retineri debet in præscriptione omnium GUMMI RESINARUM, quæ magis abundant partibus resinosis, quam gummosis.

ASARUM OFFICIN. *Asarum Europeum L.*

Planta perennis nascens in nemoribus umbrosis præsertim Europæ Meridionalis. Adhibetur RADIX potissimum prædita sapore acre-aromatico, gravique odore ad valerianam accedente.

Datur in pulvere a tribus ad duodecim grana, & pro maxima dosi ad unam drachmam, & in infuso infra duas drachmas ad scrupulum unum, cui expedit sæpius quidpiam aromatici adiungi, & aliquando etiam superaddi parum mellis. Observant aliqui practici, si in decocto præbeatur, vim emetici amitti, ejusque loco aquiri vim diuretici; quare cavendum ab ebullitione, quotiescumque præbeatur ad instar emetici.

Ejus actio tam energica est, ut aliquorum Illustrium Practicorum judicio fere adæquet actionem IPECACUANHÆ, quod maxime facit ad propositum scopum pro pauperum usu. unde optandum esset, ut medici per novas experientias hanc vim confirmarent; qua confirmata excludi tunc posset omnino Ipecacuanha, majoris pretii quam ASARUM.

AURANTIUM OFFICIN. *Citrus Aurantium L.*

Arbor habitans in Indiis, & colitur in viridariis maxime calidarum regionum. Adhibentur FOLIA, quæ a ceteris distinguuntur per appendicem, quam habent ad instar cordis in petiolo. Dantur in pulvere a dimidio drachmæ ad quatuor, & in infuso a duabus drachmis ad dimidium unciæ.

AXUNGIA PORCI, usibus externis inservit, depurata tamen, ut in altera parte dicemus.

B.

BARDANA OFFICIN. *Arctium Lappa L.*

Planta biennis crescens apud nos in viis & locis ruderatis. Adhibetur RADIX, quæ sumitur in decocto, cui color viridis communicatur, & efficax remedium est. Cum recens datur, præbetur a duabus ad decem drachmas; exsiccata vero præbetur infra quatuor ad unam drachmam. Adhibentur etiam FOLIA ad usus externos, viridia tamen, & utilius eorum succus, ut inter alios monet clariss. *Hufelandius*.

BELLADONNA, seu SOLANUM FURIOSUM OFFICIN. *Atropa Belladonna L.*

Planta perennis, quæ invenitur in Sylvis cæduis, incultisque locis Helvetiæ, Austriæ, Germaniæ, Angliæ, Belgiæ, Galliæ, Italiæ &c. Adhibetur RADIX & FOLIUM, interne frequentius RADIX, quæ datur in pulvere simul cum saccharo vel alio excipiente a duobus granis ad decem in plures dividenda partes aucta lente dosi per gradus; dantur & FOLIA pro externis usibus, & aliquando pro internis, & in hoc casu utilius in infuso infra viginti grana ad tria cum sex unciis aquæ. Cœterum tam RADIX quam FOLIA subministrari debent summa cum cautione. Nam ubi nimis augeatur dosis, veneficum remedium evadere potest, vel saltem varia non exigua incommoda parere, siccitatem ex. c. faucium, vertigines vehementes, obfuscationem visus, pupillarum dilatationem &c., quæ cum acciderint commendant aliqui pro remedio continuo sumendum largum aquæ frigidæ potum, tum etiam nonnulla aceti cochlearia. Hujus remedii plurima cœpit experimenta nuperrimus auctor *Henricus Munch*, qui asserit se ope hujus remedii centum & septuaginta sex morbo hydrophobiæ laborantes feliciter liberasse, ex quarum insigni curationum numero quindecim selegit & typis vulgandas curavit.

In hac RADICE colligenda maximi interest opportunum tempus eligere, quod esse debet ante caulis ipsius nimiam productionem.

BRYONIA OFFICIN. *Bryonia Alba L.* Zucca selvatica Longobard.

Planta perennis, quæ apud nos reperitur in sepibus opacis. Sumitur RADIX, quæ datur interne in pulvere a decem granis ad unam drachmam, & in infuso infra duas drachmas ad dimidium drachmæ: loco vehiculi esse potest aqua, vinum, vel serum lactis. Utiliter adhiberi potest loco SCAMMONEI & GUMMI GUTTÆ, cum habeat æquivalentem actionem, & vim & longe minori pretio acquiratur, & omni careat adulterationis periculo. Præberi tamen debet in majori copia, quam dari soleant alia remedia, quibus subrogatur. Caute tamen semper adhibetur cum malos parere possit effectus, ut sunt vomitus, hypercatharsis, insania, stupor, anxietas, vertigo &c. Aliquando præscribitur etiam pro usibus externis.

C

CALAMUS AROMATICUS OFFICIN. *Acorus Calamus L.*

Planta perennis in Indiis Orientalibus spontanea tam in humidis, quam in siccis & elatis locis. Adhibetur RADIX & datur interne in pulvere cum saccharo, sæpius additur aliis remediis, dosis est a dimidio scrupuli ad drachmam unam, & dimidiam, in infuso autem præscripta infra quatuor drachmas ad unam, & aliis etiam infusis adjungitur. Paratur quoque TINCTURA.

Eligatur crassitiei saltem unius digiti, saporemque præseferat aromaticum, acrem, calidum,

ac leniter amarum, odorem emittat fragrantem, præsertim dissectus. Cavendum autem ne ipsum teredo corripuerit, quod solet frequenter accidere. Hoc remedium maxime pro pauperum usu multis stimulantibus remediis majoris dispendii præferendum est, praecipue cum ipsius efficacia hisce superior dici possit.

CALX VIVA inservit parandae AQUÆ CALCIS, & LIXIVIO CAUSTICO.

CAMPHORA OFFICIN.

SUBSTANTIA CONCRETA quæ elicitur ex Arbore *Lauri Camphoræ L.* e Japponia. Huc affertur a Batavis a quibus nova quadam operatione depuratur.

CAMPHORA in eo statu in quo e Japonensi provincia ad Europam defertur multam redolet impuritatem ut propterea ejusdem purgatio curas maximas exigat Batavorum. *Proust* multa experimenta supra camphoram fecerat sibique visus est detexisse secretam Batavorum artem quæ in ejusdem purgatione adhibetur. Videatur *Journal de* Physique.

HÆC non uno titulo cum puris resinis convenire videtur, sed aliis rationibus ab ipsis differt, ac se prodit naturæ prorsus peculiaris. Ipsa recipitur coacta in massas orbiculares, leves, coloris candidi, & compaginis cristallinæ, facile frangibiles, aliquantulum pingues, tenaces, admodum fragrantes, alitumque rorimarino similem effundentes.

Exhibetur interne pro pueris ab uno ad sex grana; pro adultis a sex, a dimidio drachmæ usque ad integram drachmam, sed raro, & in ma-

niacis usque ad dimidium unciæ, in pilulis & soluta, minus apte in pulvere, qui cum nimis volatilis sit, facile evanescit. Adhibetur quoque pro usibus externis, & pro clysteribus adhibetur in dosi infra tres drachmas ad dimidium drachmæ. Per eam paratur SPIRITUS VINI CAMPHORATUS.

Conservari debet in vasis ermetice clausis, locisque frigidis, quoniam citissime in auras avolat non custodita ab aeris accessu. Si redigenda sit in pulverem, teritur paucis guttis aquæ aut alcohole. Si dissolvenda in aliquo vehiculo aquoso, oportet eam diu agitari in vitreo, seu lapideo mortario cum aliqua portione alicujus mucilaginis; massa vero, quæ inde efficitur, paulatim solvitur in eo fluido quod libeat. Haec vero solutio melius expletur, si antea solvatur in aliquo oleo, aut alcohole pro circumstantiis, ac deinde continuetur operatio ut supra.

CANTHARIS OFFICIN. *Meloe Vescicatorius L.*

Insectum quod invenitur in locis Septentrionalibus, frequentius in calidioribus, ut in Hispania, Gallia, Italia &c. delectatur Fraxino, Ligustro, Populo, Sambuco &c. INTEGRUM INSECTUM sumitur, illudque morte afficitur ope vaporum aceti, vel per immersionem in isto, & deinde exsiccatur.

Paratur TINCTURA SPIRITUOSA, & EMPLASTRUM VESICATORIUM: raro pro interno datur ejus tinctura, rarius in pulvere, & in utroque casu cautissime; externe vero frequenter.

Si danda sit interne aliquando in pulvere incipiendum est a sexta grani parte ad dimi-

dium, deinceps ad unum, & gradatim ad maximum gradum perveniendum quinque granorum, miscenda vero cum saccharo ac praescripta dosis repetitis vicibus suscipienda. Consuluerunt aliqui CANTHARIDES porrigere in infuso sive ebullitas in duabus unciis ACETI FORTIS in dosi quatuor granorum ad decem, & percolatum liquorem unica vice sumendum, quod maxime adversus hydrofobiam commendarunt.

CANTHARIDES vim suam exerunt potissimum in vescicam & renes. Creditur cum additione camphoræ CANTHARIDES tutius posse adhiberi, sed nunquam satis inculcatur cautissime esse adhibendas, nec nisi iudicio peritioris medici, & melius esse pro usibus internis ab iis abstinere, cum sic periculum caveatur, ne mali pariantur effectus, quos sæpe peperisse internum earum usum observationibus constat, nauseam nempe, violentosque evomitionis conatus, acutas colichas, molestamque sitim, viarum urinae inflammationes (quae ob quasdam circumstantias aliquando contingere observatum est etiam in externa Cantharidum applicatione) atque hinc ingentem ardorem urinae, mictumque cruentum &c., quod si magna dosi praebeantur, oritur cancrena & corrosio ventriculi, convulsiones vehementes, atque vel ipsa mors non raro nascitur. Quae dum moneo videri possum aberrare ab instituto meo, sed veniam mereri puto, cum de vitae periculo agatur, cumque mihi ut monui ab initio propositum sit juniores praesertim medicos dirigere. Quod semel dixisse sufficiat ne id repetere cogar quotiescumque acturus de hoc remediorum genere easdem observationes praebuero.

Interea si quae dixi incommoda malo infor-

tunio nascantur, reparari possunt, ubi emetico amplius locus non sit, praescriptione copiosarum demulcentium bibitionum, sive istae sint decoctiones, sive emulsiones, vel lactis, vel olei; sive aliquorum judicio longe utilior camphorata emulsio.

Esse debent INSECTA exiguae molis, integra, recentia, graveolentia, non pulverulenta. Servari debent in vasis satis clausis, quotannis renovari, nec in pulverem redigi, nisi cum iis utendum sit. Eorum vis vescicatoria in resinosa substantia invenitur.

CATECHU, seu improprie dictum TERRA JAPONICA OFFICIN.

Nil aliud est nisi EXTRACTUM SICCUM, quod elicitur ex Arbore *Mimosa Catechu L.* quae in Indiis germinat, & constat maxima ex parte gummosa substantia, & parva copia resinæ.

Adhibetur in pulvere, & solutum a dimidio scrupuli usque ad duas drachmas. Mixtum cum aliqua portione aluminis explere vices potest SPECIFICI ut ajunt HELUETII aut ALUMINIS TINCTI MYNSICHT, sive ALUMINIS DRACONISATI tantopere celebrati etiam a *Baldingerio* & *Keupp*. Parum dispendiosum est, & utilius adhiberi potest loco GUMMI KINO. Seligendum tamen est optimum; nam saepe & facile adulteratum invenitur.

Optimum hisce notis discernitur: durum est, non friabile, nec fragile, sed rigidum; colorem habet rubrum, subnigrum, interne parumper laetiorem, lamellatim dispositum est, facile in ore, integre in aqua solvitur, saporemque non ingrate adstringentem habet. Reiiciendum fra-

gile, firmiore consistentia destitutum, quod nigrum apparet, adustum, ingrate sapidum, & acerbum, impurum, nec omne in aqua solubile.

CENTAURIUM MINUS OFFICIN. *Gentiana Centaurium L.*

Planta annua, quae apud nos habitat in locis aridis & in pratis. Adhibentur SUMMITATES FLORIDÆ, & dantur in pulvere, sed saepius in leni decocto ab una ad quatuor drachmas.

CERA CITRINA.

Eligenda recens, solida, aliquatenus tactu glutinosa, coloris nitide flavi, gratique odoris paullulum analogi odori mellis, & insipida.

CERUSSA ALBA. *Plumbum aceto oxydatum.*

Haec destinatur tantummodo ad usus externos. Saepius CERUSSA adhibetur in excoriationibus integumentorum ab humore acri productis aliisque morbis humidis cutis, speciatim vero ad curandas, partes infantium urina corrosas. Sed nunc clariss. Medici atque Chirurghi ut *Boerhaavius*, *Percival*, *Brambilla*, *Schmidt*, *aliique* non paucis observationibus nixi nos monent praeparationes plumbi etiam externe applicatas non exiguum detrimentum attulisse. Quare abstinendum esset ab usu cerussae in pueris quorum partes corrosae, tenellae cum sint, facile absorbere possunt cerussae particulas atque ad interius systema advehere, ex quo oriri possunt ii mali effectus quos parere solent praeparatio-

nes plumbi interne adhibitae. Dolendum hunc usum cerussae maxime in Longobardia parentibus atque nutricibus familiarissimum esse; ut propterea probabile censeri possit colicam, convulsiones, aliaque incommoda, quae in aliquibus infantibus deprehenduntur, saepe ab hoc usu manare. Optandum igitur ut id abeat in desuetudinem, cum alia remedia in promptu sint innocua prorsus & iisdem viribus praedita ut sunt pulvis LYCOPODII, AMYLI aliaque hujusmodi.

Seligatur alba in pannis non adeo crassis, ponderosioribus, gustui subdulcibus, nec multum effervescentibus, mixtis cum acidis. Paratur ACETUM SATURNI & UNGUENTUM CERUSSÆ.

CHAMOMILLA VULGARIS OFFICIN. *Matricaria Chamomilla L.*

Planta annua, quae apud nos nascitur inter segetes. Adhibetur FLOS & datur interne aliquando in pulvere tam solus, quam cum aliis remediis ab una ad drachmas sex, sed frequentius in infuso eadem dosi; etiam externe adhibetur in pulvere, nunc per siccum fomentum, nunc ad componendum cataplasma; demum in levi decocto pro externis usibus usque ad unciam unam in percolatione duarum librarum decocti ad instar balnei vel fomenti &c. Et adhibetur pro his usibus tam ipse solus, quam cum aliis aromaticis substantiis commixtus. Vis hujus remedi praeclara est, & parit optimos effectus, ut usus & experientia quotidiana commonstrant.

Sedulo cavendum est, ne FLORES praedicti cum floribus COTULÆ FOETIDÆ confundantur.

Discrimen exhibet tum odor, tum paleae setaceae, quae inveniuntur in COTULÆ receptaculo.

CHINCHINA, seu PERUVIANUS CORTEX OFFICIN. *Cinchona Officinalis L.*

Arbor crescens in Regno Peruviano, maxime in montibus Loxae, successu temporis detectus etiam in quibusdam montibus Americae. Adhibetur CORTEX ex ramis avulsus interne in pulvere, qui modo in aqua praebetur, modo in vino, nunc etiam sub forma electuarii infra duas ad dimidium drachmae bis, ter & etiam sex vicibus in diem pro variis circumstantiis repetendus. Aliquando licet raro etiam dimidium unciae pro vice praescribitur. Datur quoque saepissime in decocto infra decem ad duas drachmas pro unica libra decocti.

Saepius augetur vis & utiliter miscetur cum aliis remediis pro exigentia rei, ut cum ELÆOSACCHARIS, aut cum aliis AROMATICIS, aut cum SALI TARTARI ALCALINO, quod in rachiticis juvare expertus est Clariss. *Plenk*, aut cum VALERIANA, FLORIBUS ARNICÆ, MERCURIO DULCI, CAMPHORA, MYRRHA, cum OPIATIS, ANTIMONIALIBUS, SCILLITICIS, MARTIALIBUS, SALE AMMONIACO &c. Sic utiliter in morbis Scrophulosis &c. miscetur china inter alia cum mercurio dulci; in variis hydropisiis cum remediis scilliticis, aliisque diureticis; cum aliquo grato aromatico ad impediendam evomitionem; idemque interdum praestat opium, & rursus continere valet nimias per secessum evacuationes; juvat praeterea chinae conjunctio cum radice valerianae sylvestris, cum floribus Arni-

cae cum tartaro emetico, cum sale ammoniaco, itemque cum opio &c. in febribus intermittentibus obstinatis; atque idem dicendum de aliis exemplis.

Habet denique usus etiam externos vel simpliciter in pulvere, vel isto redacto sub forma cataplasmi; vel in decocto, quod bene saturum inservire egregie potest adhibitum pro fomentationibus atque clysteribus, & maxime ubi pro circumstantiis impediatur usus internus chinae in substantia, quo in casu solet passim praescribi etiam sub forma cataplasmi. Pararur SYRUPUS. At diligentia maxima utendum est in delectu chinae.

Perfectior est, qui nascitur in locis eminentioribus. Seligatur in cannulis in se ipsas inflexis, quarum giri quo plures sunt, eo certius indicant eas e ramis debita proportione maturis avulsas esse, easque diligenter exsiccatas fuisse, quod multum interest ad ipsarum perfectionem: crassitudo seu volumen sit medium, non multum pollicem excedat, nec minus sit calamo. Spissitudo circiter unam lineam adaequet, nec minor sit tertia ejusdem parte. Superficies interna colorem habeat rubrum accedentem ad colorem cinnamomi, & melius si cinnamomo color vividior fuerit; externa vero scabra sit, non levis, sit rimosa subfusci coloris, & licet non semper, attamen saepe lichene albo cinereo subtili hinc inde obducta; niger color corruptum corticem indicat; non sit pallido-flava, nec laete rutilans: nam id indicaret de aliis arboribus degluptam. Ponderosior pro ratione voluminis. Consistentia corticis sit solida, nec tam facile fragilis: dum frangitur, se se non exhibeat tenacem, aut fungosum, nec in lignea filamenta, aut in

farinam cariosam dehiscentem, sed compactum, aequaliter fragilem, & resplendentem adversus solem micantibus moleculis. Odor sit leviter aromaticus specifice mucidus, qui magis sensibilis fit, si pulveri aqua bulliens misceatur. Aut nullus odor, aut nauscosus ostendit corticem non rite siccatum, aut madefactum in navi & corruptum. Saporem habeat amarum cum vestigiis mitis aromatis, simulque acidum & austerum, non multo tamen vehementem; at sapor amarus excedere debet saporem acidum & austerum, quamvis etiam istorum uterque sentiatur. Exiguus sapor, aut viscidus, aut intense stipticus, aut nauseose amarus speciem corticis viliorem demonstrat, aut mixtam corticibus aliarum arborum, deinde aloes solutione imbutam. Decoctum corticis adhuc calidum rubescere debet, frigefactum pallescere, ac ejusdem palloris sedimen dimittere, ut monet cl. *Rosenstein*. Quam quidem notam deprehendi esse constantem & tutam.

Hisce notis optimus cortex distinguitur. Inferior in imis locis habitat, infimus in humilioribus. Crassitudo inaequalis est modo major, modo minor ea quam indicavi. In primo casu indicatur cortex avulsus a trunco, vel ramis nimis adultis quam oporteret, in altero indicatur avulsus a ramusculis tenerioribus, quam opus esset. Decoctum etiam frigefactum rubeum colorem retinet. Brevius inferior discrepat prorsus a notis, quas nuper exposui pro optimo cortice.

Cum utendum est CORTICE, lignum si quod adhaeret cortici, studiose separari debet. Prudenter etiam monemur ut cum redigitur cortex in pulverem, antea accurate abradatur, vel saltem

leni contusione teratur, ut excuti possit levis pulvis ex lichene coalitus adhaerens cortici & per setaceum transiens expelli tamquam alienus & nihil efficax. Curandum dein, ut quantum fieri possit, pulvis recentius fiat, & subtilissimus, nihilque admiscendum, dum pulvis efficitur, quod extraneum sit. Tandem in decocto parando cavendum est, ne cortex multum ebulliat, utque ebulliat in clausis vasis.

CHINA LUTEA, seu FLAVA OFFICIN.

CORTEX est alterius speciei recenter nobis advectus. Eodem modo exhibetur, quo CHINA COMMUNIS, eo solo discrimine quod passim dosis tertia parte circiter minor sufficiat, iisdemque regulis & monitis in praxi observandis; sed illa in multis ab altera china discrepat.

Nam haec cannulas habet minus inflexas, crassitudinem & spissitudinem majorem; superficies interna fortius rubet, sed redacta in pulverem pallescit, minusque pallescit quam china communis. Nunc epidermida obducitur, nunc caret, & cum obducitur, ejus spissitudo major est, & ita aliquando major, ut spissitudo epidermis spissitudinem adaequet chinae luteae. Haec multo levior est altera, & friabilior, cumque ipsa frangitur, non pauca lignea filamenta commonstrat. Odor debilior videtur, sed multo amarior sapor, nihil tamen ingratus. Decoctum ejus dum calidum manet paulo magis rubet, frigefactum pallidius redditur.

Recentes observationes ostendunt hanc nihil virtute cedere chinae communi, sed esse saepe efficaciorem; adde minorem ut dixi CHINÆ LUTEÆ quantitatem ad propositum finem satis esse,

& ipsam per se multum minoris esse dispendii, ut propterea hoc duplici titulo hujus usus longe magis aeconomicus fiat. Illud quoque commodum oritur quod ingens quae fieri solet chinae communis jactura per hujus chinae substitutionem reparari aliquatenus possit. Hisce de causis istam alteri adiungere volui. De hac fusius dixi in opuscolo de china lutea, quod alias jam memini in lucem prodiisse, in quo plures animadversiones & monita inveniuntur circa utriusque chinae usum. Hic solum admoneo, cannulas chinae luteae accurate separari oportere ab epidermide, si quod ipsae contineant, quod est facilis executionis.

Coeterum illud est recolendum, quod in ipsa praefatione monui, ad vitandum dispendium pro usu speciatim pauperum aegrorum substitui posse alia remedia minoris dispendii, & ejusdem circiter efficaciae, qualia in hoc opere indicare volui, vel saltem ad pauciores casus usum chinae posse restringi sine aegrorum detrimento. Certe absolute corticem peruvianum excludi posse puto in re nostra, praesertim ubicumque ipse adhibetur pro clysteribus, collutoriis, aliisque usibus externis, aliaque ejus loco remedia adhiberi, quae exitu aeque bono substitui facile possunt. Sic praeter ABSYNTHIUM, GENTIANAM aliaque plura, quae non externe solum, sed interdum etiam interne supplent vices corticis peruviani, alia in promptu sunt, quae a pluribus practicis adhibita sunt, exitu satis felici, nec inferiori, quam habeat cortex ipse peruvianus, ut est SALIX, maxime vero HYPOCASTANI cortex, & alia plura, quae tamen praeberi debent dosi circiter majori tertiae partis. Sed Hypocastanum potissimum, quo loco corticis peruviani vel in

ipsis febribus intermittentibus, se usum fuisse felici successu testatur inter alios vir Clariss. *Moscati*. Immo utilius posse arbitror remedia quoque componi, quae tam externe, quam interne vices expleant peruviani corticis, si rimediis amaris tam in pulvere, quam in decocto plus vel minus addatur alterius substantiae adstringentis; ut fusius hoc etiam exposui in saepius citato opusculo de CHINA LUTEA.

CICHOREUM OFFICIN. *Cichoreum Intybus L.*

Planta perennis ubique apud nos reperitur in arvis; & colitur in hortis, quae postrema minus efficax est. Adhibetur FOLIUM RECENS & RADIX. Praescribitur succus ex foliis & etiam ex radice ab una ad uncias sex; decoctum praescribitur, sed plerumque ex sola radice recenti a dimidio unciae usque ad duas paratum aqua vel sero, ex sicca vero radice a duabus drachmis ad unciam unam. Saepius additur praesertim radix aliis decoctionibus. Paratur EXTRACTUM ex tota planta recenti.

CICUTA OFFICIN. *Conium maculatum L.*

Planta biennis, quae apud nos secus vias nascitur, & in locis opacis fertilibus. Adhibetur HERBA praesertim ad usus externos in infuso, & sub forma cataplasmatis. Interne raro fere nunquam & cautissime. Paratur EXTRACTUM ex herba viridi.

Haec ab aliis speciebus distinguitur ob maculas rubentes, quibus ipsius caulis aspergitur, & ob graveolentiam odoris.

CITRUS, seu LIMONIA OFFICIN. *Citrus medica L.* MULTÆ VARIETATES habentur.

Arbor germinans in Asia, Media, Persia, & inde in Italiam advecta colitur in viridariis praesertim calidarum regionum. Adhibetur FRUCTUS RECENS LIMONIÆ; datur interne ejus succus eo modo ut acetum; datur & FLAVEDO sed haec in pulvere, infra duas drachmas ad grana viginti passim jungenda aliis remediis: Etiam in infuso praebetur, melius tamen si infusio ex viridi fiat ab una drachma ad unciam unam vel ipsa sola, vel aliis infusis adjuncta. Paratur ex flavedine OLEUM ESSENTIALE. Utimur etiam SEMINIBUS CITRI & quidem utiliter pro emulsione facienda ab una ab quatuor drachmas.

Parcius utendum succo in cura pauperum infirmorum, cum saepissime ejus vices cum minori sumptu supplere possit acetum cum eadem utilitate. vid. quæ diximus de ACETO.

FLAVEDO adhiberi utiliter potest pro pauperibus loco aromatum maximi sumptus, praesertim ad grata palato reddenda remedia.

COLOPHONIUM OFFICIN. Vid. OLEUM TEREBINTHINÆ.

CREMOR TARTARI, seu *tartris acidulus potassæ depuratus.*

Pulverem qui praescribitur oportet esse subtilissimum, isque praebetur quatenus purgans est a duabus drachmis ad unam unciam cum dimidio, passim in aqua simplici, vel sero; si ad

aliud refertur praescribi solet a dimidio drachmae ad integram duabus vel tribus horis repetendus in aliquo convenienti vehiculo. Additur etiam aliis purgantibus remediis præsertim resinosis, & saccharinis · Paratur TARTARUS SOLUBILIS.

Expedit non raro cremorem tartari mixtum cum saccharo, vel cum melle praeberi, quod praeter alias utilitates eum reddit sumentibus gratiorem.

CREMOR TARTARI e Gallia & e Venetiis aspectu est suavis, ejus vero praeparatio in vasis cupreis adulterata facile se prodit partibus cupreis, quae innotescunt addito SPIRITU SALIS AMMONIACI, melius CAUSTICO sive AMMONIACA, & hinc orta post saturationem tinctura coerulea.

D

DAUCUS SYLVESTRIS seu SATIVUS OFFICIN. *Daucus Carota L.* Bastonagia Longobard.

Planta biennis, quae apud nos germinat in pratis & agris: seritur etiam in hortis, sed haec est alteri postponenda. Adhibetur RADIX in levi decocto speciatim recenti, cum si exsiccata fuerit admodum difficile vim suam retineat per integrum annum, eaque praebetur ab unciae dimidio ad duas. Aliis quoque decoctionibus additur.

DIGITALIS PURPUREA OFFICIN & *L.*

Planta biennis quae germinat in Europa Australiore, & in Montibus foliis rugosis in-

structa. Adhibetur FOLIUM interne in pulvere cum saccharo vel alio constituente ab uno ad tria usque ad decem grana divisis dosibus & caute exhibitum; in infuso autem, vel levi decocto infra drachmam ad scrupulum dimidium. Ab hujus remedii usu aliquando ægrotus patitur obfuscationem visus, aliaque incommoda uti nauseam, vehementes vomitus, eosophagi constrictionem spasticam, singultum, diarrhoeam, interdum ptyalismum &c. In his circumstantiis aut dosis minuenda aut omnino usus intermittendus. De hoc remedio vide ubi de SOLANO NIGRO.

Non multum fidendum est DIGITALI, quæ coli solet in viridariis. Cœterum cum experientia constet alias digitalis species, ut LUTEA, AMBIGUA &c. quæ magna copia etiam in montibus nobis proprioribus oriuntur ut in Novocomiensibus &c. eosdem fere parere effectus si præbeatur paulisper majori dosi, quos parit DIGITALIS PURPUREA; convenit illas species in usum deduci, utpote magis obvias quam sit purpurea, minorisque pretii.

DULCAMARA OFFICIN. *Solanum Dulcamara L.*

Suffrutex qui habitat inter nos ubique prope rivulos. Adhibentur CAULES vulgo STIPISES, quos expertus sum multum NITRATIS POTASSÆ continere; iique adhibentur in levi decocto, ab una usque ad drachmas sex. Si majori sua dosi ab initio ordinetur, vel longius quam opus sit decoctio ebulliverit, nauseam, & etiam evomitionem, ac diarrhoeam, aliaque incommoda aliquando solet producere. Cœterum cum hoc remedii genus etiam rite, & justa dosi paratum

soleat aliquibus nauseam afferre, utiliter temperari potest decoctio cum paratur, mixtione LIQUIRITIÆ vel SEMINUM ANISORUM aut ALTERIUS AROMATIS; vel jam parata decoctio modico LACTE, vel SYRUPO, aut SACCHARO, aut MELLE pro rei exigentia.

Tanta credita est hujus remedii depurativa, ut dicitur, vis, ut hoc substitui utiliter possit præsertim in curatione pauperum SARSÆ PARILLÆ. Multoque utilius id obtinetur ubi decoctioni aliqua portio radicis saponariæ adjungatur.

E

ENULA CAMPANNA OFFICIN. *Inula Helenium L.*

Planta perennis, quæ habitat in locis pinguibus & udis Angliæ, Belgii, Hollandiæ &c. Adhibetur RADIX, quæ exsiccata odorem violaceum spirat, & habet vim non exiguam. Datur in pulvere a dimidio drachmæ ad duas, in infuso aquoso, vel in levi decocto ab una ad sex drachmas, & in infuso spirituoso. Ex multis practicorum experimentis deprehendi, usum hujus remedii optimum exitum sæpe habuisse etiam in ipsis circumstantiis, in quibus *Polygala Seneka* practici utuntur.

Efficacior illa haberetur si coleretur in hortis. Præferenda saltem quæ reperitur in locis humidis paludosis.

F

FEL TAURI.

FERMENTUM PANIS.

FERRUM, seu CHALYBS, seu MARS.

Adhibetur LIMATURA, quæ sæpe adiungitur VINIS MEDICATIS, & cum in substantia ad usus internos præscribitur, PARATA præbetur eo modo quem exponam in altera parte. Cœterum probabilitate non caret etiam simplicem LIMATURAM FERRI prodesse posse non secus ac STAMNUM, imo fortasse magis prodesse adversus vermes intestina occupantes, & adversus ipsam tæniam, ut arbitrati sunt *M. E. Bloch* & *Darluc*. Pro adultis datur a duabus drachmis ad dimidium unciæ; pueris autem datur a dimidio scrupuli ad unam drachmam. Sæpius cum melle in Electuario; pro adultis vero etiam sub specie pilularum.

Perfecta dignoscitur cum tota a MAGNETE attrahitur, & ope alicujus acidi soluta, & in solutione, si addatur aliqua gutta ammoniacæ colorem cœruleum non exhibet. Porro caute magnetis ope ut monet cl. *Gmelin* in apparatu &c. pag. 308 limatura seligenda, & ab alienorum metallorum, aliisque peregrinis particulis liberanda, quod ut tanto certius fiat, scobs chartæ firmiori acu multoties perforatae iniicienda, & magnete subtus admoto ferrum sensim extrahendum.

FILIX OFFICIN. *Polypodium Filixmas L.*

Planta perennis quæ apud nos invenitur in locis umbrosis, & præcipue in sylvis. Adhibetur RADIX, sed ante usum ipsius rescindi debet totum quod fibrosum est & datur in pulvere pueris a quatuor granis ad dimidium drachmæ in duas vel tres partes dividenda. Adultis vero a duobus scrupulis usque ad drachmas quatuor; & in decocto præbetur a duabus drachmis ad dimidium unciæ: quod quidem remedium tamquam ut dicitur anthelminticum modo præbetur vel simul, vel ante vel post remedia purgantia, drastica dicta, & nuperime bonum exitum habuit juxta cl. *Odier Genevensem* usus suppeditandi ad bibendum post hujus remedii sumptionem portionem aquæ martialis, cujus loco ad vitandum dispendium, si de pauperibus agatur, exhiberi potest aquæ portio, in qua solutum fuerit aliquod granum vitrioli martis. Hoc unum est ex præcipuis ingredientibus, quibus constat specificum M. *Nouffer* adversus tæniam seu ut dicitur vermem solitarium: quod quidem specificum in exibitione consistit dicti pulveris jejuno stomaco in quatuor vel sex unciis decocti ex eadem radice compositi, cui postea succedit sumptio purgantis remedii sex vel septem granorum mercurii dulcis sub forma boli, quod si ægrotus difficilem secessum habeat consulitur usus clysteris vespere antecedenti.

Quamvis remedium hoc fortasse mereri non videatur eam omnem existimationem, quam apud multos hactenus habuit; illud tamen retinere volui cum omni virtute non destitui existime-

tur ob plura experimenta eidem ſaventia, & aliunde facilis ſit apud nos acquiſitionis; & nullius, vel minimi ſumptus.

FOENICULUM DULCE OFFICIN. *Anetum Foeniculum L.*

Planta biennis, & perennis, germinans in rupibus Cretaceis Narbonæ &c. & in hortis colitur. Utimur INTEGRA PLANTA. RADIX cujus vis per annum durat præbetur in infuſo vel levi decocto a duabus drachmis ad unciam cum dimidio, HERBA præſertim recens in infuſo a duabus drachmis ad unciam unam, & SEMEN in pulvere, quod paſſim addi ſolet aliis remediis, datur a ſex granis ad unam drachmam aut frequentius contuſum in infuſo præbetur a dimidio drachmæ ad dimidium unciæ. Hoc addi poteſt aliis infuſis & decoctionibus addique poteſt cum utilitate etiam purgativis remediis, quemadmodum dictum eſt de aniſo.

FUMARIA OFFICIN. *Fumaria Officinalis L.*

Planta annua, quæ habitat apud nos in arvis, & in opacis fertilibus locis. Adhibetur HERBA potiſſimum recens. Datur in ſucco ab una ad quatuor uncias & in decocto a duabus ad quatuor drachmas.

G

GALBANUM OFFICIN.

GUMMI - RESINA, quæ elicitur ex Frutice Affricæ quod a *Linnæo* vocatur BUBON GALBANUM. Melius est quod ex Persia nobis affertur, constat ex lacrimis siccis, calore manus lentescentibus ac ductilibus, & dum recens est exhibet album colorem, odorem valde nauseosum, & specifice olidum, & cum inceditur aromaticum fumum diffundit. Reiiciendum quod ex Mauritania ad nos ducitur, ex magnis massis, crassis, & viscidis coalescens, commixtis variis quisquilliis, & cum incenditur emittit odorem adinstar accenssæ TEREBENTINÆ.

Datur interne in pilulis & soluta a decem granis ad scrupulos duos & in hoc ultimo casu ea ratione præbetur, qua supra diximus præberi assam foetidam; etiam externe applicatur raro ipsa sola per se, fere semper tamquam pars in compositis.

GALLÆ TURCICÆ.

Incerta fuit harum vis pro usibus internis, nunc pene ab omnibus derelicta, fortasse aliquando reveviscere poterit. Cœterum saltem externe adhiberi utiliter possent maxime in infuso aquoso tam ipsæ solæ quam mixtæ cum aliis remediis. Interim his utimur pro conficiendo ATRAMENTO.

Seligendæ sunt exiguæ molis, ponderosæ, compactae, & aculeatæ.

GENTIANA OFFICIN. *Gentiana lutea L.*

Planta perennis, habitans in alpibus. Adhibetur RADIX in pulvere ab uno scrupulo ad drachmas duas & in infuso frigido ab uno ad sex scrupulos pro qualibet infusi libra, in calido autem ab una non ultra sex drachmas cum hoc remedii genus si majori dosi præbeatur tolerari nequeat ab ægris etiam minus delicatis minusque irritabilibus. Facilius toleratur ipse pulvis, & efficacior evadit commixtus alicui non injucundo amaro & melius quoque alicui remedio aromatico. Paratur etiam extractum.

Respuenda est nimis crispata & quæ sit interne subnigri coloris.

Monendum GENTIANAM PURPUREAM Clarissimi *Allioni* maxima in copia inveniri etiam in montibus nobis promixioribus ut in Novocomiensibus, in quibus reperitur quoque copia alterius speciei GENTIANÆ PUNCTATÆ. Quæ quidem species cum deprehensæ sint ejusdem efficaciæ & virtutis cum GENTIANA LUTEA, expediret nobis iis uti, cum facilius & minori sumptu haberi possint, quam altera multo rariori.

Monendum quoque censeo quod expertus sum sæpe expedire usum gentianæ in infuso si in exigua copia pulvis ipsius in aqua frigida mergatur & vix mersa continuo filtretur, maxime si liquori misceatur aliqua portio sacchari vel mellis, & præterea aut aquæ vel infusi aromatici vel compendii causa syrupi corticis citri. Hac ratione infusum obtinetur longe minus ingratum ac facilius sumendum ab æ-

gris quam sumere soleant infusa de more parata, ac locum demum tenere potest infusi aut decocti LIGNI QUASSIÆ.

GRATIOLA OFFICIN. *Gratiolo Officinalis L.*

Planta perennis crescens apud nos in depressis, humidioribus locis. Adhibetur RADIX & FOLIA. Hæc dantur in pulvere ab octo, viginti, triginta granis non ultra drachmam unam. Observatum est folia si in substantia præbeantur, non raro producere in ægro non exigua incommoda ut anxietates, inutilesque evomitionis conatus &c. hinc commodius & frequentius præscribi solet in infuso a dimidio drachmæ usque ad duas. Longe minori periculo folia adhibentur, si pro infuso serum adhibeatur, aut si infuso addatur aliqua portio liquiritiæ, aut sacchari, aut melius interdum aromaticorum, ut Zinziber, anisum &c. Folia si maxima dosi adhibentur, operantur ad instar emetici et drastici, in dosi refracta ad instar alterantis remedii. RADIX autem ad ea quæ dixi incommoda cavenda præberi solet in infuso a dimidio drachmæ ad duas non ultra tres, quod aliqua portione mellis temperari juvat. Circumspecte suadendus hujus herbæ usus ob nimiam maxime rusticorum facilitatem in ea adhibenda, quam egomet alicubi deprehendi & ex qua non semel sed ter grave mortis periculum ob intemperantem ejus usum incaute & ignoranter factum ut passim fieri solet, quibusdam mulieribus imminere vidi, nec aliter avertere potui, nisi continuo præscripta ab ejus usu cessatione, & convenienti remediorum subministratione.

Hæc Planta adeo communis & popularis est ut in Galliis cognomen habeat HERBE A PAVURE HOMME, cum vulgo pauperes eadem ad purgationem utantur ut videri potest apud *Balliard* HISTOIRE DES PLANTES VENENEUSES ET SUSPECTES DE LA FRANCE PARIS 1784 Pl. 130 qui propterea & ipse suppeditat summæ cautionis monita in ejus usu quæ & ipse dedi ob malos nimirum effectus quos idem auctor aliquando etiam mortiferos esse affirmat. Hinc etiam idem auctor commendat hujus remedii usum in infusione præscribendum ut longe tutiorem & prudentiorem, quam sit in pulvere: atque in infuso ipse opinatur etiam alia purgantia utilius adhiberi.

Folia autem applicari possunt etiam externe tam recentia quam in pulverem redacta addenda alicui cataplasmo.

Visum ex aliquibus hoc remedium supplere posse vices SENNÆ & JALAPPÆ. Optandum esset ut medici per experimenta opinionem hanc confirmarent, cum remedium apud nos haberemus obvium & minimi pretii loco duorum exoticorum non mediocris dispendii, præsertim quo ad sennam.

GUAJACUM LIGNUM seu LIGNUM SANCTUM OFFICIN. *Guajacum Officinalis L.*

Arbor Virginiæ Jamaicæ & aliarum regionum Americæ. Adhibetur ejus LIGNUM, & GUMMI-RESINA elicita ex eodem arbore. Lignum præbetur in infuso vel in leni decocto, nam si multum ebulliret valde ingratum redde-

retur, ab una ad sex drachmas; sæpius additur decoctionibus aliis, sed cum per se adhibetur expedit adiungi ut aliqui monent parum liquiritiæ; decoctio non raro adhibetur quoque in collutorio aut ipsa per se aut cum additione aliorum remediorum; habet præterea alios usus externos. Decoctio cum frigefit flavum colorem semper acquirit, qui color etiam cæteris decoctionibus quibus additur, communicatur. Gummi-resina datur in pilulis & soluta modo jam admonito, ubi de assafoetida, ab octo granis ad scrupulos duos.

Seligatur LIGNUM coloris externe fulvi, interne obsolete viridis. Recens sit & ponderosum ita ut in aqua immersum fundum petat, sit magis resinosum, iniectum carbonibus non ingratum spargens & aromaticum odorem, facilius inflammabile quod propterea pro certo gradu caloris liquefiat ex parte in resinosam fæcem. Habeat saporem amarum parum aromaticum, subacrem. Reiiciatur ut obsoletum & vetustum, quod coloris dilutioris sit, quod sit nimis aridum quod sit cariosum & insipidum.

GUMMI-RESINA quod improprie dicitur etiam tantummodo gummi, ex sola sexta parte gummi coalescit & residuum totum resina est. Seligatur gravis, friabilis, quasi pellucida externe coloris ex rubeo fusci aut ex viridi pulli, interne albicantis, subrubelli, grati odoris, maxime si prunis iniiciatur, saporis acris atque pungentis. Hæc adulterari solet admixtione colophonii, aut balsami sulphuris, aut alterius substantiæ; sed fraus facile detegitur, si super ignem ponatur, qui sulphuris odorem extricat, vel effundit alium odorem ingratum. Detegitur

etiam fraus seguenti criterio. Solvatur in alcohole, si in solutione addantur aliquæ guttæ spiritus nitri dulcis, recens præparati, & contenentis aliquam partem acidi liberi, & aqua deinde diluatur, gummi - resina fundum petit, & ubi sincera sit gratum exhibet colorem coeruleum, ubi vero adulterata sit, simul cum coerulea parte striæ albæ videntur vid. cl. *Crell.* chem. Journal. 2. Th. §. 58. 59.

GUMMI - ARABICUM OFFICIN.

Verum gummi quod habetur ex arbore apud *Linn. Mimosa Nilotica*, germinante in arabia & ægypto. Datur in pulvere & solutum ab uno scrupulo ad unciam & amplius in sufficienti vehiculi copia; cum vero additur mixturis ut ajunt, dosis non debet excedere drachmæ duæ, alioquin incommoda densitas haberetur. Præscribitur quoque, ut in vehiculis aquosis resina, gummi-resina & olea iis admixta teneantur. Paratur MUCILAGO.

Melior est quæ omni colore & sapore privatur, quæ diaphana est, & quæ omnino in aqua dissolvitur. Gummi quod colligitur ex aliis arboribus ut ex GERASIS, PRUNIS, POMIS &c. si purum fuerit substitui omnino potest gummi - arabicæ.

II

HIPPOCASTANUM OFFICIN. *Aesculus Hippocastanum L.* Castagna d' India sive amara LONGOBARD.

Arbor quæ habitat in Insula Cretæ & apud nos modo plantatur potissimum in ambulacris. Adhibetur præcipue CORTEX RAMORUM. Datur in pulvere & in decocto ea circiter dosi qua china, & non solum loco CHINÆ preberi potest, sed etiam loco radicis COLOMBO maxime in pauperum cura. Cœterum oportet corticum abstrahi e ramis nec nimis adultis, nec tenerioribus.

HIRUDO. Seu SANGUISUGA OFFICIN. *Hirudo Medicinalis L.*

Utimur ANIMALI VIVO jam omnibus noto. Seligenda tamen Hirudo quæ depressa sit, fusca, interspersa lineis flavis dorsalibus sex, intermediis immaculatis, subtus cinerea, nigromaculata.

HORDEUM OFFICIN. *Hordeum vulgare L.*

Planta annua, quæ colitur ubique. Adhibetur SEMEN in decocto, a dimidio unciæ ad tres, & in pulvere seu farina, quæ conficiendis cataplasmatibus, & fomentationibus siccis inservit, quo tamen in munere subrogari potest pro circumstantiis etiam farina secalina.

I

JACEA OFFICIN. *Viola tricolor L.*

Planta annua habitans inter nos in locis cultis. Adhibetur HERBA CUM FLORIBUS VIRIDIS in infuso a dimidio unciæ usque ad quatuor & exsiccata in pulvere ab una ad quatuor drachmas & in levi decocto nunc in aqua, nunc in lacte a tribus drachmis ad uncias duas. Hoc remedium retineri volui eisdem de causis quas attuli ubi de FILICI.

JALAPPA OFFICIN. *Convolvulus Jalappa L.*

Planta perennis in America, mexico, vera Crux germinans. Adhibetur RADIX in pulvere pro pueris ab uno ad decem grana pro ratione aetatis & temperamenti; pro adultis ab uno scrupulo ad drachmam unam fere nunquam in infusione præscribitur. Si detur latiori dosi parere potest enteritidem, convulsiones &c. Hæc nobis in taleolis affertur & melior est compacta, dura, ponderosa nigris, striis interspersa, & igni admota inflammabilis. Admixta Bryoniæ segmenta colore albo, & textura spongiosa se produnt.

Vis ejus purgativa ex resinoso principio derivatur. Expedit eam conteri dum illa utendum est, atque prescribi simul cum saccharo, aut cum cremore tartari, vel cum alio sale neutro, quæ regula observanda est in praescriptione remediorum omnium, quorum vis purgativa sit in resinoso principio.

IPECACUANHA OFFICIN. *Psychotria emetica* in Pharmacop. Aust iac. Campestr. nuper edita.

Planta perennis quæ crescit in locis Americæ Meridionalis. Adhibetur RADIX in pulvere & in infuso, cum pro emetico datur in pulvere præbetur pro pueris ab uno ad sex grana, pro adultis a decem, viginti granis usque ad triginta pro ætate, aliisque circumstantiis. Cum effectus exigitur promptior & tutior, addi potest quidpiam TARTARI EMETICI quod vix granum excedat; cum autem pro emetico datur in infusione, dosis est in pueris a sex granis ad dimidium drachmæ, in adultis a dimidio drachmæ ad duas. Fit autem infusio in vasis clausis & in tribus usque ad sex uncias aquæ vel vini, quæ tamen quantitas pro ratione ætatis tribus unciis minor esse potest. Expedit etiam aliquando infusioni fieri additionem alicujus aromatici.

Cum autem præscribitur pro alterante remedio datur a dimidio grano ad unum usque ad tria duabus vel tribus singulis horis repetenda. Ipecacuanha emeticum est quod prælationem super alia meretur, cum ut inquit cl. *Vogel* sit emeticum omnium mitissimum, simulque a periculis tutissimum quod propterea recte monent alii esse oportere emeticum pro ægris debilioris ac delicatioris constitutionis, ac pro maxima mulierum parte.

Nuper cl. *Heller* duas observationes maximi momenti vulgavit, quibus utilitas confirmatur hujus remedii in exigua dosi administrati. Prima observatio respicit hydropem ascitim, quæ

quartanam febrim ac sanguinea sputa secum conjuncta habebat & cui curandæ inepta fuerant communia remedia, quæ meliora putari poterant. Secunda observatio respicit morbum stomaci versum in habitum, pro cujus curatione nihil profuerat maxima pars communium remediorum; immo vim morbi auxerat. Pro his morbis curandis vim habuit usus hujus prædicti remedj.

Cum vero datur per modum alterantis, ut ajunt remedii non expedit mixturis additum præberi, cum admodum difficile sit ea dosi quæ convenit ab ægro suscipi æquali distributione singulis iteratis vicibus, licet ampulla quotiescumque sumendum remedium est agitetur; ex qua inæquali pulveris distributione quæ facile accidit illud incommodum oriri posset ut vel aliquando minus quam par esset remedii sumeretur, aliquando plus quam casus exigeret, & hinc vel non haberetur optatus effectus vel quod pejus esset malus effectus haberetur. Quare convenit pulverem sine mixturis præscripta dosi singulis vicibus scorsim suppeditari solum cum aqua vel cum nubeculis, sive pilulis conclusum, cum hac ratione futura sit tutior & certior æqualis remedii ab ægro sumendi distributio. Quod eadem de causa observandum est in præscriptione pulveris dowerii aliarumque substantiarum in aqua minime solubilium & quas maximi interest præscripta quantitate singulis vicibus suscipere & quarum excessus a justa dosi grave damnum potest inferre.

Eligatur tortuosa, rugosa, annulis & incisuris profundis conspicua, exhibens colorem ex cinereo obsolete castaneum, habeatque corticem crassum, durum, densum, & fragilem, saporem vero acrem, amarum, parum nauseosum

cum sensu mucilaginis. Reiiciantur radices externe albicantes aut gilvi coloris, spongiosæ, nec interspersæ sulcis.

Pro recto radicis usu ea spoliari debet fibris adhærentibus, & medulla lignea alba, insipida avelli debet a cortice cum tota vis in ipso cortice resideat, aut saltem dum tunditur lenis contusio adhibeatur, ne commixtio fiat cum ipsa medulla, & pulvis qui primum se prodit accipiatur, cum certius sit hunc esse pulverem corticis, non medullae. Expedit autem pulverem quoad fieri possit recentiorem esse & superstitem in vasis clausis conservari; nec pretereundum eam radicis copiam, quae in pulverem est reducenda totam eodem tempore simul tundi, excepta jam dicta medulla, ut sola sit ejusdem vis & efficaciæ.

JUNIPERUS OFFICIN. *Juniperus communis L.*

Frutex germinans in Collibus siccis & aridis. Adhibetur LIGNUM & BACCÆ, quæ non maturescunt nisi anno secundo, LIGNUM in infuso vel leni decocto a duabus drachmis ad unciam, & BACCÆ interne, quæ antea contusæ sint, in infuso cum optimo successu ab una ad drachmas sex, externe autem in suffumigiis & uniuntur fomentationibus & cataplasmis. Inserviunt præterea parando ROOB JUNIPERI, tum etiam UNGUENTOcum nondum ad maturitatem pervenerint.

Præferunt aliqui LIGNUM radicis LIGNO trunci utpote magis odoratum et efficax. Hoc substitui potest LIGNO SASSAFRAS maxime in curatione pauperum cum sit dispendii longe minoris & virtutis non inferioris.

L

LAC VACINUM. Legi meretur in hac re opusculum *Parmantier* & *Deyeux* præmio donatum de examine proprietatum phisicarum, & chemicarum, ex quo, collatione facta, definitur natura LACTIS MULIERIS, VACÆ, CAPELLÆ, ASINÆ, AGNÆ, & EQUÆ.

LAPATHUM ACUTUM OFFICIN. *Rumex acutus L.*

Planta perennis, quæ crescit inter nos in pratis humidis fertilibus. Adhibetur RADIX præcipue recens in decocto interne, & externe etiam non raro, nunc cum sero lactis, nunc cum aqua praeparato, pro rei exigentia. Sed cum in aqua paratur decoctum ad usus internos, juvat non raro adiungi jam factæ decoctioni parum lactis vel mellis ut decoctio minus ingrata evadat; dosis autem est pro internis usibus, si viridis sit, ab unciæ dimidio ad duas, si sicca fuerit, a duabus drachmis ad unciam. decoctio quæ præsertim fit in aqua rubeum colorem induit.

LICHEN: ISLANDICUS OFFICIN. *& L.*

Alga quæ habitat in subalpinis & montosis locis ad terram. Adhibetur PLANTA INTEGRA raro in pulvere ob summam difficultatem ejus conterendæ, sed potissimum in decocto, ea tamen in crassum pulverem antea redacta, a duabus drachmis ad sex usque ad unciam.

Quidam ægre ferunt hoc remedium nisi per

colato decocto addatur quidpiam lactis vel mellis, vel sacchari, vel nisi, dum ſit decoctio, adiungatur aliquid liquiritiæ, alicujus aromatis, & cum aliquid aromatis additur, sæpe expedit percolatae jam decoctioni misceri parum sacchari vel mellis; pro aliis vero aliquando convenit antea in aqua ebulliente infundi & deinde ex eadem extrahi ac decoctum parari, quod gratius effici poterit, si opus ſit, alicujus ex prædictis ſubstantiæ additione.

LINUM OFFICIN. *Linum usitatiſſimum L.*

Planta annua quæ seritur apud nos in agris. Adhibetur semen redactum in pulverem si faciendi sint cataplasmi, integrum interne in infuso adhibetur a duabus ad drachmas sex, atque hæc eadem dosis servatur etiam in emulsione quæ tamen largiori vehiculo facienda est. Parari potest MUCILAGO, quæ efficacia non discrepat ab illa quæ obtinetur ex RADICE ALTHEÆ, SEMINEPSYLY, CYDONIORUM &c.

LINUM CATHARTICUM OFFICIN. *& L.*

Planta annua crescens in agris apud nos. Adhibetur HERBA tam viridis qam exsiccata in infuso quatuor unciarum aquæ usque ad octo si viridis, a duabus ad drachmas sex, si arida, ab una ad quatuor drachmas; sicca præscribitur quoque in pulvere a dimidio drachmæ ad quatuor scrupulos non ultra.

Rimedium hoc substitui potest SENNÆ, quod magis oeconomicum est. Ego autem deprehendi, in hoc remedio præscribendo, sæpisſime expedire, quod etiam ſit in usu sennæ,

illud præscribere simul cum remediis amaris vel substantiis aromaticis, aut cum aliis laxativis, pro medici judicio.

LIQUIRITIA, seu GLYCYRRHIZA OFFICIN. *Glycyrrhiza glabra L.*

Planta perennis, quæ habitat in regionibus australibus. Adhibetur RADIX & ejus EXTRACTUM siccum, quod vulgo dicitur succus. Eligatur radix recens, tenax, flexilis, dissecta apparet læte flava, dulcis gratique saporis; succus vero qui sit siccus, nec odorem habeat, nec saporem empyreumaticum, suavem tamen odorem, & dulcem saporem vel ipsa radice gratiorem, & dum frangitur nigri-splendeat; liquescat impositus linguae & cum in aqua solvitur nullas vel paucas foeces in fundo dimittat.

RADIX adhibetur in pulvere; sed ut plurimum nonnisi ad conspergendas pilulas & tamquam excipiens tum etiam in infuso adhibetur vel leni decocto ab una ad sex drachmas. SUCCUS vero in solutione, & sæpius ad liquefactionem in ore a dimidio drachmæ ad dimidium unciæ. Sæpe additur RADIX decoctionibus aliis ut minus ingratæ reddantur. Convenit radicem præberi solum in leni decocto, quia si nimis ebulliat ingratum saporem decoctum acquirit.

Pulvis ad modum excipientis opportunissime adhibetur, ut mixtus aliquibus remediis in exigua dosi præscriptis, mole hæc augeat sua, ne propter exilitatem disperdantur, & facilius ubi opus sit dividantur. Hic usus alteri præferri debet adhibendi saccharum; nam non raro contingit, aliquos pulveres mixtos cum saccharo facile liquescere & alterari; ut

contingere videtur in CUPRO AMMONIACALI, in FLORIBUS SALIS AMMONIACI MARTIALIS, in SULPHURE AURATO ANTIMONII &c., quod non accidit in usu pulveris liquiritiæ.

Præterire nolo deprhensam a me fuisse radicem *astragalus cicer L.* iisdem pene proprietatibus præditam, quibus est liquiritia. Qaare ubi radix hujusmodi obvia sit, subrogari liquiritiae optime potest.

LITHARGYRUS *Oxydum plumbi semi-vitreum*.

Adhibetur pro conficiendis variis EMPLASTRIS, sed debet redigi in subtilissimum pulverem.

M

Malva vulgaris OFFICIN. *Malva sylvestris L.*

Planta annua, quæ crescit in locis incultis & in ruderatis viis. Adhibentur FOLIA tam viridia quam exsiccata in levi decocto tum interne, tum externe; si viridia, a dimidio unciæ ad duas, si sicca, a duabus drachmis ad sex, sed potissimum in pulvere inserviunt parandis cataplasmis.

Sylvestrem indicare volui cum in locis prope Ticinum & Mediolanum communior sit & magis obvia. Cœterum ubi vel *rotondifolia*, ut in locis ultrapadanis, nascatur, vel promiscue utraque species commode acquiri possit, ex equo utraque adhiberi potest cum sint omnes ejusdem efficaciæ.

MANNA OFFICIN.

SUCCUS CONCRETUS SACCHARINUS præsertim scaturiens ex *Fraxino Orno L.* Arbore qui nascitur in Europa Australi ut in Calabria, Sicilia &c. Præferenda est quæ grana majora magis alba ostendit, propriumque saporem habet eumque dulcissimum. Respuenda vero quæ colorata sit humida, et conspurcata. Ea servari debet loco sicco ac modice calido. Nam si ponatur in humido ea facile difluit in tabem inertem & iniucundam.

Exhibetur soluta in aqua vel sero, aut alio vehiculo pro pueris a duabus drachmis ad dimidium unciæ, pro adultis ab uncia una ad quatuor; exhibetur quoque sub forma lincti: arbitratur clariss. *Spielmann* si manna in fluido frigido solvatur longe minorem nauseam sumentibus afferre quam si solvatur in calido. Expedit non raro mannam præberi mixtam cum remediis purgantibus magis extimulantibus, vel cum amaris, aut cum aromaticis, pro diversis circumstantiis, quæ possunt occurrere: sic enim vitantur incommoda quæ oriri aliquando solent si sola præbeatur.

Coeterum puto mannam non eam mereri existimationem omnem, quam ipsa passim obtinet. Immo in curatione pauperum abstineri ab ea posse sine detrimento censerem. Facile asentior manna utiliter præscribi simul cum sale amaro, aut cum infuso sennæ, vel cum aliis purgativis remediis ut ajunt drasticis; eorum enim vis nimium extimulans per mannæ mixtionem obtunditur, quod ut aliquando fiat utilitas postulat. Veruntamen etiam sine manna

id obtineri facile potest, si nempe loco mannæ MEL subrogetur. Sublato autem usu mannæ non exiguum dispendium in curatione pauperum cum eodem fructu vitaretur.

MEL COMMUNE PURUM seu VIRGINEUM.

Optimum est quod nulla adhibita arte sponte defluit ex disruptis favis, quod magis granosum est, spissum, admodum ponderosum, minusque coloratum, & quod odorem & saporem exhibet gratum, dulcem ac leviter aromaticum, illudque præferendum quod in montibus aridisque locis colligitur.

Ipsum interne per se sumitur a duabus drachmis ad uncias tres adinstar eclegmatis, sumitur etiam solutum; sed frequentius additur diversis mixturis decoctionibus &c. maxime ut istæ efficiantur gratiores. Sæpe adhibetur tanquam costituens ad formam vel consistentiam diversis medicaminibus conciliandam. Locum demum sacchari plerumque tenere debet cum magno emolumento ubi maxime agatur de curatione pauperum. Adhibetur etiam mel aliquando pro usibus externis. Si pro duabus aquæ libris uncia & dimidium mellis solvatur nomen sibi vindicat HYDROMELLIS.

Ex eo paratur MEL DESPUMATM, OXIMEL SIMPLEX & SCILLITICUM.

MENTHA CRISPA OFFICIN. *& L.*

Planta perennis crescens in Sibiria, Helvetia & in hortis etiam apud nos excolitur habetque folia cordata dentata undolata sessilia. Adhibetur HERBA in infuso ab una ad quatuor

drachmas, ex ea paratur AQUA DISTILLATA quæ solet frequentius adhiberi quam ejus infusum.

MENTHA PIPERITA OFFICIN. *&* *L.*

Planta perennis quæ oritur in anglia & colitur etiam apud nos in hortis instructa foliis ovatis petiolatis & sapore predita acri piperis. Adhibetur HERBA; ex ea paratur AQUA DISTILLATA, quæ passim ejus infuso præfertur ut dixi de alia menthæ specie. Cœterum adhiberi potest in infuso eadem circiter dosi quam dixi de alia menthae specie, & cum sic adhibetur judicio cl. *Roemer* aliorumque vices explet THE quod SANITATIS appellari solet, immo omnium The gustui gratissimum evadit. Hoc autem frequentius sumitur simul cum melle vel saccharo, vel lacte.

Hæc menthæ species apud nos facile crescit, ideoque exigui pretii est & ex altera parte maximæ utilitatis, cum ipsa sub variis formis adhibita locum tenere possit multorum exoticorum longe majoris sumptus, ut propterea multum intersit eam, ut jam alicubi accidit, usum habere latissimum.

MERCURIUS, seu ARGENTUM VIVUM, seu HYDRARGYRUM.

Ille seligendus qui lucidus est, qui se ipso difluens globulos rotondos constituit, quin vestigium post se relinquat, qui aceto digestus saporem dulcem non recipit, qui demum in ferreo cochleari expositus igni omnino abit in auras.

Plures habet mercurius usus, sed nullius usus est nisi antea depuretur ut in altera parte dicemus.

MEZEREUM OFFICIN. *Daphne Mezereum L.*

Frutex qui habitat in montium sylvis Europæ borealis & Australis. Adhibetur CORTEX tam STIPITUM quam RADICIS interne a dimidio scrupuli, a duobus ad drachmas duas aucta dosi gradatim tam in infuso quam in levi decocto, cui sæpe convenit parum liquiritiæ addi, aut percolatæ decoctioni parum lactis misceri. Frequenter vero adiungitur aliis decoctionibus ut sunt decoctio ut dicitur lignorum, dulcamaræ, saponariæ &c. Coeterum semper caute est adhibenbus. Scio aliquos prætergressos esse prædictam dosim & aliquando drachmas sex attigisse. Verùm si id contigit absque periculo, magis tribuendum esse censeo longiori quam opus esset ebullitioni quæ facta sit, quam innoxiæ dosis adhibitæ quantitati. Quæ oriri possunt incommoda & mala ex administratione perperam facta hujus corticis videri possunt in *Puihn* materia venenaria regni vegetabilis pag. 84. Externe quoque applicatur vel ut rubefaciens vel ut causa efficiens alicujus vescicae vices scilicet explet funticulorum, vel vescicantium, vel sinapismatum &c. si nempe corporis parti applicetur prout opus est; & pro varia rei exigentia nunc parva nunc grandiora corticis frusta applicantur, quæ involvi debent aliquo tegumento & semel in die vel bis aut rarius mutari debent pro diverso fine cui eorum usus destinatur. Majora frusta vi quoque majori gaudent & ubi exsiccata fuerint, in aqua vel aceto macerentur per sex, octo vel decem circiter horas.

Cum vero CORTEX LAUREOLÆ, sive TYMELEÆ OFFICIN. vel *Daphne. Laureola L.* aliquorum practicorum judicio a cortice mexerei non admodum differat; hinc unus pro altero aliquando adhiberi promiscue potest.

Hujus CORTICIS usus externus suam præsertim utilitatem habet in iis circumstantiis, in quibus opus non sit prompto & celeri effectu, atque in his prælationem mereri videtur duabus præsertim de causis. Primo quia minori dispendio istud remedium habetur. Secundo etiam in divitibus infirmis oportunior ejus usus esse potest ad incommoda avertenda, quæ sæpe delicatioribus afferunt alia remedia complicata, sensibus invisa, unctuosa & ingrata.

Juvat monere maxima cautione opus esse in avellendo CORTICE vel a TRUNCO vel a STIPITIBUS vel a RADICE; nam præsertim cum viridis cortex est ob ejus principium quod continet acre maximeque volatile, & quod facile interea dum avellitur exhalat, nocere collectori plurimum potest ut ipsemet expertus sum, qui cum in loco versarer ad colligendum corticem opportunissimo, nec debitam diligentiam in magna ejus copia avellenda adhiberem affectus inopinato fui gutturis non levi ardore, cum tussi vehementi & aliquo sanguinis sputo. Quod sane me admonuit socordiæ meæ.

MYRRHA OFFICIN.

GUMMI - RESINA manans in æthiopia ex arbore ignota quæ tamen creditur pertinere pos-

se ad aliquam speciem *mimosæ L.* Eligatur in lacrymis lucidis ac pene diafanis coloris flavo rubei, seu ferruginei, facile solubilibus in pulverem, levibus ex omni parte, æque coloratis, non ingrate odoriferis, admodum amare & aromatice sapidis. Respuenda vero quæ nigri coloris & ingrati odoris est, quæ ponderosa, & tenax, & spurcitiis interspersa cernitur.

Sumitur interne in pulvere, in pilulis, & etiam soluta a decem granis ad dimidium drachmæ & aliquando ad unam: solvi autem potest in aqua eo modo quem indicavi pro solutione gummi ammoniaci. Externe quoque applicatur tam in pulvere vel solo vel mixto cum alterius speciei pulveribus aut cum unguentis, vel demum adhibetur adinstar infusi in vino peracti. Paratur ex ea TINCTURA SPIRITUOSA.

N

NASTURTIUM AQUATICUM OFFICIN. *Sisymbrium nasturtium L.*

Planta perennis quæ prope rivulos apud nos nascitur. Adhibetur herba recens cum utilitate in levi decoctione facta cum aqua vel cum sero lactis, vel etiam addita decoctionibus aliis, ejusque dosis continetur infra quatuor uncias ad dimidium unciæ. Utilius quoque adhibetur in succo infra quatuor uncias ad unam, atque hoc modo præscripta vices explere potest conservæ nasturtii, qui succus ut gratior fiat juvare interdum potest additio alicujus syrupi vel mellis.

Hæc rursus planta & ex ea factae preparationes in curatione pauperum equivalere possunt COCHLEARIÆ, aliisque hujus generis HERBIS rario-

ribus, quæ dicuntur antiscorbuticæ. Paratur EXTRACTM. Experimento cognovi in hac planta aliquid NITRI contineri.

NITRUM seu *Nitras potassæ impurus*. Qui nullius est usus nisi antea depuretur ut in alia parte videbimus.

NICOTIANA seu TABACUM OFFICIN. *Nicotiana tabacum L.*

Planta in America perennis annua vero apud nos in hortis exculta. Adhibentur FOLIA ad usus externos in leni decoctione, vel in infuso, pro clysteribus, & ablutionibus, pro quibus tamen etiam alia remedia stimulantia substitui possunt. Dosis est a duabus drachmis ad sex & ad summum ad unciam pro aquæ libra. Infusio autem ut & decoctio fieri debet in vasis clausis.

Hoc remedii genus administrari debet magna cautione cum præscriptum etiam ad usus hujusmodi malos effectus producere valeat. vid. *Puihn* in opere citato. Qui quidem effectus multo facilius timeri possent si adhiberetur ad usus internos. quamvis sciam adhibitum aliquando fuisse, & nuper ex duabus observationibus constet, quas ediderunt duo medici *W. dove* & *R. Bischopric* de curatione feliciter habita Anasarcæ coxis & cruribus insidentis, & ascitis ope infusionis nicotianæ sumptæ tribus in diem vicibus ad duodecim guttas, quæ tamen usque ad viginti, triginta; & amplius auctæ fuerunt.

O

OLEUM ESSENTIALE CITRI CORTICUM.

Oleum volatile citri corticum.

Passim praescribitur ad usus internos sub forma ELÆOSACCHARI. Adhibetur quoque ad parandum SYRUPUM CORTICUM CITRI. Hoc autem remedium in hac prima parte recensui cum jam in commercio positum sit. Sed aliquando contingit fraudibus hominum ipsum adulterari per commixtionem vel cum alcohole vel cum oleo fixo expresso, vel cum oleo æthereo Terebinthinæ quod excitare debet solertiam emptoris, ut illud experimento subiiciat sequenti ratione, quæ locum habet etiam pro aliis oleis essentialibus discernendis.

Si hoc oleum dimittatur in aquam, albescit mixtura, ubi cum alcohole corruptum sit, quod non contingit si purum fuerit. Ut vero cognoscatur an oleum expressum in eo reperiatur, aliquæ guttae illius olei super chartam fundantur ac levi calori charta exponatur. Si sincerum oleum sit disparet tota macula pellucida. Ex adverso maculata charta manet si oleum non fuerit genuinum. Detegitur etiam hæc fraus si aliqua gutta olei instilletur in alcohole. Guttae enim olei quod purum sit omnino solventur, supernatabit vero oleum expressum si facta fuerit adulteratio. Demum si adulteratio habeatur per mixturam olei Terebenthinæ vel aliorum oleorum essentialium vilioris pretii, varia experimenta ad detegendam fraudem adhibentur; sed facilius dignoscitur adulteratio per oleum Terebenthinæ, cum viris expertis hæc fa-

cile patere possit vel ex solo odore qui diffunditur præsertim si oleum incendatur; tunc enim vividius odor oleo Terebenthinæ se prodit, vel in cochleari si oleum accendatur magnam copiam materiæ piceæ relinquit; rite parata genuina olea odorem plane saturatum, uti & saporem vegetabilium, e quibus sunt parata, debent continere.

Solent quidem OLEA ESSENTIALIA vetustate alterari, amittere nempe multum odoris ac saporis & pristinæ fluiditatis, aliasque extraneas proprietates induere. Reparari tamen aliquatenus hæc jactura potest, si iterum distillentur super ejusdem substantiæ portionem, ex qua elicita antea fuerant. Ut melius fiat separatio oleorum ab aqua, ubi difficilior divisio appareat potest adiungi mixtioni sal muriaticum. Quæ quidem olea ut statum suum tueantur sine alteratione, custodire opus est in vitreis vasis diligentissime clausis, ut omnis aeris accessus prohibeatur.

OLEUM LAURINUM.

Species olei excocti quod ex BACCIS *Lauri Nobilis L.* obtinetur. Præparatur in locis Italiæ meridionalibus prope lacus; hinc & in locis Lario & Benaco proximis non exigua copia hujus olei conflatur. Hoc olei genus unguenti consistentiam habet, viridem colorem, saporemque ingratum et admodum amarum, odorem demum quem habent baccæ ex quibus paratur. Clarissimus chimicus *Paulus Sangiorgius* ingeniose monstravit hanc olei speciem natura differre ab oleis expressis aut fixis, cum hujusmodi oleum in alcohole integre dissolvatur, ostenditque

hoc esse veluti anulum inter olea essentialia & fixa intermedium; ex quo vero hoc oleum solubile sit in alcohole facile dignosci potest fraus, qua non raro adulterari solet per mixtionem adipum diversi generis apud nos communium, cum in hoc casu non plene solveretur oleum in alcohole.

Itaque genuinum oleum debet esse suaveolens fortiter, lauri plane continens odorem & saporem, coloris viridis-subflavi, grumosæ & crassiusculæ consistentiæ. Exitiosum plane est valde viride, fluidum, aequaliter unguinosum, & parum redolens Laurum. Ærugine mangonisatum ejusdem erit tunc coloris, æqualiter saturate viridis, & spiritu salis ammoniaci contritum refert tincturam cæruleam; & ubi addita fuerit terebentina, qua sæpius adulteratur, ejus odor, & sapor, ejusque combustio satis luculenter corruptionem declarant.

Hoc passim non utimur nisi externe, eodemque æque salubriter uti possumus oeconomiæ causa loco OLEI NUCIS MYRISTICÆ.

OLEUM OLIVARUM COMMUNE.
OPTIMUM;

Utrumque ex genere est oleorum fixorum, expressorum & utrumque paratur ex FRUCTIBUS *Oleæ Europeæ L.* & unum ab alio non differt nisi pro varia ratione qua ex iisdem fructibus exprimitur. Nam optimum exprimitur per idoneum instrumentum ex olivis perfecte maturis et ab ipsa carne nuclei, nucleo non difracto, quod idcirco purum est, dulce, non ingrate olens, tenue, & ad flavum colorem accedens. Commune deficit ab his bonitatis notis, & illud est quod

secunda vel tertia vice exprimitur, inpurum nempe, plus minusve densum & acre; vel quod elicitur ab olivis immaturis, & amarum est, vel ex nimium maturis, & mucidum est.

Paratur hoc oleum in variis Italiæ provinciis & pro varietate locorum unum alteri præstat. Verum & nos oleum habemus in Collibus Briantinis & montibus Larii, & Benacensibus, aliisque, quod si rite fiat optimum est & usibus medicinæ egregie accommodatur. Optimum pro usibus internis nec nisi pro his in cura pauperum maxime adhibetur vel ipsum per se præsertim ad relaxandum in dosi unius unciæ ad dimidium usque ad quatuor, vel sæpissime sub forma emulsionis ad demulcendum per unionem cum aqua ope mucilaginis gummiarabicæ, cui sæpe adiungitur ad gratiam ei conciliandam vel saccharum vel mel, vel aliquis syrupus, atque in dosi adhibetur duarum drachmarum ad duas uncias.

Oleum hoc olivarum in curandis pauperum morbis ad cavendum dispendium subrogari optime potest OLEO AMYGDALARUM, quod multo majoris est pretii, nec tamen majoris efficaciæ, illudque præterea utilitatis habet, quod nec tam facile rancescat, nec ventriculum gravet, ut alia hujus generis olea.

Oleum autem utrumque olivarum custodiendum est in vasis vitreis, vel terreis vitrea crusta obductis in aere frigido & sicco. Ad usus clysteris aliosque externos oeconomiæ causa oleum commune adhibetur.

OLEUM VITRIOLI. *Acidum Sulphurosum concentratum*.

Rarius a Pharmacopolis paratur, cum facile commercium ad nos illud advehat ex Anglia & Germania inferiore. Optimum est quod ponderosius, quod minus coloratum, quod magis incalescit cum aqua, & in quo subito corroditur penna seu linteum in ipsum iniectum. Illud est optimum, cujus volumen æquale 16 unciis aquæ, uncias circiter 29 adequat. Hoc vero nullum usum habet nisi antea rectificatum fuerit ut suo loco exponetur.

OLIBANUM seu THUS OFFICIN.

GUMMI-RESINA, quæ trahitur ex *Junipero Lycia L.* Arbor in Gallia & Sibiria crescente. Multo plus resinæ in se continet quam gummi. Æstimandum est illud quod purum se prodit, album, pellucidum & siccum. Adhiberi solet ad usus externos maxime in suffimigiis, loco etiam aliarum resinarum & gummi-resinarum majoris pretii.

ONONIS SPINOSA OFFICIN. *& L.*

Planta perennis apud nos communis in campis & herbosis viis. Sumitur RADIX ut plurimum in decoctione a duabus ad drachmas sex; sed cortex radicis efficacior censetur radice integra, in qua mihi contigit invenire puræ resinæ copiam.

OPIUM OFFICIN.

SUCCUS CONDENSATUS gummi-resinosus, obtinetur ex immaturis Capsulis *Papaveris Somniferi L.* plantae annuae Orientalis. Hic succus variis modis praeparatur. Inciduntur Papaverum Capita, sponte manans succus colligitur, ac solis calore cogitur in massas obscure fulvas, & ruffas. Sed hoc modo paratus ad nos minime defertur. A nobis accipitur, qui ex capsulis exprimitur, aut e capitibus contusis coquitur, & ignis adminiculo in massas majores inspissatur. Paratur etiam interdum ex succo hausto ex foliis, ex caulibus &c, vel etiam decoctionibus elicitis ex his substantiis. Nec desunt qui eum misceant cum diversis succorum speciebus, & extraneis corporibus. Quo fit, ut sæpe habeatur opium indolis malæ, vel saltem qualitatis multo inferioris. Quare multa diligentia opus est in opio seligendo.

TEBAICUM vulgo dicitur OPIUM, sed parum interest ex qua Orientis regione ad nos deferatur, an nempe ex Egypto, Persia, vel anatolia, dummodo seligatur opium optimæ notæ. Oportet sit uniforme, læve, tenax, pondus constituat quo ad molem suam levius, nullas interne sordes prodat, habeatque externe colorem spadiceo-fuscum, colorem autem fulvum si comminuatur, aliquam tenacitatem si diutius tractetur digitis, odorem vehementem, tetrum, virosum, saporem amarum, & acrem, & quidpiam ardoris aliquatenus adurentis fauces. Micare insuper debet lucidis particulis si frangatur, cito concipere flammam, pene omnino in aqua solvi & rubicundam tincturam exhibere.

Reiciendum vero quod scatet diversis vegetabilium fragmentis, sabulo, & quisquiliis, quod colorem exibet obsolete pullum, & habet odorem exiguum, vel adustum, quod demum friabile est.

Interne præscribitur in pulvere, in pilulis, & etiam solutum a quarta grani parte ad dimidium grani, ad unum, usque ad duo; augeri tamen quantitas potest pro rei exigentia, maxime in iis qui sint huic remedio assueti, sed augenda dosis est per gradus maxima prudentia & cautione; nam si dosis modum excesserit vel male administretur gravia parit incommoda ut inter coetera sunt dyspnoea, anxietas, vertigo, languor, moeror, sopor phantasiis horrendis turbatus, sensuum abolitio, Lipothymia, vomitus, delirium ac ipsa aliquando mors. Cum datur in pulvere ad facilius ac tutius faciendam æqualem ipsius partitionem oportet conjungi cum saccharo aut pulvere liquiritiæ, aut aliis substantiis. Cum vero præscribitur in massis pilularum, aut in aliquo electuario, antea solvendum est aliqua vini copia, aut aliquo syrupo, vel alio fluido quod præparato congruat, ut ejus partitio accurata & æqualis in massis fiat. Frequentius juvat opium conjungi cum aliis remediis, uti cum CHINA vel ALIIS AMARIS, cum IPECACUANHA, CAMPHORA, cum PRÆPARATIS MERCURIALIBUS, ANTIMONIALIBUS &c. pro vario morborum genere. Magna est opii vis, nata magnis producendis effectibus, sed maximi interest optimum seligere & caute adhibere. Externe autem adhibetur opium solutum, commixtum unguentis &c. Paratur ex eo LAUDANUM LIQUIDUM.

Præterire nolo experimentis constare ex ca-

pitibus immaturis PAPAVERUM ALBORUM, quæ in hortis nostris coluntur de quibus dicam paulo post, OPIUM conflari ex æquo posse, si nempe capita sumantur & expediantur a seminibus, deinde capsulæ subtiliter contundantur & ex ipsarum pulvere infusio extrahatur in aqua frigida, quæ deinde pressione percoletur, & facta evaporatione ea qua opus est cautione ad debitam consistentiam perducatur. Certum est hoc opii genus ita conflatum eadem vi & exitu, quo opium ex Egypto advectum, operari. Imo testatur clar. *Lieutaud* se per experimenta didicisse hoc opium ex supradictis papaveribus extractum minus esse periculosum, & agere quietius, ac tutius. Quare optandum est ut Practici hoc OPII genere utantur ac ita confirment quod clar. Auctor, aliique de eodem opio dixerunt. Illud enim commodum haberetur, quod nobis opium esset inpromptu minoris pretii, & quod pluris faciendum est genuinum, atque sincerum, virtute sua constans, magisque remotum ab adulterationibus, quibus exocticum obnoxium est.

Etiam ex capsulis *papaveris rhœas L.* quod inter segetes copiose nascitur apud nos in campis, eo ferme modo, quo nuper diximus de capsulis PAPAVERIS ALBI, fieri potest EXTRACTUM, quod multum accedit indoli & proprietatibus OPII, cujus propterea usus non secus ac alterius utilis esse posset in curatione morborum, & aliquibus in circumstantiis fortasse præferri, quod sane non utilitati solum ægrotorum, sed etiam æconomiæ inserviret. Cœterum in ea sum opinione ut credam ad preparationem EXTRACTORUM, quæ diximus PAPAVERIS ALBI, & *papaveris rheas* loco proces-

sus quem indicavi utilius extrahi posse ex immaturis capsulis succum PAPAVERUM utriusque speciei, atque hunc per naturalem, vel saltem blandissimam evaporationem ad debitam consistentiam reduci. Hæc iterum monuisse juvat spe illectus fore ut Practici loco exocticorum remediorum, quæ tam sæpe cum dispendio & minus secure non raro adhibentur, in usum nostra deducant magis obvia, facile comparanda, ex æquo utilia & eidem fini vel saltem non multum dissimili assequendo satis idonea, & quæ longius absunt a periculo adulterationis.

P

PAPAVER ALBUM OFFICIN. *Papaver somniferum L.*

Planta annua qua crescit in locis ruderatis Europæ Australioris & apud nos in hortis colitur, ejusdem speciei cum papaveribus, ex quibus OPIUM extrahitur, & nascitur ut diximus in Orientis regionibus. Adhibentur CAPSULÆ, vulgo CAPITA passim ad parandum SYRUPUM, in cujus præparatione pariter immaturae capsulæ esse debent, eædemque spoliari propriis seminibus.

PINI RESINA seu RESINA FLAVA OFFICIN.

Est RESINA SOLIDA quæ ex *Pinu sylvestri L.* Colligitur arbore crescenti in sylvis glareosis. Eligenda quæ sit nitide flava. Externe adhibetur fere semper tamquam ingrediens seu pars quæ variis unguentis & Emplastris unitur. Jure substituitur PICI; & locum quoque supplere a-

bunde posse videtur PICIS BURGUNDICÆ; Sic ipsa etiam adhiberi potest loco RESINÆ vulgo COLOPHONIUM nuncupatæ, utpote parum ab ista differens.

POLYGALA VULGARIS OFFICIN & *L.*

Planta perennis, quæ habitat in montosis locis. Adhibetur maxime RADIX in pulvere a dimidio drachmae ad duas, usque ad tres, sed communius in infusione aut lene decoctione a duabus ad quatuor drachmas & usque ad duodecim.

Haec polygalae species in curatione pauperum locum *Senekæ* tenere potest, cum ex una parte vim fere eandem habeat, & ex altera multo minori pretio acquiratur, cum in montibus proximioribus crescat. Ubi vero facile alia polygalae species quae dicitur *amara* colligi posset, præferenda esset polygalae vulgari, utpote magis accedens ad virginianam seu Senecham, efficacia & proprietatibus suis. Hac duae species a se ipsis distinguuntur, cum vulgaris constet caulibus herbaceis, simplicibus procumbentibus, foliis lineari-lanceolatis; colorem autem floris habeat nunc purpureum nunc rubeum, raro candidum; saporem autem radicis subacrem & vix amaricantem; Altera vero scilicet amara constet caulibus erectiusculis, foliis circa radicem rotundioribus, flore cœruleo, habeatque saporem radicis admodum amarum. Hac postrema nota vulgaris ab amara distinguitur etiam in. *Hannov.* MAGAZ. *L. C.* Verum utraque species praescribi debet majori dosi quam seneka praescribatur.

PRUNUS DAMASCENA. OFFICIN. *Prunus domestica L.* Prune massine LONGOBARD.

Arbor crescens est in sublimibus locis Europae & in Vineis. Adhibetur FRUCTUS ad PULPAM parandam ut dicam in altera parte.

PULEGIUM OFFICIN. *Mentha pulegium L.*

Planta perennis quæ ubique nascitur inter nos secus paludes, sive in humidis locis. Adhibetur HERBA quæ utpote magis obvia apud nos, minorisque sumptus quam sit MENTHA CRISPA, multoque magis quam PIPERITA, apta est externis usibus tam in substantia per fomentum siccum aut sub forma cataplasmi, quam in infuso per fomentum humidum, loco duarum aliarum quas memoravi, aliarumque rariorum aromaticorum. Sic etiam ad reparandum defectum vel inopiam duarum menthae quas dixi specierum parari potest AQUA DISTILLATA PULEGII, loco aliarum aquarum menthae adhibenda.

QUERCUS OFFICIN. *Quercus Robur. L.*

Arbor in sylvis & montibus crescens satis communis & nota.

Præscribitur CORTEX & GLANDES. Ex cortice paratur etiam EXTRACTUM, quod supplere potest locum EXTRACTI TORMENTILLÆ, aut aliorum majoris pretii adstringentium.

Cortex non e trunco, sed e ramis tenellis avelli debet, atque præscribitur in pulvere & in decocto, facto maxime ex recenti cortice, in-

terne raro, externe sæpius. Verum in utroque casu frequentior esse deberet ipsius usus loco aliorum remediorum majoris expensæ, præsertim si conjungatur cum remediis amaris. Cortex interne si quando praescribatur, quod raro contingit, dosim habere debet in substantia a dimidio drachmae ad duas, in decoctione ab una drachma ab unciam unam. Decoctio vero adhibenda externe, ut sæpius fit, saturatior esse debet, quam quæ pro usibus internis adhibetur; ac ideo majorem postulat corticis dosim. Decoctum tam ipsum per se quam virtute auctum alio opportuno ingrediente in curatione maxime pauperum ad finem gargarismi, fomentationis &c. frequenter præferendum esset decoctioni chinæ. Ipse Celeb. *Hanemann* plurimum commendavit corticis quercus bene saturam decoctionem in curatione cancrenæ, ubi sæpe omnia remedia celebriora inutiliter adhibentur. Vel ipse cortex in pulvere ut ego quidem opinor sæpius loco chinae proposito scopo optime responderet. Cortex in pulvere in sacculis telae reposito & his mersis vino ac deinceps appositis herniis præsertim in ægrotis tenerioris ætatis adeo prodesse conspicitur ut pro remedio tutissimo habeatur. Rursus opinor ut alibi generatim monui ubi de china dixi, etiam pro usibus internis tam corticem quercus in pulvere, quam ejus extractum, magis vero ipsius decoctionem, mixta hæc respective cum aliis pulveribus, decoctionibus aut extractis amaris vices chinæ ejusque præparatorum explere posse. Ex his quisque videt quantum locorum Piorum & pauperum generatim œconomiæ prodesse possint variæ remediorum substitutiones, quæ sine detrimento ægrotorum facile fieri possent, ubi in medicina

& chirurgia a viris probis & in arte peritis exercerentur.

Glandes esse possunt & ipsae alicujus usus. Referunt aliqui eas præscriptas per modum chinae bonos peperisse effectus affines effectibus chinae. Dantur autem a dimidio drachmae usque ad quatuor. Nonnulli etiam torrefactas eas laudant exhibitas a dimidio drachmae ad tres in infusione ad instar coffei ad colaturam circiter octo unciarum, ac ita infusio obtinetur, quae saepe adhibetur utilius, ubi aliqua portio veri coffei adjungatur.

RHABARBARUM s. RHEUM OFFICIN. *Rheum Palmatum L.*

Planta perennis crescens in partibus Cinae, cujus adhibetur RADIX expoliata primum exteriori cuticula. Subministratur interne integra terenda dentibus, aut in pulvere in adultis ab uno scrupulo ad duos & etiam ad drachmam unam; minori autem in dosi cum aliis unitur purgantibus, quod sæpius multum expedit facere, præsertim si uniatur remediis salinis. Saepe autem utiliter conjungitur alicui substantiæ aromaticæ. Præbetur etiam interne in infusione quae fit in aqua a duabus ad quatuor scrupulos & usque ad quatuor drachmas. Ab usu rhabarbari in substantia aut in infusione aegrorum urina saepe tingitur colore flavo saturato. Oportet vero rhabarbarum adhiberi semper recenter contritum in pulverem & diligenter curandum ut bonae sit qualitatis, ac ideo sequentes notas praeseferat.

Radices esse debent mediocriter crassae & mediocriter ponderosae, cum duritie aliqua fra-

gili, perfecte siccae, externe dilute luteae, digitum flavedine non inficientes, interne dilute croceae cum albis & rubeis venulis, nucis moschatae instar, eleganter variegatae, odoris aromatici non multum ingrati; saporis accedentis ad amarum & acrem levissime nauseosi. Ex rhabarbaro quod ex Russia defertur & per terram advehitur, alteri præferatur. Ex eo paratur SYRUPUS.

Hujus rhabarbari radix copiam continet *oxalatis calcis* eoque majorem, quo antiquior radix est; & ipse expertus sum radicem maxime in pulvere esse criterium tutissimum pro dignoscenda præsentia cujuscumque portionis ALCALI liberi in omnibus corporibus.

SABADILLA OFFICIN. An *Veratrun SabadillaL.?*

Planta perennis ex messico, cujus CAPSULÆ adhibentur cum SEMINIBUS suis, licet accuratius utendum non esset nisi seminibus. Hæc saepius & communius usibus externis inserviunt, saepius in pulvere, interdum etiam in infusione; ea tamen cautione ut in pulverem paulo antea conteri debeant quam adhibeantur. In infusione quae praeparatur a dimidio drachmae usque ad duas pro colatura ad summum sex unciarum vehiculo semina praescribuntur etiam pro clysteribus, praesertim adversus vermes intestina occupantes; quem in finem licet rarius, interdum tamen præscribi semina solent etiam interne in substantia contrita in pulverem pro infantibus duorum aut quatuor annorum ab uno grano ad unum cum dimidio bis in diem; pro adultis vero a quinque granis, a decem, viginti usque ad dimidium drach-

mae, aut simpliciter addito pulveri saccharo; aut sub forma bolorum.

Pro pauperibus autem in eum praesertim finem ut pediculi extinguantur, praedictis seminibus expedit subrogari SEMINA CONSOLIDÆ REGALIS OFFICINALIS, & *Delphinii Consolidae Linnaei*, quae planta a LONGOBARDIS nuncupari solet VIOLE DEL CORNO, estque annualis & crescit apud nos in terris excultis, & in hortis ali solet. Haec substitutio pari cum exitu fieret & executioni mandanda esset eo praesertim tempore quo augetur sabadillae pretium. Porro SEMINA memoratae consolidae sunt angulosa, nigri coloris & saporis amari & ingrati.

SACCHARUM ALBUM OFFICIN.

Substantia est satis nota advecta ex America & ex *arundinis sacchariferæ* quae planta perennis est, succo expresso per evaporationem & depurationem obtenta. Licet ipsa una planta non sit, e qua saccharum possit obtineri, attamen ipsa velut una reputatur, quae cum utilitate simul & œconomiae proventu Saccharum dare possit. Cœterum de hac re legi potest quam jam pridem typis edidi de ZEA MAYS Analitica disquisitio.

Usus Sacchari tam internus quam externus est; sed in curatione pauperum admodum parce & paucissimis in casibus adhiberi debet, cum fere generatim ut alias monui saccharo subrogari MEL possit. Ipsum datur in pulvere simpliciter & solutum, sed fere semper aliis efficacioribus remediis unitum, nec ipsum in formulas ingreditur nisi tamquam constituens vel corrigens. Interdum conficiendo Elæosaccharo

& saepius alicui syrupo inservit, huc tamen observatis iis quae dixi in monitis preliminaribus pag. 35. 36.

Abusio sacchari nocet in infantibus debilibus, præsertim rachiticis, in filiabus cloroticis, in mulieribus histericis, in ipocondriacis &c.

SAL AMMONIACUS OFFICIN. *Murias ammoniacae.*

Sal ammoniacum, quod commercio acquiritur adhiberi solum debet pro usibus externis solutum in aqua ad usum fomentationis aut ablutionis præsertim in curatione scabiei, saepe autem aliis ingredientibus & vehiculis conjuntum. Inservit etiam præparationi SPIRITUS SALIS AMMONIACI.

Depuratur sal, ut dicam parte secunda, & pro internis usibus non adhibetur nisi sal depuratum.

Genuinus sal totus avolat igni expositus in cochleari ferreo. Impurus partes peregrinas relinquit, quæ si fuerint terreae vel metallicae indolis, manent etiam cum sal iis infectus aqua solvitur. Rursus genuinus sal esse debet albus, purusque & calce viva contritus aut cum sale alcalino fixo præsertim caustico continuo diffundit odorem penetrantem alcali volatilis.

SAL CATHARTICUS AMARUS s. ANGLICUS. *Sulphas magnesiae.*

Si purus sit, albus esse debet, facile in aqua solubilis, aeri expositus humiditatem in aere non contrahens, nec in ipso fatiscens in pulverem, nec acquirens superficiem farinaceam,

sed in aere manet siccus - pellucidus: exhibere autem debet saltem novemdecim magnesiæ partes pro singulis centum libris salis.

Ipse vero praescribitur ore sumendus & pro clysteribus solutus in aqua simplici aut alio vehiculo pro rei exigentia congruo a tribus drachmis ad sex usque ad duodecim. Juvat interdum ipsum praescribi iteratis vicibus suscipiendum. Minus ingratus hujus salis usus efficitur, aliaeque utilitates obtinentur, ubi praescribatur solvendus in infusione chamomillæ aut in aqua menthae &c. Additur etiam in dosi alicujus drachmæ aliis remediis ad augendam horum vim purgantem. Circa hujus salis usum videri potest quod dictum est ubi de manna. Cœterum cavendum ab ejus usu utpote noxio in dysenteria, in intestinorum inflammationibus &c.

Pari successu hujusmodi sal substituitur præsertim in curatione pauperum variis aliis salibus ut ajunt purgativis neutris majoris dispendii ex. c. SALI SEDLITZ, MUTINENSI, MIRABILI GLAUBERI &c.

SAL MURIATICUS, s. COMMUNIS, s. CULINARIS. *Murias sodae*.

Hic passim non adhibetur nisi solutus. Raro interne præscribitur, licet alioquin frequentius adhiberi posset, ubi caute præscriberetur. *Greding* apud *Gmelin* de hoc salis genere ita loquitur. Convenit vero sal culinare facultate alvum ducendi cum reliquis salibus neutris, ut tamen plurimis reliquis vehementius irritet, aestum, sitim, facilius quoque vomitum, ventriculi spasmos, ardorem &c. cieat, largiori paulo manu ingurgitatum. *Gmelin* autem sic de hoc

sale prosequitur. Praecellit autem aliis dotibus sal commune &c. videatur *Gmelin* apparatus &c. pap. 79.

Cum hoc sal interne præbetur, præscribi debet a dimidio drachmae ad unam, duas, ad tres, ad summum ad sex. In his majoribus dosibus agit instar purgantis; in minoribus prodest in tumoribus scrophulosis, in strumis &c. Celebratus est hujus salis usus simul cum succo Citri tamquam efficax etiam pro aliis morbis, inter quos potissimum diabetis morbus meretur recenseri utpote pertinacioris indolis & difficilis curationis. Ego quidem de hac re certum judicium pronunciare non audeo. Res sola experientia definiri poterit.

Saepius sal iste praescribitur pro externis usibus, & additur etiam clysteribus pro stimulanti utilissimo. Solutus in aqua inservire potest præparationi quæ per imitationem accedat ad AQUAM MARIS artificialem ad usum balneorum aptatam, ubi novem circiter unciae hujus salis pro singulis quadraginta aquae libris solvantur. Cum vero praedicta aquae copia complecti deberet tres alias circiter uncias aliorum differentium neutrorum salium, hinc ubi de pauperibus ageretur, istorum salium defectus suppleri posset fere pari successu per additionem aliarum trium unciarum muriatis sodæ, vel duarum solum cum additamento unius unciæ sulphatis magnesiæ; quo ad propositum scopum res magis accederet.

Ad hanc ipsam aquæ marinæ imitationem obtinendam prodesse potest usus salis muriatici quod in aere humidum fiat; quod tamen sal pro aliis usibus minime inservit, ne pro culinaribus

quidem, cum satis indicet ea puritate minime constare, quæ pro his usibus postulatur.

Cum purus est sal, albus est, habetque saporem salsum gratum, & aeri expositus exsiccatur magis quam humidus fiat.

SALIX OFFICIN. *Salix alba L.* Gabba LONGOBARD.

Arbor mediocris, qui apud nos in locis humidis ubique crescit, cujus RAMORUM CORTEX adhibetur interne & externe in pulvere & in decoctione, quemadmodum china, utilius tamen si cortex sit viridis. Ex eodem utiliter fieri potest etiam extractum. De hujus corticis usu huc revocetur quod dictum de china. Observavi hunc effectibus æquivalere CORTICI SIMARUBÆ ea sola cautione quod majori dosi exhibeatur.

SAMBUCUS OFFICIN. *Sambucus nigra L.*

Frutex magnus & pene arbor qui passim apud nos inter sepes nascitur & ad margines agrorum. Hujus plantæ adhibetur CORTEX INTERIOR sive LIBER VIRIDIS, FLOS SICCUS & BACCA RECENS. Præscribitur cortex recens in succo cum aptis vehiculis passim suscipiendo ab una dracma ad quatuor, & in decoctione a duabus drachmis ad dimidium unciæ usque ad unam, immo aliquorum praxi usque ad quinque ad confectionem unius libræ decoctionis variis vicibus suscipiendæ. Flores vero qui mundari a pedunculo debent præ cæteris hujus plantae partibus magis adhibentur optimo cum exitu interne in infusione ad instar The a dimidio drachmæ ad duas pro quavis infusi libra; quod

quidem infusum frequenter inservit diversis remediis pro vehiculo seu menstruo; adhibentur etiam externe per modum siccae fomentationis, au per modum fomentationis humidae adhibetur infusio vel decoctio, quæ tamen facta sit levi ebullitione, vel sub forma cataplasmi ex ipsius pulvere compositi. Baccae demum praeparationi ROOB inserviunt.

SAPO VULGARIS PURUS. *Sapo ex oleo olivarum & soda confectus.*

Hic quidem ad usus internos a Pharmacopolis & absque calore parandus esset. Verum cum sapo alicanthinus fere semper puritate & bonitate ei æquipolleat qui officinis paratur, hinc arbitror ad scopum nostrum optime per alicantinum posse suppleri, cum ex una parte alicanthinus minori pretio acquiratur, & simul ex altera operatio pharmacopolae vitetur.

Perperam antea creditum fuit utendum in medicina esse venetorum sapone, cum constet eum frequentius inpuritatibus scatere, ut propterea adhiberi ipse nequeat nisi ad usus externos. Rursus commixtus ille invenitur substantiis eterogeneis, a quibus prodeunt aliquæ maculae cineraceæ & cæruleae, quae speciem quandam marmoream ipsi suppeditant. Prædictae substantiae sunt sulphas ferri, magnesium, atque etiam sententia *Wagenfeld* oxidum flavum arsenici, ut propterea non raro, eodem auctore teste, funestos eventus pepererit interne adhibitus,

Bonae qualitatis sapo hisce notis distinguitur. Sit albicans, durus, levis, digitos pinguedine non inquinans, neque ingratum, ran-

cidumque odorem prodens ; Aeri expositus nec humidus nec mollior fieri debet, neque emittere in superficie salinam efflorescentiam : Integre solvi debet in aqua pura, neque ab hac solutione separari debet aliqua olei gutta, aut substantiæ terreæ vel alterius portio . Qui vero variegatus fuerit , ac recensitis dotibus oppositas praeferat , reiiciatur .

Saepe interne præscribitur in pilulis , raro in electuaris aut solutus . Quocumque modo adhibeatur fere semper conjungitur cum aliis remediis praesertim aromaticis , aut tonicis saponaceae naturae ut sunt amara extracta , gummi ammoniacum &c.; dosis pro adultis est a dimidio scrupuli ad duos ad drachmam unam usque ad tres ; pro infantibus a duobus granis ad quatuor ad decem usque ad dimidium drachmae ; atque pro infantibus præbetur semper in aqua vel in lacte solutus . Expedit rursus semper adhiberi solutum ubi noxii effectus reparandi sint quos produxerint acida mineralia, mercurius sublimatus corrosivus , aliaque hujus indolis venena. In hisce casibus in quibus actio remedii promptior exigitur , saponis usus utilius in solutione adhibetur, cum alia forma longe lentior ac tardior evaderet ipsius operatio .

Nimis evidenter erraret qui saponem alcalinum simul cum acido præscriberet , cum hac mixtione mutationem , atque alterationem qualitates , proprietates & actiones ipsius paterentur . Hinc abstinendum est ab eo praescribendo etiam simul cum cremore tartari . Censent aliqui ejus usum non expedire in aegrotis hæmorrhoidalibus , scorbuticis &c.

Rursus sapo adhibetur etiam ad usus externos nunc solutus in aqua simplici vel lacte, cui tamen subrogari posset decoctio altheae vel malvae ob eas rationes quas protuli ubi de althea; nunc solutus in aliis liquoribus; & utroque modo solutus inservit clysteribus, balneis, ablutionibus, fomentationibus; nunc vero redactus adhibetur ope ejusmodi liquorum ad formam calaplasmi aut ipse solus, aut aliis ingredientibus conjunctus. Adversus chæmiae praecepta peccant mutantque reciprocam remediorum actionem ii chirurgi qui saponem alcalinum praescribunt unitum extracto, aut sali, aut acetiti saturni.

SAPONARIA OFFICINALIS *L.*

Planta perennis, apud nos crescens in locis humidis & arenosis. Adhibetur RADIX & HERBA, sed maxime radix. Utraque in decoctione frequentius non nisi interne præscribitur. Recens radix sumitur ab unciae dimidio ad duas, exsiccata a duabus drachmis ad sex; folia viridia in decoctione licet rarius quam radix præscribantur, ab unciae dimidio ad duas cum dimidio, sicca vero ab una drachma ad quatuor. Redditur vero jucundior decoctio si aliquid liquiritiæ adjungatur. Radix remediorum unum est tritius usu atque utilius præsertim in curatione pauperum, cum ipsa reputetur succedanea vel ipsæ SARSÆ PARILLÆ atque RADICI CHINÆ DULCI. De hac re videri potest etiam quod diximus de dulcamara.

Loco radicis saponariæ alicubi a mulierculis, quæ herbas colligunt, & vel ab ipsis pharmacopolis sive imperitiæ in re botanica sive qua-

estus causa colligitur *Lichenis dioica Linnaei*; quæ albis coloris est, cum saponaria officinalis rubicundum colorem exhibeat.

SCILLA, seu SQUILLA OFFIC. *Scilla maritima L.*

Planta perennis, quæ nascitur in arenosis locis ad littora maris in Sicilia, in Hispania &c. Adhibetur RADIX seu BULBUS interne, ipsaque adhibetur viridis in substantia sub forma pulpae redigendae cum aliis ingredientibus in pilulas, aut addendae alicui mixturae a granis quatuor, sex, decem, viginti usque ad dimidium drachmae, & sæpius adhibetur exsiccata quæ dicitur squilla praeparata, de qua dicam in parte altera. Inservit ACETI & OXIMELLIS SCILLITICI præparationi.

Si scilla recens duarum drachmarum librae vini affundatur, & post horas sex liquor percoletur, VINUM exurgit quod SCILLITICUM dicitur, cui sæpe expedit addi aliquod aromaticum ut esset tinctura calami aromatici &c., & præscribitur ab unciæ dimidio ad tres sumendum distinctis vicibus & fere semper cum aliis liquoribus. Practicorum aliqui vel ipsam squillam in substantia cum aromaticis suscipiendam commendant. Hæc enim de scilla in re nostra scribit clar. *Baldinger*, idemque reputat de IPECACUANHA. Scilla & ipecacuanha ventriculi imbecillitatem efficiunt, quam ob causam scilla cum aromate quodam v. c. flavedine corticum citri, calami aromatici &c, simul praescribi solet.

Antequam bulbus adhibeatur, a siccis squamis utpote nullius efficaciae spoliari debet. Sed caute manibus contrectanda est; quoniam si re-

cens sit in contactu cutis aliquantulum diuturno inflammationes parit ; & interdum vescicas attollit. Qua de causa pro his effectibus obtinendis aliquando applicatur externe vel sola per se vel magis in forma cataplasmi simul cum aliis ingredientibus. Ipsius acrimonia ope SALIS ALCALINI aliqua ex parte corrigitur.

Scilla ejusque præparationes remedium valde efficax exhibent, caute tamen & cum judicio maxime ad usus internos adhibendum præsertim in dosis præscriptione. Scilla tam recens, quam ipsius præparationes vim suam exerunt præsertim in renes, atque pulmones. Hæc remedia in majori dosi præscripta vomitum excitant, in minori secessum, in minima urinam. Ubi vero vel contra indicationem, vel praeter dosis limites adhibeantur, parere possunt vehementem vomitum, tormina, urinam sanguine tinctam, ventris fluxus, convulsiones, inflammationes, ventriculi corrosiones, aliaque graviora incommoda ac demum in mulierculis gravidis vel ipsum abortum cum vitae discrimine. Quibus malis effectibus, si exoriantur, reparandis præscribi possunt demulcentes potiones, ut sunt decoctiones aliæque mucilaginosæ potiones, tum etiam emulsiones, lac aliaque similia. Utilis est etiam maxime ab initio aliqua dosis SALIS ALCALINI rite diluti, aut melius fortasse portio saponis alcalini in abundanti vehiculo dissoluti.

SCORDIUM OFFICIN. *Teucrium scordium L.*

Planta perennis, quæ habitat in locis humidis, cuius HERBA adhibetur a duabus drachmis ad unciam unam in infusione vel levi de-

coeto, quod tum interne, tum externe præscribitur, addito utiliter ad usus externos frequentius nunc sale communi, nunc aceto, nunc vino.

Quidam ex practicis medicis maximæ celebritatis in hoc remedio ad usus internos adhibito vim stimulantem deprehendit, aliis stimulantibus præcellentem.

SEBUM OVILLE; seu ARIETIS SEBUM. Videatur pars secunda.

SERUM LACTIS VACCINUM.

In curatione maxime pauperum adhibendum est pro ut apud vendentes prestat, absque ulteriori depuratione, cum immo aliquando istud habere possit utilitatem majorem. Præscribitur solum suscipiendum a sex unciis ad tres libras & ultra. Præscribitur etiam tamquam excipiens vel constituens in confectione aliquarum potionum aliorumque remediorum. Expedit interdum cum alio ingrediente temperari, sive ut ajunt alterari. Sed ubi alterandus sit cum nasturtio, taraxaco, cichorea, aliisque plantis, tum expedit addi si tempestatis ratio faveat succum ab his plantis expressum, loco ebullitionis cum istis herbis faciendae. Juvat etiam ne acescat in ventriculo, aut ad corrigendum si quem suscepisset acorem, adiungi quidpiam magnesiæ præsertim calcinatae, idemque faciendum cum LACTE cui plurimum prodest additio magnesiae in subjectis debilis stomaci, aut in infantibus ut facilior digestio habeatur, impedita nimirum ne obveniat ipsius aciditate. Meliorem quoque pro debilitate stomaci utilita-

tem affert si præter magnesiam lacti adiungatur quidpiam jucundi aromatici. Inservit etiam serum præparationi SERI LACTIS ALUMINOSI, & SYNAPISMI.

SINAPI OFFICIN. *Sinapis nigra L.*

Planta annua, quæ in ageribus ruderatis & locis lapideis nascitur. Adhibetur SEMEN, sed illud repudiandum quod saporem parum acrem redolet & quod madefactum aqua ebullienti parum aut nihil odoris penetrantis & irritantis exhalat.

Raro pro internis usibus adhibetur in pulvere, sed magis præscribitur in infusione in aqua vel sero, & sub hac forma efficitur remedium stimulans multum efficax in pluribus morbis. In substantia exhibitum præbetur a dimidio scrupuli ad drachmam unam; in infusione vero ab una drachma ad quatuor & usque ad sex. Externe sæpe applicatur sub forma cataplasmi sive SINAPISMI. Utiliter quoque administratur decoctio sinapis pro balneo vel ablutione, quæ tamen decoctio fieri debet ebullitione exigua & in clausis vasis. Quomodocumque adhibeatur illud curandum est ut conteratur in pulverem eo momento quo est adhibendum. Sinapi abutentes interne morosos & melancholicos fieri dicunt.

SOLANUM HORTENSE OFFICIN. *Solanum nigrum L.*

Planta annua, que apub nos crescit in ruderatis & incultis locis. Adhibentur FOLIA pro externis & internis usibus, semper tamen caute cum si adhibeatur maxime interne in dosi majo-

ri non exigua pericula afferre possit ægrotis. Passim interne non præscribuntur folia nisi recentia in infusione ab uno scrupulo ad duos, & usque ad drachmam unam cum dimidio ad percolationem unius libræ infusionis non ultra. Experimentum quoque capi posset interne foliorum exsiccatorum in infusione, & caute a perito medico etiam pulveris in substantia. Non auderem tamen dicere a periculo tutum usum succi. Cl. *Cirillus* usum infusi foliorum viridium tamquam remedium diureticum commendavit, & egomet vidi usum hunc sæpius bonum exitum habuisse, non secus ac usus DIGITALIS PURPUREÆ. Hoc certe remedium ex eorum numero est, quæ adhiberi non deberent nisi a medicis maximi judicii & experientiæ ad ea mala cavenda, quæ testibus *Boerhaave* & *Wepfer* producta sæpe fuerunt. Communiora quæ oriuntur incommoda sunt capitis gravitas, faciei & Artuum tremor, ardor.

SPONGIA OFFICIN. *Spongia Officinalis L.*

Zoophyton quod in Mediterraneo reperitur scoliis adhærens. SPONGIA melior censetur, quæ levis sit, mollis, coloris fusci, multum tenuis, accedentis ad flavum, vel melius ad dalbum, exiguis foraminibus aperta. Hæc non a hibetur nisi externe, & eo modo parata quo dicam in altera parte.

SULPHUR CITRINUM. *Substantia simplex combustibilis.*

Non unum hujus sulphuris genus commercio prostat. Sed illud quod CITRINUM vel FLAVUM dicitur seu in canna, purius est ac destitu-

tum esse debet sapore. Hoc uno utendum pro externis usibus. Pro internis autem multo purius etiam exigitur, ac tum nomine donatur FLORUM SULPHURIS, qui per sublimationem sulphuris flavi obtinentur. Labor hic cum multum tœdium afferat, atque hoc florum genus in propriis hominum huic commercio destinatorum officinis magna copia inveniatur, Pharmacopolæ inde sibi eos comparare ut plurimum consultius ducunt. Parantur in officinis Angliæ & Belgii & inde ad nos advehuntur.

Genuini flores exhibere debent colorem flavescentem. Cum autem per sublimationem sulphur extricetur solum a partibus terreis & fixis, non vero a volatilibus, cumque non raro contingat portionem aliquam arsenici in sulphure contineri, ideoque & in ipsis floribus, ad hanc impuritatem attentio est convertenda, & magnopere curandum ut certior fiat pharmacopola nullam vel exiguam ejus copiam existere. An vero sulphur aut flores quidpiam arsenici contineant, admonere potest sublimatio sulphuris, & iterata sublimatio florum. Nam ubi prope finem sublimationis, quæ repentina esse debet, flores sulphuris incipiant rubescere, signum erit certissimum arsenici admixti sublimati. Cum rursus flores sulphuris sæpe contineant portionem acidi vitrioli liberi, opus est antequam adhibeantur, ut res tutius procedat, eos ablui cum aqua ebullienti ac inde exsiccari.

Adhibentur flores interne a granis sex ad viginti, triginta, & aliquando usque ad unam drachmam, aut simpliciter uniti saccharo, aut cremori tartari, aliisque ingredientibus, aut in pilulis confectis cum roob, vel extracto, vel in electuario simul cum aliis ingredientibus, cum

sæpe utilior sit ejus cum aliis remediis conjunctio. Clar. *Quarin* (vid. animadves. practic. in diversos morbos Vienn. Austr. 1786 8. c. 15. pag. 283. 59.) hoc remedium commendat in morbis a transpiratione suppressa natis ex c. in rheumatismis, & in ipsa arthritide vaga, aut cum roob sambuci, aut cum antimonio & gummi guajaco in pilulas formatum. Utiliter quoque adhibetur adversus arsenicum, sublimatum corrosivum, plumbum, & viride æris. (videatur *Navier* contre poisons de l' arsenic, du sublimé corrosif et du Plomb a Paris 8. 1. 1777.) Denique pro usibus externis passim non adhibetur nisi sub forma UNGUENTI. Inservit præparationi HEPATIS SULPHURIS.

TANACETUM OFFICIN. *Tanacetum vulgare L.*

Planta perennis, quæ apud nos habitat ad fossarum margines, & in humidis locis. Habetur varietas foliis crispis. FLOS sejunctus a calice præscribitur, utilius autem SEMEN. Interne adhibentur flores in pulvere a dimidio scrupuli ad dimidium drachmæ usque ad duas & in infusione in aqua vel lacte facta ab una drachma ad sex. Semina vero in pulvere a granis sex ad drachmam unam. In infuso autem similiter facto a dimidio drachmæ ad tres. Tam floribus quam seminibus quocumque modo præscriptis non raro addi possunt alia remedia, & pro remedio ut ajunt anthelmintico juvat præscriptio simul cum purgantibus drasticis facta. In infusione tam flores quam semina aliquando etiam pro clysteribus adhibentur.

Hoc remedium etiam pro æconomia utillimum est cum flores hujusmodi, multoque magis se-

mina, quæ vilissimo prætio haberi possunt non inferioris sint efficaciae quam sit SEMEN SANTONICUM, vel CINÆ, vel SEMEN CONTRA, vel SANCTUM, quæ longe majoris sumptus sunt. Atque hac de causa cum medicinam pro pauperibus speciatim respiciam de santonico dicere præterivi, quemadmodum etiam de HELMINTHOCHORTON, cujus cum eadem de causa mentio facta non sit in ea quae olim edita fuit pharmacopea ad usum Nosocomii Ticinensis, ephemerides quædam germanicae, maximo quidem judicio & urbanitate id pharmacopeae vitio verterunt. A quo tamen facile liberari ea potest non solum nuper adducta ratione, quod in curatione pauperum remedia indigena exigui pretii exoticis majoris sumptus semper præferre mihi proposuerim; Sed etiam quod apud nos rarissimum hoc remedium sit, cum & mihi contigerit licet magna cura ex Corsica aliisque regionibus conquisitum, nescio quo fato, saltem genuinum non nisi exigua quantitate obtinere potuisse. Quæ ratio satis ut puto me excusare potest quin questionem ingrediar an ea sit hujus remedii specifica virtus, quæ a multis cœteroquin illustribus medicis nixis plurimis experimentis eidem tribuitur.

TARAXACUM s. DENS LEONIS OFFICIN. *Leontodon taraxacum L.*

Planta perennis quæ habitat secus vias & in pratis. Præscribitur interne TOTA PLANTA cum RADICE, sed utilius recens adhibetur, melius in succo, aut in decoctione præsertim RADIX, cui si recens desit, exsiccata subrogari potest. Inservit etiam praeparationi EXTRACTI.

Dosis autem ejus sive in succo sive in decocto eadem est cum dosi cichoreae.

TARTARUS CRUDUS. *Tartris acidulus potassae impurus.*

Inservit tantummodo ad parandum *carbonatem potassae* seu SALEM TARTARUM ALCALINUM.

THEREBINTHINA.

RESINA LIQUIDA quæ a variis *Pinis* subministratur. Purior quæ apta esse potest internis usibus & quæ improprie dicitur Veneta, manat a *Pinu Larici L.* quae arbor est, crescens in montibus Helveticis, Tridentinis &c. ac seligi debet recens, spissitudinis syrupi, clara, pellucida, coloris albi vel pallidi lutei. Altera vero quæ apta esse potest parandis unguentis, Emplastris, oleoque Terebenthinae, & usibus externis cum viliori pretio habeatur, ab aliis *Pinorum* speciebus acquiritur ut a *Pinu Picea*, & *sylvestri L. Pinus Picea* crescit in sylvis celsisque montibus; *Sylvestris* habitat in sylvis glareosis. Hæc TEREBINTINÆ species densior est, coloratior, ponderosior, & fere semper impurior.

Raro adhibetur interne, licet remedium esse videatur, nec in hunc quidem finem penitus negligendum. Præscribi potest solutum ope vituli ovi aut alicujus mucilaginis vel in pilulis ope alicujus pulveris, a dimidio scrupuli ad dimidium drachmae usque ad quatuor scrupulos; sub priori forma adhibetur præsertim in clysteribus; aptius vero præscribitur in pilulis ad usus internos, ob saporem aliquibus molestum & ingra-

tum. *Clossius* pro specifico adversus Tæniam præscribit infundi sex drachmas Terebinthinae cum una aquae libra, ejusque infusionem suscipiendam duabus horis antequam lecto ægrotus decumbat. Sæpe quoque externe adhibetur sub formis diversis & maxime commixta vitulo ovi.

TEREBINTHINA in curatione pauperum subrogari commode potest aliis resinis liquidis magis minusve dispendiosis, ut sunt LACRIMA ABETIS, BALSAMUM PERUVIANUM, BALSAMUM COPAIVAE &c.

TORMENTILLA OFFICIN. *Tormentilla erecta L.*

Planta perennis, quæ habitat in montibus, locis herbidis, umbrosis. Præscribitur RADIX interne licet rarissime in pulvere a dimidio scrupuli, ad dimidium drachmae, vel ad unam, & fere nunquam dosi majori, nisi remediis amaris coniuncta; in infusione præscribi posset a dimidio drachmae ad drachmas tres, nec major dosis aliquando expediret nisi simul cum amaris commixta. Minus raro adhibetur pro usibus externis præsertim in infusione vel leni decoctione pro gargarismis vel fomentis &c.

VALERIANA SYLVESTRIS s. MINOR OFFICIN. *Valeriana Officinalis L.*

Planta perennis, quæ infra sepes crescit & in nemoribus humidis depressis. RADIX adhibetur interne in substantia in pulvere subministranda vel ipsa sola, aut simul cum aliis remediis sub diversis formis a dimidio scrupuli ad unum & usque ad quatuor bis, ter, quaterque in diem repetenda. Præscribitur quoque in in-

fusione in vasis clausis facienda ab una drachma ad sex. Infusio valde utilis esse posset etiam externe, cum ipsemet expertus sim valerianam sylvestrem præditam esse virtute, ut ajunt antiseptica, præcellenti quodam gradu quam gaudeant aliae plures substantiæ pretii multo majoris. Tam interne quam externe, in pluribus casibus præscripta valeriana simul cum china, remediisque chinae succedaneis, eorum vim adauget, quemadmodum etiam sæpe plurimum expedit eam conjungere cum aliis diversi generis remediis pro variis circumstantiis.

Ex pluribus observationibus factis a medicis constat hujus rimedii adminiculo cum amaris, aromaticis vel opiatis conjuncti pro rei exigentia, ac sæpe ope solius valerianæ etiam innumerabiles febres intermittentes devictas fuisse. Illud certum est remedium esse generatim pro omnibus multum excellens, in eoque præsertim magnum subsidium atque levamen pauperes invenire.

Nonnulla tamen adnotare juvat accurate observanda ut hoc remedii genus parere queat bonos effectus quos parere natum est. Primum colligi valeriana debet prope finem mensis martii, seu ante productionem caulis sui. 2. ex locis siccis, & elevatis, seu in montibus. 3. Custodienda est in vasis rite clausis & in loco sicco & frigido; 4. quæ adhiberi debet in pulvere, recenter quoad fieri potest in pulverem est conterenda. 5. demum reiicienda est crassior, minus pilosa, magis lignea, fragilis, et cinereo-castanei coloris.

Observationem hic præterire nolo circa radicem *valerianae officinalis*, & eam quæ *Celtica* dicitur, quæ observatio in eo sita est quod

ad plures annos permaneant absque teredine, & absque amissione aromaticæ earum substantiae, immo cum hujus incremento. Quod expertus sum etiamsi istae duæ valerianæ species satis diligenter custoditæ non essent. Verum equidem est quod ad fragrantiam attinet, etiam in aliis vegetabilibus idem observari, in quibus fragrantia augetur cum senectute ut in radice *iridis florentinae*, quæ cum recens est parum odoris effundit, multum vero cum senescit. Sed illud tamen observatur, in hoc vegetabilium genere, quod licet odorem in senectute retineant, teredini tamen subjaceant, & quidem citius quam alia vegetabilia. Quare conservatio aromaticae substantiæ cum ejus integritate conjuncta proprietas est peculiaris duarum valerianæ specierum, quam proprietatem in causa esse suspicor, cur istæ valerianæ eam vim, quam in ipsis deprehendi, contineant omne pannorum genus à teredine defendendi.

Cum proprietates & vis radicis valerianæ sylvestris multum congruant cum proprietatibus, & efficacia SERPENTARIÆ VIRGINIANE, ut vel ipsi celebriores practici testantur, hinc proposito scopo inhaerens de serpentaria in hoc opusculo dicere prætermisi, cum habeat medicus in valeriana remedium serpentariæ satis æquivalens. Qua in opinione magis confirmatus sum cum observatione deprehenderim perveniri adequate posse ad ipsam serpentariam imitandam, si valerianæ in substantia vel in infusione exhibendæ aliqua portio CAMPHORÆ addatur. Hoc enim ipso obtinetur artificialis quaedam serpentaria ejusdem vistutis, & longe minoris expensæ.

VERBASCUM OFFICIN. *Verbascum Thapsus L.* Tasso Barbasso LONGOBARD.

Planta biennis quæ habitat apud nos in ruderatis inque locis sabulosis. FLORES præscribuntur in infusione ad instar The ab una ad drachmas tres, pro singulis libris infusi circiter, quae infusio gratior efficitur, si addatur aliquid mellis, vel lactis vel infusi liquiritiæ, vel oximellis simplicis pro diversitate gustus, aliisque circumstantiis.

Flores hujusmodi maxime in curatione pauperum vices explent sæpe nimis calentis & exæstuantis consueti & vulgaris ut ajunt THE vere cinensis, licet improprie Hollandicum appelletur. Quod quidem remedium recensere volui pro pauperibus, cum æquum sit etiam pro ipsis aliquod levis sumptus jucundum remedium retinere, eosque sublevare, cum possumus a molestia ac tedio quod sæpe iisdem affert infusio sambuci vel alterius similis generis.

VINUM ALBUM & RUBRUM.

Usu non infrequenti receptum est a malis hominibus turpis lucri causa vina dolose corrumpi mixtione extranearum substantiarum, & quod magis noxium est mixtione CALCIS PLUMBI, aut sæpius ejus *acetitis*, quarum rerum mixtionibus grata quædam dulcedo vinis comparatur. Quare maxima dilligentia in vinorum emptione adhibenda est, ne vinorum usus saluti noceat. Hinc operæ pretium puto signa indicare, quibus vinorum corruptio dignosci possit, quae maxime a plumbo promanat cum magis ut dixi

cœteris noxia sit. Inter omnia quæ proponi solent tutissimum esse arbitror, quod suggerit clar. *Fovrcroy*. Hoc autem est huismodi. Sumitur aqua saturata *gas hydrogeno sulphurato*, aut GAS HEPATICO. Infunditur deinceps hujus liquoris portio in vino, de quo suspicio habetur. Hoc ubi contineat qualemcumque plumbi portionem, in quocumque acido solutum valde nigri coloris efficitur; ubi vero nihil plumbi aut alterius metalli contineat nullam patitur mutationem. Quod quidem experimentum adeo tutum est ut vel minima plumbi portio per ipsum evidentissime deprehendatur. Sed illud curandum est, ut aqua, qua utimur ad probationem eo momento pareatur, quo ipsa utendum est, cum illa nimis facile & cito mutetur. Hoc autem criterium cum illo congruit quod proponit clar. *Hahnemann*; cum istius criterium propositum scopum non obtineat nisi quatenus complectitur ipsum criterium quod vel ipse *Fovrcroy* commendat. Ego vero *Fovrcroy* criterium præferendum esse judico, utpote longe simplicius atque expeditius.

Quod si alicubi difficilis vel incommoda evaderet recensiti liquoris præparatio, in eumdem finem opportune adhiberetur solutio HEPATIS SULPHURIS in aqua facta, cum ista exhiberet pro signo coruptionis præcipitatum obscuri coloris. Verum hæc solutio recens sit oportet, diluique vinum expedit cujus experimentum capere volumus, præsertim ubi vinum valde coloratum sit. Alterum quoque experimentum fieri potest multo simplicius atque facilius quod vel *Martius* adoptat ac videtur præferre criterio *Hahnemann*. Vinum quod plumbi vitio infectum sit continuo lactiginosum se prodit si ei misceatur ACIDUM VITRIOLICUM, atque dimit-

tit metallicum sedimentum; quod non contingit si vinum sit innoxium.

Omnes præparationes ex plumbo quæ corpori humano in ferantur, præsertim ope deglutitionis eorum vim præcipuam exercent, ut faciunt etiam præparata ex cupro, speciatim in stomachum &. intestina; hinc colichas pertinaces pariunt, spasmos, convulsiones, quas vomitus, magnique secessus comitantur. De malis effectibus qui oriuntur ex plumbo plures habentur simul collectæ observationes maximi ponderis non solum in eo cujus memini opusculo *Fothergill*, sed etiam in altero *Percival* qui titulum habet ON THE POISON OFLEAD.

His malis ac sœpe terribilibus effectibus, qui ab usu alicujus præparati plumbei originem habent, occurri potest statim ab haustu vel paulo post, ope emeticorum, aut purgantium salinorum multum aquosorum, sed generatim postea occurritur per opiata, per usum aluminis in exigua dosi, per satis amplos lactis aut seri lactis potus, aut emulsionum, aut demulcentium decoctionum, per clysteres oleosos, aut fluidorum, qui mucilagine abundent, per fomentationes emollientes abdominis &c. quæ quidem remedia convenire etiam possunt in malis curandis quæ oriuntur ex CUPRO.

VITRIOLUM ALBUM s. ZINCI OFFICIN. Coppa rosa bianca ut vulgo dicitur. *Sulphas Zinci*.

Hoc cum purissimum est, massas candidas exhibet, & aeri expositum fere nihil mutatur. Reiicitur illud quod subrubeum colorem ostendit, nec omnino solvitur in aqua frigida; cum

in solutione carbonas ammoniacalis aut melius ipsa ammoniaca pura eidem communicat amenum quemdam cœruleum colorem; vel cum infusio gallæ aut alterius adstringentis solutionem efficit nigri coloris. Ubi reperiatur impurum, depurgari potest hoc modo. Ebullitioni exponantur duo aquæ libræ, cum una libra vitrioli Zinci quod depurgandum sit, donec solutio habeatur. Habitæ solutioni adiungantur sex drachmae Zinci rasi & digerantur per sex horas calide. Quo facto liquor a subsidentia separatus, & ad cuticulam evaporatus, in loco frigido ad crystallisandum collocetur, crystallique sic obtentae & siccatæ serventur.

Hoc remedium quod diu antea viguerat pro internis usibus, ætate nostra in desuetudinem abierat, sed iterum revixit, & maxime comendatur in *Commentariis Medicis Edinburgi* ejus continuatus usus in diarrhoeis cronicis & in æpilepsia; datur vero ab uno ad duo, vel tria grana, & repetitur his dosibus bis, vel ter in diem nec ultra nisi admodum raro, in pulvere vel mixto solum cum pulvere liquiritiæ aut magnesiæ, vel cum aliis remediis conjuncto. Pro emetico adhibitum fuit cum promptus & celer exigeretur effectus, in dosi ad summum viginti quinque granorum. Coeterum semper adhibendum est summa circumspectione, nec videtur emeticum esse quod in usum deducendum sit. Communior est & receptior ejus usus externus præsertim soluti & adhibiti maxime ad instar collyrii, sub qua forma etiam clar. *Richter* illud magnis encomiis extollit. Laudatum est etiam adhibitum in collutorio in anginis serosis, & in Aphtis a clar. *Herz*, *Armstrong*, *Plenk*, *Selle* aliisque. Formula est vitrioli albi dimidium drachmae

solutum in sex unciis aquæ cum additione unciæ unius mellis.

VITRIOLUM COERULEUM, s. DE CYPRO s. CUPRI. *Sulphas Cupri*.

Hoc quoque vitriolum hisce temporibus in curatione morborum internorum apud majorem Medicorum partem desuetum est. Illud est certum adhibendum non fore nisi maxima cautione speciatim in dosibus præscribendis, cum & ipsum non secus ac alia cuprea producat vomitum convulsiones, deliria, stupiditatem, dolorem capitis & interdum summum maniæ gradum cum symptomatibus inflammationis cerebri, aut ejus membranarum, & ubi magna sit sumpti cupri copia, parit violentos dolores, inflammationem & corrosionem stomaci, aut intestinorum, & aliquando etiam interitum. Praescriptum fuit adversus vermes, epilepsiam, maniam &c. Ubi utendum hoc esset non deberet præscribi nisi a duobus granis ad decem, nec sumi nisi divisim non una, sed pluribus vicibus. Nec pro morbis quidem externis admodum frequens est usus. Attamen adhiberi potest in pulvere & solutum. Per modum collyrii libentius chirurgi utuntur vitriolo Zinci. Cœterum vitriolum cœruleum præparationi CUPRI AMMONIACALIS inservit, atque hac de causa in hac pharmacopea huic etiam vitriolo locum tribuere volui, cum prædictæ præparationi necessarium sit, Aliter ab eo abstinuissem cum materia medica eo carere posset; & ex altera parte scopus ut monui meus abhorreat a remediis multiplicandis quæ inter se proprie-

tatibus & efficacia conveniunt, ubi agatur de exoticis in pauperum curatione.

VITRIOLUM VIRIDE, s. VULGARE s. MARTIS.
Sulphas ferri.

Seligendum est vitriolum quod coloris sit viridis clari, diaphanum, siccius, minusque refertum maculis albis, & quod præcipuum est, solutum in aqua, si eidem mergatur perpolita lamina ferri, omnino liberam relinquit hujus laminae superficiem a particulis cupreis, quae particulæ se non produnt ne confricata quidem madefacta lamina ope vitrioli solidi; ac rursus solutio ab instillato salis ammoniaci spiritu turbatur quidem, sed ab hoc spiritu largius infuso cœruleum non acquitit colorem. Per hæc signa dignoscitur si quæ insit vitriolo impuritas cupri.

Hoc vitriolo uti possumus in conficiendo ATRAMENTO, tum in curationibus externis, eoque utuntur aliquando chirurghi tam soluto, quam in pulvere. Cœterum vitriolum martis non raro contingit optimum esse remedium etiam pro morbis internis. Sed cum vitriolum quod comparatur commercio, frequenter contineat impuritatem cupri, quæ vomitus aliaque periculosa symptomata producere solet, hinc consultius judicant practici confugendum esse pro morbis internis ad vitriolum arte factum, ut prædicta pericula caveantur. Verumtamen cum etiam vitriolum quod commercio prostat liberari facile possit ab impuritatibus cupri, quibus infectum sit, ac ita equiparari vitriolo artefacto, operæ pretium puto indicare processum, quo hæc depurgatio fiat, cujus ope vitriolum com-

mercii habeatur certissime liberum ab impuritatibus ac ita ex aequo quam vitriolum artefactum curationibus inserviat. Processus autem hic est.

Ebullitioni exponitur vitriolum commercii in aheno ferreo cui portio quædam limaturæ ferri addatur, in ea quæ sufficiat aquæ copia, ac tamdiu ebulliat donec culter seu aliud politum ferrum in lixivio vitrioli calens immissum minime obliniatur particulis cupri. Lixivium autem filtratur, postea inspissatur & crystallisatur, crystallique collectæ exsiccantur, & exsiccatæ servantur.

Hoc vitriolum præscribi potest interne in pulvere simpliciter cum saccharo, vel pulvere liquiritiæ; vel cum aliis remediis commiscendum, & sub diversis formis redigendum, aut solutum aliquo apto vehiculo temperandum cum saccharo vel melle; vel addendum alicui mixturæ. Pro pueris dosis est duorum granorum ad sex, & pro adultis a quatuor granis ad scrupulum unum. Hoc remedium ingreditur in mixturam *Grifizii* quæ commendatur maxime in diabete, ac sequenti ratione componitur. Sumitur extracti myrrhæ aquosi drachma una; teritur in mortario marmoreo cum aquæ menthæ unciis sex, adduntur aquæ cinnamoni vinosæ drachmæ sex; salis absynthii drachma una, vitrioli martis grana duodecim, syrupi simplicis quantitas sufficiens ad gratiam conciliandam, cujus mixturæ suscipitur ter in diem quarta pars.

Sed ubi contingeret hanc formulam adhiberi, pro instituti nostri ratione in hac conflanda Pharmacopea, quædam essent observanda Siquidem in hac formula præscribitur extractum mirrhæ aquosum, cujus a nobis pæculiaris mentio, ubi de extractis sermo erit, non fiet, cum

medicinam nostram eodem carere posse arbitremur. Cœterum cum de tinctura mirrhæ spirituosa dicemus, monebimus post ejus præparationem commode sine dispendio parari posse etiam extractum, ac ideo etiam pauperum medicinam, quantum satis est ad recensitum scopum, haberi posse. Similiter quod spectat ad aquam cinnamomi, hujus defectus suppleri potest per æqualem dosim aquæ menthæ piperitidis, vel tertia parte minorem, addita ejus loco æquali copia spiritus vini, aut loco aquæ menthæ piperitidis addito syrupo corticis citri, qui tum vices etiam explebit syrupi simplicis. Demum de sale absynthio quod in hac formula adhibetur generatim monendnm est ut adhibeatur tartarum vitriolatum, non autem sal absynthii alchalinum, cum hujus usu decomponeretur vitriolum martis, atque hinc mixtura mutaretur, & minoris virtutis evaderet. Coeterum etiamsi tartarum vitriolatum omitteretur, meo quidem judicio exposita formula nihil caperet detrimenti. Immo de tartaro vitriolato in loco quem occupare posset dicere prætermittam tenax propositi mei cum credam medicinam nostram sine pauperum damno absque eodem consistere posse. Si quis vero hoc ipsum in formula prædicta adhibere vellet habere commode posset in præparatione acidi nitri & magnesiæ in qua tartarum vitriolatum educitur.

Huc revocare pro internis vitrioli usibus non inutile esse arbitror quod animadvertit cl. *Gmelin* in egregio suo opere ac valde perutili recentissime in lucem edito cui titulus est APPARATUS MEDICAMINUM TAM SIMPLICIUM, QUAM PRÆPARATORUM ET COMPOSITORUM IN PRAXEOS ADJUMENTUM CONSIDERATUS

PAR. II. REGNUM MINERALE VOL. I. PAG. 142 ubi in rem nostram scribit, id commune esse huic medicamini cum aliis ex ferro paratis, quod alvus inde nigra secedat, eamque cautelam requirere, si plenam suam efficaciam edere debeat, ne in ventriculo aut terram, aut sal lixiviosae indolis offendat, quo quippe ferrum ex acido calcis forma praecipitaretur, neque ideo exhibendum esse una cum terreis medicamentis, præsertim calcareis, ideoque multo minus cum alcalinis.

Postremo cl. *Beniamin Rusch* medicus Anglicus testatur tantam esse hujus salis vim anthelminticam, ut ejus ope se eiecisse dicat vel ipsam tæniam. Pro infantibus unius ad decem annos usum hujus remedii præscribit mane singulis diebus in dosi quinque granorum usque ad triginta; et pro adultis a duabus drachmis usque ad unciæ dimidium. Ego tamen censerem doses hujusmodi temperandas esse.

ULMUS OFFICIN. *Ulmus Campestris L.*

Arbor notissima quae apud nos crescit in solo fertili & humido. Præscribitur CORTEX INTERMEDIUS RAMORUM GRACILIUM, non tamen tenellorum, in levi decoctione ex recenti cortice quæ semper utilior est, ab unciæ dimidio ad duas, ex cortice sicco a duabus drachmis ad unciam unam; decoctio adhibetur etiam externe, sed sæpius interne. Doctor Anglicus *Collingwood* in quodam opusculo suo testatum facit se duodecim annorum praxi diuturna sæpissime expertum esse hujus corticis vim & efficaciam. Hanc ipse deprehendit exitu sane felici in multis morbis cutaneis, viditque hujus remedii ope

non paucas curationes solidas, & permanentes obtentas fuisse, ac vel ipsis pertinacibus morbis, qui alio modo curari non poterant, non exiguum levamen allatum esse. Asserit demum se bono successu usum esse hoc remedio in diarrhoeis, dissenteriis, & in omuibus intestinorum excoriationibus tam in pueris, quam in puerperis & in alio infirmorum genere.

Z

ZINCUM.

Juxta FOVRCROY metallum semiductile, oxydabile. Cum contingat illud plumbo misceri, præferendum est Zincum ex Ostindia, utpote optimum & reiiciendum Goslariense. Eo non utimur nisi pro præparatione FLORUM ZINCI.

ZINZIBER s. ZINGIBER OFFICIN. *Amomum Zingiber L.*

Planta perennis quæ in Indiis crescit, & colitur in quibusdam Americæ regionibus. Præscribitur RADIX, ejusque vis tota residet in aethereo oleo, cujus ipsa referta est. Hæc sit oportet ponderosa, minus fibrosa, non cariosa, & saporis valde acris, aromatici. Adhibetur, licet raro, interne in pulvere a quatuor granis ad octodecim; & in infuso ab uno scrupulo ad drachams duas, sub qua postrema forma adhibita est etiam pro gargarismo, licet rarissime. Creditur hanc additam purgantibus in exigua dosi vim stimulantem augere. Interdum prodesse posset hujusmodi additio. Adhiberi quoque posset

terenda dentibus ad excitandam salivam sive instar SIALAGOGI. Cum hoc remedio uti medici voluere pro morbis internis, sæpe coacti sunt illud cum alio ingrediente temperare, quo compesci posset nimius ipsius fervor seu aestus. Communius ingrediebatur tamquam pars alicujus compositi.

Cum vero Zinziber virtute congruat cum PIPERE eo solum discrimine quod ille sit mitior isto, Zinziber supplere potest loco piperis, ut etiam loco aliorum aromatum ejusdem indolis ut sunt GALANGA, ZEDOARIA, PYRETHRUM &c. id quod in re nostra conducit non solum ad minuendam remediorum farraginem, sed etiam ad unum iis substituendum levioris pretii quam sit piper, aliaque quæ recensuimus aromata; atque hac ipsa de causa in brutorum epizoozia proderit loco piperis usus Zingiberis.

PARS SECUNDA

DE

PRÆPARATIS ET COMPOSITIS QUÆ DIU IN OFFICINIS SERVANTUR.

ACETUM SATURNINUM. *Acetis plumbi dilutus*.

Rec. Cerussae pulverat. libram.
Aceti vini optimi libras quatuor.

Coquatur in vase figulino seu vitreo angustioris colli, leni calore, sæpiusque bacillo ligneo agitetur, usque ad aceti perfectam saturationem, quae passim absolvitur per dimidiae partis consumptionem. Filtretur deinceps acetum per chartam, & usui servetur.

Substantia vero quae manet post primam dissolutionem, solvi iterum potest usque ad plenam illius consumptionem.

Hoc acetum explere vices potest EXTRACTI & SALIS vel SACCHARI SATURNI, si loco extracti duplum aceti adhibeatur, & loco salis quidpiam majus duplo.

Non præscribitur nisi pro usibus externis; rarissime ipsum solum adhibetur, sed passim aqua dilutum, ex quo constituitur AQUA VEGETO-MINERALIS & interdum mixtum & agitatum cum oleo ea quantitate, quæ ad consistentiam unguenti efformandam sufficiat; ex qua

operatione resultat BALSAMUM ut dicitur SATURNI, quod ab aliis nuncupatur UNGUENTUM NUTRITUM.

ACETUM SCILLITICUM s. SQUILLITICUM.

Rec. Scillae recenter exsiccate & minute incisæ
uncias sex.
Aceti optimi uncias nonaginta.

Macerentur in lagena vitrea per quindecim dies, & liquor sæpius agitetur, ac deinde forti expressione acetum coletur. Quiescat postea acetum, donec purum & clarum fiat, & tum separetur a fæcibus per decantationem, eidem addita uncia una spiritus vini pro singulis libris percolati liquoris & servetur.

Hoc aceti genus interne non solet passim præscribi nisi sub forma OXIMELLIS, aut saturatum spiritu salis ammoniaci; aut sale tartari alcalino. Ac sub his formis saturationis constituitur sal neutrum solutum pro differentia basis diversum, scilicet vel *acetis ammoniacalis*, vel *acetis potassæ*. Quæ duo salia cum in se ipsis habeant etiam activa scillae principia, si diluantur aliqua corroboranti decoctione aut alio vehiculo & aliquo syrupo vel melle temperentur, bonos effectus ubi pro rei exigentia conveniant producere possunt. Acetum externe adhibetur non raro loco cummunis aceti pro conficiendis synapismis, cum istorum actio promptior & efficacior postulatur.

ACIDUM NITRI VULGARE s. AQUA FORTIS COMMUNIS . *Acidum nitricum* .

Rec. Nitri puri exsiccati.
Vitrioli martis ad albedinem calcinati anna libras duas,

Hæc bene mixta immittantur ope infundibuli oblungi colli in retortam vitream: Retorta deinde locetur in furno arenæ ; applicetur ingens receptaculum perforatum, in quod prius immissæ fuerint duo libræ aquæ destillatæ , & junctura occludatur luto pingui ex argilla & oleo lini cocti facto, quod linteo calcis vivæ in aere in pulverem delapsæ & albuminis ovi miscella obducto, firmetur; tum subiiciatur ignis moderatus, sensim augendus, donec vapores prodire cessent : refrigerato apparatu, acidum nitri transfundatur e receptaculo in lagenam epistomio vitreo claudendam. Juvabit dum copiosi vapores in receptaculum transeunt, huic aptare panna linea madefacta acqua frigida, atque hæc ipsa, repetita madefactione, renovare. Sic etiam expediet basim obturamenti vasis, in quo acidum concluditur, accurate circumdare ope ceræ emollitæ exigua portione Terebinthinæ .

Destillationis residuum igne aperto calcinetur; postea affusione copiosæ aquæ ebullientis quantum opus est repetita extrahatur omnis salsedo . Solutiones confusæ quiescant, ut portio terræ metallicæ solutæ subsideat . Tum liquor, inclinatione vasis in aliud vas transfugus evaporetur ad cuticulam fere, cui adhuc tepido sensim affundatur solutio salis tartari alcalini aqua parata, donec cessaverint effervescentia &

sibilus. Tunc addita aquæ calidæ quarta, vel quinta parte, liquor iterum refrigerationi & subsidentiæ committatur, filtretur, evaporetur, & ad crystallisationem in loco frigido reponatur. Hac ratione obtinetur ARCANUM DUPLICATUM, non diversum a SALE POLYCHRESTO, a SALE DE DUOBUS, & a TARTARO VITRIOLATO, cum hæc omnia salia neutra aliud non sint a *sulfate potassæ*.

Licet ACIDUM NITRICUM communius non adhibeatur nisi ad præparationem LAPIDIS INFERNALIS, facto prius experimento de ipsius puritate, cum in hunc usum acidum valde purum requiratur, ne alioquin de ARGENTO depereat; Attamen Cl. *Hahnemann* nuper observavit acidum nitricum interne adhibitum ad instar acidi vitriolici proficuum esse. Porro proficuum hujus acidi usum fuisse interne præscriptum in dosi alicujus scrupuli & aqua dilutum deprehenderunt in curatione luis vereneæ Clarissimi *Duncan* & *Rossi* Taurinensis Chirurgus. Hanc ipsam utilitatem in eodem morbo curando agnovit etiam Cl. *Inghenouz*. Jam nunc post plura experimenta omnes in asserendo conveniunt præcipuos hujus morbi effectus per hoc remedii genus auferri. Recentissime etiam novimus Doct. *Scott* optimo sane exitu non interne solum sed externe quoque pro iisdem morbis adhibuisse.

Utinam res per ulteriora experimenta ad certitudinem hujus remedj in dictis morbis progrederetur. Nam maxima utilitas cum simplicitate remedii conjuncta, in hominum subsidium exurgeret, sublatis præterea iis incommodis, quibus non raro subjacent coetera remedia adhiberi solita.

Hoc interdum commixtum invenitur ACIDO MURIATICO vel ACIDO VITRIOLICO. Cum utroque modo impurum est, lactescens efficitur atque a se ipso dimittit præcipitatum, ubi affundantur acido nitrico aliquæ guttæ solutionis sine calore factæ *nitratis mercurii*; quod quidem præcipitatum si album permaneat licet ablutum aqua ebullienti, satis indicat impuritatem pendere ab acido muriatico, si vero colorem flavum acquirat per ablutionem aquæ ebullientis, prodit ejus impuritatem ex acido vitriolico promanare. Ubi autem per supradictam mixtionem non perturbetur acidum, nec a se præcipitatum dimittat, signum est evidens acidum nitricum esse purum.

Recensitum experimentum pro acidi nitrici puritate dignoscenda unicuique obvium est & facilis executionis. Eadem facilitate acidum nitricum ab utroque acido, quo infectum sit, liberari potest; si nempe ejusdem solutionis mercurii nitratis tot guttæ acido depurgando infundantur quot requiruntur ut desinat quodcumque praecipitatum; liquor deinceps iterum destilletur fere usque ad siccitatem. Quod si ageretur de acido nitrico depurgando ab acido vitriolico, tum sufficeret etiam acidi impuri destillatio cum parva portione *nitratis potassæ*, quod tamen esse debet valde purum.

Pro hac destillatione facienda apparatum *Woulfianum*, qui certe esset optimus, minime proposui, cum difficile admodum sit eum apud omnes pharmacopolas reperiri.

ACIDUM TEREBINTHINÆ Vid. OLEUM TEREBINTHINÆ.

ACIDUM, s. OLEUM VITRIOLI CONCENTRATUM ac RECTIFICATUM. *Acidum sulphuricum concentratum*.

Rec. Acidi vitrioli fortis quod invenitur in commercio quantum vis.

Immittatur retortæ vitreæ & destilletur igne gradatim aucto, donec non ulterius in vaporum forma sed in striis cohærentibus in vas recipiens defluere incipiat. Tunc mutato recipiente destillatio continuetur, ac tandem is gradus ignis, cum cautione tamen, augeatur, ut reliquum acidi ascendere possit, quod in vitro sicco, aeris accessu probe intercluso ope epistomii vitrei, ad usum servetur pro solis chimicis præparatis ob summam, qua pollet, acrimoniam.

Liquor qui in priori recipiente destillatur, cum nihil aliud sit nisi acidum sulphuricum paulisper dilutum, in alios usus deduci potest loco alterius acidi sulphurici. Sciendum est tamen gradum acoris supradicti acidi esse mutabilem.

Si olei vitrioli rectificandi quantitas major sit una libra, tunc vel plures retortulæ simul adhibentur, vel quod securius est, illa acidi vitriolici quantitas successive & per vices rectificatur.

Absolute abstinendum non est a rectificatione & concentratione acidi vitriolici commercj ope continuatæ destillationis facienda, ut illud etiam a partibus eterogeneis fixis quas non raro in se ipso continet liberari possit, præsertim postquam demonstraverint clarissimi Viri *Meyr* & *Gunther*, sæpe illud infectum inveniri VITRIOLO PLUMBI, quod in medicina periculum

afferret. Utrum vero hoc acidum aliquid PLUMBI contineat, deprehendi facile potest si conjuncto hoc acido partibus aquæ vel aequalibus vel majoribus conspiciatur emitti album præcipitatum, quo non conspecto signum esse potest plumbum in acido non contineri. Dixi *esse potest* cum aliquando contingat præcipitatum quod in dicto experimento obtinetur esse etiam *sulphatem calcis* cum aliqua portione TERRÆ SILICEÆ, ut demonstravit doctor *Withering* & ipsemet expertus sum.

Cœterum ut optimum & purissimum sit hoc acidum, esse debet ad instar aquæ pellucidum, non fumans ad contactun aeris, aquæ communi guttatim infusum sibilans, uti metallum candens sub vehementissima incalescentia, subito comburens corpora inflammabilia ad carbonem, tam e regno vegetabili quam animali, subitoque expellens ad instar vaporis acida tam vegetabilia, quam mineralia, uti acida aceti, nitri, muriatici &c. ex eorum compositis, specificam gravitatam habens 1. 800 ad 2, 000. Hi sunt caracteres acidi optimi & purissimi. Hinc reiiciatur quod fusci coloris coloris est, valde fumans, & odoris acris sulphurei. Hoc acidi genus ut in usum deduci possit rectificari debet ut supra.

Si iteratis vicibus & pedetentim interiectis variis temporis spatiis portio acidi supradicti affundatur aequali alcohole quantitati, obtinetur ELIXIR ACIDUM ut dicitur *Halleri*. Ubi vero acidi una pars cum tribus partibus alcohole misceatur, comparatur ELIXIR ACIDUM *Dippellii* quod etiam dicitur AQUA *Rhabellii* & ab aliis ACIDUM VITRIOLI DULCIFICATUM, aut ELIXIR VITRIOLI SIMPLEX. Mixtiones istæ solent ab aliqubus practicis cum fiducia adhiberi, quæ

tamen toties parari debent, quoties adhibentur, vel saltem iterari frequenter. Ego priori posterius præferrem spectato nimio prioris acore, quamvis ut sentio utroque carere possit medicina, & meliori successu frequentius adhiberi posset loco utriusque ELIXIR VITRIOLI AROMATICUM.

Quod si unum vel alterum elixir ex prioribus ad usum deducendum sit, cum acorem habeant maxime intensum præsertim ELIXIR *Halleri*, dilui debent larga aquae copia, nec mixturis addenda sunt nisi prudenti admodum dosi. Nam si dosis excesserit, vel etiam justa dosis satis diluta non sit, vomitus, dolores aliaque incommoda hæc remedia pariunt, fiuntque intolerabilia, atque vel ipsi palato molestissima; quare cum mixturæ, ut ajunt, sint medicamina ejus indolis ut passim exhiberi non soleant nisi dosi minori una libra, & aliunde exigua copia ex dictis elixiriis acorem valeat iis impertiri valde molestum & intolerabilem, hinc necessarium est valde exiguam elixirium copiam præscribere, vel consultius puto præscripta elixiria copiosa aquæ ut sæpius fit vel alterius vehiculi quantitate diluere, ac ita dilutum frequenter in diem ægro exhibere. Hinc non semel observavi coactos fuisse pharmacopolas præscriptam ab aliquibus practicis elixirium dosim copiosore vehiculo temperare, ut remedium ferre posset ægrotus & pericula vetarentur, quibus ægrotus fuisset expositus defectu copiosæ dilutionis. Fit autem potio valde grata si eidem addatur aliquid mellis, vel melius sacchari, vel melius quoque pro ægrorum gustu aliquid syrupi corticis citri &c.

Animadvertere quoque medici debent variam stomacorum constitutionem; nam ut rite monet cl. *Gmelin* in apparatu medicaminum &c.

T. I. p. II. p. 41. quamvis vini spiritu temperatum sit elixir, non omnium ægrorum ventriculus fert hoc acidum, quod potius interdum vomitum, & cardialgiam ciet, quibus sese manifestantibus effectibus desistere medicus ab ulteriori usu debet.

ACIDUM VITRIOLI TENUE, vel SPIRITUS VITRIOLI ACIDUS. *Acidum sulphuricum dilutum.*

Acidum vitrioli rectificatum & concentratum cum sex aquae destillatae simplicis partibus caute diluitur & servatur ad medicos usus.

Interne præscribitur mixturis addendum a decem guttis ad dimidium circiter drachmae; aqua vero dilutum vel alio vehiculo usque ad gratum acorem præbetur a dicta dosi ad drachmas quatuor; quod saepe ad compescendum acorem temperatur eo modo quo diximus temperari prædicta elixiria. Si aqua copiosa dilutum sit, ab aliquibus dicitur POTIO ANTISEPTICA aut POTUS ACIDO-MINERALIS, & ab aliis LIMONEA MINERALIS, quæ cum opus est temperatur cum melle. Pro duabus aquae libris non plus exigitur unius drachmæ hujus acidi. Gratior efficitur potio si fiat ex uno vel altero dictorum ELIXIRIUM.

Hoc acidi genus caute adhibendum est licet dilutum sit, cum ex eo incommoda manare possint quæ diximus supra circa elixiria.

Etiam externe aliquando adhiberi contingit in fomento vel collutorio dilutum s. q. aquae vel alterius vehiculi. Ope gossypii madefacti hoc acido tanguntur ulcuscula, in infantibus autem ista liniuntur ope penicilli edulcato prius acido portione mellis.

Curare medici debent cum hoc acidi genus præscribunt præsertim interne, ut hoc indicent addito verbo TENUE aut alio simili vocabulo ad aequivocationes tollendas, quæ aliquando contigerunt ob hanc omissionem, ad usum deducto acido concentrato pro acido tenui non sine gravi ægroti periculo.

AETHER sive NAPHTA VITRIOLI. *Aether sulphuricus*.

Rec. Spiritus vini rectificatissimi libram unam,
Acidi vitrioli rectificati ac concentrati anna partes aequales.

Unitur variis vicibus, variisque intervallis & paulatim acidum spiritui vini in receptaculo vitreo, ea cautione, ut non superaddatur spiritui novum acidum, nisi prius frigefacta mixtione & obturetur os receptaculi in singulis acidi affusionibus. Facta duorum liquidorum mixtio immittatur in retortam vitream satis altam ope infundibuli quod perveniat usque ad fundum colli retortæ, ne collum deturpetur. Ea committatur balneo arenæ, admoveatur receptaculum perforatum, & juncturæ vescica madefacta rite occludantur: instituatur tum destillatio igne sufficienti ad levem liquoris ebullitionem: continuetur idem ignis gradus, admoto sæpe obturamento, quo receptaculi foramen occlusum est, donec vix initium sentiatur suffocantis odoris acidi sulphurei volatilis: tunc afferatur excipulum & in lagenam vitream accurate obturandam effundatur liquor in ipso contentus; addatur aliqua portio MAGNESIÆ CALCINATÆ, & frigide digeratur, donec acidum sulphureum evanuerit sed quidpiam magnesiæ non solutæ supersit. De-

stilletur deinceps usque ad dimidium circiter mitissimo calore in ritorta vitrea. Liquor qui per hanc rectificationem habetur, est AETHER VITRIOLICUS, qui committendus est parvis purissimis vitris, quorum os epistomio vitreo juxta capacitatem oris accurate expolito claudatur, ejusdemque praeterea receptaculi vitrei cum epistomio os cooperiatur vescica madefacta spiritu vini, vel melius in aqua frigida reposita vasa asserventur.

Partis autem post aetheris rectificationem in retorta superstitis si destillatio continuetur, exurgit inde LIQUOR ANODINUS MINERALIS HOFFMANNI.

Si prioris destillationis residuo nigricanti addantur sex unciæ spiritus vini rectificatissimi, & uti prima vice factum est, destillentur, alteram dabunt liquoris copiam ei similis, qui in prima destillatione haustus est. Hæc operatio bono cum exitu per decem & amplius vices repeti potest, addita semper spiritus vini sufficienti quantitate. Hinc si explicatis modis liquores rectificentur, iterum obtinebitur tum verus AETHER tum LIQUOR ANODINUS.

In singulis destillationibus recensitis, & speciatim in rectificationibus habitis, dum incipit liquor in recipiens transire, opus est cum dexteritate recipiens cooperire panno lineo aqua frigida madefacto, idemque sæpius iterare, ut recipiens semper frigidum perseveret. Tempestas pro parandis aetheribus propria, quemadmodum etiam pro alcohole, est hiemalis, ubi vero pro circumstantiis hæc ipsa æstivo tempore paranda sint, præter jam dicta monita, quæ accuratius in hac hipotesi essent observanda, contegi quoque oporteret recipiens nive vel glaçie quantum fieri

potest, tectumque hoc modo tenere donec tota operatio absolvatur.

Porro dignoscitur aether vitriolicus recte paratus & genuinus hisce indiciis quæ sequuntur. Hic debet esse levissimus, maxime pellucidus, absque ullo vel minimo colore, grate suaveolens, fortis & penetrans tam odore quam sapore suo, qui sapor mox igneus est, dein frigoris sensum in lingua relinquit. Pro una aetheris parte solvenda non plures requiruntur quam decem aquæ destillatæ portiones; subito flammam concipit in quadam a flamma distantia, seque ipsum comburit flammam emittens albam, magisque lucidam, quam in spiritu vini & quidpiam fuliginis relinquit. Gutta quædam ex alto delapsa subito evolat, antequam ad terram pertingat; aquae calidæ immissus aether sibilat; non debet emittere odorem acidi sulphurei, nec saporem acidum habere, nec tingere chartam cœruleam colore rubeo. Hisce notis optimus aether se prodit.

Hoc remedium utilissimum est & interne praescribitur a decem viginti & triginta guttis ad dracmam unam & usque ad tres, additum alicui mixturae, aut solum adhibitum cum quadam aqua vel infusione aromatica, aut amara, vel etiam simpliciter cum aqua communi, & aliquando cum solo saccharo. Paratur optima potio, si addatur aliqua portio aquae simplicis, in qua solutum fuerit aliquid mellis, vel sacchari vel syrupi corticis citri &c. *Paulet* hoc remedium plurimum laudat adversus fungorum venenum. Ego vero censeo hoc remedium utile esse, ubi amplius emetico locus non sit, vel post usum emetici. In pluribus aliis casibus utilius adhibetur conjunctum cum aliis remediis, uti sunt laudanum liquidum, liquor cornu Cervi succinatus,

camphora &c. Pluries etiam juvat illud externe applicari vel solum vel aqua dilutum. Interdum levamen attulit in odontalgia applicatum cariosis dentibus ope gossipii. Exhibetur etiam odoratus excitandi causa.

Hic Aether vel solus vel cum alio remedio mixtus ut cum extracto juniperi &c. simul cum aqua cardiaca, sive aromatica vel cum aliquo similis infusionis genere meliori cum fructu adhibetur loco medicamentorum quae CORDIALIA dici consueverunt quae magni pretii sunt, & olim pretiosa & maxime utilia credebantur.

Massa nigra quae post repetitas destillationes superest, nec amplius utilis est ad aetherem ulterius hauriendum, reiicienda non est, sed aeconomiae causa adhiberi potest pro hauriendo quod in ea residuum est, *acido sulphurico* licet eterogeneis substantiis commixto; quod obtinetur si liquor niger affundatur in vas vitreum lati orificii, & deinde diluatur tertia sui ponderis parte aquae destillatae, aerique exponatur, donec omnem acidi sulphurei odorem amiserit. Tunc filtratur ope arenae purissimae rite ablutae. Quod si eum volueris concentratum habere hunc facile obtinebis ope evaporationis vel destillationis. Hoc acidi genus purissimum non est, oportunissime tamen & utilissime conservatur ad praecipitationem obtinendam sulphuris aurati antimonii. Inservire etiam posset ad parandum vitriolum martis &c.

AETHIOPS MINERALIS seu *sulphuretum Hydrargyri nigrum*.

Rec. Sulphuris citrini unciam unam,
Mercurii purificati unc. duas.

In vase ferreo satis apto leni calore liquefiat sulphur. Deinde mercurius iniiciatur antea aliquantulum calefactus & ope spatulæ ferreæ agitatione perenni per horae dimidium ad nigram massam spissitudinis mellis redigatur, quae quidem massa si crassior evaserit, igni aliquantisper adaucto ut liquescat exponatur, & refrigerata in mortario ferreo teratur in pulverem.

Aliquando contingit in recensita operatione facienda massam cum crepitu inflammari. Tum extinguitur flamma si communicatio intercludatur cum aere externo. Quod fit si vas cooperiatur. Adhiberi etiam possunt ubi opus sit panna linea madefacta aqua frigida.

Interdum hoc remedium adhibetur externe pro ulceribus sordidis praesertim venereis conspergendis ad ea purificanda. Sed utilius atque communius interne præscribitur. In teneris pueris a tribus ad grana sex, in adultioribus a sex granis ad quindecim; pro ætate majori a dimidio scrupuli ad dimidium drachmae. In aliquibus casibus expedit hoc conjungi cum china aliisque remediis. Aptius in bolis praescribitur. Subministrari etiam potest in pulvere simul cum saccharo vel magnesia. Pessima praescriptio est si praescribatur cum mixtura vel aliquo vehiculo. Non semel observavi hoc remedium sub hac forma ab aliquo medico praescriptum ab aegrotis vel non susceptum fuisse, vel non nisi exiguam ejusdem partem, cum ob ingens ipsius pondus vel totum vel maxima pars ad fundum ampullæ subsideret. Quod quidem absurdum facilius oriri solet in xenodochiis, ubi qui ægrotis inserviunt vel curarum copia distenti, vel etiam ob socordiam in id attentionem convertere non solent. Cui quidem incommodo eadem de causa

hoc ipsum subjacere potest etiam in pulvere exhibitum. Quare recte monui aptissimam hujus remedii formam esse formam bolorum. Quod si in pulvere subministrandum sit, opus est uti nubeculis quibus contegatur. Quae monita rite observanda esse censeo, cum ab his pendeat expectatus a medico effectus & ægroti levamen; quae non obtinerentur sine præscriptarum regularum executione, quarum contemptu ægrotus dispendium sine utilitate pateretur, & ipsius cura cum dispendio retardaretur. Quare de hac re paulo latius dicere volui cum eaedem observationes etiam usum respiciant aliorum medicaminum metallicorum, cujusmodi est ex c. mercurius dulcis, limatura ferri praeparata &c. quae ob eorum pondus iisdem incommodis subsunt. Hinc communis usus limaturae ferri exhibendae in pulvere aquae injecto absurdissimus est, & iisdem absurdis obnoxius, ut propterea fortasse ab hac causa repetendum sit quod expectatus effectus quem natura sua remedium pareret si rite exhiberetur, interdum non habeatur, vel saltem effectus retardatio habeatur.

Retuli autem in recensita operatione processum via sicca ut dicitur, cum aethiops qui fit sine igne sive per simplicem attritum mercurium non contineat tam recte cum sulphure conjunctum, ut ille continet qui perficitur ignis adminiculo, qua in opinione etiam Clar. *Wallerius* versatur. Creditur etiam Æthiopem qui per simplicem attritum paratur aptiorem esse promovendae salivationi.

Si aethiops noster misceatur cum aliqua portione Antimonii crudi praeparati, parari ex tempore potest compositum aequale AETHIOPI AN-

TIMONIALI, atque hac de causa de hoc praeparato dicere praetermitto.

Hic autem Aethiops mineralis pro singulis tribus granis duo circiter complectitur mercurii.

ALKALI VEGETABILE FIXUM, seu SAL TARTARI ALCALINUS. *Carbonas potassæ*.

Rec. Tartari crudi quantum vis

Ponatur in lagena terrea non vitreata, & valido igne calcinetur usque ad albedinem. Lixivium deinde institutum & filtratum per chartam emporeticam evaporetur ad siccitatem perfectam in vase ferreo rite mundato. Massa agitetur spatula ferrea, ne fundo vasis adhaerescat. Sal obtentum adhuc calidum collocetur in vasis vitreis rite clausis ne humidum attrahat vel deliquescat.

Interdum hoc sal adhibetur interne & externe semper tamen solutum; interne praescribitur a tribus granis ad sex, duodecim usque ad dimidium drachmæ in tribus unciis usque ad unam libram liquoris. Cum ipsum ob indolem suam soleat aeri expositum deliquescere, hinc præscribi numquam potest sive in pulvere sive in pilulis &c; idque si fieret vitium esset adversus præcepta de formulis concinnandis. Quae regula locum habet in TERRA FOLIATA TARTARI aliisque hujus generis corporibus. Cœterum pro internis usibus non raro commodior & utilior est loco ejusmodi salis usus MAGNESIAE. Contingit tamen quandoque præferri oportere hoc remedium usui magnesiæ, ac tum speciatim id accidit cum corrigendum sit vel retundendum venenum aliquod haustum vel ab acidis mi-

mineralibus corrosivis, vel ab arsenico, vel a sublimato corrosivo &c.

Occurrit aliquando hujus salis usum præscribi cum succo limoniorum. vid. HAUSTUS ANTIEMETICUS. Inservit parando LAPIDI CAUSTICO, TARTARO TARTARIZATO, HEPATI SULPHURIS &c.

Sal tartari alkalinum genuinum semper esse debet coloris jucunde-albi, ejusque pars una in partibus duabus aquæ communis esse plene solubilis, quin aliquod sedimentum relinquat, humescens in aere, ac magnam promtamque producens effervescentiam simul cum acidis. Hisce notis certiores efficimur in eo non contineri aliquam terram, nec salem digestivum Sylvii, nec tartarum vitriolatum, nec alias substantias, quibus non raro vel natura vel dolo conjunctum invenitur.

Hoc alchali commode & utiliter substitui potest SALIBUS ALCHALINIS methodo *Tachenii* paratis, ideoque SALI ABSYNTHY aliisque vegetabilibus; tum quia illud minori pretio obtinetur quam alia, cum eadem prorsus utilitate; tum quia facilius inveniri potest etiam in ruralibus pharmacopoliis; tum denique quia medicus tutior esse potest verum sal alcalinum subministrari (quod multum interest) loco salis neutri ut esset TARTARUM VITRIOLATUM, quod non raro contigit in præscriptione salis absynthii aut cinerum aliarum herbarum; quo factum est ut medici expectatio evanesceret, æger vero nullam utilitatem perciperet, cum ea salia parata fuissent ex cineribus herbarum combustarum cum sulphure; quo in casu pharmacopola non hauriebat nisi TARTARUM VITRIOLATUM.

Alcali quod habetur ex tartaro satis pu-

rum est pro usibus pharmacopolae; & purius est quolibet alchali ejusdem generis, quod extrahi possit alio modo minoris dispendii. Cœterum ubi maxime agatur de pauperibus, si tartarum maximi esset dispendii, hauriri posset ex COMMUNIBUS CINERIBUS, cum essentialiter ab alcali tartari non differat, nisi quod illud impurius est, & ex altera parte hoc vitium saltem multum sanari possit, si hac ratione purgetur. Diluuntur cineres communes in aqua frigida post calcinationem aliquo tempore peractam. Lixivium filtratur, & evaporatur, donec in ejus superficie levis pellicula se prodat; deinde in loco frigido quieti dimittitur. Postea ope filtrationis a variis salibus neutris in ipso contentis purgatur, quae salia in cristallos, abeunt; uti esset sal digestivum Sylvii, tartarum vitriolatum &c, tum etiam liberatur ab aliis impuritatibus ut a ferro, a terris quibusdam, aliisque substantiis, quæ solent in feltro relinqui. Lixivium filtratum iterum evaporatur & quieti dimittitur, ut crystallizetur ac deinde filtretur; quæ quidem operatio repetitur donec non amplius videantur sedimenta, neque cristalli, de quibus antea diximus. Denique lixivium ultimum plene inspissatum, ut de sale tartari dictum est, exhibet purum sal alcalinum vegetabile. Haustum sal ex cineribus appellari consuevit etiam ALKALI LIGNORUM depuratum, & ab aliis CINERES CLAVELLATI; & ubi eo modo quo diximus purgatum sit substitui in curatione pauperum posset sali hausto ex tartaro, & præsertim in præparatione spiritus salis ammoniaci, aliisque operationibus in quibus non pro usu pauperum tantum, sed etiam pro quovis personarum genere & conditione adhiberi opportune posset.

ALUMEN USTUM. *Sulphas aluminosus exsiccatus.*

Alumen in fictili immitatur vase satis amplo non vitreato, eaque copia, quæ tertiam vasis partem non excedat, & igni valido augeatur, donec omni crystallisationis aqua privetur, & massam opacam, albam, levem, spongiosam, friabilem exhibeat. Continuo removeatur ab igne, ne per hujus actionem acidum etiam difletur.

Non adhibetur nisi ad usus externos in pulvere & communius ipsum solum adhibetur.

ANTIMONIUM CRUDUM PRÆPARATUM seu ALCOHOLISATUM. *Sulphuretum stibii præparatum.*

Antimonium crudum in subtilem pulverem versum committatur vitreo cylindro, eique affundatur larga aquae copia; agitetur strenue simul ac turbida reddita fuerit, & polline tenuissimo saturetur, & decantetur, ut quiescendo subsidat pulvis, & superstes materia, quam aqua sustinere non potuit, iterum conteratur in subtilem pulverem, eodemque modo tractetur, idque toties repetatur, quoties opus est, ut omnem materiam alcoholisatam exhaurias. Pulvere omni alcoholisato, exhausto, & subsidente, aqua decantetur & antimonium in fundo vasis remanens exsiccetur, & usui servetur.

Ad usus internos præscribitur a quinque granis ad scrupulum unum & etiam ad drachmam unam in pulvere simul cum saccharo aut alia re, vel in pilulis. Ubi in pulvere præscribatur ea omnia sunt observanda, quæ diximus ubi de

usu Æthiopis. Ut periculum vomitus arceatur, quem aliquando excitare solet, expedit illud adhiberi cum magnesia, melius etiam additis substantiis aromaticis, præsertim ubi indicia habeantur aciditatis in primis viis. Abstinendum est etiam cum hoc remedium sumitur ab usu substantiarum acidarum sive pro alimentis sive pro medicamine. Si cum magnesia & materia corroborante conjungatur, apud aliquos nomen aquirit hæc mixtio PULVERIS ANTIMONIALIS & apud alios nomen PULVERIS PURIFICANTIS.

AQUA COMMUNIS DESTILLATA.

Sumantur aquæ communis libræ octuoginta & destillentur primum libræ circiter quatuor, quibus abjectis destillentur libræ triginta sex circiter, quæ vasis vitreis obturatis serventur ad solvendum sublimatum corrosivum, tartarum emeticum, vitriola, Hepatem sulphuris, ad diluendum acetum saturni &c.

AQUA BACCARUM JUNIPERI.

Rec. Baccarum Juniperi maturarum recentium & contusarum libras tres,
Aquæ communis libras triginta sex & abstrahe libras duodecim circiter.

AQUA MENTHÆ CRISPÆ.

Rec. Herbæ menthæ crispæ recentis libram unam.
Aquae communis partes octo seu quoad opus est ad evitandum empyreuma, & inde abstrahe libras quatuor circiter.

Eodem modo destillatur.

AQUA MENTHÆ PIPERITIDIS.

Neminem latet inter destillatas aquas medicinales veram utilitatem pro qualibet hominum classe non afferre, nisi quæ præditæ fuerint spiritu rectore sive aromate. Sed ex altera parte certum est etiam, in curatione pauperum loco aquarum destillatarum aromaticarum suppleri commode posse per infusa hausta ex ea parte vegetabilis, quæ adhibenda esset ad abstrahendam aquam destillatam. Sed cum tres illæ quarum memini aquæ aromaticæ hujus quam innuo constantis regulæ generalis exceptionem aliquam mereri possint, hinc earum peculiarem mentionem facere volui. Aquam baccarum Juniperi retinere volui, quoniam hæc hauriri eo tempore potest, quo decoctio efficitur pro præparatione ROHOB JUNIPERI. Item duas alias & maxime aquam menthæ piperitidis in re nostra retinui, ad vices explendas aquæ cinnamomi, ac ita consulendum pauperum ægestati, multoque magis cum casus emergant, in quibus illius usus opportunior esse possit; cumque sæpe contingat tolerari ab ægris infusa non posse nisi maximo cum incommodo ut in gravissimis morbis vel ab ægris maxime dilicatis & abhorentibus ab usu medicinarum, æquum erat pauperes remedio non privari, quod ex una parte exigui dispendii sit & ex altera magna vi & efficacia polleat. Has denique duas menthæ scilicet crispæ, & menthæ piperitidis, non unam tantum retinere volui cum haec postrema longe prestantior & efficacior sit aqua menthæ crispæ; & hæc utilis quoque esse possit, ubi indicata fuerit mitior vis excitantis remedii. Sic enim in promptu

sunt duo diversi gradus & efficaciæ remedia, quorum nunc unum, nunc alterum, vel unum post aliud pro variis circumstantiis, & rei exigentia adhiberi facile possit.

Tres istae quarum memini aquæ destillatae aromaticæ interne adhibentur, ac modo ipsæ solae præscribuntur cochleari sumendæ, nunc adhibentur pro vehiculo vel menstruo seu constituente diversarum mixturarum; ac demum pro additamento in aliquarum unciarum dosi faciendo mixturis.

AXUNGIA PORCINA PURIFICATA.

Sumatur ADIPIS PORCINI quantum libet, demptis membranis, venulis, & fibris, & tam diu aqua calida pura abluatur, donec clara nec amplius cruenta efluat; tum in frustula concisum igne leni liquefiat & post exhalationem humidi percoletur, & ab aeris injuria rite protegatur.

Eodem modo paratur.

SEBUM OVILE.

Axungia interdum sola adhibetur ad usos externos, sed communius ad paranda UNGUENTA, LENIMENTA, EMPLASTRA &c. Sic etiam sebum ovile communius non adhibetur nisi tamquam pars ingrediens in ea quae nuper dixi præparata. In iis locis vel eo tempore quo sebum ovile vel rarius sit, vel majoris dispendii, substitui potest SEBUM BOVIS, quod eadem ratione purgatur qua sebum ovile. Hoc seborum genus inservire utiliter potest in curatione pauperum ad omnes pene usus loco BUTIRI CACAO.

Axungia porcina cum vix ac ne vix quidem differat tam ratione principiorum quibus, constat, quam effectuum quos parit, ab aliis adipibus, ipsa sola pro omnibus usibus in pharmacopoliis sufficere potest; ideoque ab iis exulare deberet ea adipum multitudo, quæ in aliquibus locis adhuc servari solet non sine inutili pauperum dispendio. Cœterum illa, ut prosit, recens absolute esse debet, aut saltem talis ut non incipiat rancescere, cum alioquin in aliquibus præsertim circumstantiis non exiguum damnum afferre possit. Quare omnis diligentia adhibeatur oportet in ea requirenda & administranda quae optima sit & utilis esse possit.

CUPRUM AMMONIACALE seu *Sulphas cupri ammoniacalis*.

Rec. Vitrioli cœrulei uncias tres,
Aquae communis ebullientis uncias novem.

Solvantur & solutioni paullatim addatur spiritus salis ammoniaci quantum satis est ut CUPRUM coeat, penitusque iterum solvatur in liquorem cyaneum. Liquor filtretur & in vase parum profundo lenissimo tantum calore evaporetur ad siccitatem. Crusta cyanea adhuc calida redigantur in pulverem, & statim immmissa in vitro probe claudendo usui serventur.

Hoc remedium interne præscribitur a dimidio grani ad duo, & usque ad octo in pulvere cum liquiritia aut alio pulvere, vel etiam in pilulis. Ubi datur in pilulis ex mica panis conflatis, massa nomen habet PILULARUM CÆRULEARUM, sive ANTIVENEREARUM EDINBUR-

GII. Aliqui putant hujus remedii usum sine ægrorum damno ultra mensem protrahi non posse. Quod tamen generatim non dicerem, cum ipse deprehenderim sine aliquo incommodo vel damno illius usum ultra mensem protractum fuisse. Illud certum est maximi interesse hoc remedium cum cautione adhiberi, ejusque doses accurate præscribi quæ maxime sub initium exiguae esse debent, ut in progressu gradatim & paullatim prudenter augeantur, intermittendæ vero prorsus, ubi oriantur effectus sive mala quæ diximus, ubi de vitriolo cupri sermo fuit.

Quod si progressu temporis remedium hoc præparatum proprium elegantem colorem amitteret, expediret illud conspergi & leviter conteri exigua copia spiritus salis ammoniaci.

Hæc praeparatio etiam ex tempore institui posset hac ratione. In mortario vitreo conterantur duo partes vitrioli cupri cum tribus alcali volatilis sicci, donec omnis motus cessaverit, & in massam uniformem & cyaneam abierit; & interea dum teritur massa conspergatur pauxillo aquæ. Hæc vero massa involvatur carta bibula, exsiccetur in frusto cretae aeri moderato exposita, ac tum asservetur in vitro rite clauso. Alcali ammoniacale siccum eo ipso tempore colligitur, quo paratur spiritus salis ammoniaci tartarizati.

ELECTUARIUM DIASCORDIUM.

Rec. Pulveris herbæ scordii uncias sex,
Radicis gentianæ drach. quindecim,
Angelicæ drach. quatuordecim.

Opii puri ſufficienti vini generoſi quantitate ſoluti drach. ſex.
Mellis optimi uncias quadraginta.

Melli in vaſe repoſito & parum calefacto primum perfecte opium uniatur adhibito ligneo piſtillo; dein protracta agitatione inſpergantur per vices pulveres, omniaque miſceantur ut fiat Electuarium uniforme.

Communiter præſcribitur interne ab uno ſcrupulo ad duo & etiam ad drachmas tres ſolutum in aqua ſimplici aut aromatica, aut vino, vel alio vehiculo, & additur mixturis, cæteriſque medicamentorum formis. Præſcribitur etiam ſolum ore ſumendum aut ſub forma bolorum.

Si ſucceſſu temporis electuarium hujuſmodi nimis durum evaderet, tunc emolliendum eſſet non melle ſed vino, quod obſervandum eſt etiam pro omnibus electuariis, in quibus opium ingrediatur, & quæ dicuntur opiata.

ELECTUARIUM PRO PECORIBUS seu THERIACA DIATESSARON.

Rec. Radic. gentiane
Flor. chamomill. an. unc. duas
Baccar. Juniper unc. quatuor
Myrrhæ unc. duas
Hoc totum in pulverem redigitur, miſcetur cum Mellis depurat. libris duabus
Et efficitur electuarium.

Huic quoque electuario opportunum duxi in hac pharmacopea locum concedere. Præſcribitur autem a duabus & amplius drachmis, repetendum pro rei neceſſitate. Prodeſſe poteſt

etiam hominibus praesertim applicatum externe regioni ventriculi.

ELIXIR VITRIOLI ACIDUM AROMATICUM.

Rec. Spiritus vini rectificat. unc. sexdecim.
Instilla pedetentim, variisque intervallis.
Olei vitrioli rectificati unc. tres.
Per concussionem optime mixta digerantur per triduum; ac tum adde
Pulveris crassi radic. Zingiberis
Folior. menth. piperitid. ana unc. unam.
Digere absque igne rursus per dies sex, & filtra.

Præscribitur hoc elixir a duodecim guttis ad viginti, quadraginta & usque ad drachmas duas ut diximus de aliis ELIXIRIIS *Halleri* & *Dippellii* iisdemque regulis atque cautionibus quas pro iisdem adhibuimus.

ELIXIR AMARUM seu STOMACHICUM, s. BALSAMICUM TEMPERATUM, s. ROBORANS.

Rec. Aquae menthæ piperitidis libram unam. In ea solve
Salis tartar. alcalini drach. duas,
Extract. gentianae
Rohob Juniperi an. unciam unam, cui deinde adde
Olei essential. cortic. citri drachm. duas sed prius soluti in spiritus vini unciis tribus.

Hæc omnia digestioni frigidae commissa in vase clauso per horas viginti quatuor ponantur; decantantur deinde, & in vasis vitreis bene clausis asservantur.

Utimur interne ab una drachma ad sex. Solum ipsum exhiberi solet, sed passim præscribitur sumendum in vino, aut aqua simplici aut alio vehiculo; vel additur aliquibus mixturis, & egregie vices explet plurium aliorum elixirium, vel tincturarum majoris prætii, & æstimationis, quæ sub aliis nominibus subministrari solent.

Verum est salem tartari alcalini non semper esse posse absolute necessarium ad bonum exitum hujus elixiris. Sed experimento didici salis additionem utilem esse, cum semper conferat ad tenacius servandam combinationem & distributionem olei essentialis in liquido. Coeterum haec de qua loquimur additio effici posset in pluribus casibus absolute necessaria, uti cum accidit debilitatem virium sociam habere in primis viis præsentiam acidi; hoc enim in casu additio salis alcalini non solum juvat, sed necessaria dici potest, ut continuo auferatur mecanicus stimulus, qui tamquam effectus causam fovere potest debilitatis continuato stomaci stimulo.

Hoc elixir efficacius reddi potest in aliquibus circumstantiis si quaedam portio tincturae calami aromatici addatur. Sed illud curandum est ut frequenter renovetur, cum facilis alterationis obnoxium sit.

EMPLASTRUM ADHÆRENS.

Rec. Emplastr. communis libras duas,
Resinæ puræ unc. quinque,

Terebinthinæ unc. tres.
His igne leni simul liquefactis & bene mixtis efficiatur Emplastrum.

Hoc emplastri genus inservit protegendis vulneribus ab aeris externi contactu, iterumque conjungendis carnosis partibus divisis, aut laceratis, potissimum vero confert ad continendum acurtionum apparatum.

EMPLASTRUM COMMUNE seu LYTHARGYRI, s. DIACHYLON SIMPLEX.

Rec. Lithargyri pul. libras tres,
Ol. olivar. libr. sex,
Aquæ commun. q. s.

Hæc coquantur leniter agitatione perenni; novaque addatur aqua calida loco evaporatae, donec lythargyrum dissolutum fuerit, nec amplius massa digitis adhæreat.

Hoc genus emplastri potissimum inservit pro basi aliis emplastris.

EMPLASTRUM GUMMOSUM VULGO DIACHYLON CUM GUMMI.

Rec. Emplastri communis libras quatuor,
Ceræ flavae,
Terebinthinae an. unc. tres
Gumm. ammoniaci
Galbani an. unc. quatuor.

Gummata solvantur sufficienti aceti copia;

percolata solutio coquatur usque ad consistentiam mellis spissioris; ac deinde simul fundantur emplastrum, cera, & Terebinthina. Tandem assidua agitatione commisceatur gummosa solutio, & fiat emplastrum.

Super particulam pellis, aut panni linei emplastrum extenditur, ac pro rei exigentia diversis corporis partibus applicatur. Non raro promptior efficitur ipsius operatio, si antequam applicetur, corporis partes aceto aliquantulum fricentur.

EMPLASTRUM VESICATORIUM

Rec. Ceræ citrinæ unc. sexdecim,
Ol. olivarum
Terebinthinæ an. unc. septem.
His liquatis & aliquantulum refrigeratis admisceantur.
Pulveris Cantharid. unc. undecim.

Hoc eadem ratione applicatur, quam nuper de altero dicebamus. Communis dosis pro quolibet vesicante duarum drachmarum est. Non raro tamen expedit etiam dimidium unciæ adhiberi. Non semper eo fine applicatur, ut vesicam excitet, sed interdum solum ut rubefaciat. In primo casu passim per duodecim horas applicatum tenetur; in altero paucarum horarum spatio.

Hæc species Emplastri sæpe sæpius parari debet, ut semper recens emplastrum sit; alioquin vim suam amittit. Vis autem ipsius & effectus augeri potest, si emplastrum pulvere cantharidum conspergatur. *Kcup* & *Selle* aliique monent ut in aliquibus casibus hoc emplastrum aliqua

dosi CAMPHORÆ misceatur tum ad augendam ipsius efficaciam, tum etiam ad arcenda aliqua incommoda, quæ interdum solent oriri.

EXTRACTUM ABSINTHY.

Rec. Herbæ absinthi exsiccati quantum vis Coquatur in s. q. aquæ ad perfectam extractionem. Decoctum forti pressione percolatum evaporetur juxta legem artis, ut fiat extractum, quod a dimidio scrupuli ad unam drachmam & usque ad tres præscribitur.

Eodem modo præparantur quæ sequuntur.

EXTRACTUM CICHOREI ex tota planta passim utendo succo depurato, atque praescribitur ab uno scrupulo ad unam drachmam & usque ad sex.

EXTRACTUM GENTIANÆ ex radice, quod eadem fere dosi præscribitur, qua extractum absinthii.

EXTRACTUM QUERCUS ex cortice ramorum, quod potest etiam vices explere EXTRACTI TORMENTILLÆ, atque præscribitur a decem granis ad viginti, unamque drachmam. Sed sæpius præscribi potest utilius simul cum aliquo extracto amaro in varia dosi pro variis circumstantiis.

EXTRACTUM SALICIS ex cortice ramorum, eademque dosi fere præscribi potest, qua datur extractum cichoreii.

Hæc omnia extracta subministrantur interne, in aliquo soluta vehiculo, vel additis aliquibus mixturis, sive electuariis, aut in pilulis. Expedit speciatim in pilulis præscribi præsertim EXTRACTA ABSINTHII & GENTIANÆ cum hæc soluta saporem, habeant maxime amarum, qui tolerari utpote nimis gustui molestus tam facile non potest speciatim ab ægris irritabilis vel delicatioris temperamenti. Accidit aliquando ob amaritudinis qualitatem & indolem sine incommodis adhiberi non posse; quo in casu propterea magis prosunt amara gratiora.

Hæc etiam extracta loco constituentium esse possunt pro conficiendis diversis pilularibus massis; atque in hunc usum communius magis expedit adhiberi oeconomiæ causa EXTRACTUM SALICIS. Ubi utendum sit extracto absinthii cum hoc contineat aliquam partem salis ammoniaci, opus est illud contrectari in mortario vitreo.

Extracta amara præsertim ABSINTHII & GENTIANÆ etiam externe præscribi possunt, ut reapse ab aliquibus practicis medicis præscripta sunt adversus symptomata molesta vermium, alisque in casibus.

Res est experimento nixo vel ipsa teoria satis probata non paucas substantias medicaminum systemati cutis applicatas ope præsertim frictionum parere effectus posse non multum ab iis dissimiles quos pariunt adhibitæ interne. Non pauca experimenta & observationes ex veteri medicina accepimus; multasque postremo evulgavit clar. doctor *Chiarenti*, quas quidem observationes a medico florentino productas alii Italiæ medici successu temporis ampliarunt, inter quos recenseri potest *Professor Brera* in Ticinensi li-

ceo. Doctor *Chiarenti* pro bono exitu remediorum pro externis usibus adhibendorum necessarium esse censuit ea solvi in succo gastrico. Alii satis esse putarunt quemlibet alium humorem animalem. Ad me litteras dedit doctor *Aloysius Frank* in Repubblica litterarum satis notus, quibus mihi nuntiavit doctorem *Chiarugi* medicum florentinum peritissimum, qui preest curationi quadrigentorum & amplius maniacorum, plus quam viginti experimenta instituisse usu OPII simpliciter adipi conjuncto, atque in usum frictionis adhibiti, seque deprehendisse opium absque succo gastrico vim totam suam exercuisse. Similia experimenta non in opio tantum, sed etiam in aliis remediis ipsemet cæpi, eundemque effectum comperii. Jam in ea semper opinione versatus fueram, quod satis utilem actionem habeant remedia etiam externe applicata, utque ipsa interius insinuentur præsertim arida passim nihil opus habere nisi ut consocientur alicui substantiæ, non ita tamen ut crederem ad finem consequendum unicum menstruum esse posse opportunum, neque unum menstruum posse congruere solutioni remediorum diversæ indolis atque naturæ. Semper enim putaveram, ut ipsa experientia postea docuit, menstrua esse posse diversa pro diversa remediorum indole, ut propterea vel ipsa aqua sæpe esse queat menstruum satis idoneum.

Cœterum cum ex una parte succus gastricus extra animalium ventriculum habere nequeat actionem ac proprietatem aliam ab ea, quam habent ipsius principia constituentia; ex altera hæc ipsa principia cum nota sint polliceri nequeant aliquam singularem actionem & vim, concludendum esse videtur hoc menstrui genus utpote in-

commodæ & parcæ admodum acquisitionis licet in aliqua circumstantia ut menstruum contemni non possit, cæteris tamen menstruis postponi oportere, idemque magis dicendum de aliis animalibus humoribus.

Sed illud est certum applicationem externam remediorum lentius quidem actionem suam producere quam soleant interne adhibita, ea tamen etiam externe operari; immo in pluribus casibus opportunissimum esse posse & maxime utilem eorum usum externum, ut in infantibus, in ægris delicatioris naturæ summeque irritabilis ventriculi ad quemvis stimulum, vel invincibiliter abhorrentis ab usu medicamentorum, in quibusdam morbis ejus indolis, ut medicamina ore sumenda prohibeant, aliisque in casibus. Memini me adhibuisse felici sane successu chinam in substantia sub forma cataplasmatis, ejusque decoctionem saturatam sub forma fomentationis, pro duobus infantibus, uno trium annorum, altero minoris ætatis qui in magno vitæ periculo versabantur ob perniciosam febrim qua affecti fuerant, & a qua liberati fuerunt per assiduam chinæ applicationem regioni ventriculi, aliisque abdominis partibus factam modo sub una, modo sub altera forma.

EXTRACTUM ACONITI NAPELLI.

R. Herbæ recentis aconiti quantum vis.

In marmoreo mortario pistillo ligneo contundatur, succusque prælo expressus percoletur & decoquatur, donec fecula sæparetur; deinde liquor igne leni clarificatus iterum percoletur, & l-a- evaporetur ad extracti spissitudinem. In-

terea fecula exsiccetur & in pulverem subtilissimum redacta extracto diligenter commisceatur.

Eodem modo præparantur

EXTRACTUM CICUTÆ &

NASTURTII AQUATICI

Hæc extracta interne ea forma præscribuntur, qua præscribuntur extracta amara. EXTRACTUM ACONITI præscribitur sub initium ab uno grano, & lente dosis progreditur, & paulatim per vices usque ad unam drachmam, sed semper datur divisim. EXTRACTUM CICUTÆ eadem cautione exhibetur ut extractum aconiti, sed incipitur a tribus granis usque ad duas & etiam ad drachmas tres, ea tamen lege servata, ut praescriptio sistat per plures dies in prima dosi, & deinde maxime sub initium non augeatur nisi a dimidio grani vel ad granum per singulas vices. Quæ quidem regula exequenda est etiam in usu EXTRACTI ACONITI, & generatim cujuscumque remedj violenti & multum energici, aut suspecti. EXTRACTUM NASTURTII ab una drachma adhibetur ad quatuor drachmas. EXTRACTUM CICUTAE præscribitur etiam interdum solutum in collutoriis, & etiam applicatum externe & in aliquo casu optimos effectus parit, si applicetur mixtum cum unguento mercuriali. Placet quibusdam præscribere EXTRACTUM ACONITI etiam in pulvere. Quo in casu, tamquam constituente uti fas est pulvere liquiritiæ, non vero saccharo. EXTRACTUM ACONITI, ut & illud CICUTÆ non expedit adhiberi ut constituentia pro conficiendis pilularum massis, cum talia remedia sint, ut postulent accuratissimam dosium præscri-

ptionem. Huic fini inservire potest EXTRACTUM NASTURTII. Tam vero EXTRACTUM CICUTÆ, quam EXTRACTUM ACONITI utiliora saepe fiunt si praescribantur cum aliis remediis conjuncta, ut esset interdum eorum inter se mixtio, interdum cum mercurio dulce, cum sulphure aurato antimonii, cum china, aliisque corroborantibus amaris &c.

Quae quidem monita circa rationem adhibendi hujus generis EXTRACTA, ACONITI scilicet & CICUTÆ numquam satis inculcari possunt. Quo enim sunt efficaciora remedia si rite adhibeantur, eo magis nocere possunt si inopportune, vel male administrentur, ut propterea eorum usus & justa dosis praescribi accurate debeat secundum effectus, & secundum circumstantias, quae possunt emergere. Hinc quamvis maxime commendetur usus EXTRACTI CICUTÆ, attamen multorum judicio ab illius usu intemperanti creditur non pauca damna derivari, scilicet cardialgiam, syncopem, vertiginem, nauseam, abdominis inflammationum, membrorum tremorem & totius corporis debilitatem. Ita censent *Hænius*, *Whyt*, *Schmucker* aliique. Qui mali effectus, vel saltem non multum diversi timeri aeque possunt ab usu praepostero EXTRACTI ACONITI. Repetendum est igitur maxima circumspectione in his remediis, eorumque praesertim dosi praescribenda opus esse. Nam si interdum haec remedia vel intemperanter adhibita, vel ultra justas dotes praescripta ea quae sponte manare possent, incommoda non pepererunt, opinor id potius repetendum esse a mala remediorum praeparatione, vel ab eorum ob vetustatem effœta jam vi, quam ab istorum remediorum non rite adhibitorum impunitate.

Tria autem quae diximus extracta ut tota vi, quam naturaliter habent, operentur, opus est ea recenter quantum fieri potest parari, cum ultra anni spatium diutius non durent; opus est etiam usum praesertim EXTRACTI ACONITI & CICUTÆ non raro continuari per aliquot menses.

EXTRACTUM CICUTÆ ut ait Cl. *Murray* quod sit bonae notae, esse debèt crassum, & fusco viridescens ingratissimi odoris quasi a muribus. Sic etiam EXTRACTUM ACONITI ut bene paratum sit esse debet spissioris consistentiae, coloris viridis-fusci, odorisque nauseosi sibi proprii.

Illud quoque moneo in preparatione trium extractorum de quibus loquimur & generatim eorum omnium in quibus creditur opus esse contineri feculam proprii succi, ab eo quem diximus processu absolute declinandum non esse. Hoc enim si fiat, extractum efficitur totum aequaliter levigatum, & sine alteratione longe durabilius. Quod sane deprehendi non contingere, ubi instituatur processus, qui passim adhibetur, quo nempe evaporatur succus cum faecula.

Illud demum moneri volo, quod maxime necessarium existimo, ut in praeparatione EXTRACTI CICUTÆ, multoque magis EXTRACTI ACONITI, dum herbae pro extrahendo succo contunduntur, duratque evaporatio ejusdem herbarum succi, diligentissime caveatur, ne quantum fieri possit excipiatur odor, vel vapores plantarum hauriantur, cum tam iis qui adsunt, quam multo magis operatori non exigua incommoda accidere possint. Ipsemet expertus sum in præparando EXTRACTO ACONITI visus abolitionem, & lipothymiam. Quod aliis pariter contigisse in eadem operatione jam novi. Hisce similia incommoda

contingere deprehendi etiam in praeparatione extracti cicutæ. Quæ ut caveantur oportet prædicta extracta parari in aere libero, & operantem ita consistere, ut ab eo fugiat aer, qui in operatione extractorum impleri solet plantarum vaporibus.

FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES seu *murias ferri ammoniacalis*

Rec. Salis ammoniaci unc. sex
Solvantur in vase terræ anglicanæ, aut vitreo in s. q. aquæ destillatæ
In hac solutione additur
Limaturæ martis puræ unc. dimidium

Postea per aliquot dies in infusione relinquitur, deinde lentae ebullitioni exponitur, interea dum in eodem vase limatura agitatur spathula lignea, novaque additur aqua prout ipsa evaporatur, & donec ferrum solutum sit. Liquor deinde filtratur & evaporatur usque ad siccitatem. Obtenta massa in pulverem teritur, qui asservatur in vitro accurate clauso.

Hoc remedium interne præscribitur in pueris a dimidio grani ad unum, ad tria, in adultis a quinque granis usque ad drachmam unam; præscribitur vero cum aliquo ingrediente tamquam simplici constituente, ut cum pulvere liquiritiæ aut altero; sed communius miscetur cum pulvere indoli ægritudinis opportuno, pro qua dicti flores præscribuntur. Dosis autem prædicta caute & divisim praescribatur, & augeatur. Solent etiam praescribi soluti in aliquo congruo vehiculo & addi alicui mixturæ vel alicui electuario. Adhibitos fuisse constat licet raro solutos etiam pro usibus externis.

FLORES ZINCI seu *oxidum Zinci sublimatum*.

Rec. Zinci in frustula redacti libram unam.

In crucibulo trigono, triplo capaciori medias inter prunas collocato, & tegula cooperto fundatur: fluens, igne incitato folle & ablato operculo, luculentam viridis coloris flammulam concipiet: tum aliud crucibulum æque magnum ejusdem figurae, inversum priori eum in modum imponatur, ut tres anguli inferioris crucibuli pateant, ac ita liber concedatur aeri accessus: ardens metallum elevabit flores candidos, levissimos partim cavitati superioris crucibuli, partim lateribus inferioris se se affigentes, partim etiam haerentes in superficie Zinci; tum remoto superiori crucibulo flores cochleare ferreo leniter eximantur, & in patina figulina nitida collocentur. Denique crucibulorum apparatu iterum restituto, ut antea factum est, idem labor repetatur, donec totum Zincum in flores conversum fuerit.

In eximendis hisce floribus superficies Zinci fluentis plerumque tangitur spathula; quod quidem necessario requiritur, cum nisi fiat semper maneat ZINCUM in statu fluiditatis in crucibulo sine inflammatione & conversione in flores. Per contactum autem superficiei ope spathulae zincum ardere iterum incipit, & oritur aequalis copia calcis lanuginosae. Inflammatio vero & ortus calcis Zinci tamdiu continuatur donec tota copia Zinci in ejusmodi calcem mutata fuerit.

Flores Zinci summa quoque cautione auferendi sunt e crucibulo, ne ab inflammato metallo quidpiam ipsius transeat in flores. Cœterum in hac operatione caveat operator, ne fu-

mum excipiat, cum id nocere posset ejus saluti.

Quod si flores satis albi non appareant, per exiguas portiones injici poterunt successive in aliud crucibulum candens & calcinari, donec debitam albedinem acquirant.

Flores demum collecti immitantur aquae ut abluantur; si quid enim forsitan Zinci adhuc incombusti commixtum sit, hoc in fundo vasis remanebit, intereadum calx Zinci agitata cum aqua & panno laneo percolata postquam aqua defluxerit hærebit in panni superficie, quae deinde colligi debet & exsiccari ad umbram, & in vasis vitreis rite clausis collocari.

Interne fere semper praescribuntur flores Zinci in pulvere cum saccharo, vel cum magnesia in pueris ab una quarta unius grani parte ad dimidium una duabus vel tribus vicibus in diem; in adultis ab uno grano ad sex, decem & usque ad viginti, caute tamen praescriptis & divisim, cum aliquando si incaute, maxime in dosi, praescribantur nauseam & vomitum aliaque simpthomata excitare possint & reapse excitarint; ut propterea dosim minui necesse sit, ubi pro aliqua circumstantia similes effectus producant.

Non raro Zinci flores adhibentur etiam externe a dimidio scrupuli, usque ad aliquam drachmam, interdum in aqua soluti ad instar collirii, sed sæpius sub unguenti forma ope adipis; interdum vero adhibetur simplex pulvis ad conspergenda diversa ulcera, aut alios partium corporis morbos. Adduntur etiam quibusdam unguentis.

Quidam Anglicus medicus existimat tam pro internis quam pro externis usibus longe utilius prodesse usum calcis Zinci, quæ a vitriolo albo ope alicujus alcali præcipitata fuerit, quam cal-

cem Zinci prædictam. Ego tamen nostram semper præferrem ut magis innocuam & simplicem, magisque a periculo remotam,

Observatum fuit, hanc etiam præparationem adulterari consuevisse per mixturam cretæ, aut ostrearum calcinatarum, aut magnesiæ. Generatim an commixta sit alicui terræ absorbenti, dignosci potest ab effervescentia, quæ in hisce casibus oritur ab actione acidorum, cum passim ad adulterationem adhibeantur terræ in statu carbonatum; detegi etiam potest an præparatio contineat prædictas terras, excepta magnesia, tum etiam ad eas detegendas quamvis in ipsa existerent terræ acido carbonico destitutæ, per hoc experimentum. Digerantur in parva portione acidi nitrici flores Zinci, de quibus dubium est. Liquor deinceps filtratur eidemque adduntur aliquæ guttæ acidi vitriolici. Ubi flores Zinci nullius generis calcem contineant, nulla oritur liquidi perturbatio. Ex adverso præcipitatum album, quod in vero gypso consistit, oriri videtur. An vero magnesia commixta sit, hac alia ratione cognoscitur. Flores Zinci cum acido nitrico digerantur eo modo quem diximus: si loco acidi vitriolici addatur filtrato liquori aliqna gutta spiritus salis ammoniaci caustici sive ammoniacae purae, continuo conspicitur alba nubecula aliquid magnesiae continens, ubi vero nihil magnesiae sit, immutatus liquor permanet.

Denique flores Zinci qui necessaria albedine instructi sint non obtinentur nisi a Zinco ex Ostindia quod optimum est, vel ex Indiis Orientalibus cum illi qui habentur a Zinco Goslariensi sint flavi ob plumbum fortasse quod in Zinco contineatur. Generatim autem cognoscitur flores Zinci bene paratos esse & haustos ex Zinco

genuino ; cum ipsi se produnt in calce alba, levi, subtili, insipida; inodora, acquirente colorem in igne flagrante flavum, frigefacta vero iterum acquirente albedinem, nec cum acidis effervescente.

HEPAR SULPHURIS seu *sulphuretum potassæ.*

Rec. Sulphuris citrin. pul. unc. unam.
Salis tartari alcalin. unc. duas.

Simul mixta in crucibulo ponantur ut sufficienti ignis gradu fluant; caveatur tamen ne massa accendatur. Hæc probe unita, dum scilicet colorem hepaticum nacta est, odoremque ovi putridi spirat, auferatur e crucibulo, ab eoque exempta & frigefacta continuo collocetur in vitro accurate claudendo.

Hoc remedium interne præscribitur a sex granis ad viginti ad dimidium drachmæ & etiam interdum ad quatuor drachmas in diem. Sed raro contingit ægrum etiamsi bono, ac forti stomaco instructus sit, prædictam dosim tolerare posse, quin vomitus excitetur; quo in casu aut minuenda dosis est, aut prorsus usus intermittendus. Hoc remedii genus nunquam præscribendum esset in pilulis vel in pulvere, cum ejus indolis sit ut ab aeris contactu facile liquefiat, & alteretur. Attamen ob ipsius qualitatem summe nauseosam, fœtidam, & molestam quam acquirit speciatim solutum, expedit passim illud adhiberi sub dictis formis scilicet in pulvere in nubeculis suscipiendo, aut in pilulis nubecula pariter involvendis, ut minori incommodo ab ægro deglutiantur. Observandum tamen illud est, sive sub una, sive sub alia forma præscribatur præ-

ſertim autem in pulvere, præscribendam esse per singulas vices eam tantum portionem quam continuo ægrotus sumere debeat. Cæterum ubi promptior effectus desideretur, semper oportet illud solutum præscribi, nihil obstante ejus sapore ingrato & molesto, quem maxime sub hac forma habere solet; idque magis necessarium, cum præscribendum esset in venenis assumptis corrosivis metallicis ut in arsenico, mercurio sublimato corrosivo ec.; quem in usum hoc remedium magis prodest quam simplex sulphur. Nitendum vero est, ut cum solutum præscribitur, ipsius sapor maxime ingratus mitigetur per additionem alicujus syrupi, vel mellis vel sacchari, aut alterius substantiæ.

Nostrum sulphuris hepar explere vices potes HEPATIS *Hanemanni* nuper ab eo commendati ad cohibendam incommodam salivæ emissionem, quæ subsequitur mercuriales curationes. Cum primum invaluit hujus remedii usus, idem & ipse experiri volui, atque hæc quæ sequuntur mihi contigit observare. Deprehendi sane ab eo manasse optimos effectus in tribus speciatim casibus, in quibus non valuerunt alia remedia: sed simul etiam cognovi hoc remedium non habere constantem & certam actionem. Sex quoque observationes quæ hujus remedii usui maxime favent egregius doctor *Volpi* vulgavit. Attamen si observationibus adhaereamus aliorum illustrium practicorum, ut sunt *Moscati* & *Palletta*, dicere cogimur hoc remedium nullam fidem mereri; cum ipsi testentur se inutiliter eodem usos esse, idemque testetur etiam doctor Aloysius *Frank*. Ut ut res sit illud est certum in simili casu ex æquo operari hepatem sulphuris nostrum, ac operetur HEPAR *Hanemanni*. Cum vero præscribi-

tur hepar sulphuris ad cohibendam salivæ emissionem, post illius usum singulis vicibus sumendus est potus aquæ satis acidae redditæ; cui in re nostra inservire potest acetum; in eum finem, ut GAS HEPATICUM explicetur, a quo dictus *Hanemann* effectum, de quo agitur, pendere arbitratur.

At ego observavi in hunc usum & ubi agitur de sumptis venenis utiliorem esse usum AQUÆ GAS HEPATICI refertæ, quam si hepar sulphuris adhibeatur. Hac ratione usus omittitur potionum acidarum cum præscribitur ad continendam salivæ copiam in prædictis casibus.

Ut vero frœnetur hæc salivae emissio quae oritur ab usu remediorum mercurialium, magis expedit juxta observationes & experimenta cl. *Hunter* aliorumque recentiorum usus collutoriorum, vel liquorum ore tenendorum stimulantium, ut in re nostra esse posset decoctio quercus, aut salicis, aut duarum istarum decoctionum conjunctio, vel aliae similes nunc solae, nunc cum additione alicujus dosis laudani liquidi. In hisce casibus maximo cum fructu se adhibuisse testatur excellens medicus *Borda* spiritum vini aqua diluti. Postremo observatione constitit & proposita fuit tamquam remedium multum efficax ac tutum pro cohibenda dictae salivae abundantia mutatio praeparationis mercurialis in aegroto. Creditur hoc modo accellerari praeterea aegri valitudinem. Illud est certum hunc usum exequendum esse caute & attente pro gradibus vis & energiae indolisque diversarum praeparationum. In hanc rem varias observationes collegit Professor *Brera* in opusculo ab ipso edito.

Sed ut redeamus ad hepatem sulphuris moneo praeterea cum maxima utilitate in pluribus

morbis etiam externe adhiberi solutum in aqua, tam in ablutione, quam in balneo. Ipsum solum in aqua solutum BALNEUM HEPATICUM constituit sive BALNEUM SULPHURIS ARTIFICIALE valde proficuum; uncia hepatis sufficere potest pro quolibet balneo.

Alium pariter utilissimum usum habet. Inservit scilicet arte parandis adeo utilibus AQUIS HÆPATICIS, quae naturalium vim imitantur, quae tamquam optima medicamenta potu sumendae praescribuntur, & adhibentur etiam externe in ablutione, vel balneis, & tamquam praeterea chimicum criterium. In eo vero sita est operatio ut aqua repleatur *gas* HEPATICO sive *gas hydrogenio sulphurato*, quod obtinetur ope acidi muriatici, & hujus defectu ope acidi vitriolici diluti cum aqua super hepatem sulphuris affusi; tum gas explicatur quod opportuno apparatu colligitur & combinatur cum aqua; sed illud est observandum pro quolibet usu hæc adhibeatur, oportere ipsam toties parari, quoties est adhibenda, cum ipsa parata ultra diem non duret & ea præterea cautione ut protegatur a contactu aeris atmospherici.

Indicia præcipua bonitatis hepatis sulphuris hæc sunt. Melius est illud quod habet magis rubeum colorem; quod ovi putridi odorem redolet & cujus odor augetur si hepar in aqua solvatur; in aqua vero plane solubile est, & in aqua solutum minime in colorem lacteum solutione mutatur; ita ut solutio maneat clara & defæcata, & quod demum per trituram colorem acquirit flavum.

Cum hoc præparatum tam facile ad contactum aeris communis alteretur, satis inculcari non potest maxima diligentia, qua utendum est

in eo custodiendo rite clauso; qua nihil obstante tutius semper erit sæpius quantum fieri possit illud parari.

LAPIS CAUSTICUS seu *potassa fusa*.

Rec. Lixivii caustici quantum placet.

Destillatur in retorta vitrea donec consistentiam pultis acquirat. Tum in crucibulo rite polito immittitur ignique exponitur ut evaporatio perficiatur Sub initium ebullit & explicat aliquas aeris bullas, deinde quiescit & subsidet. Tum tempus est affundendi salinam massam super laminam ferream prius calefactam, & dum adhuc calet scinditur in fragmenta variæ magnitudinis, sollicite vase vitreo & probe obturato occludenda. Quo diutius materia ad ignem fluxit, eo solidiorem consistentiam sibi comparat. Hæc præparatio generatim dici potest usibus chirurgicis destinata; eaque applicatur in variæ magnitudinis fragmentis pro variis circumstantiis, ubi conficiendum sit cauterium. Soluta in aqua proposita fuit pro remedio applicando adversus morsus inflictos a rabidis animalibus, Solet etiam in aqua soluta laudari pro injectionibus adhibenda, caute tamen, & in dosi duorum granorum ad sex pro singulis sex unciis aquæ, quae dosis augeri interdum potest, pro ut casus postulat magis minusve validam solutionem. Cæterum dosis semper est ea minor, quæ præscribitur pro solutione adhibenda in morsibus animalium rabidorum. Sed in hoc hydrophobiæ morbo etiam interne præscripta est in dosi quatuor granorum usque ad sex grana soluta in duabus vel quatuor unciis aquae repetenda ter, vel quater in diem.

Opus est autem a pharmacopola hoc remedium distribui in vasis bene clausis satis accurato epistomio ; ubi vero soluta adhibeatur, utendum esse pro solutioue aqua destillata .

LAPIS INFERNALIS seu *nitras argenti fusus.*

Rec. Argenti probe cupellati limati quantum placet.

Dissolvatur in acidi nitrici purissimi s. q. Solutio filtrata leni calore ad siccitatem usque evaporetur . Sal hoc acquisitum & exsiccatum ampliori crucibulo immittatur & igne leni fundatur , caveaturque ne aliquod corpus combustibile in ipsum cadat . Materies primo tumet & vapores profunde rubros emittit ; sub horum vero emissione iterum subsidebit, & deinde quiete fluet & sine vaporibus ad instar olei nigri . Hæc postea effundatur in modulos ferreos cilindricos & prius calefactos oleo illitos . Frigore concreta massa eximatur , quæ nigra & compacta esse debet ; alioquin iterum liquefacienda in crucibulo & effundenda, & ubi res bene cesserit, servetur in vase bene clauso adversus aeris injurias .

Notum jam est lapidem hunc pro solis externis usibus adhiberi ut potentissimum omnium escharoticorum, ac partes corporis tangi vel per ipsum solum, caute tamen , nec nisi chirurgi manu , vel adhiberi solutum in aqua destillata: Sub qua forma eo uti possumus eodem prorsus exitu, ubi BUTYRUM ANTIMONII adhibeatur . Cum adhibetur solutus ad exsiccanda ulcera & fistulas ac vel ipsam fistulam lacrimalem dosis excedere non debet ab aliquibus granis ad dimi-

dium drachmæ pro octo unciis aquæ destillatae. Aggressi sunt aliqui ipsum præscribere etiam interne. At prudentius videtur ab usu ipsius interno abstinere.

Lapis infernalis granorum triginta quinque continere debet acidi nitri grana duodecim & argenti grana viginti tria. Is applicatus parti animali crustam albam continuo excitare debet; esse debet lapis coloris incano-fusci vel fusco-nigri, leniter fragilis, & interne texturae radiatae, cujus radii ad centrum se se convergant. Lapis infernalis qui externe sit tantum incanus, & difficile fragilis, sine interna illa radiata textura, plerumque est inefficax. Nimium enim acidum amisit, & in præparatione nimis diu in fluxu mansit. Aeque vitiosus est ille qui habet colorem viridem & humescit in aere; habet enim exiguam vim corrosivam, redditque pejoris qualitatis vulnera, quibus applicatur. Prodit autem se paratum plerumque ex argento cuprum continente, quæ mixtura vel ut dicitur etiam mangonisatio mox apparet, si addatur spiritus salis ammoniaci, & subito acquiratur ab ipso color viridis coelestis.

LIMATURA MARTIS PRÆPARATA seu ALCOHOLISATA, s. CHALYBIS PRÆPARATIO, s. ÆTHIOPS MARTIALIS s. *Oxydum ferri nigrum*.

Limatura ferri aeri libero exposita sæpius irroretur aqua & agitetur donec exesa fuerit in rubiginem; deinde exsiccata in pulvisculum subigatur, uti de antimonio crudo dictum fuit. Sic calx sive CROCUM MARTIS paratum cum oleo olivarum vel alio quocumque in massam commisceatur, & immittatur crucibulo. Operculo aptato, lutoque simplicis cretæ conjuncto subministretur ignis,

sensimque augeatur, donec fumus nigricans ex luto non amplius exeat. Denique materies frigefacta leviter teratur & in vase vitreo bene obturato reponatur, & ab aere & ab humiditate protegatur, ne rubiginem contrahat.

Ferrum sic paratum iterum attrahitur a magnete & in acidis dissolvitur & ad maximam ac necessariam subtilitatem deductus reperitur, tutioresque sumus illud non esse alicui acido vel alcali commixtum. Qua de re certi esse non possumus, ubi adhiberetur calx sive oxydum præcipitatum a sulphate ferri cum alcali, quæcumque demum dilligentia in eo abluendo impenderetur, vel ubi alius processus adhiberetur.

Interne præscribitur maximo cum fructu a quinque granis ad scrupulum unum & usque ad unam drachmam tam in simplici pulvere conjuncto cum aliquo constituente uti cum saccharo, pulvere liquiritiæ, magnesia &c. aut cum remediis aromaticis, quam in bolis, aut additum alicui electuario. Si cum exhibetur in bolis aut pilulis, in his vel illis conficiendis adhibeatur extractum amarum, oriuntur PILULÆ MARTIALES SYDENHAMI. Cum vero in pulvere præscribitur, id est exequendum quod diximus de præscriptione ÆTHIOPIS MINERALIS.

In præscriptione hujus remedii ubi præsertim per aliquam hebdomadam, quod sæpius fieri expedit, continuandus sit usus, oportet illud conjungere cum amaris, aromaticis, aut spirituosis remediis ex c. cum china, aut alio chinæ succedaneo, anisi, elæosaccharo &c, cum sine hac cautione sæpe stomachum vexet, reddatque difficilem digestionem. Huc revocari possunt quæ dixi in opusculo CHINÆ LUTEÆ pag. 116. 17. Expedit quoque usum hujus remedii ab

exigua dosi inchoare ; dosis autem quæ præscribitur, per vices seu divisim sumenda est. Nam doses per vices exiguæ maxime in continuato usu semper præstant quam largiores. Hisce cautionibus diversa incommoda caventur, quæ oriuntur ab usu istius remedii, quod certe efficacissimum est, ubi rite administretur.

Sub usu ejusdem remedii interdum urina ægrotorum conspicuum nigrum colorem accipit ab acido stiptico seu gallaceo. Hunc nigrum colorem interdum exhibent vel ipsa excrementa. Hos duos FERRI effectus ipsemet non semel, sed pluries deprehendi, qui effectus ab aliquibus spectantur ut fausta indicia boni exitus actionis ferri.

LIQUOR ANODINUS MINERALIS. *Hoffmanni* seu *Aether sulphuricum alcoholisatum.*

Liquor anodinus non consistit nisi in solutione aetheris in alcohole: hinc ex tempore paratur hic liquor, si Aether vitriolicus cum dupla parte alcoholis vini misceatur. Hoc modo acquiritur liquor anodinus ejusdem semper perfectionis & efficaciæ.

Præscribitur vero ut solet AETHER VITRIOLICUS.

Pharmacopolæ qui pro variis circumstantiis, in quibus versari possunt, sibi comparare ab aliis coguntur chemicas præparationes, abstinere deberent ab emptione liquoris anodini, & cum ipsi hujus præparati opus haberent, satis esset eos emere ætherem & per se ipsos ipsum diluere cum alcohole, cum operatio sit admodum brevis & a quolibet facile exequenda. Sic

enim habebunt ipsi liquorem anodinum certo & semper constantem vi sua & bonitate, cum alioquin valde differre possit in his qualitatibus liquor anodinus ab aliis comparatus.

LIQUOR CORNU CERVI TEREBINTHINATUS seu
Terebinthinas ammoniacalis Cornu Cervi.

Rec. Acidi Terebinthinae.
Aquae destillatæ an. unc. sex.

Misceatur & in vitreum vas satis amplum immittatur & addatur paulatim, vas subinde caute agitando, salis Cornu Cervi sufficiens quantitas ad perfectam saturationem. Liquor deinde balneo arenæ digeratur per aliquod tempus calore lenissimo, & postquam refriguerit, exploretur an satis saturum sit & nisi perfecte sit saturum, addatur quidpiam illius principii, cujus opus habet ad perfectam saturationem. Bene saturus filtretur liquor per chartam super infundibulum vitreum, charta vero qua utendum est antea madefieri debet cum aqua, ut transitum oleo prohibeat quod explicatur a sale Cornu Cervi, ac tum pro usibus asservatur.

Hoc remedii genus usitatissimum est & inter ea efficacissimum quæ chemia medicinæ suppeditet. Interne in pueris præscribitur a quinque guttis ad viginti; & in adultis a quindecim ad triginta guttas ad duos scrupulos, & usque ad duas drachmas aut simpliciter cum aliquo vehiculo pro circumstantiis opportuno, aut additum aliquibus mixturis. Saepe praescribitur etiam cum aliis remediis, ac tum sæpe utilius

evadit, ut cum laudano liquido, aethere, liquore anodino &c. & cum liquore anodino additur, mixtio æquivalere potest liquori artritico *Eller*. Si fortior liquor desideretur, facile paratur, si minori aquæ copia diluatur acidum terebinthinæ.

Liquor Cornu Cervi Terebinthinatus, qui aliud non est nisi sal neutrum solutum, excellens remedium est quod in curatione præsertim pauperum substitui potest LIQUORI C. C. SUCCINATO seu liquori parato cum ACIDO SUCCINI loco acidi terebinthinae. Multa argumenta quæ fortasse simul collecta si per otium licuerit, vulgabo, me cogunt ad credendum ACIDUM TEREBINTHINÆ multum analogiæ habere cum ACIDO SUCCINI, atque ex ipsa praxi evidenter deprehendi liquorem Cornu Cervi paratum cum acido terebinthinae diverso modo non agere immo eandem efficaciam habere cum liquore parato cum acido succini. Quod quidem non solum testatum faciunt plures observationes quam ipsemet per usum hujus remedii feci, sed aliae quoque quæ, me instigante, habitæ sunt a peritis medicis omnique fide dignissimis. Quæ sane omnia comprobant hujus succedanei remedii utilitatem, cum ex una parte vilissimi prætii sit ratione habita præparati cum acido succini, ideoque pro pauperibus speciatim valde opportunum, ex altera parte habent medici in promptu remedium satis efficax & satis tutum, cum absit periculum ne ipsum adulteratum sit, quod non raro contingit in præparato cum acido succini.

Acidum terebinthinæ facile & sine dispendio obtinetur eo ipso tempore quo destillatur OLEUM TEREBINTHINÆ, ac tum appellatur communiori vocabulo PHLEGMA TEREBINTHINÆ.

Hunc liquorem paratum cum acido Terebinthinae loco acidi succini præferendum esse censeo etiam liquori praeparato processu *Loewe*, quamvis vel ipsi *Pipenbring*, *Goettling* & *Dollfus* hunc maxime commendarint. Puto enim nostrum multo praestantiorem esse, easque dotes omnes habere, quae requiruntur ut vices vere expleat praeparati cum acido succini.

Color demum liquoris Cornu Cervi succinati esse debet jucunde aureus, non fuscus; hoc enim indicium esset nimium salis C. C. in eo reperiri. Quod quidem criterium inservit etiam pro nostro liquore parato cum acido terebinthinae.

LIXIVIUM CAUSTICUM seu *potassa fluida*.

Rec. Calcis vivæ libram unam; Super infunde paullatim aquae destillatæ libras sex; adde vero ebullitione cessante salis tartari alcalini uncias sex. Coquantur in hebete ferreo donec lixivium pennam anserinam eidem immissam rodat; tum massa diluatur cum sufficienti aquae destillatæ copia & filtretur. Residuum quod super feltrum manet ebullitioni exponatur duabus vel tribus vicibus, donec omni sale careat, quod in se continebat, ope aquae purae & singulis vicibus liquor filtretur. Singula vero lixivia simul juncta per destillationem in retorta vitrea super ignem concentrentur.

Nullius vel pæne nullius usus hic liquor est apud medicos & chirurgos, sed potius destinatus videtur præparationi LAPIDIS CAUSTICI, SULPHURIS AURATI ANTIMONII &c. Quibus in usibus semper expediet eo tempore parari quo utendum est.

Verum equidem est per hunc processum adhibitum, qui propositus est, lixivium complecti posse non exiguam copiam calcis ob magnam aquæ copiam impensam & ob iteratas ebullitiones. Sed cum ex altera parte sit verum calcem quæ contineri potest facile per concentrationem cujus nuper memini, deponi ac inde separari, nihil obest haec difficultas adversus processum a nobis propositum. Ex hoc vero ea quoque utilitas oritur, ut totum ex calce alcali extrahi possit, quod non obtinetur per alios processus, quos alii cœteroquin sapienter & docte proposuerunt.

Cœterum cum in omni processu, qui instituatur interdum contingat, ut lixivium non careat omni prorsus aere fixo sive acido carbonico, nec interdum omni prorsus portione calcis in solutione, hinc juvant criteria ac media pro impuritatibus hisce agnoscendis, ac ab iis pro liberando lixivio, quae sunt quæ sequuntur. Si fiat effervescentia cum acidis (abstine tamen ab usu acidi sulphurici concentrati, ne illusio fiat) vel melius etiam si lactiginosa efficiatur & praecipitetur aqua calcis recenter parata, tum indicium tutum erit lixivium non esse ab acido carbonico omnino liberum. Tum ut pœnitus ipsum extricetur, ebullitioni exponendum est cum nova portione calcis vel melius tantum aquæ calcis addendum, quantum opus est ut perturbatio cesset; & liquor filtretur vel decantetur. Qui usus aquæ calcis maxime convenit ubi lixivium non nisi exiguam quantitatem acidi carbonici contineat. Ut vero detegatur an lixivium causticum quidpiam contineat solutæ calcis, addi debet aliqua portio solutionis salis tartari alcalini aereati sive carbonatis potassæ, ac tum

nascitur liquoris perturbatio, sive præcipitatum album, utque a calce liberetur, satis est addere tantum solutionis carbonatis potassæ, quanta opus est ut desinat perturbatio aut praecipitatio, ac denique procedendum ut supra ad decantationem vel filtrationem lixivii.

MAGNESIA ALBA AEREATA seu *carbonas magnesiæ*.

Rec. Salis anglici amari libras duas. Solve in Aquæ destillatæ fervidae libr. decem. Per chartam bibulam filtra. Tum

Rec. Sal. tartar. alcalin. libras duas. Solve in Aquæ destillatæ libr. octo & filtra.

Solutione salium peracta sal tartari tam diu sali anglico instillatur donec liquor non amplius turbetur, sed clarus remaneat. Hac ratione mixti liquores omnes in vase non metallico ebulliant per horæ quadrantem, agitentur spatula lignea, deinde filtrentur. Tum massa alba quæ superest tamdiu in aqua communi ferventi abluatur, & edulcoretur, donec prorsus insipida fiat, & donec hæc aqua ab instillato aceto saturni non amplius turbetur. Exsiccetur denique pulvis & servetur ad usum.

Lixivium inter præcipitationem ortum continet TARTARUM VITRIOLATUM, quod ope crystallisationis ex decantatis aquis obtineri potest, ea tamen cautione adhibita ut antea exploretur an lixivium perfecte sit saturum. Alioquin opus est affundi sufficientem portionem acidi sulphurici diluti.

Magnesia quæ rite parata sit & sit genui-

nia, hisce caracteribus insigniri debet. Esse debet pulvis levissimus, tenuissimus, albissimus, tam levis & laxæ cohærentiæ, ut digitos tangentes inquinet, nulla ignis vi in calcem vivam convertendus, effervescens vehementer cum acidis, saporis blandi seu potius nullius, purus, & plene edulcoratus; quod sequenti certissimo signo dignoscitur, si nempe color immutabilis maneat mixturae cum RHEO. Esse debet praeterea magnesia integre solubilis in acido sulphurico diluto, salemque constituere amari saporis, & facile & integre in aqua solubilem.

Præscribitur magnesia interne magno cum fructu. Hac una terra absorbente expleri vices possunt omnium ALIARUM ABSORBENTIUM, immo omnibus aliis præferri debet & in pluribus casibus vel ipsis ALCALI. Hujus vero prælationis super alias absorbentes terras, nec raro super ipsos alcali rationes sunt potissimum hac duo quae sequuntur. Nam primo magnesia nullum vel exiguum pondus affert ventriculo, nullaque secum trahit ex iis incommodis, quae oriuntur ab aliis terris absorbentibus. Qua in re lectu sunt dignæ, inter cœteras, observationes quas refert *Baldinger* in PHARMACOPEA EDIMBURGENSI CUM ADDITAMENTIS BREMÆ 1784 p. 323. 24. Imo magnesia facilissime solvitur ab acidis quae sunt in primis viis, quod cum fit ea quoque utilitas obtinetur, ut dum causa removetur plurium malorum effectuum, simul ipsa in salem abeat, qui alvum blande, tuto, absque omni aestuatione relaxat, ut propterea acescens saburra non infringatur modo, sed etiam eodem remedio evacuetur; quod frequentius multum prodest. Quae sane utilitas ab aliis terris absorbentibus non habetur, sed potius grava-

men, stomacique molestia. Altera ratio hæc est. Non parvi interest in pluribus casibus magnesiam calcinatam magis quam aereatam adhiberi, ut dicam postea; atqui in his uti non possumus absque periculo creta aliisque terris absorbentibus, cum magnesia licet calcinata nullam acrimoniam acquirat, acrimoniam vero acquirat creta & aliæ prædictæ terræ calcinatae sive acido carbonico destitutae, quae propterea adhiberi nequeunt sine periculo; idemque dicendum de salibus ipsis alcalinis in statu caustico, nisi saltem adhibeantur in minima dosi & sub quibusdam cautionibus, cum nimis caustici illi efficiantur, ob jacturam quam faciunt, eorum acidi carbonici.

Magnesia aereata praescribitur dosi unius scrupuli ad duos ad unam drachmam, & usque ad tres. Ab aliquibus usque ad drachmas sex praescripta fuit. At ego censeo dosim hanc magnam absque utilitate præscribi; immo cum inutili dispendio, inutilique ægroti molestia, cum pro certo habeam non solum opus non esse hujus prostremae dosis, sed nec dosis quidem quae unam drachmam excedat. Siquidem deprehendi hanc magnesiae copiam posse in salem neutrum convertere magnam acidi copiam, ubi agatur de acidis analogiam ad illud habentibus, quod in primis viis liberum existere potest: generatim enim non videtur posse contingere ut major acidi quantitas ibidem contineatur quae majorem dosim una drachma jam dicta postulare possit. Ex quo fit, ut si majori quam opus sit dosi præscribatur non solum haec dosis inutilis fiat, sed esse possit etiam stomaco incommoda. Ipsa præscribitur interdum mixta cum aliquo vehiculo, sed communius in pul-

vere. Ipsa vero & sola adhibetur & aliis remediis conjuncta præsertim tonicis seu stimulantibns. Id quod in aliquibus circumstantiis multam affert utilitatem.

In usibus medicis ea magnesia semper est adhibenda, quæ ex SALE AMARO præcipitata fuerit, nunquam illa quæ in commercio invenitur snb nomine PULVERIS, ut ajunt CATOLICÆ, seu MAGNESIÆ NITRI, cum ista sit fere semper impura; ut ipsemet sæpius deprehendi variis captis experimentis circa pulveres istos, qui in commercio inveniuntur sub dictis vocabulis. Hinc pharmacopolæ qui magnesiam ab aliis emere coguntur certiores sint oportet ipsius puritatis, cum possit contingere, ut ipsa ob plures substantias eterogeneas impura sit. Frequentior est ipsius impuritas ex calcis mixtione, ex qua mali quidam effectus derivari possunt praesertim ubi magnesia calcinata fuerit. Quare maxima diligentia impendi debet in explorando, an magnesia quidpiam calcis contineat. Id quod dignoscitur, quia licet magnesia maxima diligentia abluta fuerit, attamen si calcinetur, primo trita cum Rheo, mixtura fit rubea; secundo aquae communicat lixivii saporem, cum aqua calcem solvat quæ in magnesia continebatur; tertio aqua digesta in magnesia pariter calcinata licet filtretur, turbida efficitur ex solutione salis tartari alcalini aereati; quarto eadem trita cum sale ammoniaco odorem ammoniacalem exhalat. Denique ubi magnesia tam calcinata, quam non calcinata soluta fuerit in acido nitrico, acidum sulphuricum additum solutioni filtratæ in paucis guttis album sedimentum producit. Hæc sunt præcipua, magisque obvia tentamina, quæ

ubique & a quolibet fieri possunt, & satis idonea ad explorandam calcis mixturam.

Sed cum magnesia aliorum corporum impuritates habere possit, & præsertim GYPSI & TERRÆ SELCIOSÆ, ut non semel, sed bis ipsemet reperii in magnesia commercii, ad has quoque impuritates attentio converti debet. Ad has detegendas ut viam faciliorem, ac pleniorem sectemur, uti possumus acido sulphurico multum aqua diluto; hoc enim magnesiam solvit; residuum post se relinquit, quod si bene abluatur, & super prunas calcinetur gypsum ostendit, si odorem sulphuris exhalet; alioquin maxima probabilitate suspicari possumus inesse terram selciosam.

Ea quoque magnesia quæ hauritur ex sale amaro, ut vere pura hauriri possit, postulat usum salis certo purissimi, tum etiam usum aquæ destillatæ in ejus præparatione.

MAGNESIA CALCINATA, seu CAUSTICA seu *pura*.

Hæc efficitur, si magnesia alba aereata in crucibulo igne fortiori tamdiu calcinetur, magnaque dexteritate sæpius moveatur, donec ab igne per duas horas rubescat fundum crucibuli, & cum acidis non effervescat, ea tamen cautione adhibita ut usus non fiat acidi vitriolici concentrati, cum facile oriri posset illusio. Cum vero satis usta dignoscitur, in vitro probe clauso servetur.

Hoc modo magnesia ab aere fixo & aqua liberatur; qua tamen in operatione plerumque ponderis sui tres partes amittit, & grana quadraginta quinque magnesiae calcinatæ eumdem

pariunt effectum in absorbendis primarum viarum acidis, quem parerent grana centum consuetae magnesiæ. Curandum est tamen, ut in vasis probe clausis servetur, cum ipsa facile iterum attrahat humiditatem & aerem fixum.

Interne in infantibus præscribitur a duobus granis ad decem, & usque ad quindecim pro ætate varia, variisque circumstantiis. In adultis vero a decem granis usque ad quatuor scrupulos. Cæterum in hujus magnesiæ usu eadem monita servanda sunt, quæ circa dosim exhibui in præscriptione magnesiae aereatae. Eadem ergo ratione iisdemque regulis utraque magnesia subministratur. Id unum monendum ut cum calcinata exhibetur mixta cum aqua, non aqua communi, sed destillata utamur, ut sic dubium vitetur, quod quidpiam aeris fixi communicari magnesiae posset. Pro infantibus praescribitur juncta saccharo, seminibus anisi, aut syrupo rhabarbari pro vario scopo, cui ipsa destinatur. Iisdem infantibus praescribitur etiam commiscenda cum alimentis, ut corrigatur, aut caveatur aciditas, cui infantes subjacent praesertim in primis mensibus, vel tempore, quo dentes se produnt, tum etiam ratione qualitatis alimentorum, quibus ipsi nutriuntur, ut sunt lac, cibique farinacei.

Calcinata magnesia habet super alteram utilitates non paucas. Primo enim contingit non raro adhiberi oportere magnesiam, sed simul nocere posse aeris fixi praesentiam. Quare in hoc casu valde noceret usus magnesiae crudae, vel aereatae, cum ista utpote continens multum aeris fixi, qui in ejus cum acidis conflictu egressus indolem elasticam recuperat, si in primis viis hoc accidat, ventriculum atque intestina

expandit, paritque saepe dolores, nauseam, vomitus, difficultatem respirationis, flatus, aliaque incommoda spasmodica pro vario aegrotorum temperamento, ut facile evenit praesertim in infantibus, in filiabus tenerae ætatis, in puerperis, in iisque qui flatibus obnoxii sunt, & delicatioris temperamenti &c. Cum vero magnesia utendum est, ut aer fixus absorbeatur, qui magna copia se explicat in eorum stomaco, qui pro cibo uti solent seminibus leguminosis, vel substantiis materia saccharina abundantibus, vel eorum qui ipocondria laborant, aut vitam inertem ducunt, ut ea incommoda vitentur, vel reparentur, quæ ab illo aere oriri solent & communius flatulenta appellantur, maximae utilitatis erit usus calcinatæ magnesiæ, quæ propterea semper erit præferenda magnesiæ communi; immo non raro vel ipsi ammoniacæ præsertim in ægris qui ob nimiam repugnantiam, qua remedia fastidiunt ingrati saporis, vel odoris, usum ferre non possent ammoniacæ, quæ reipsa saporem habet multum ingratum, licet diluta sit, &edulcorata. Hæc quæ de aere monui confirmat observatio, quam vulgavit doctor *Raymond*, qui nempe deprehendit fluidum elasticum, a quo oritur colica flatulenta, vel timpanitidis, esse verum aerem fixum, sive gas acidum carbonicum; hinc & ipse opinatur magnesiæ calcinatae usum esse posse in hoc casu opportunissimum. Altera quoque utilitas comparatur ab usu calcinatæ magnesiæ præ magnesia aereata, ut alias prætercam utilitates. Hæc in ea sita est, ut promptius acida absorbeat, agatque absque ullo vel minimo incommodo; quo fit ut vel ipsi, qui ad sumendam aereatam induci non possunt, facile sese accommodent calcinatæ ma-

gnesiæ suscipiendæ. Illud quoque commodum trahitur, quod in valde minore dosi idem obtineatur effectus.

Hæc licet sint vera, is tamen non sum, ut usum magnesiæ aereatæ a medicina exulare debere contendam, cum sciam hujus usum non raro expedire, præsertim vero ubi de aegrotis agatur, qui nec valde irritabiles, nec valde sensibiles sint, pro quibus idcirco sine ullo periculo, eodem exitu adhiberi potest magnesia aereata. Semper autem convenit, ubi nihil sit quod vetet, usus aereatæ magnesiæ, cum maximi dispendii esset usus magnésiæ calcinatae, ubi indiscriminatim ad omnes & quovis in casu extenderetur. Accedit aliquando prodesse posse morbi curationi explicationem acidi carbonici, quod in magnesia communi continetur; quem in finem optime congruere potest usus ejusdem, ut nempe in ventriculo acidum carbonicum extricetur; quo tamen in casu vix sumpta magnesia oportet ægrum sumere aliquam aquæ cum aceto mixtæ portionem ad instar Haustus Antiemetici. Quæ quidem præscriptio modo dicta magnesiæ in aliquo casu praeferri potest HAUSTUI ANTIEMETICO ob eas rationes, quas antea attulimus de prælatione magnesiæ calcinatæ super ammoniacam.

MEL DESPUMATUM.

Exponitur mel purum igni, & cum attollitur & ebullit, aliqua aquæ portio effunditur, idemque iteratur cum iterum ebullit, ac similiter proceditur, donec per varias vices refusa fuerit quarta aquæ pars. Quo peracto refrigeratur, ac diligenter dividitur spuma ad su-

perficiem evecta a residuo mellis & servatur.

De hujus usu videantur, quæ dixi in prima parte de MELLE.

Plus quam opus sit ebullire non debet, alioquin noxiam patitur alterationem, & præterea, pro paucis diebus ſieri debet ejus praeparatio aestivo praesertim tempore.

MERCURIUS DULCIS seu *murias Hydrargyri sublimatus*.

Ad majus laboris levamen, atque ad noxium evitandum subtilem pulverem expedit uti sequenti processu. Quatuor unciae sublimati corrosivi albi sufficienti aquae destillatae copia in mortario vitreo redigantur in massam, ac deinde addantur tres unciae puri mercurii; terantur simul, donec globuli visum fugiant, & in cineraceam materiam coeant. Hac impleantur vitra potionibus medicis dicata, seu oblongae phialae, ne quid adhaereat parietibus, ac ita quidem ut duo, vel tres partes phialarum vacuae supersint; ac tum massa digeratur in balneo arenae leni calore & aucto igne unica vice sublimetur, donec mercurius plane sit elevatus in forma crystallina; ad humidi tamen expulsionem orificia vitrorum relinquantur aperta, ac tum charta convoluta claudantur. Sublimatione finita, vitra ope panni eximuntur, & deinceps panno aqua humectato involvuntur, ut levius frangi possint. Subigitur postea materia in pulvisculum, & ad plenam convictionem quod nihil MERCURII SUBLIMATI CORROSIVI amplius insit, superfunduntur mercurio dulci partes quaedam aquae destillatae fervidae, ac sic relinquuntur usque ad refrigerationem;

melius quoque addi potest drachma una salis ammoniaci ad mercurii dulcis unciam unam abluendam. Sic verus mercurius dulcis obtinebitur unica sublimatione, plenaque certitudine, quod nullus sublimatus corrosivus contineatur. Demum pulvis ablutus exceptus charta bibula exsiccetur, ac servetur in vasis vitreis a contactu radiorum solarium protectis, cum a radiis solis colorem acciperet. Ad operationem multiplicandam variae phialae materia cineracea onustæ eodem tempore, eidemque largiori balneo committantur.

Interne præscribitur sub formis diversis. Opportunior cœteris est forma pilularum, aut bolorum, cum aliquo extracto, rohob, vel conserva. Præscribitur etiam in pulvere, sed ad cavendam facilem dentium læsionem & ob alias rationes forma pilularum aliis omnibus præferri debet. Quod si in pulvere sit præscribendus, utendum est iisdem regulis, quas dedimus in præscriptione Æthiopis mineralis, cum huc quoque ex æquo locum habeant; iisdemque de causis nec mercurius quidem dulcis unquam in solutione præscribi debet. Cum in pulvere præscribitur, conjungitur cum aliquo alio pulvere, vel tamquam simplici constituente ut sunt Saccharum, pulvis liquiritiæ, magnesia &c. vel ad augendam etiam eodem tempore vim & efficaciam suam. Rursus unitur aliis medicamentis, quæ sub diversis formis magna utilitate pro varia rei exigentia præscribuntur; uti opio, chinæ, sulphuri aurato antimonii, remediis quoque laxantibus, uti jalappæ aliisque, cum remediis purgantibus addita quædam grana mercurii dulcis effectum eorum augeant; unitur quoque camphoræ &c. Ubi mixtio fiat mercurii dulcis & sulphuris aurati

antimonii, singulorum a duobus tribus granis, & unius grani camphoræ, tunc oritur MERCURIUS dictus DIAPHORETICUS *Klein*; quod in pluribus morbis tantopere celebratur.

Doses autem, in quibus mercurius dulcis præscribitur sunt, quæ sequuntur. Passim pueris datur, ut purgativum & antelminticum remedium ab uno grano ad octo habita ipsorum ætatis ratione. Adultis vero suppeditatur ut remedium laxativum a quinque ad duodecim grana usque ad viginti pro una vice, mixtum communius aliis ingredientibus, & fere semper laxantibus; ut alterans vero & antivenereum remedium ab uno ad grana sex, atque usque ad decem, & quidem divisim subministratur.

Mercurius dulcis interdum etiam externe præscribitur in pulvere ad quædam vulnera conspergenda; frequentius vero pro frictionibus adhibetur butiro, vel adipi conjunctus. Adhibitus est etiam aliquando unitus oleo & sali ammoniaco; qua methodo contendit cl. *Clare* eosdem effectus obtineri, qui ab unguentis mercurialibus habentur; immo asserit tria hujus pulveris grana tanta pollere vi operandi, quanta pollent quadraginta quinque grana mercurii cum adipibus mixti.

Antequam deducatur in usum conteri debet in mortario vitreo vel ligneo, illudque contrectari opus est, sub quavis demum forma exhibeatur, instrumentis ligneis nunquam metallicis.

Mercurialia remedia vim suam speciatim exerunt in sistema linfaticum & glandulare. Interdum tamen observatur, eadem agere etiam in intestina, in renes, aliasque corporis partes: ex quo fit ut passim salivæ emissionem pro-

moveant, & interdum modo secessum, modo urinam, & modo sudorem excitent &c. De remediis ad continendam salivæ emissionem, quæ oritur ab usu istorum mercurialium, dictum est satis ubi de HEPATE SULPHURIS.

In usu mercurialium abstinendum semper est ægroto ab omnibus acidis, ne corrosivam indolem accipiat mercurius dulcis; tum etiam a mixtione salium neutrorum aut mediorum idem est arcendus. Cœterum aliquorum practicorum judicio mercurius nocet, ubi ab ejus usu oriatur diarrhœa, cum in hoc casu in visceribus debilitatis, & in alvo laxata mercurialia interne noceant. Quare in his circumstantiis præferri debet unctio mercurialis.

Pharmacopolæ, qui ab aliis emunt mercurium dulcem, cauti sint oportet, ut certiores fiant eum non continere aliquid sublimati corrosivi. Has igitur mercurii dulcis genuini qualitates præ oculis habeant, ut nempe mercurius in frustis adhuc magnis cum corpore duro rasus flavi coloris strias emittat, & tritus in pulvere subtili induat colorem subluteum; expositum solaribus radiis nigrescat, ut etiam facere debet commixtus aquæ calcis & alcali fixis; nullum saporem sive metallicum, sive alterius generis sensui inprimit; nihil prorsus mercurii solvi debet in aqua, nec in spiritu vini. Ex adverso ubi mercurius contineat quidpiam sublimati corrosivi, excitat saporem peculiarem metallicum; tum spiritus vini & aqua aliquid mercurii solvit, & ubi aqua, quæ quidpiam de mercurio solverat, misceatur cum aqua calcis, oritur præcipitatum flavi coloris, quem vel ipse mercurius acquirit, si teratur simul cum aqua calcis.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS, seu *murias hydrargyri præcipitatus*.

Rec. Salis ammoniaci libram unam. Solvatur in aquæ destillatæ s. q. & filtretur; deinde dum sæpius vas agitatur, addatur mercurii sublimati corrosivi libra una.

Præcipitetur tunc solutio cum Alcali salis tartari in aquæ destillatæ q. s. soluto.

Sed cavendum est ne plus lixivii alcalini addatur, quam opus sit ad præcipitationem mercurii in solutione contenti. Filtretur; deinde edulcoretur aqua frigida, donec aqua cum qua mercurius ablutus est, ACETUM SATURNI non turbet, si eidem instilletur. Demum exsiccetur, & servetur, ut dictum fuit de mercurio dulci.

Usibus tantum externis inservit, nec communius adhibetur nisi sub unguenti forma.

Interdum miscetur nunc cum amylo, nunc cum cerussa, nunc vero cum creta. Mercurius præcipitatus albus, si genuinus sit, immissus in crucibulum, & alio clausus, vel simpliciter positus in cocleari ferreo, in igne vehementi nihil post se relinquit. Ex adverso si adulteratus fuerit cum amylo, non solum levior est genuino, sed ubi fundatur, carbonem relinquit; si vero cum cerussa adulteratus sit, ubi fundatur totus non avolat, sed pulverem dimittit, qui mixtus cum exigua olei copia, vel alterius substantiæ combustibilis, fusa mixtura, globulum veri plumbi suppeditat: si demum adulteratus fuerit cum creta, cum aceto effervescit, & fusus pulverem relinquit, qui nullum, quocumque modo tractetur, metallicum globulum exhibet.

MERCURIUS SOLUBILIS *Moscati* seu *oxydum hydrargyri nigrum* .

℞. Mercurii dulcis pulv. unc. unam .

Ponitur in ampulla vitrea simplici , aut alio in vase , eique affunduntur tres unciæ lixivii caustici concentrati , ita ut mensura unius unciæ aquæ puræ hoc lixivio repletæ adæquet unciam unam , & drachmas tres . Ampulla super calidos cineres igni exponitur, aut satis calido arenæ balneo , igne apposito sat vehementi , & interea sæpe sæpius agitatur ampulla . Ubi sal mercurialis antea albus , crystallinus postea plane niger , pulverulentus & calciformis evaserit , id quod passim contingit minori spatio horæ dimidio , ampulla ab igne tollitur , ac sinitur frigefieri , filtratur per chartam , & calx mercurialis sæpius abluta , & exsiccata servatur .

Interne adhibetur a dimidio grani ad duo usque ad quatuor pro majori , vel minori ægrorum robore mane & vespere in pilulis cum mucilagine arabica , aut aliquo extracto , & aliquo pulvere , ut pilulæ consolidentur . Minus expedit hoc remedium in pulvere exhibere ; atque in hoc casu misceri deberet aliis pulveribus , ut diximus de mercurio dulci . Minus etiam convenit hoc in solutione præscribere , quia in utroque casu eædem militant rationes, quas attulimus ubi de ÆTHIOPE . Attamen quod spectat ad præscriptionem hujus remedii in solutione in ea sum opinione , ut credam ubi adhibenda est SOLUTIO MERCURIALIS *Plenk* multum expedire usum hujus præparati loco mercurii communis magna cum utilitate & temporis parsimonia . Nam solutio parari posset ex

tempore, si nempe misceatur cum aliquo vehiculo mercurius solubilis ope mucilaginis arabicæ. Hac etiam ratione major certitudo haberetur, quod mercurius præscriptus perfecte calcinatus seu oxydatus sit; quæ certitudo non semper obtineri absolute potest ab usu solutionis mercurialis *Plench* methodo ordinaria paratæ. Cœterum ego nunquam probare possum remediorum metallicorum administrationem in solutione ob eas quas dixi rationes, ubi de ÆTHIOPE, cum mihi persuasum fuerit præsertim in nosocomiis nunquam haberi posse certitudinem de quantitate præparatorum metallicorum, quæ ab ægro sumatur, majoremque eorum partem, atque hinc etiam præscripti mercurii ab ægro non suscipi sed potius disperdi.

Expedit etiam hoc mercuriale remedium saepe cum opio conjungere, cum remediis amaris, aliisque corroborantibus, aut alterius generis pro variis occurrentibus circumstantiis. Usus quoque simultaneus DECOCTIONIS CORTICIS MEZEREI multum influit in bonos hujus calcis effectus, ut pariter influit in bonum exitum aliorum mercurialium remediorum. In hujus remedii usu eae regulæ observandae sunt, quæ generatim sunt exequendae in administratione cujusvis alterius præparationis mercurialis; speciatim vero opus est usum continuari etiam postquam symptomata penitus disparuerint, ut solida ac stabilis valitudo obtineatur.

Adhiberi rursus potest externe cum utilitate sub unguenti forma, quod facile conficitur, si misceatur una drachma mercurii solubilis cum una adipis uncia.

Hanc mercurii præparationem utpote maxime utilem in hac pharmacopea præterire no-

lui. Præparatio enim mercurialis in statu purae calcis maximi interest in medicina, cum ipsa ex una parte eas omnes utilitates afferat, quas pariunt praeparationes mercuriales, & ex altera remotior sit a gravibus illis inconmmodis, quæ sæpius ægri experiuntur plus minusque ab usu aliarum praeparetionum, præsertim mercurialium sub forma salina, quod adeo verum est ut passim vitetur vel ipsa incommoda salivae effusio, vel saltem multo rarior fiat. Quae quidem utilitates ab usu purae calcis mercurialis manantes, prae salinis praeparationibus multum magis aestimari debent, ubi agitur de curandis aegris nimiae irritabilitatis, aut debilitatis. Cœterum dum haec moneo nolo propterea eos casus excludere, in quibus mercuriale remedium salinum alteri sit praeferendum, ut saepe contingit inter ejusdem classis remedia expedire unum prae altero seligi.

Vel ipsi medici etiam praeteritae aetatis tam bonam praeparationis mercurialis purae calcis opinionem habuere, ut maxime utilem reputaverint in medicina usum mercurii PRÆCIPITATI PER SE. Sed cum illius praeparatio tedium, diuturnitatem incommodam, nec exiguum dispendium afferret, chemici ac medici sibi proposuerunt mercurio praecipitato per se aliquam subrogare praeparationem, quae ob innoxiam efficaciam suam posset alteri commode equivalere, inter quos potissimum Cl. *Saunder* deinde *Hahnemann* curas suas inpenderunt. Nec quidem fructu caruerunt eorum tentamina, eorumque praeparationes laudem apud practicos etiam celebriores meruerunt. Id tamen omnibus medicis non placuit, qui aliter censuerunt. *Professor Moscati* opus explere aggressus est, ac feli-

cem exitum habuit, cum processum aliorum chemicorum perficiens tam utilem tamque optatam praeparationem exhibuit ea ratione, quam supra diximus, ut huic praeparato saltem hactenus plurium medicorum judicia faverint, relatumque fuerit experimenta de eodem hactenus capta expectationi optime respondere, magisque innoxiam hujus remedii efficaciam comprobare. Hanc novam praeparationem vel ab ipso auctore in usum tam internum, quam externum deductam fuisse, scimus ejusque observationes videri possunt in opusculo suo inserto volumini 4. pag. 243. nel NUOVO GIORNALE DELLA PIU' RECENTE LETTERATURA MEDICO - CHIRURGICA D' EUROPA. Id ipsum experti sunt alii tam medici, quam chirurgi illustres, inter quos *Doctor Pedetti*, *Chirurgus Farina*, *Doct. Aloysius Franch*, *Professor Brera*, & ni fallor *Professor Carminati. Doctor* autem *Palletta* experimentum ipsius ad usus externos cœpit cum fructu.

Ecce interea medicis atque chirurgis praeparationem mercurialem exhibitam, quae substitui commode potest praeparationi MERCURII PRÆCIPITATI PER SE, cum illa sit facilis & expeditae operationis, exiguique dispendii & quae multo magis præferri meretur non solum præparationi *Saunder*, sed etiam praeparationi vel ipsius *Hahnemann*, cum haec præsertim postrema valde sit complicata, diuturnior, & difficilior.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS,
seu *murias oxigenatus Hydrargyri*.

Rec. Mercurii purificati
Acidi vitrioli rectificati & fortis ana libram unam

Salis muriatici exsiccati uncias viginti unam.

Misceatur mercurius cum acido in retorta vitrea & destilletur in balneo arenae, donec materia exsiccata fuerit. Materia frigefacta misceatur in vase vitreo cum sale muriatico; tum in cucurbita vitrea sublimetur sensim aucto calore. Frigido fractoque apparatu eximatur sublimatum saeparatum a scoriis & servetur. In hac operatione caute observandae sunt regulae ab arte praescriptae ne operatio noceat operatori.

Quamvis hoc remedium vi polleat summe corrosiva ut propterea esse queat venenorum unum teterrimum; attamen ipsum praescribitur non solum pro usibus externis, sed etiam pro internis. Cœterum quamvis etiam pro internis usibus tantopere sit celebratum, attamen prudentia docet quantum fieri possit, ab ejus usu interno abstinendum, nec ipso utendum nisi in iis casibus, in quibus inutiliter omnia alia opportuna remedia, quae ars medica suggerit, antea adhibita fuerint, & indoles morbi jam fere desperati usum permitteret medicinae ut ut periculosae. Hoc certe remedii genus est ab expertissimis medicis summaque prudentia præditis unice praescribendum. In hisce casibus cum præscribitur, sub initium in minima ipsius dosi præscribi debet, scilicet primum ab una sexta parte unius grani, deinde caute augeatur dosis paullatim & lente, mora facta per plures dies in priori exigua dosi exhibita, & diligenter exploratis incommodis, si quae oriantur, donec ad maximam dosim medicus perveniat, quae duo grana minime excedat in diem, sumendam tamen divisim per plures vices; uno verbo cautiones omnes accurate sunt observandae, quas celebrio-

res practici inculcant, ne tristes illi effectus promanent, quos non raro maximo infortunio aliqui ægroti experti sunt ab usu hujus remedii vel ignorantia, vel nimio medicorum ausu.

Sub forma pulveris nunquam praescribitur, cum sub hac forma vel in nimia dosi, vel incaute praescriptum operetur ad instar veneni citissime necantis, cujus antidota sunt sal alcalinum, sapo, Hepar sulphuris, & generatim omnes demulcentes potiones, ut sunt oleum, olivarum &c. decocta demulcentia, emulsiones, lac&c. Nunquam autem hujus remedii usus convenit aegris valde sensibilibus & debilibus, laborantibus tussi, emorragiis, sanguinis sputis, difficultate respirationis, vel qui ad phtisim proclives sunt, ad scorbutum &c., vel in quibus excitaret nauseam, ardorem pectoris, sitim, tormina, cardialgias &c.

Duobus vero modis interne præscribitur; sub forma pilularum cum mica panis, vel gummi arabica & aliquo syrupo, aut extracto, aut melle pro pilulis conficiendis, aut simpliciter cum aliquo extracto, addito aliquo pulvere ad pilulas involvendas. Huc faciunt etiam quae dicturi sumus tertia in parte de pilulis sublimati corrosivi. Secundo loco praescribitur solutum in aqua destillata, aut spiritu vini, ea proportione servata ut saltem sumantur vehiculi unciae duae pro quolibet grano sublimati, cum prudentius sit majorem vehiculi copiam, etiam usque ad unam libram adhibere, & edulcorare solutionem cum melle vel saccharo; & melius quoque sit addere solutioni unciam mucilaginis gummi arabicae. Hujus autem solutionis factae ex una libra aquae pro uno grano sublimati unum vel duo, aut plura cochlearia in diem pro rei

exigentia aegro sumenda praebentur. Sub quavis forma detur sive in pilulis sive solutum, & quavis in dosi praescribatur, semper observanda sunt monita quae nuper dedimus. Aptior hujus remedii forma est in pilulis, cum minus periculosus evadat usus ipsius, agatque lentius, magisque gradatim; ea tamen diligentia servata ut ex æquo per totam massam dividatur, ne plus sublimati corrosivi in una, quam in altera pilula vel in una ejusdem pilulae parte, quam in altera reperiatur. Quod ut facilius obtineatur, antequam massa fiat pilularum, expedit illum solvere in aquae ebullientis portione aut spiritus vini eumdemque postea cum massa miscere. Monent alii, quorum monitum maxime laudo, cum sublimatus ipse per se sit parum solubilis, ex altera parte maxime solubilis fiat mixtus cum aliqua copia salis ammoniaci, monent, inquam, ut cum hoc sale misceatur, ut ita facilior evadat ipsius solutio etiam in exigua fluidi quantitate. At quocumque modo sumatur, semper juvat aegrotum post sublimati sumptionem sumere decoctiones demulcentes ex. c. hordei, malvae, altheæ, vel melius bardanae; in pluribus casibus multo utilior deprehensus est mixtus cum opio. Quod pluribus egregiis experimentis probavit celebris *Doctor Joseph Frank* dignus clarissimi parentis filius.

Externe adhibetur solutus in aqua, aut alio vehiculo nunc per modum ablutionis, nunc injectionis, nunc gargarismi. In hisce casibus maxime sub initium adhibetur solutio facta unius sublimati grani pro una aquae vel alterius vehiculi libra; ac saepe expedit additio unius unciae mucilaginis arabicae. Interdum solutio

valde fortior, & efficacior requiritur, ac tum pro qualibet aquae uncia præscribitur dosis sublimati plus minusve usque ad duo grana, pro ut exigitur plus minusve fortis solutio. Hisce proportionibus sublimati facta solutio commendatur etiam in curatione scabiei, caute tamen adhibita; atque in hoc casu interdum prodest conjunctio salis ammoniaci. Per hanc enim non solum aliquatenus intenditur ipsius vis, & actio, sed etiam facilior ac stabilior efficitur sublimati corrosivi solutio; quae majori cum fructu substitui potest vel ipsi AQUÆ, ut dicitur, PHAGADENICAE. Mercurius sublimatus corrosivus pro frictionibus etiam adhibetur sub unguenti forma loco alterius unguenti mercurialis. Celebris medicus *Cirillus* huic sublimato prælationem concedit super unguentum ex mercurio vivo conflatum. Quod censent etiam alii medici iteratis *Cirilli* observationibus nixi. Parabis autem unguentum, si triveris unam axungiæ porci unciam per duodecim horas cum una sublimati corrosivi drachma. Utimur autem hoc unguento, fricationibus factis sub planta pedum cum dimidio drachmae usque ad duas pro qualibet vice; sed etiam sub hac forma sublimatus corrosivus caute adhibendus. Sed quicumque demum sit usus sublimati corrosivi sive internus sive externus, semper contrectari debet in mortariis aliisque instrumentis ligneis vel vitreis sive porphyrite paratis, nunquam marmoreis vel ferreis, vel alterius metalli.

Cuicumque pariter usui destinetur sublimatus corrosivus, semper utendum est illo qui paratur a chemicis; non autem eo, qui commercio prostat apud aromatum mercatores; cum aliquando deprehensum sit in sublimato commer-

cii contineri aliquam portionem arsenici, quod corpus est eterogeneum, quo sublimati puritas corrumpitur, & maxime noxium est. Hinc pharmacopolae qui ab aliis sublimatum emere solent uti debent maxima diligentia, & attentione in explorando, an ille quidpiam arsenici complectatur. Hoc autem sequentibus indiciis dignoscitur; 1. si mercurius sublimatus corrosivus in solutione alcali tartari puri exhibeat præcipitatum coloris nigri, cum genuinum exhibeat colorem aurantii, idemque contingit cum aqua calcis recenter parata. Cavendum autem probe est, ne fraus quaedam oriatur in absentia arsenici, si solutio salis alcalini saturata est, & mercurius ipse antea citrinus, nigrescens praecipitatur. 2. Sublimatus genuinus prunis immissus vapores albos effundit; adulteratus virides & nigros cum odore alliaceo; 3. genuinus in spiritu vini plene solubilis est sine ullo sedimento; adulteratus relinquit arsenicum in fundo. 4. ad genuini sublimati corrosivi qualitates accedit, quod in vase clauso, apposito igne leni, plane sese attollat in altum vel perfecte sublimetur.

MERCURIUS VIVUS sive *Hydrargyrus depuratus*.

Mercurius vivus qualis est in commercio usibus medicis idoneus non est; pharmacopolae enim emunctores ad pondus ipsius augendum PLUMBUM vel STANNUM, vel simul PLUMBUM & BISMUTUM admiscent, quae viliora metalla ille solvit, & in se recipit, eadem manente fluiditate. Ut igitur mercurius vivus obtineatur ab omni labe alieni metalli purus, destilletur e retorta vitrea loricata in recipiens, cui ad di-

midium sit indita aqua, eo tantum adhibito calore qui ad ejus elevationem requiratur ne mercurius quidpiam secum in sublime rapiat; destillatione peracta, separetur ab aqua, & omnis ei adhaerens humiditas linteo puro, sive charta emporetica abstergatur. Mercurius vivus sub pulveris grysei forma superficiei aquae inhaerens collectus, & in cochleari ferreo mundo expositus igni formam fluentem recuperabit.

Eo quem diximus modo mercurius satis depuratur, ut propterea pretiosiore mercurio hausto e CINABRO opus non sit. Ea vero depuratio, qua trans CORIUM tantummodo premitur, nequaquam sufficit, cum fraudolenta arte ita PLUMBUM & BISMUTUM, admisceri queant ut simul & ipsa per corium transeant, ac ita noxium mercurium efficiant potissimum usibus internis destinatum.

In statu suo naturali metallico jam fere non amplius in medicina adhibetur. Utimur eo potissimum ad EMPLASTRA & varia UNGUENTA conflanda, ut etiam ad varias CHEMICAS OPERATIONES. Attamen interdum interne præscribitur extinctus cum aliquo corpore, quod morbi circumstantiis & rei exigentiae conveniat, a sex granis, ad duodecim, viginti usque ad dimidium drachmæ. Præscriptus ab aliquibus fuit sub forma pulveris nunc contritus cum saccharo, donec globuli ita dispareant ut ne armato quidem oculo conspicui sint; quæ mixtura nomen habebat SACCHARI MERCURII, aut MERCURII SACCHARATI *Wedellii* & apud alios SACCHARI ANTELMINTICI; nunc vero contritus cum magnesia ea ipsa quam nuper diximus ratione; quo in casu præparatio obtinetur, quæ melior est saccharo mercuriali, & nomen gerit MER-

CURII ALCALISATI *Burton*. Præscribitur etiam sub pilularum forma eodem modo extinctus, qui nuper est dictus de præscriptione in pulvere, adhibito nunc aliquo extracto, nunc melle, nunc terebinthina, nunc amylo, aut gummi arabica, quæ tamen duo cum aqua in densam mucilaginem redigantur, nunc demum aliis corporibus pro rerum circumstantiis. Ubi adhibeatur conserva rosarum, cujus alioquin loco ex æquo adhiberi potest rohob Sambuci, aut alicujus extracti, tunc massa nomen præfert CONSERVÆ *Rottarii* olim magis quam ætate nostra cognitæ; si vero adhibeatur gummi arabica, massa nomen obtinet MERCURII *Plenk*, quæ postea dicitur vel SOLUTIO vel PILULÆ *Plenk*, pro ut massa vel solvitur vel in pilulas convertitur. Attamen remedium hoc nunquam expedit, cum sit metallicum, in solutione præscribi ob rationes alibi allatas ubi de ÆTHIOPE, cum jam sæpe deprehenderim quod alibi monui adhibita etiam majori quam possumus attentione in eo extinguendo, ac vel ipso adhibito gummi arabicæ adminiculo nunquam in liquidis plene suspensum teneri, ægrotumque numquam eam præscriptam a medico mercurii portionem totam suscipere, semperque incertum manere quanta ab ægro sumatur, cum naturali suo pondere mercurius continuo præcipitetur, atque hinc aliqua pars disperdatur sive in vase in quo paratus fuit sive in quo servatur, sive in quo ægroto exhibetur, sive aliis de causis. Hinc aptior præscribendi mercurium ratio est semper pilularum forma. Quod si medicus eum exhibere velit in pulvere, tum opus est ea omnia accurate observare, quæ alibi pro usu aethiopis mineralis observanda præscripsi.

Illud quoque recolendum & accurate exequendum sub quavis forma, & ad quoslibet usus præscribatur mercurius, eum semper extingui oportere in mortariis vitreis, aut lapideis, nunquam metallicis.

NITRUM DEPURATUM sive *Nitras potassæ depuratus*.

Rec. Nitri crudi quantum lubet:
Dissolvatur in
Aquae sextupla parte:

Filtratum evaporetur ad cuticulam & in loco temperato collocetur, donec oriantur crystalli. Rursus paulisper evaporetur residuus liquor & in crystallos cogatur; idemque labor tamdiu repetatur, quamdiu crystalli prismaticæ exurgant. Sub priori crystallisatione enatae crystalli seponantur pro usu interno & operationibus chemicis, quæ purissimum nitrum requirunt. Quod si crystalli satis puræ non essent, idem qui supra, labor est repetendus.

An vero crystalli nitri sint puræ, dignoscitur, si alicui ipsarum solutarum in aqua destillata portioni addatur aliqua gutta solutionis mercurii peractae sine calore in acido nitri, nullamque perturbationem nec præcipitatum producat. Nitrum itaque si bene depuratum sit seu destitutum sale communi & salibus pro basi terram habentibus non solum perturbare non debet solutionem mercurii, sed etiam se prodere debet in crystallis pulcherrimæ albedinis, longis, sexangularibus, prismaticis; idemque carbonibus ignitis injectum absque crepitatione promp-

te deflagrans, & in aqua facile solubile esse debet, nec aeri expositum madefieri debet.

Interne præscribitur ore sumendum a sex granis, ad duodecim, ad unum scrupulum & in maxima sua dosi ad drachmas sex in plures vices exhibitum, & juxta morem servari solitum in præscriptione majoris partis aliorum remediorum, suscipiendum infra spatium viginti quatuor horarum, sæpius solutum in aliqua decoctione, aut aliqua mixtura, vel alio vehiculo; & aliquando in pulvere, & sæpe simul cum aliis remediis. Eodem utimur etiam pro clysteribus, & in gargarismis, atque fomentationibus solutum in aptis vehiculis. Si nitrum præscribatur simul cum cremore tartari, mixtura ab aliquibus appellatur PULVIS TEMPERANS eaque efficitur cum dimidio unciæ cremoris tartari & una nitri drachma cum dimidio; quæ tamen proportiones a quibusdam variantur: Hæc vero mixtura per vices sumenda exhibetur. Ausi sunt aliqui usque ad dosim alicujus unciæ nitrum præscribere; quorum tamen exemplum sectandum non est, cum alii scite observaverint nitrum in nimia dosi præscriptum digestionis opus multum turbare, ac cardialgiam, oppressiones pectoris, vomitum, alvi profluvia, aliaque symptomata parere. Quæ quidem pene similia incommoda deprehendit cl. *Alexander* oriri ex nitro aut per longius temporis spatium suscepto, aut ægris debilibus administrato. Aliam huic observationi analogam vulgavit etiam cl. *doctor Joseph Sonsis Cremonensis*.

OLEUM FLORUM CHAMOMILLÆ COCTUM.

Rec. Florum chamomillæ recentium libras tres.

Ol. olivarum libras sex.

Digerantur per mensem circiter, & igne leni coquantur, & interea massa agitetur continuo spathula lignea ad omnis humiditatis consumptionem, donec scilicet parum hujus olei prunis injectum statim sine sibilo & strepitu flammam concipiat; tum cito ab igne remotum & sacco injectum praelo modice calefacto subiiciatur, ut omne oleum prodeat, quod post refrigerationem a fæcibus decantatum servetur.

Adhibetur cum fructu externe pro unctionibus, & aliquibus clysteribus additur a dimidia uncia ad unam & usque ad tres.

OLEUM TEREBINTHINÆ AETHEREUM & EMPYREUMATICUM.

Rec. Terebinthinæ quantum lubet.

Ponitur in retorta duabus tertiis sui partibus plena, ac balneo arenæ destilletur, donec nihil amplius exeat. Destillatum oleum separatur ope infundibuli vitrei a phlegmate, quod aliud non est quam ACIDUM TEREBINTHINAE; atque hi duo liquores separatim servantur in duabus phialis vitri rite clausis. Si destillatio interrumpatur, ut oleum quod in recipiens sub initium sine colore transit, separetur ab eo quod subsequitur cum aliquo colore, multoque magis si ipsum semel rectificetur cum aqua, acquiritur OLEUM AETHEREUM, seu SPIRITUS TEREBINTHINAE, quod oleum servari debet in phialis vitreis accuratius adhuc clausis, cum ipsum subjaceat iisdem alterationibus, quarum obnoxia sunt OLEA ESSEN-

TIALIA. Eidem tamen pristina puritas restituitur, si semel cum aqua rectificetur.

Oleum empireumaticum non adhibetur nisi externe aut solum, aut miscendum cum aliquo unguento. Aethereum vero non solum usibus externis utiliter servit, sed etiam ab aliquibus adhibetur ad usus internos a quatuor guttis ad quindecim, atque ad unum scrupulum mixtum aliquibus electuariis aut bolis, aut simpliciter additum alicui vehiculo; quo in casu ego censeo præscribendum non esse nisi cum adminiculo alicujus mucilaginis, vel vituli ovi. Immo ratione habita odoris & saporis multis ingrati melius expedire puto ipsum sub aliis formis exhibere. Hoc remedium in calculis felleis maxime laudat cl. *Durande* præscriptum simul cum æqualibus partibus Aetheris sulphurici, & sumendum mane singulis diebus in mensura cochlearis coffei. Idem cum bono exitu in eodem morbo præscripsit etiam cl. *Professor Titius Wittembergensis* monetque addi posse aliquas guttas gratioris cujusdam olei si ægrotus mixturam aegre ferat.

Adhiberi etiam potest pro omnibus usibus quibus inservit, OLEUM SUCCINI, atque hinc etiam pro mulieribus histericis præscribi potest odoratu sumendum. Ubi vel sola cutis fricetur hoc oleo, in urina diffunditur odor violarum & quidem intensior quam habeatur ab ipsa terebinthina interne adhibita.

Quæ vero remanet substantia in retorta post destillationem non differt a COLOPHONIO vel A PICE GRECA. Quare harum substantiarum loco ad eosdem usus illa potest adhiberi.

OXIMEL SCILLITICUM.

Rec. Aceti scillitic. part. unam,
Mellis optimi partes duas.

Fiat ebullitio mellis in vase figulino non vitreato. Addatur acetum eo modo quem diximus addendam esse aquam in depurando MELLE, & similiter proceditur in ejus despumatione & servatur.

Interne præscribitur a duabus drachmis & etiam usque ad uncias duas addendum potionibus, vel mixturis, & aliquando pro conficiendis electuariis; monendum tamen, ut in conficiendis electuariis cum hoc remedium multum energicum sit præscribi non debeat dosibus indefinitis ut fieri solet in præscribendis electuariis quæ ex aliis liquidis loco oximellis scillitici conflantur, per eam formulam adhiberi solitam in QUANTITATE SUFFICIENTI; oportet enim in re nostra determinari praecise dosim pro qualibet ingredientium quantitate quæ ad conficiendum electuarium præscribuntur. Quod si praescripta quantitas pro conflando electuario satis non esset, pharmacopolæ arbitratui dimitti potest ad supplendum defectum libertas utendi vel oximelle simplici vel melle. Multum interest hujus moniti executio, ne ex mala administratione hujus remedii ea incommoda deriventur quae in priori parte descripsimus ubi de SQUILLA.

OXIMEL SIMPLEX.

Rec. Aceti vini fortis
Mellis optimi ana partes aequales

Paretur simili modo, quo OXIMEL SCILLITICUM.

Interne præscribitur raro solum, frequenter additum mixturis, vel potionibus a dimidio unciæ ad duas; additum vero sufficienti quantitate vehiculis, quæ communibus potionibus inserviunt, usque ad quatuor uncias. Cavendum tamen, ne emulsioni alicui adjungatur, cum per hanc additionem alteretur emulsio ob acidum quod in eo continetur; eademque ratione cavendum ne emulsioni addatur oximel scilliticum. Oximel autem simplex additur etiam collutoriis & gargarismis. Prodesse quoque potest aliquando externe. Et ubi misceatur cum eo aliqua portio VIRIDIS AERIS adhiberi potest majori cum fructu loco UNGUENTI ÆGYPTIACI, seu UNGUENTI ÆRUGINIS vel ut melius dicam *oximellis aeruginis*, quo utuntur cum plumaceolis vel alio modo.

Utrumque oximel longe efficacius evadit eo quem dixi processu administratum, quam si longa ebullitio adhibeatur ut communiter fieri solet; hisce tamen indicatis methodis ea dilligentia est adhibenda ut sæpius æstivo maxime tempose præparentur; utque serventur in loco frigido sicco.

PULPA PRUNORUM.

Rec. Prunorum maturorum quantum lubet.

Hæc ebulliant in sufficienti copia aquæ fontis usque ad solutionem perfectam. Solutio postea per setaceum trajecta evaporetur in balneo maris ad spissitudinem mellis, & additis tunc

unciis quatuor sacchari singulis libris, ulterius fiat pulpa, reddita massa spissiori. In hac tota præparatione continuo agitari massa debet spathula lignea.

Doctorum omnium practicorum judicio hæc pulpa constituit medicamen laxativum dulce quod vices optime supplere potest PULPÆ CASSIÆ maximo æconomiæ æmolumento. Ipsa vero præscribitur interne ab unciæ dimidio ad duas ore sumenda, nunc ipsa sola, nunc involuta cum sacchario vel alio pulvere, nunc soluta in aqua, vel sero, aut alio vehiculo, nunc sub forma electuarii cum aliis ingredientibus. Sæpius juvat eidem misceri aliquod aliud laxativum remedium praesertim ad augendam ipsius purgantem vim, ut cremorem tartari, salem amarum, succedanea Sennæ, Jalappam &c. hoc enim modo nunquam vel raro dolores ventris oriuntur. Hujus pulpæ subsidio vel solius, vel alteri remedio laxativo commixtae ut jalappae &c. obtineri facile potest etiam aliquorum puerorum purgatio, qui aliis medicamentorum generibus repugnunt.

Ipsemet deprehendi per additionem acidi tartarosi crystallisati factam pulpae prunorum absque mixtione sacchari haberi massam multum analogam PULPÆ TAMARINDI, & ea quidem utilitate ut eadem commode ubique parari possit & simul minoris pretii sit, & gratior demum evadat ratione habita Tamarindi. Hisce de causis crederem universim exulare commode posse a medicina TAMARINDUM, cum ex una parte remedium sit adulterationi subiectum, ideoque interdum noxium, & ex altera parte magni dispendii sit. Quare pro divitibus expedit subrogari mixturam pulpæ prunorum & acidi tartarosi, & pro pauperibus loco acidi puri, dispendii

vitandi causa, pulpam prunorum cum aliqua portione cremoris tartari commisceri commode potest. Sic exulante PULPA TAMARINDI, & exulante pariter CASSIA, ut antea dixi, unius remedii indigenæ usu dispendium vitaretur duorum remediorum exoticorum sine ullo ægrorum detrimento, immo tutior esset, simplicior & a periculis remotior ægrorum curatio. Qua in re gratulatus sum mihi quod deprehenderim virum cl. *Prof. Petrum Frank* quo magistro ac duce optimo me plura didicisse lubens glorior, id ipsum in hac re sentire, cum in ea quam ad me dedit humanissima epistola dum Viennæ degeret illuc ex Ticino vocatus, mihi significaverit æquali cum exitu pulpam prunorum commixtam cum crystallis tartari pulpæ Tamarindi substitui posse.

PULVIS ALGAROTTI seu *oxydum stibii acido muriatico præcipitatum*.

Rec. Nitri depurati partes tres,
Antimonii crudi partes duas, quæ detonantur. Deinde

Rec. Hujus hepatis antimonii pulv. libr. unam,
Sal. muriatic. pul.
Acidi vitriolic. fortis in libris tribus aquae destillatæ prius diluti ana uncias quinque.

Misceantur omnia & digerantur per viginti quatuor horas levi igne, simulque sæpe misceantur spathula lignea vel vitrea. Postea solutio filtretur, magnaque aquæ calidæ copia præcipitetur, & præcipitatum exsiccetur in loco umbroso & servetur, ut diximus de mercurio dulci.

Unice inservit præparationi TARTARI EMETICI.

ROHOB JUNIPERI.

Exprimitur decoctum quod superfuit ex destillatione AQUÆ JUNIPERI & evaporatur eadem prorsus ratione quam indicavi in præparatione extractorum, ad spissitudinem densi mellis; ac tum adduntur

Sacchari albi unciæ novem, atque hæc bene mixta præparatio servatur in vase clauso ut diximus de extractis.

Interne præscribitur rohob juniperi solutum in aliqua mixtura vel simpliciter in aliquo opportuno vehiculo a duabus drachmis ad sex. Ejus vis & efficacia augetur, si in aqua juniperi dissolvatur, vel saltem in ejusdem infuso. Eo præterea utimur tamquam constituente pro conficiendis aliquibus massis pilularum vel aliquorum electuariorum, atque in horum usu præscribitur etiam usque ad uncias tres.

Expediret hoc rohob juniperi in officinis paratum haberi etiam absque saccharo, cum interdum prodesse possit ejus sine sacchari mixtione administratio.

ROHOB SAMBUCI.

Rec. Succi e baccis Sambuci maturis expressi libras quatuor.

Iste coquatur continuata ejusdem agitatio-

ne & celeri ebullitione ad mellis consistentiam paullo crassiorem, probe tamen caveatur empyreuma; id quod efficitur si cautiones observentur, quas inculcavimus in præparandis extractis; deinde addantur

Sacchari albi unc. quatuor.

Ubi saccharum perfecte solutum fuerit, ab igne removetur, ut nuper dicebamus de rohob juniperi.

Interne præscribitur eadem dosi, iisdemque formis, cœterisque, quæ indicavimus circa rohob juniperi.

SAL AMMONIACUS DEPURATUS *murias ammoniacæ depuratus*.

Sal ammoniacus crudus redactus in pulverem solvatur in parte quintupla aquæ calidæ. Filtrata solutio evaporetur in vase vitri vel terræ & in loco frigido reponatur, ut concrescant crystalli, & crystalli niveæ collectæ exsiccentur. Lixivium quod remanet iterum evaporetur pro ulteriori crystallisatione, donec nihil amplius crystallisetur.

Sal ammoniacus sic depuratus nihil differt a FLORIBUS, ut dicitur, SALIS AMMONIACI, ipseque solus est qui adhiberi debeat ad usus internos, pro quibus praescribitur a sex granis ad dimidium scrupuli, ad unum scrupulum, non ultra tres drachmas. Exhibitus in maxima dosi ventrem extimulat. Ipse vero nunc in pulvere, nunc solutus praescribitur, sed fere semper aliis remediis commixtus. Ubi solus praescribatur, cum sit saporis multum injucundi, juvat eum misceri cum saccharo, vel melle, vel in-

fuso liquiritiae, vel aliquo syrupo &c. juxta formulam sub qua ipse praescribitur, & pro rei exigentia, ut ea ratione minus ingrata ipsius sumptio reddatur. Iu pluribus casibus bono cum fructu chinæ miscetur, ejusque succedaneis, aliisque remediis corroborantibus, rhabarbaro &c. In solutione demum præscribitur quoque in gargarismis vel collutoriis.

Jam vero in eo depurando, quam in eo contrectando ut ægris praebeatur, & in quavis alia circumstantia nunquam utendum est instrumentis metallicis praesertim cupri, & aurichalchi, bene vero instrumentis vitri, vel terræ, vel ligni. Hæc regula quæ generatim pro omnibus salibus est observanda, magis necessaria redditur pro omnibus SALIBUS NEUTRIS AMMONIACALIBUS, & pro ALCALI VOLATILI.

SAL VOLATILE, SPIRITUS, & OLEUM CORNU CERVI, seu *carbonas ammoniacalis Cornu Cervi fluidus* & *concretus*, & *oleum foetidum animale Cornu Cervi*.

Rec. Cornu Cervi in fragmenta confracti vel ejusdem rasuræ qaantum vis.

Ponatur in retortam vitream, quæ in furno arenæ collocatur; adglutinetur amplum excipulum, & ignis excitetur per gradus. Calore ebullientis aquæ paullo intensiore exit phlegma insipidum odoris ingrati, aucto igne prodit phlegma alcali volatilis fœtidi, quod SPIRITUS CORNU CERVI nuncupatur; huic succedunt oleum fœtidum tenuvius, ALCALI VOLATILE CONCRETUM, ac tandem oleum fœtens crassum, nigricans, quod

se priori commiscet. Cum nullæ amplius nebulae apparent, ab operatione abstineatur. Refrigeratis vasis SAL VOLATILE CONCRETUM eximatur, cui addatur aequale cretae in pulverem redactae pondus, & sublimetur leni calore, atque hoc modo sal praedictus satis depuratus obtinetur. Melius id fieret, si spiritu vini ablueretur, quam si sublimetur cum creta ut nuper dicebam. Sed aeconomiae causa hunc quem modo innui processum praeferre volui. Sic quoque ubi spiritus separatus ab oleo leni calore ad dimidium circiter destilletur, habebitur spiritus rectificatus. Quae tamen operatio absolute necessaria non est maxime in curatione pauperum, cum satis bene inservire usibus possit etiam spiritus in priori destillatione obtentus, & simpliciter separatus ab oleo, quin ulterius depuretur. OLEUM prædictum si destilletur cum quatuor vel quinque partibus aquae semel vel saepius, donec diaphanum obtineatur, absque colore, fluidisimum, odorisque quidem vehementissimi sed non ingrati, nomen accipit OLEI ANIMALIS *Dippellii*. Ubi plures destillationes adhibeantur, singulis vicibus opus est aquam mutari, & recipiens. Attamen satis esse posset unica depuratio, ubi prior separetur portio olei limpidi, quod fluit, & levis calor adhibeatur. Cœterum oportet singulis vicibus oleum in retortam effundi ope infundibuli cujus canna desinat in vacuum retortae spatium, ut periculum caveatur, ne aliqua ipsius gutta collo retortae adhereat, cum vel una gutta olei nigri posset colorem indere magnae olei albi copiae.

SPIRITUS & SAL ac vel ipsum OLEUM NIGRUM satis conservantur, si in vitreis ermetice clausis collocentur. Sed OLEUM RE-

CTIFICATUM ne mutationem suscipiat, majores postulat cautiones. Primo enim reponi debet in ampullis quidem crystalli cum operculo ermetice clauso, sed quae sint aexiguae capacitatis, quarum propterea numerus pro exigentia rei multiplicari debet. Secundo servari debent ampullæ semper accurate plenæ, ita ut quoties ab iis extrahitur aliqua olei portio, toties æqualis pars substitui debeat aquæ loco olei ablati. Tertio prædictæ ampullæ semper teneri debent in aqua immersæ, & melius erit si in ipsa solvatur quidpiam aluminis. Hae cautiones eo spectant ut oleum quantum fieri possit ab aeri contactu defendatur.

Quod si progressu temporis tria recensita præparata coloris mutationem induerent, facile reduci possent ad pristinum eorum statum unica depuratione, quae modis indicatis fieret. Mutatur autem eorum color per gradus, primum nempe in flavum, deinde nigrum colorem.

CARBO RESIDUUS igne aperto ad albedinem calcinatus est CORNU CERVI USTUM; quod paratur eo modo, quem diximus ubi de ANTIMONIO CRUDO PRÆPARATO.

Idem SPIRITUS, SAL, OLEUM & CARBO elici possunt e quibuscumque partibus quorumcumque animalium, ADIPE excepta.

Prudentis artificis est adhibere excipulum foramine instructum obturaculo luteo vel cereo clauso, quod nonnunquam amoveatur, ne vapores elastici nimis expansi vasa disrumpant. Sit pariter collum retortæ satis amplum, ne a sale volatili concreto obstruatur.

Si retortam lutatam huic operi assumere placeat, hæc in furno idoneo igni immediate exponi potest.

Spiritus & sal passim non adhibentur nisi ad usus internos; atque hæc remedia majorem, quam habeant, æstimationem & usum apud medicos mererentur. Spiritus qui nihil aliud est, quam portio ejusdem salis in fluido aqueo soluti, præscribitur a decem guttis ad dimidium drachmæ & usque ad drachmam unam, & passim addendus mixturis. Sal vero exhibetur a quatuor granis ad duodecim, ad unum scrupulum & usque ad dimidium drachmæ solutus, ut variæ mixturæ liquidæ roborentur; at melius præscribitur sub pilularum forma, cum sic magna ex parte temperentur ipsius odor & sapor, nisi morbi circumstantiæ, aut ægrorum indoles id prohibeant. Oleum cornu Cervi, cujusmodi obtinetur in priori destillatione, utile in pluribus casibus remedium est, adhibendum externe ad instar olei terebinthinæ. Interne autem si adhibeatur utilius est oleum rectificatum dictum OLEUM ANIMALE *Dippellii*. Hoc autem praescribitur a quatuor guttis ad decem ad scrupulos duos mixtum quibusdam aromatibus sub forma electuarii vel bolorum, vel in aliquo opportuno vehiculo. Sed quod spectat ad hanc ultimam psæscriptionem idem de hoc remedio dicendum est, quod diximus de oleo terebinthinæ.

Negari non potest quin oleum animale *Dippellii* efficacissimum remedium sit. Attamen in curatione pauperum ubi maximi dispendii sit, abstineri ab ejus usu potest. Hoc ego referre volui cum abstinere non possem a referendo spiritu & speciatim sale volatili Cornu Cervi, & quoniam oleum Cornu Cervi simul cum aliis productis obtinetur eodem tempore, eademque operatione, atque ut hoc pro ut opus est depuretur, maximum dispendium non requi-

ritur, ubi processus quem dixi adhibeatur, hinc ne illud quidem præterire volui. Expedit enim hoc etiam remedium habere medicos in promptu, quo pro circumstantiis parce admodum uti possint, illudque iis solis casibus accommodare, in quibus alia remedia ejusdem generis inutiliter adhibuerint.

Pharmacopolæ in emendo ab aliis spiritu C.C. maxima diligentia uti debent. Solent enim aliqui malitiose ipsum depurare cum calce; quo in statu multum acris evadit & in aliquibus circumstantiis potest minus quam alter congruere. Cognoscitur autem hujus spiritus corruptio, si affuso spiritu vini rectificati, præcipitatum oriatur, quod levi calore non dispareat. Id etiam agnoscitur ex minus prompta ac forti effervescentia, vel etiam interdum ex nulla, quam ipsum cum acidis producat.

Sal Cornu Cervi sic dictum nihil est aliud quam *carbonas ammoniacalis* intime conjunctus cum parte quadam olei fœtidi animalis. Hinc arte acquiri potest sal volatilis illi similis C. C. etiam absque destillatione cornu Cervi, qui perfecte cum ipso congruat etiam in medicis proprietatibus; atque id passim comparari potest quin opus sit depuratione, & præterea minori calore & incommodo. Ecce processum instituendum. Sublimetur mixtio composita ex quatuor unciis salis ammoniaci, & unciis sex salis tartari alcalini, & una drachma olei C. C. nondum rectificati. Obtineri promptius etiam potest leviori labore & minori dispendio, si simpliciter conteratur sal volatile concretum salis ammoniaci obtentum in destillatione spiritus salis ammoniaci aereati, cum aliqua gutta olei C.C., meliusque obtinebitur, ubi rectificatum adhibeatur.

Sed ubi hac ultima ratione paretur, expedit illud parari eo tempore, quo utendum est. Similiter per artem obtineri potest spiritus C. C. similis tam rectificato quam non rectificato, prout adhibetur oleum, vel rectificatum, vel nigrum, adhibito spiritu salis ammoniaci aereati. Quocumque demum processu utamur pro his artificialibus præparationibus, facile utilitas intelligitur, quæ in quibusdam emergentibus circumstantiis ex iis trahi potest.

Cornu Cervi calcinatum, quod acquiri potest in prædicta destillatione, potest & ipsum aliquem usum habere. Nam primo *Bonhomo* qui multas observationes super rachitidem habuit, postquam varias theorias circa hujus morbi causam exposuerit, existimat lotiones alcalinas sub initium factas in corporis partes rachitide affectas plurimum ad valitudinem conducere; atque *phosphatem calcis*, cujusmodi est TERRA CORNU CERVI CALCINATI, interne sumptum multum conferre ad valitudinem ipsam accelerandam. Quæ si vera sunt, habemus in promptu aliud remedium nullius fere dispendii, cujus utilitatem in hoc morbi genere aliorumque cuperem experientia confirmari. Illud est secundo loco certum hoc inservire posse DENTIFRICIO PULVERI conficiendo. Hæc præparatio prima fronte spectata videri potest inutilis vel puri luxus; sed re serius expensa & spectatis damnis & incommodis, quæ sæpe nascuntur ex defectu munditiei dentium, spectatoque demum exiguo, vel nullo hujus praeparati dispendio, prudentia docemur hoc etiam uti remedio pro dentibus opportunissimo, cujus propterea utilitas contemni non debet. Formula autem hujus præparati esse potest, quæ sequitur. Fit mixtio unius unciæ C. C. præ-

parati, unciæ dimidiæ corticis salicis redacti in pulverem, duarum drachmarum Corticis quercus pariter in pulverem redactæ; atque huic mixtioni adjungi potest aliqua substantia aromatica ad gratiam ei conciliandam, ut esset calamus aromaticus, aut cortex citri, vel anisi, vel aliquod elæosaccharum, vel aliud simile. Cavendum est tamen ne DENTIFRICIIS præparatis misceatur aliquod acidum, vel sal neutrum continens acidum liberum, ut esset cremor tartari, vel alumen &c. sicut fit ab aliquibus: licet enim hæc corpora opportuniora sint ad albedinem dentibus conciliandam, nocent tamen non parum, cum texturam dentium, & gengivarum offendant. CIRCULATORES nonnulli pluris vendunt aquam cum acido vitriolico acidam redditam tinctamque aliquo colore vegetabilium ut aptam albedini dentium comparandæ. Hujus generis erat aqua *Sirabode*. Ex hac promptus quidem habetur effectus, sed dum maltha dentium destruitur, augetur causa pessimæ qualitatis quæ corrigenda esset. Nactus hanc occasionem illud quoque moneo, ut cum præscribitur acidum vitriolicum, caute adhibeatur, ne agat in dentes, & noxias in eis impressiones excitet, ut reapse contingit si absque debita cautione subministretur, vel diuturnior fiat ipsius usus.

SCILLÆ EXSICCATIO sive PRÆPARATIO.

Rec. Bulbum scillæ recentis, ablato externo cortice, transversim sectum in taleolas tenues.

Hic calore lenissimo, ut in balneo maris vel expositus æstivo soli, vel in loco satis, sed temperate calido probe exsiccetur ut friabilis fiat, ac

tum continuo redigatur in pulverem, qui in vitro bene clauso servetur. Ubi scilla rite parata fuerit licet friabilis facta sit, servare debet amaritudinem & acrimoniam sibi propriam. Efficacior manet hac præparatione scilla quam tostione in olibano cum pasta ex farina & aqua.

Interne præscribitur a tribus granis, ad quinque, ad decem, nunquam sola, sed simul cum aliquo pulvere nunc simpliciter ad augendum volumen, ut esset saccharum, aut pulvis liquiritiæ, aut magnesia &c., nunc vero ut auxiliatrix aliorum pulverum ad vim augendam. Potest etiam suppeditari in bolis, aut mixta cum aliquo vehiculo. Sed hæc ultima forma minus idonea est, ut est minus idonea pro aliis pulveribus, qui vim habent multo efficacem. Qua de re vide, quæ diximus ubi de IPECACUANHA PART. I. additur etiam in clysteribus irritantibus, & iis in casibus in quibus præscribuntur clysteres infusi tabaci. Quod vero spectat ad hujus vim, & effectus, atque ad cautiones in ejus usu adhibendas revocari possunt, quæ dicta sunt PRIMA PARTE de SCILLA RECENTI.

Creditur hoc præparatum esse venenum ad enecandos mures. Optandum esset, ut effectus huic opinioni responderet: Sic enim ab infestis his animalibus res tueri facile possemus, quin aliis substantiis uteremur ad eos necandos, quæ contrectari non solent sine periculo.

SPIRITUS MINDERERI s. *acetis ammoniacalis*.

Saturetur quælibet aceti communis copia cum sufficienti quantitate spiritus salis ammoniaci aereati eo prorsus modo regulisque quas

innuimus in præparatione liquoris C. C. terebinthinati, & in loco frigido asservetur. Sed æstivo maxime tempore sæpius iterandum est.

Hoc est sal vere neutrum solutum quod ad usus interne præscribitur ab uncia dimidia ad unam & usque ad quatuor; raro ipsum solum præscribitur; frequentius dilutum aliquo convenienti vehiculo, simulque saepe edulcoratum cum melle, vel oximelle, vel aliquo syrupo, nec raro præterea simul cum aliis remediis. Potest etiam externe adhiberi, sed rarius id fit.

Cautio quoque utilis & laudabilis est, ut in saturationis operatione sic procedatur, ut magis abundet aceti quantitas, quam alcali. Quod quidem exemplum proferendum quoque fuisset cum aliis, quæ produximus, in monitis præliminaribus, ubi oblivionis causa omissum fuit. Certo dignoscitur alcali copiam super abundare, si colorem fuscum exhibeat; ut propterea ubi diafanus sit, indicium praebeat alcali non abundare.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI TARTARISATUS, seu AEREATUS seu *Carbonas ammoniacalis fluidus*.

Rec. Salis ammoniaci pul. libram unam,
Tartari alcalini unc. quindecim.

In retorta vitrea unus post alium reponitur pulvis, in eaque fit mixtio, cui adjungitur
Aquæ communis libra una & semissis.

Arenæ balneo retorta committitur & continuo applicato amplo receptaculo perforato, juncturisque vesica molli firmatis destillatio susci-

pitur ad siccitatem, & liquor prolectus servatur in vitro instructo pariter epistomio vitreo.

ALCALI VOLATILE CONCRETUM adhærens vasorum lateribus una cum spiritu lagenae committitur. Si quis velit majorem copiam salis volatilis concreti ad aliquem usum habere, quin opus habeat alio processu, repetere potest destillationem ut supra, & loco aquæ subrogare praedictum spiritum volatilem,

Interne praescribitur a sex guttis ad decem, ad viginti & usque ad scrupulos duos in aqua destillata, quae tamen sit in ea copia, ut sine incommodo ingurgitari possit, additurque diversis mixturis. Potest in aliquibus casibus utiliter explere vices salis, vel spiritus C. C. iis praesertim in aegris, in quibus hujus generis remedia indicentur, & qui ferre nequeunt producta Cornu Cervi ob eorum fœtidum odorem, ingratumque saporem. Cœterum cum etiam sapor alcali salis ammoniaci sit non parum ingratus, expediet ubi maxime praescribatur solum in aqua simplici, illud corrigere addito saccharo, vel melle vel aliquo syrupo vel alia substantia. Magno quoque cum fructu adhibetur etiam externe interdum solum ac praesertim ut excellens remedium excitans odoratui applicandum, saepe additum diversis opportunis vehiculis in fomentationibus; denique inservit praeparationi SPIRITUS MINDERERI & LINIMENTI VOLATILIS.

Residuum supradictae destillationis dissolvitur sufficientis aquae communis copia, filtratur & evaporatur usque ad cuticulae apparitionem. Tunc vero liquore quieti reddito crystalli oriuntur statim eluendae aqua frigida, quae exsiccatae exhibent SAL DIGESTIVUM, seu FEBRIFUGUM *Sylvii*, vel *muriatem potassæ*.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI VOLATILIS seu CAUSTICUS seu ALCALI VOLATILE FLUOR seu *ammoniaca pura*.

Rec. Calcis vivae recenter paratae pul. libram unam & semissem
Salis ammoniaci in libris sex aquae destillatae soluti libram unam.

Haec caute immittantur retortae, quae aliquoties manu clausa agitetur & deinde balneo arenae committatur. Agglutinetur ipsius collum ope mollis vescicae & igne leni instituatur destillatio donec librae duae extrahantur quae in vitro probe clauso serventur. Recipiens adhibendum in hac destillatione amplum esse debet & perforatum & aqua frigida vel glacie assidue refrigerandum. Debilior spiritus qui in destillatione sequitur, seorsim servari potest & novae destillationi adjungi loco aquae.

Hic spiritus aptior est altero pro conficiendo LINIMENTO VOLATILI, cum alcali longe melius oleis uniantur, ubi sint caustica, seu destituta acido carbonico. Vellent aliqui ob ejus vim, qua pollet, vehementer acrem, hunc spiritum usibus tantum externis aptari. Attamen etiam interne maxima cum utilitate adhiberi potest, ac singulares effectus parit ubi rite administretur, eo solo discrimine, quod iste praescribendus sit ad dosim tertia parte circiter minorem, qua alter praescribitur; nec casus desunt, in quibus spiritus iste praelationem super alium meretur ob eas rationes, quas alibi protuli circa praelationem magnesiae calcinatae super aereatam. Etiam ad usum odoratus alteri praeferri merito potest, ubi requiratur actio

celerior & efficacior ea, quam alter praestare potest, ut inter caetera in hominibus qui in mortis versantur periculo ob aerem fixum, sive gas acidum carbonicum respiratum; tum etiam in asphyxiis, atque ad excitandos aqua submersos, vel diversimode suffocatos, vel frigefactos a nive &c., cum ex eo irritamen optimum habeatur, sive admoveatur naribus sive charta vel linteamine isto immersis, fauces pingantur.

Cl. doctor *Bongiovanni* testatur se hoc remedium præscripsisse optimo cum exitu adversus fungorum venenum tam ad odoratum quam ad usum internum. At mihi videtur ubi emetico locus sit, utilius esse ante hujus remedii usum emeticum ipsum præscribere. Aliquorum judicio singulare remedium est adversus rabiem caninam. Neminem latet cl. *Fontana* hoc ipsum remedium magnopere commendare ad morsum viperæ curandum.

Si quatuor hujus spiritus partes misceantur cum octo spiritus vini, oritur ex tempore id quod dicitur SPIRITUS SALIS AMMONIACI VINOSUS, seu SPIRITUOSUS. Si vero prædictus spiritus vini non simplex seu digestus antea cum anisis redactis in pulveres adhibeatur, sive si ab ipsis tinctura extrahatur, & ipsa adhibeatur, hac præparatione obtinetur quod dicitur SPIRITUS SALIS AMMONIACI VOLATILIS ANISATUS. Quod si praeparatio fiat cum simili tinctura hausta ex cortice citri, aut juniperi aut alterius substantiæ, quod inde oritur præparatum, nomen accipit ab ingrediente quod ad id adhibitum fuit.

Ope spiritus salis ammoniaci caustici acquiri quoque potest ea præparatio, quæ jampridem

& diu magnam famam habuit, atque dici solet EAU DE LUCE, sive AQUA LUCIÆ GALLORUM, sive SPIRITUS SALIS AMMONIACI SUCCINATUS & quam ego consulerem in re nostra sic præparari. Spiritus vini rectificatissimi unciæ duæ accipiantur, in eoque solvantur saponis albi grana sex; solutioni filtratæ addatur olei aetherei terebinthinæ drachma una, eidemque solutioni ſiltratæ addantur sensim triturando spiritus salis ammoniaci caustici unciæ octo. Ubi cuticula pinguis appareat, tum addantur spiritus vini rectificati aliquot guttæ, & rite misceantur. In hoc quoque processu quem innuo, præparatum exhibere semper debet colorem lacteum, cum hic sit qualitas essentialis hujus liquoris quocumque demum processu praeparati, si optimus fuerit.

Porro in hac quoque destillatione adhibitus non est APPARATUS *Woulfii*, qui cœteroquin utilissimus esset, ob rationes quas protuli in præparatione ACIDI NITRI.

Ut vero hic spiritus semper causticus seu purus servetur, maxima diligentia utendum est in eo custodiendo. Oportet enim operculum ampullæ ut ut accurate clausum tegere vescica in spiritu vini madefacta. Rursus ille collocandus est in exiguae capacitatis ampullis. Secus enim si in unica, eaque magnae capacitatis spiritus repositus esset, hic per iteratas ampullæ aperitiones plus minusve acidi carbonici facile absorberet, atque hinc non parum amitteret virium & proprietatum suarum.

Fieri autem potest, ut spiritus iste aliquid acidi carbonici, vel calcis contineat. Ut id cognoscatur simulque mixtiones hujusmodi corrigantur, huc revocari possunt quæ dicta sunt de lixivio caustico, eo solo discrimine, ut ubi de lixivio

caustico monuimus utendum esse carbonate potassæ, in casu nostro adhibeatur carbonas ammoniacæ.

Quod si contingeret ruri vel alio in loco deficere hoc maximi momenti in pluribus circumstantiis subsidium, & ex altera parte rei necessitas ejus usum ad odoratum postularet, ut in iis casibus quos antea recensuimus, hujus defectus sarciri posset ope salis ammoniaci, quod facile apud quemlibet pharmacopolam ubique invenitur, si nempe sal iste conteratur cum calce viva, vel hujus defectu cum aliquo sale alcalino fixo, & ubi hoc etiam deesset, cum cinere ignis communi. Haec mixtio prope nares posita vices expleret, atque hæc mixtio penetrabiliorem redderet exhalationem alcali volatilis, ubi illa fieret cum cinere aliquatenus calefacto.

SPIRITUS VINI RECTIFICATISSIMUS seu *Alcohol vini*.

Rec. Spiritus vini simplicis quantum vis:

Destillatur e balneo maris, donec quidquid spirituosum est exhauriatur, quod iterata destillatione, addita tertia parte aquæ puræ, neglecto singulis vicibus phlegmate, rectificetur, donec in cochleari parte sua convexa aquæ frigidæ inmerso integre deflagret, vel eidem injectum sal tartari siccum permaneat, vel pulvis pyreus eidem superfusus, & accensus abripiatur in flammam.

Hæc operatio citius absolvitur, si ille tantum liquor qui qualibet destillatione primo se prodit, pro sequenti rectificatione leni igne facienda adhibeatur; debilior autem spiritus qui

in destillationibus sequentibus acquiritur, seorsim potest servari vel pro nova rectificatione eodem modo facienda, vel pro aliis usibus.

Dictus spiritus præcipue inservit præparationi AETHERIS VITRIOLICI, & LIQUORIS ANODINI. Adhibetur etiam interne a dimidia drachma ad duas, & usque ad sex addendus mixturis; immo usque ad uncias duas, præscriptus in sufficienti copia alicujus vehiculi pro potu ordinario. Si præscribatur simpliciter mixtus aquae communi, potio evadit valde jucunda, quae adhuc gratior efficitur, si huic addatur aliqua portio mellis, vel sacchari; & jucundior adhuc redditur, si præterea eidem adjungatur aliqua aqua vel infusio aromatica, vel compendii causa simpliciter eidem uniatur elæosaccharum vel syrupus aromaticus. Utimur denique eodem spiritu etiam externe vel solo, vel addito alicui vehiculo pro fomentationibus &c.

Genuinus & eximiae notae spiritus vini præter eas dotes quas antea recensuimus, habere debet odorem fortem, suavem, & in vola manus confricatus nullum relinquere debet nauseosum odorem. Ejus autem sapor vehementer igneus esse debet, amenus tamen, & quin sensationem urentem in lingua relinquat; & ab omni empyreumatico & dolii sapore semper liber; ac demum charta bibula & pannus lineus eo madefactus incensusque flamma simul cum eo comburuntur.

Spiritus autem vini haustus ex diversis aliis substantiis unus ab alio essentialiter differt tam odore & gustu, quem periti facile agnoscunt, quam ratione habita effectuum plus minusve diversorum, qui se produnt. Quare cavendum, ne in

magni momenti præparationibus unus alteri substituatur. Cœterum non raro pro internis usibus praecipue in curatione pauperum, tum pro omnibus generatim externos usus horum substitutio aeconomiae conformior esset & utilior sine ullo aegrorum detrimento. Quod monitum negligendum non esset, cum ad parandos varios spiritus vini adhiberi facile possent aliae plures substantiae vel fructus, qui nullius sunt usus, & qui aliunde utiliter proposito scopo inservirent. Quod sane fit in aliis regionibus.

SPIRITUS VINI SIMPLEX & RECTIFICATUS.

Ea quae libet quantitas vini rubei vel albi in alambico ponitur; deinde ad destillationem proceditur moderato calore faciendam, ac destilatio continuatur donec totus spiritus elicitus fuerit, & etiam exigua phlegmatis copia, ut certi simus haustum fuisse totum inflammabilem liquorem. Ubi hic SPIRITUS VINI SIMPLICIS iterum destilletur usque ad medietatem, obtinetur SPIRITUS VINI RECTIFICATI, qui servari debet maxima diligentia, ut etiam cum rectificatissimo faciendum est, in lagenis vitreis bene clausis, & in loco frigido.

Hoc spiritu utimur speciatim ad parandas TICNTURAS. Frequentius æconomiæ causa convenit hunc adhiberi etiam ad usus internos, sed multo magis ad exteriores.

SPONGIA PRÆPARATA seu CERATA.

Spongiæ optime lotæ & siccæ in laminas sectæ in ceram flavam liquatam demittantur; præ-

lo, deinde fortiter expressæ, & frigefactae serventur.

Præferunt aliqui spongiam quæ paratur simplici compressione, sed vehementi exiguarum spongiarum bene lotarum & siccarum sub prælo. Sed quæ paratur hoc modo exiguo temporis spatio servari potest, nec nisi iu loco admodum sicco, cum facile ipsa, & brevi intumescat. Quare hujus generis spongiæ præparatio frequentior esse deberet

Sed quocumque modo spongia paretur, utraque non adhibetur nisi a chirurgis.

SULPHUR AURATUM ANTIMONII seu *oxydum stibii sulphuratum aurantiacum*.

Rec. Antimonii crud. subtiliter pulv. partes duas
Sulphuris citrini pulv. partes tres. Misceantur &

Coquantur in copia lixivii caustici sufficienti, prius tamen diluti cum sufficienti aquæ destillatae quantitate intra lebetem ferreum, donec appareat lixivium coloris saturi flavi. Tunc lixivium hoc adhuc calidum filtretur; pulveri siquis supersit, denuo lixivium causticum adfundatur; ac ita coquatur, & continuetur filtratio, donec quantum fieri potest totus pulvis solutus sit, seu donec lixivium non amplius flavum colorem induat. Ex his lixiviis per chartam bibulam filtratis, & inter se junctis ope aceti aut vitriolici acidi aqua bene diluti omne sulphur contentum præcipitatur, & aqua communi primum frigida, deinde calida toties abluitur, quoties opus est, ut omnis salsus sapor plane evanescat, uti & omnis odor nauseosus ovi putridi. Tum

praecipitatum lente exsiccandum est in loco umbroso non frigido in charta emporetica super inversum cribrum apposita, cum exsiccandus non sit expositus soli, quoniam lux cum in chemicis præparatis speciatim metallicis alterationes quasdam inducat, nostri quoque de quo agimus colorem minuit, atque hac ipsa de causa servari debet eo modo quo diximus servandum esse mercurium dulcem.

Pro hac quam diximus præcipitatione adhiberi commode potest residuum aetheris vitriolici antea diluendum & filtrandum, ut clarescat, quem admodum dictum fuit, ubi de aethere. Curandum autem est, ne solutio acido nimium impleatur, quo fieret ut deinde color præcipitati magis minueretur quam exaltaretur. Præterea cum prædicta mixtio sæpe agitanda sit dum ebullit, adhiberi debet spathula lignea, cum si adhibeatur spathula ferrea, sulphur antimonii partibus ferri & sordido croci-martis colore inquinetur. Sulphur auratum antimonii in granis centum continet calcis antimonii grana viginti quinque, & sulphuris grana septuaginta quinque.

Hoc remedium solis usibus internis destinatum esse videtur, pro quibus minus apte praescribitur in solutione, seu additum alicui mixturæ, ob eas rationes quas diximus ubi de Ipecacuanha & Aethiope. Quare bono cum fructu sub forma pilularum præscribitur ope extractorum vel alterius generis substantiæ, vel sub forma pulveris cum aliquo alio pulvere adinstar simplicis constituentis, ut cum magnesia vel pulvere liquiritiæ &c. absque tamen mixtione sacchari, ut alias monui cum de liquiritia. Expedit autem hoc cum aliis remediis conjunctum præscribi, ex qua mixtione vel hujus vis augetur

vel aliorum augetur vis. Hinc celebriores practici solent magna cum utilitate hoc remedium miscere cum mercurio dulci, vel china, vel camphora, &c. Observatum est ex unione sulphuris aurati antimonii cum mercurio dulci, illud amittere vim excitandi vomitum, hunc vero vim amittere promovendi salivæ emissionem. Vis quoque in illo emetica intercidit, ubi misceatur portioni sulphuris.

Doses autem quibus sulphur auratum antimonii exhibetur, sunt pro tenellis infantibus duorum vel trium annorum ab uno grano usque ad tria; in ætate majori a duobus ad sex. Pro adultis autem in morbis acutis a quatuor granis ad decem, raro autem usque ad viginti, ad quæ pervenitur in cronicis & pertinacibus morbis, in quibus post continuatum ejus usum perveniri etiam potest usque ad duos scrupulos, & amplius. At in omnibus casibus exhiberi debet divisim variis vicibus, variisque servatis plus minusve intervallis pro rei exigentia Quæ quidem regula locum habet in omni remediorum genere, exceptis purgantibus & emeticis, licet nec ista quidem semper excipienda sint, cum interdum expediat vel hæc ipsa exhiberi per varias vices, servatisque inter ipsas interstitiis longioribus pro purgantibus, brevioribus vero pro emeticis.

Exhibitum simul cum salibus mediis non raro excitat nauseam & vomitum, ventremque extimulat. Idemque contingit si acida libera in ventriculo inveniat. Ex quo clare patet necessitas, qua abstinendum esse jubet ab ejus mixtione cum acidis, atque a simultaneo cum hoc remedio usu acidorum; & ideo etiam a potionibus acidulis post ejusdem sumptionem, & ab usu alimentorum acidorum vel acescentium: ubi vero

suspicio habeatur aciditatis in primis viis, rem exigere constat, ut hoc remedium conjungatur cum magnesia, vel cum sapone, vel hæc ipsa summantur ante usum sulphuris aurati. Quæ quidem monita, dilligentiæ, cautiones in usu sulphuris aurati antimonii observanda locum habent etiam in usu CHERMETIS MINERALIS, de quo ego dicere prætermisi proposito meo inhærens, cum huic eodem cum fructu sulphur auratum antimonii subrogari possit.

Processus præparationis sulphuris aurati, quem indicavimus tutior est & cœteris præferendus, ut censent etiam *Bergmann, Goettling, Herold, Pipenbring, Dollfus, Hirsching, Wiegleb, Vogler* &c.

Constat tamen interdum sulphur auratum antimonii adulteratum fuisse cum creta, aliisque extraneis substantiis. Ex quo sequitur, pharmacopolas, in emptione sulphuris aurati uti debere maxima attentione, ut illud sibi comparent his dotibus præditum: Primo ut nullam efficiat effervescentiam cum acido nitrico: secundo ut igni vehementi expositum in crucibulo cooperto alio crucibulo totum avolet, nec terram, nec carbonem relinquat; tertio ut totum solvatur in lixivio caustico: quarto denique ut colorem exhibeat valde fulgentem aurantium.

SYRUPUS CORTICUM CITRI.

Rec. Mellis despumati libr. tres,
Ol. essential. cortic. citri unc. dimidium,
Gummi-arabic. pulv. unc. unam.

Miscetur oleum cum gummi ac sensim sensimque, continuata semper mixtione, eidem con-

jungitur mel, ac postea in vitro clauso servatur.

Additur potionibus ordinariis, ac sæpius mixturis a duabus drachmis ad unciam cum dimidio. Adhibetur etiam tamquam constituens pro aliquibus electuariis usque ad quatuor uncias. Frequentius tamen eodem utimur ad aliqua medicamenta gratiora efficienda.

SYRUPUS CICHOREI CUM RHEO.

℞. Rhei elect. contus. unc. sex.

Infunde in aquæ fervidæ libras tres; fiat tinctura & colatura seorsim servanda signetur = TINCTURA PRIMA

Iteretur hæc infusio cum eodem rheo & colatura signetur = TINCTURA SECUNDA; deinde

℞. Radic. Cichor. unc. tres; Coquantur in Aquæ comunis libris quatuor, & colatura adhuc fervida librarum circiter trium misceatur residuo rheo; post levem ebullinem percoletur, & addatur tinctura rhei SECUNDA; dein

Sacchar. libr. sex.

Clarificetur liquor & in syrupum densiosiorem evaporetur, cui postea adjicitur TINCTURA PRIMA, & facta mixtione servetur.

Maxime necessarium puto hunc syrupum, cum præsertim per hunc habeatur opportunissimum remedium purgans pro infantibus, cui quamcumque curam impenderim, aliud invenire non

potui, quod subrogarem & utilitates omnes, saltem in curatione infantium simul collectas haberet, ut habet hoc remedium, de quo agimus. Solliciti autem de infantium curatione non minus quam adultorum esse debemus; cum verissimum sit quod ait gallicus auctor IL FAUT CONSERVER DES ENFANS POUR AVOIR DES HOMMES.

Hoc remedium laxativum eam affert utilitatem, RHABARBARI propriam, quod dum purgat, vires non debilitet, sed potius corroboret. Præscribitur autem interne pro adultis solutum in aliquo vehiculo aut additum alicui mixturæ vel aliis potionibus a dimidia uncia ad tres, vel unitum electuariis; pueris vero præbetur vel solutum in aliquo vehiculo vel etiam solum ore absorbendum per vices exiguis coffei cochlearibus. Exhibetur infantibs recens natis magno cum fructu ad eos liberandos a meconio aliisque incommodis, quibus subjacent ut sunt tormina, convulsiones &c. quibus torquentur. Quo praeterea remedio curari a pluribus morbis possunt infantes, quos pati solent etiam in progressu primæ eorum aetatis. Ea quoque utilitas habetur ut facilius hoc remedium quam quodlibet alterum ipsis infantibus præbeatur, pro quibus sub hac unica forma ipsum rhabarbarum præscribitur.

Cœterum quod generatim spectat ad diversas subministrandi medicamenta rationes cuilibet ægrotorum classi & ætati, ut facilius sumantur, temperato & quasi abscondito eorum colore, odore, ac sapore injucundo, legi meretur excellens opusculum *Scrãin* insertum BIBLIOTECÆ OECONOMICÆ anno 1790. In hoc opusculo præter recensitas aliasque analogas observationes aliæ quoque continentur, quæ respiciunt quamli-

bet aliam ægrorum curæ partem. De harum observationum prætio hoc quod sequitur judicium fertur in novo *Dictionario Enciclopedico* NOUS NE POURIONS CHOISIR POUR L' ENTERET DES MALADES, UNE GUIDE PLUS ECLAIRE, NE ADOPTER UNE DOCTRINE PLUS INSTRUCTIVE, PLUS SAGE, ET PLUS CONSOLANTE. Nihil revera vel saltem paucissima iisdem observationibus addenda supersunt, ut tanti momenti argumentum perficiatur huic operi titulus est OBSERVATIONS SUR LES SERVICES AUPRES DES MALADES. Tanta sane utilitas ex his observationibus trahi posset, ubi accurate istæ executioni mandarentur ut maxime expediret prædictum opusculum clarissimi auctoris in linguam etiam italicam converti, ut latius pateret, magisque cognosceretur; id quod etiam vergeret in maximum Nosocomiorum aliorumque piorum locorum emolumentum, si quantum permitterent eorum circumstantiæ, prædicta monita observarentur. Haec longe utiliora pro humana ac pia ægrorum cura evaderent quam plures aliæ dispositiones & systemata, quae pro locis piis a quibusdam proponuntur arbitratu proprio sine ratione & ullo ratiocinio medico vel philosophico.

SYRUPUS PAPAVERIS ALBI seu DIACODII.

Rec. Capitum papav. alb. immatur. & a seminibus purgator. libram unam

Incisa & contusa macerentur in aqua per duodecim horas; postea ebullitioni exponantur per horæ quadrantem in

Aquæ communis libr. quatuordecim

Colaturæ expressæ addantur

Sacchari libræ quinque, clarificentur, & coquantur usque ad consistentiam syrupi.

Interne præscribitur nunc solum ut lambatur, nunc additum alicui mixturae, vel emulsioni vel alteri potioni; pro pueris vel infantibus ab una drachma ad quatuor & pro adultis ab uncia dimidia ad duas.

SYRUPUS PERUVIANI CORTICIS.

Rec. Pulv. crassi cortic. peruvian. unc. tres,
Vini rubri generos. libr. duas.

Infundatur per biduum in vase clauso; deinde percoletur tinctura & servetur seorsim sub nomine = TINCTURA PRIMA. deinde
Residuum praedictae tincturae ebullitioni exponatur in aquae communis s. q.

Colatura fortiter expressa ponderis sex circiter librarum servatur, ut clarificentur
Sacchari librae tres. Ebulliat postea usque ad consistentiam densiorem syrupo; ac tum addatur PRIMA TINCTURA, & vix post primas ebullitiones syrupus ab igne removetur & servatur.

Administratur interne adultis a dimidio unciæ ad duas passim addendus mixturis & ubi addatur iis quae cum decocto chinae parantur, dum gratia quaedam eis conciliatur, ea quoque eodem tempore obtinetur utilitas, ut aliqua ratione ipsius vis & efficacia roboretur. Adhibetur etiam in praescriptione electuariorum:

quo in usu major dosis praescribitur. Pueris autem vel infantibus etiam solus praebetur paulatim vel ore lambendus vel alicui convenienti vehiculo adjunctus ab una drachma ad quatuor & amplius pro rei exigentia.

Hunc quoque syrupum prœterire nolui in hac pharmacopea, ne infantes etiam in primo vitæ statu opportuno ac satis sæpe efficaci medicamine privarentur, maxime cum hujus remedii usus sit ipsis facilis sumptionis, longe vero difficilioris sit pro infantibus sumptionis usus chinæ vel alterius similis remedii, nisi sub hac forma administretur.

Eadem de causa nec omittere quidem volui SYRUPUM PAPAVERIS ALBI. Nam præter quam quod usus hujus syrupi ægrotis omnibus cujuslibet ætatis in pluribus casibus multum utilis sit, maximam habet utilitatem pro infantibus, quoties præscribendum sit OPIUM, cum syrupus iste fere æqualiter ac tuto operetur ut opium, & quin quidpiam incommodi oriatur, quod ab usu opii oriri facile posset, a quo propterea in hac ætate abstinendum semper esse consultius est. Idem quoque vices explere potest utilius electuarii, quod dici solet REQUIES NICOLAI & apud mulieres inter nos DORMIA appellatur, quo ipsæ aliquando effectuum ignaræ ac sæpe ut propriæ quieti consulant inhumane abutuntur cum maximo non raro infantium detrimento, cum in hoc electuario non parum opii contineatur. Hic antiquissimus usus vel potius abusus opium seu dormia administrandi, tam generatim & frequenter ut fit, proscribendus prorsus esset, ejusque loco ubi necessitas postularet subrogandus esset syrupus papaveris, licet non raro contingat inopportunum esse etiam hujus

usum, cum saepe opposito remedio obtineatur vere utilis effectus, qui ab opio expectatur, cum nempe avellenda est causa incommodorum infantium ad ipsorum quietem & salutem comparandam, qua in re opportunus est usus SYRUPI CICHOREI CUM RHEO, cui non raro prodest additio portionis MAGNESIÆ CALCINATAE, & interdum etiam usus simplicis magnesiæ, & alicujus aromatis, ut semen fæniculi, anisorum &c. Quo unius vel alterius remedii genere pro variis circumstantiis longe tutius curantur, quam usu tam noxiorum opiatorum, seu aliorum remediorum quæ in casu nostro inaniter adhiberentur ad tormina sedanda, atque ad acida primarum viarum involvenda & expellenda. Cæterum accidit interdum nullum remedium necessarium esse, sed exigi solum majorem in matre vel nutrice affectum & curam.

TARTARUS EMETICUS s. ANTIMONIATUS, s. *tartris potassæ stibiatus*.

Rec. Pulver. Algarotti abluti & exsiccat. unc. quatuor cum dimid.
Cremor. tartar. unc. decem.
Coquantur leniter per horam dimidiam in vase vitreo cum

Aquæ destillatæ libris triginta: Liquor deinde filtretur & evaporetur donec in liquoris superficie cuticula salina tenerior appareat. Tum removeatur ab igne & crystallisationi exponatur. Sale concreto deinde remoto continuetur crystallisatio residui liquoris, donec nihil ultra criystallisetur. Crystalli omnes ita collectæ & exsiccatæ simul in mortario non metallico terantur

in pulverem, & vase bene clauso serventur.

Quovis in casu interne præscribatur tartarus emeticus tam solutus exhibetur quam in pulvere. Miscetur etiam præscriptus tamquam alterans remedium cum mixturis, potionibus, aliisque vehiculis vel remediis, quæ dantur sub forma electuarii, & pilulæ, sed in his casibus opus est observare cautiones illas, quas circa usum OPII exibuimus, iisdem rationibus ibidem allatis. Nunquam solus præbetur in pulvere, sed semper cum aliis pulveribus ejus indolis ut passim ab ejus mixtione virium incrementum accipiant, & reddant; hinc ab aliquibus simul cum cremore tartari frequenter præscribitur; quæ mixtio a quibusdam dicitur pulvis resolvens. Exhibetur etiam multis aliis remediis conjunctus. cl. *Lassone* observavit tartarum emeticum mixtum cum aequali portione salis communis, & solutum in aqua naturam potius induere purgantis remedii quam emetici. Additur Ipecacuanhae ad hujus vim augendam cum emeticum fortius ac celerius requiritur.

Dosis autem hujus remedii est cum ut emeticum datur, in pueris unius anni ab una quarta grani parte ad dimidium grani, in ætate duorum vel trium annorum a dimidio grani ad unum; in ætate majori usque ad annos octo circiter fortioris temperamenti ab uno grano ad unum cum dimidio; in adultis demum a duobus ad tria vel quatuor & interdum usque ad sex grana; & ubi addatur Ipecacuanhæ ob finem quem diximus obtinendum, præscribitur a dimidio grani ad unum granum. Quod si tartarus emeticus pro varia ægrotorum indole & temperamento in minori dosi quam opus sit pro emetico præscribatur, tunc passim agit ut laxativum remedium;

& in dosi adhuc minori præscriptus operatur ad instar alterantis remedii, sub cujus forma si rite administretur, in curandis morbis optimi effectus obtinentur. Cœterum in aliquo casu ob continuatum & diu auctum ejusdem usum ad instar alterantis remedii in adultis perveniri potest usque ad grana decem, quindecim, viginti, triginta & amplius. Sed illud moneo cum tartarus potissimum ut emeticus datur, tutiorem ac meliorem eundem subministrandi rationem esse ejus præscriptionem in aqua soluti vel altero apto vehiculo pro rei exigentia. Habet enim simplicior hæc forma id commodi, ut non æquabilissime tantum per omne fluidum distributus sit & maneat tartarus emeticus, sed etiam cum ægri alii aliis in vomitum magis proclives sint, hi singulis oræ quadranthibus cochleare liquoris sumendo, accuratiori facta tartari divisione dimidiae, tertiæ &c. partis grani, donec tandem effectum suum edere incipiat, a periculo nimis violenti vomitus tuti sint.

Tartarus emeticus in LIMONEA solutus est potio multum efficax, commoda, jucunda quæ gratior adhuc effici potest additione alicujus syrupi. Hæc forma præbendi tartarum emeticum opportunissima est præsertim pro infantibus, & pro quolibet alterius ætatis & conditionis, qui ægre ferat vel respuat medicamentorum usum, eaque præscribitur summo cum fructu, dummodo doses ut opus est temperentur, tam ad scopum emetici ut vomitus cieatur, quam laxativi, tum etiam alterantis remedii. Atque in his omnibus casibus facillime doses per solutionem metimur, ut antea dictum est de tartaro ut emetico. Rursus ubicumque indicetur usus tartari emetici, expe-

ditior est forma prædicta non solum ob facilem & jucundam, ut nuper dicebamus, tartari emetici sumptionem, quæ sub alia forma aliquando præscribi non posset, sed etiam quia vices explere potest aliarum præparationum antimonialium, quæ præberi non possent interdum ægrotis sub formis ipsarum propriis.

Solutus adhiberi quoque potest pro irritante clystere. Commendatur præterea ad usus externos pro ablutionibus & balneis.

Sed aliæ etiam cautiones præ oculis haberi debent in hoc remedio tantopere energico præcribendo. Cum administratur solutus, semper utendum est aqua destillata; curandum est quoque, ut toties vas agitetur, quoties sumenda est solutio ab ægrotis. Si addatur aquæ in qua solvatur exigua portio cremoris tartari, res optima fiet: sic enim impedietur ipsius decompositio quæ aliquando posset contingere. Aliqui opinantur meliorem fieri solutionem tartari emetici, si antea in aqua immittantur æquales partes salis ammoniaci; sed verentur alii, ne cum id fit ex mixtione cum sale ammoniaco compositum exurgat, quod nimia vi operetur, & aliqua suspicione non careat. At ego testari possum me sæpe vidisse ab aliis præscriptam mixtionen praedictam non solum caruisse periculo, sed etiam optimos effectus peperisse.

Tartarus emeticus in aqua vel vino solutus additus præscriptionibus medicis, majori utilitate locum tenere potest VINI ANTIMONII parati cum VITRO ANTIMONII vel aliarum similium antimonialium substantiarum, cum hæc alia præparata ob inæqualem solutionem pro diversis vinis adeo tuta non sint, quemadmodum est usus tartari emetici soluti.

Tartarus vero emeticus, qui tutior sit, uniformior, suisque in effectibus constantior, est ille paratus cum antea dicta calce antimonii, cum sit hæc calx sive oxydum in eodem semper statu & gradu oxygenationis, quod multum necessarium est, ut tartarus his, quas diximus, proprietatibus præditum sit. *Sande* & *Hahnemann* crediderunt tartarum omnem emeticum non crystallisatum rejiciendum esse ob tam multiplices mangonisationes, ut ajunt, quibus iste subjacet.

TARTARUS SOLUBILIS sive TARTARISATUS s. *tartris potassæ*.

Rec. Salis tartari alcalini quantum vis;

Dissolvatur in duodecuplo aquæ puræ & ebullienti dissolutioni successive adjungatur cremor tartari in tenuissimum pulverem redactus ad punctum saturationis; liquor saturatus adhuc dum calet filtretur & leni calore ad siccitatem evaporetur; & inde obtenta massa salina in vase probe obturato servetur. Sed ea cautio in operatione observetur, ut in fine evaporationis continuo spatula lignea substantia agitetur, & exsiccatio fiat massæ paullatim per vices, ut sal candidior maneat & protegatur ab aliis alterationibus, quas pati posset.

Interne præscribitur ut laxativus a duobus drachmis ad quatuor & etiam ad unciam unam fere semper solutus in aqua, vel sero lactis, vel alio vehiculo, & sæpe miscetur cum aliis purgantibus remediis. Si ut alterans remedium præscribatur, datur a dimidio drachmæ ad drachmas duas usque ad quatuor, frequenter solutus

in aliquo opportuno fluido, vel sub forma electuarii, nunc cum simplici melle, nunc aliis diversis ingredientibus mixtus. Aliqui hunc laudant etiam ad usus externos adhibitum in solutione.

Hoc vero sal neutrum adeo virtute æquipollet aliis salibus neutris majoris expensæ, ut cum eodem exitu adhiberi illud possit loco vel ipsius TERRÆ FOLIATÆ TARTARI, de qua propterea dicere præterivi. Immo hæc substitutio plures habet utilitates: nam præterquamquod multo magis, ut dixi, sit æconomica ipsa præpratio, longe expeditior & facilior est præparatione terræ foliatæ: ipsa præterea exhiberi potest etiam sub forma electuarii, & etiam in pulvere vel solo vel mixto cum alio ingrediente; sub utraque autem hac forma, & multo minus sub ultima terra foliata praescribi non posset, cum ipsa facile in liquorem convertatur; hinc nonnisi ob imperitiam aliqui medici foliatam terram aliasque hujus generis substantias ad deliquescendum proclives sub his formis praescribunt, multoque pejus in pilulis.

Tartarus tartarisatus haberi potest crystallisatus, si evaporetur liquor saturus usque ad consistentiam julepi ac deinde crystallisetur; quae quidem crystallisatio obtineri non potest, nisi fiat in loco frigido, eoque facilius, quo frigidior est locus, cum hujusmodi sal ex eorum numero sit, quae tenacius retinent caloricum ac ideo difficilius amittunt. Caeterum haec crystallisatio pro scopo nostro necessaria non est, cum magis ad elegantiam pertineat. Observatum jam est ad saturationem duarum drachmarum alcali tartari postulari 295 grana circiter cremoris tartari. In hac operatione melius est co-

piam cremoris tartari abundare, quam copiam alcali, quod alcali praeterquamquod tartarum tartarisatum efficiat deliquescentem, medicas quoque qualitates salis perturbat, & alterat. Sic etiam cum tempore ebullitionis solutionis salis neutri, haec alcalini quidpiam suscipiat, hinc prope finem ebullitionis cum jam ad formam julepi accedit, aliquid addatur cremoris tartari in subtilissimo pulvere per varias vices, donec non amplius effervescat.

TINCTURA ANODYNA, seu OPIATA, seu THEBAICA.

Rec. Opii puri pul. unc. duas,
Spiritus vini unc. quatuor,
Vini albi generosi libr. unam,

Digeratur mixtio, vel exposita soli, vel in loco modice calido, donec liquor saturate tinctus fuerit, et usque ad perfectam solutionem opii. Tunc filtretur & servetur.

Hæc tinctura substituitur sic dicto LAUDANO LIQUIDO, & quaelibet tincturæ drachma continet grana septem cum dimidio opii.

Interne praescribitur cum aliquo simplici vehiculo, vel addita alicui mixturae ac interdum alicui electuario. Tinctura hæc utilius ita præscribitur loco opii, cum opium in electuario, vel pilulis eam utilitatem non habeat, quam habet tinctura, distribuendi nempe aequabiliter per singulas massae portiones particulas opii.

Praescribitur vero in infantibus duorum usque ad annos quinque, licet rarius in hac aetate, a duabus ad tres guttas; in infantibus majoris aetatis usque ad guttas decem; in adultis de–

mum ab octo usque ad triginta guttas & amplius pro rei circumstantiis spectata maxime diuturnitate usus istius remedii, cum aeger huic assuetus suscipere possit sine damno etiam plures ejusdem tincturae scrupulos.

Saepius etiam contingit eam adhiberi pro clysteribus mixtam cum opportuno vehiculo. Utimur quoque eadem externe pro fricationibus vel sola, vel frequentius simul cum aliquo linimento, vel addita alicui cataplasmo vel unguento.

TINCTURA ASSÆ FŒTIDÆ

Rec. Assae fœtidae pur. & contus. unc. unam misce cum aliqua portione arenae subtilis optime lotae & exsiccatae; deinde digere leni calore vas saepius agitando per sex dies cum

Spiritus vini rectificat. unc. sex; deinde filtra & serva

Utimur interne a decem guttis ad scrupulum unum & usque ad drachmam addenda alicui mixturæ; eademque uti possemus pro clysteribus, & etiam externe. Hæc tinctura in curatione pauperum locum optime tenet TINCTURÆ CASTOREI quæ longe majoris expensæ est

TINCTURA CALAMI AROMATICI

Rec. Radic. Calami aromatici unciam unam & semis. & concisae affundantur

Spiritus vini unciae sex.

Digeratur vase clauso per decem & amplius

dies sive usque ad sufficientem extractionem, tinctura filtretur & servetur.

Exhibetur interne ab una drachma ad duas raro sola, frequentius cum aliquo vehiculo, vel addita alicui mixturae, merito spectatur; ut commodum succedaneum tincturarum, quae ex aromatibus exoticis magni dispendii parantur.

TINCTURA CANTHARIDUM

Rec. Cantharidum pul. unc. unam,
Spiritus vini rectificati libram unam.
Digeratur in vase clauso per triduum & filtretur per chartam

Ad usus internos adhibetur raro, licet paullo frequentius quam cantharides in substantia, quarum loco ubi CANTHARIDUM usus fiat, expedit hanc formam adhiberi, adhibetur, inquam, a tribus guttis ad sex, decem, viginti usque ad quadraginta non ultra, sed aucta caute & paullatim magnaque prudentia ejus dosi & sumpta per varias vices & semper cum aliquo vehiculo, uti cum aqua, vel melius cum mucilaginoso, sive demulcenti, ut decoctum altheae &c. Hæc etiam praeparatio Cantharidum si misceatur cum camphora, aliquorum judicio, tutius adhibetur, quod utrum sit verum, pronunciare non audeo. Huc revocanda sunt etiam quae dicta sunt de usu CANTHARIDUM in substantia. Sed videtur etiam tinctura cantharidum praecipue destinata externis usibus pro fricationibus vel ipsa sola, vel simul cum linimento volatili &c.

TINCTURA MARTIS

Rec. Limatur. Martis purissim. unc. sex,
Cremor. tartar. pul. libr. unam,

Immissis vitro sufficiens aquae communis quantitas supereffundatur; calori digestionis per octo dies sub iterato motu mixtio exponatur; tum coquatur per horas aliquot, filtretur & liquor salinus ad consistentiam syrupi fluidioris evaporetur. Addantur frigefactae tincturae ad arcendum mucorem spiritus vini rectificati unciae tres, & sic parata servetur in vitro bene clauso.

Semper exhibetur interne a viginti guttis ad dimidiam drachmam, aucta gradatim dosi quae jam dictam etiam excedere potest, eaque adhibetur vel addita alicui mixturae vel simpliciter cum aqua vel aliis vehiculis, iis tamen exceptis, quae aliquod principium adstringens contineant ob rationes quas protuli in opusculo de china lutea. Ea vero vehicula quae adhibentur plus minusve gratiora effici possunt per additionem alicujus portionis sacchari, vel mellis, vel syrupi; cumque observatum sit multum prodesse hujus remedii mixtionem cum aliquo aromate, non secus ac aliorum martialium, hinc longe melior & opportunior esset usus syrupi corticis citri aut Elaeosacchari citri, vel usus tincturae calami aromatici &c.

Haec tinctura locum vere tenet MARTIS SOLUBILIS seu TARTARISTATI *Vogler* quod summopere commendavit *Pipenbring* & alii sub nomine TARTARI SOLUBILIS MARTIALIS ac vel ipsis substitui potest GLOBULIS vel BOLIS MAR-

TIALIBUS. Rursus commode & utiliter haec vices explet TINCTURÆ EX VINO, SUCCO POMORUM, aliarumque hujus generis. Habet autem tinctura nostra non injucundum saporem, ac spectari potest, ut pulcherrima ac efficacissima tinctura.

TINCTURA MYRRHÆ SPIRITUOSA

Rec. Myrrhæ pul. unc. duas
Misceantur cum aliqua portione arenae optime lotae & exsiccatae; deinde fiat digestio leni calore & frequenti agitatione vasis per decem circiter dies cum
Spiritus vini rectificati libra una, ac postea filtretur & servetur:

Interdum praescribitur ad usus internos a quindecim guttis, ad triginta & usque ad drachmas duas cum aliqua mixtura vel cum aliquo alio vehiculo. Sed communius externe præscribitur aliquando sola, sed frequentius addenda alicui vehiculo ad usum collutorii, vel ablutionis, vel fomentationis &c.

Post extractam tincturam quod ex ea manet residuum exponi poterit novæ digestioni in novo spiritu vini ad præparationem alterius tincturæ servando. Residuum autem si ebullitioni exponatur in larga aquæ copia & percolata decoctio saltem per viginti quatuor horas committatur quieti ac iterum percoletur; postea vero liquor ebullitioni exponatur usque ad consistentiam mollis extracti iis cautionibus quas dedimus ubi de extractis, ac deinde collocetur in vasis argillosis & reponatur in hypocausto vel alio calido loco, donec ad solidam consistentiam pervenerit; his operationibus obtine-

bitur EXTRACTUM MYRRHÆ AQUOSUM, quod huc recensere volui occasione data ut residuum illud quod communiter negligi solet, ad usum aliquem retineretur, qui aliunde nequit esse in medicina omnino superfluus. Hoc extractum adhibetur interne a quindecim granis ad unum scrupulum, usque etiam ad drachmam aliquando in solutione, & frequenter in pulvere simul cum Saccharo, quæ mixtio vocatur SACCHARUM MYRRHÆ *Hoffmani*.

UNGUENTUM BASILICUM

Rec. Ceræ citrinæ,
Resinæ,
Sebi ovilis,
Colophonii,
Terebinthinæ an. lib. dimid.
Ol. olivarum libram unam.

Hæc liquata moderato calore percolentur; intus unguento agitato, donec refriguerit, & postea servetur.

UNGUENTUM CERUSSÆ

Rec. Cerussæ pul. libras duas cum dimidio,
Ceræ citrin. unc sexdecim,
Ol. olivarum libras quinque

Liquato oleo cum cera addatur cerussa & fiat per continuatam mixtionem unguentum.

Hoc unguentum locum tenet pro aliis unguentis saturninis ut sunt UNGUENTA MINII, LYTHARGYRI, NUTRITI &c.

UNGUENTUM DIGESTIVUM, seu COMMUNE, SEU EMOLLIENS.

Rec. Olei olivarum libr. unam.
Ceræ unc. sex

Liquentur simul, & agitetur massa, donec frigescat, deinde servetur.

Hoc unguentum vices supplet unguenti altheæ, & malvini. At sæpius iterari debet ejus præparatio; illudque si fortius desideretur, misceri potest cum UNGUENTO BASILICO. Huic unguento digestivo aliqui præferunt in quibusdam casibus unguentum hoc modo paratum, quod dici etiam ab aliquibus solet UNGUENTUM TEREBINTHINÆ. Sumantur terebinthinæ unciæ tres & subigantur cum tribus vitulis ovorum recentium; deinde addantur olei olivarum drachmæ sex. Sed illud monendum, ut toties hoc unguentum paretur, quoties adhibendum est.

UNGUENTUM MERCURIALE GRYSEUM seu NEAPOLITANUM

Rec. Mercurii vivi
Axungiæ porci ana partes æquales

Teratur mercurius cum exigua axungiæ quantitate, donec penitus ille disparuerit, nec amplius sit conspicuus, nec oculo quidem armato lente acutissima. Tum reliqua axungiæ quantitas sensim addatur, & dum hæc trituratio per horam adhuc continuatur, diligenter subigatur cum mercurio; deinde loco frigido servetur.

Adhibetur in fricationibus ab uno scrupulo per diem usque ad drachmas duas; quæ dosis

augetur vel minuitur pro rei exigentia & circumstantiis, continuato ejus usu usque ad valitudinem, nisi rationes occurrant quæ cogant ejusdem usum interrumpere: quo in casu usus suspenditur, & postea iterum sumitur pro ut postulat res. Dosis autem passim necessario adhibenda ad integram morborum venereorum curationem est a tribus ad quatuor uncias unguenti. Nuper mihi retulit clar. doctor *Volpi* se in hoc unguento expertum esse optimum, promptumque cicatrisans remedium. Idem unguentum inservire optime potest etiam præparationi optimi UNGUENTI ADVERSUS PEDICULOS, ubi commisceatur saltem cum duabus axungiæ purgatæ partibus, & caute adhibeatur; ac sic temperatum tutius est UNGUENTO, quod ex MERCURIO PRÆCIPITATO RUBEO paratur.

Verum extinctio mercurii semper fieri debet in mortario marmoreo cum pistillo ligneo. Parari rursus debet in exigua copia maxime aestivo tempore, & sæpius renovari; ea quoque cautione ut æstivo tempore axungia sola utendum non sit, sed ea antea sit conjungenda cum duabus drachmis SEBI OVILIS pro singulis sex drachmis axungiæ. Denique abstinendum erit a CERA cum ipso miscenda, vel TEREBINTHINA, quod ab aliquibus aliquando fit, ut facilior per terebinthinam efficiatur extinctio.

UNGUENTUM NERVINUM, s. DISCUTIENS s. *stimulans*, s. *roborans*.

Rec. Baccarum Juniperi recent. & contusar. libr. duas, & addatur

Axungiæ porci liquatæ libra una.

Macerentur per aliquot dies; deinde coquantur levi ebullitione ad consumptionem humidi, assidua intus facta agitatione; addantur

Sebi ovilis unciæ sex; dein percolentur & praelo calefacto massa exprimatur; & frigefactae addantur denuo

Olei baccarum lauri unciæ quatuor; misceantur & serventur.

Si magis activum desideretur, fieri potest additio camphoræ vel OLEI CORNU CERVI, vel OLEI TEREBINTHINÆ pro variis circumstantiis.

Prædictum unguentum præstantius est UNGUENTO ut dicitur ALABASTRI, & vices explet UNGUENTI ut ajunt AD CONTUSA, & BUTYRI JUNIPERI.

UNGUENTUM AD SCABIEM.

Rec. Sulphuris pul. unc. quatuor,
Sal. marin. pul. unc. duas,
Axung. porcin. purificat. libr. unam.

Miscentur hœc omnia accurate, & fit unguentum, cujus ope fricatur palmus manus, illudque universim adhibetur super articulationes ab una ad duas drachmas bis in diem.

PARS TERTIA

DE

MEDICAMENTIS QUÆ PARARI DEBENT EX TEMPORE ET DE IIS QUÆ BREVI TEMPORE DURANT (1).

AQUA CALCIS *

Rec. Calcis vivæ recenter ustæ libram unam
Extinguatur successive affusis
Aquæ puræ libris decem .

Misceantur subinde spathula lignea, & post duodecim fere horas, vel simul ac calx subsederit, aqua decantetur limpida, vel filtretur, & in lagena bene clausa servetur.

Residuæ calci ubi novam aquam affundas, pari quantitate alteram calcis aquam obtinebis pro usu potissimum INTERNO.

Interne passim præscribitur a duabus unciis usque ad duodecim sumenda variis vicibus vel ipsa sola, edulcorata tamen cum melle vel syrupo, ac sæpius mixta cum lacte vel aliis liquoribus præsertim mucilaginosis. Vel ipsi chirurgi hanc adhibent vel solam, vel alicui liquori commixtam

(1) Hæc posteriora habebunt pro indicio asteriscum. *

in balneis, fomentationibus, inijectionibus &c. Si uncia aquae calcis simul cum uncia dimidia olei olivarum misceatur & agitetur, linimentum habetur quod alicubi a vulgo adhibetur ad combustiones curandas, nec prorsus videtur posse contemni.

Cœterum oportet ut efficaciam & vim suam tueatur eam custodiri in vasis exiguis, accuratissime clausis, semperque plenis servatis. Insuper expedit tam a medico quam a chirurgo in exigua quantitate præscribi, ac sæpius ejusdem præscriptionem iterari; nec demum omittendum etiam cum ad infirmos defertur eam deferri oportere in vasis accurate clausis cum vitreo epistomio. Ipsam vero passam esse virium & proprietatum suarum diminutionem ex sedimento cognoscitur, quod in fundo vasis deponitur.

AQUA HEPATICA.

Videatur pars secunda ubi de HEPATE SULPHURIS.

Præscribitur interne a tribus unciis ad sex bis, ter, quaterve in diem sumenda.

AQUA PHAGADENICA.

Vid. pars secunda ubi de MERCURIO SUBLIMATO CORROSIVO, atque hæc ipsa pars; cum dicam de LIQUORE MERCURIALI.

AQUA THEDIANA s. TRAUMATICA, s. VULNERARIA *Theden*. *

Rec. Aceti vini

Spiritus vini rectificat. ana libram unam cum dimidio

Acidi vitrioli tenuis unc. octo. Misceantur & usui serventur.

Non adhibetur hæc aqua, nisi externe pro fomentationibus.

AQUA VEGETO-MINERALIS *Goulardi*, s. SATURNI, s. *acetis saturni in aqua solutus*.

Rec. Aceti saturni unc. unam,
Aquæ destillatae libras duas. Misce.

Impenditur tantum ad usus externos in fomentationibus, ablutionibus, injectionibus, collyriis &c., & interdum pro efformandis cataplasmis tamquam ipsorum activum constituens. Addunt aliqui huic aquæ aliquando portionem aliquam spiritus vini nunc simplicis nunc camphorati.

BALSAMUM SATURNI.

Vid. ACETUM SATURNI par. 11.

CATAPLASMA EMOLLIENS s. *laxans*.

Rec. Pulv. herbæ malvæ unc. quatuor
Radicis altheæ unc. duas
Decocti emollientis. q. s. ut fiat ope coctionis cataplasma.

Hic substitui potest etiam cataplasmati vulgo dicto ANODYNO, quod conflatur ex pane & lacte. Hisce duobus per aliud suppleri posset

quod fieret ex pane trito, & decoctione emolliente. Sed ego semper hortarer ut communius adhiberetur quod primo processu conflatur, cum non solum minoris dispendii hoc sit, sed etiam sæpe utilius evadat. Cœterum in utroque casu ego semper inpenderem loco lactis decoctionem emollientem ob rationes allatas cum dictum est de ALTHEA part. I. Defectu malvæ res eodem cedit, si utamur foliis altheæ aut alterius ejusdem generis herbis.

CATAPLASMA RESOLVENS, s. DISCUTIENS, s. *stimulans*.

Rec. Herbæ pulegii unc. octo,
Baccarum Juniperi unc. tres,
Flor. chamomillæ unc. duas
Omnia in pulverem redacta misceantur simul, & fiat cum s. quantitat decocti absynthy cataplasma.

CLYSMA ADSTRINGENS s. ANTISEPTICUM s. *roborans*.

Rec. Decocti chinæ artificialis uncias decem.

Addi potest aliqua portio terræ catechu vel camphoræ, aut unius vel duorum granorum opii, aut duorum simul posteriorum hujusmodi ingredientium pro variis rerum circumstantiis.

CLYSMA ANTISPASMODICUM s. ANTIHYSTERICUM, seu *ad spasmos a debilitate*.

Rec. Infus. flor. chamomillæ unc. octo
Ol. ejusdem unciam nnam misce.

Fit magis activum & pro rei circumstantia opportunius, si addatur aliqua pars assæ fœtidæ usitatis modis solutæ loco olei vel etiam praeter oleum.

CLYSMA EMOLLIENS seu COMMUNE seu *simplex ad involvendum*.

Rec. Decocti emollientis uncias decem. Detur

Juvat interdum alicujus unciæ olei olivarum vel seminum lini commixtio.

CLYSMA PURGANS seu *stimulans laxans*.

Rec. Salis cathartici drachmas sex. Solve in
Aquae communis unc. decem. Detur

Aliqando magis activum redditur per additionem unius vel duarum unciarum mellis, & interdum loco aquæ simplicis convenit adjungi decoctionem emollientem; itemque defectu salis amari impendi possunt tres drachmæ, vel dimidia uncia salis muriatici.

DECOCTUM COMMUNE, seu HORDEI.

Rec. Hordei mund. unc. duas

Ebullitio fiat per exiguum tempus cum una libra circiter aquæ puræ. Ejecta hac aqua, & nova rursus adjuncta, iteratur hordei ebullitio, donec ipsum crepaverit & ad tres circiter decocti libras redactum fuerit, & ipsius colatura præbeatur.

Hoc decoctum inservit potissimum potioni

ordinariæ vasculatim sæpius in diem sumendae. Simel addatur decocto, obtinetur DECOCTUM, quod ab aliquibus dicitur PECTORALE & loco mellis aliquando prodesse potest additio alicujus portionis decocti liquiritiæ. Ad majorem suaveolentiam & ad gratam aciditatem, tum interdum ad utilitatem pro rerum circumstantiis addi potest quidpiam aceti, vel acidi vitriolici, simulque aliquando etiam aliquid mellis vel sacchari. Hoc cum aceti additione aliqui appellant DECOCTUM FEBRICITANTIUM. Quod si sex drachmæ cremoris tartari tribus decocti libris addantur, DECOCTUM exurgit quod alii dicunt ANTIHYDROPICUM; cujus loco in hoc morbo sæpius utilius adhiberi potest levis INFUSIO BACCARUM JUNIPERI, quæ melius adhuc interdum congruere potest, si fiat digestio per aliquot, horas baccarum Juniperi contusarum in aqua frigida. Et ubi adjiciantur drachma una nitri & uncia oximellis simplicis duabus decocti libris, DECOCTUM oritur quod ab aliquibus dicitur ANTIPHLOGISTICUM.

Recensita decoctio effici potest dilutior magisque satura pro rei circumstantiis, & ubi bene satura desideretur, impendi potest plus minusve quantitatis hordei pro exigentia rei usque ad sex uncias pro tribus decocti libris. Atque hoc modo satura decoctio hordei inservire potest pro clysteribus nutrientibus; immo & vices explere alimentorum nutrientium pro ea ægrotorum classe, qui inopia carnium laborantes jusculis carent quibus se reficere possint viresque sustentare; atque hæc ipsa decoctio ad nutriendum adhibita reddi potest gratior magisque sapida, si eidem addatur quidpiam aromatis, vel aliquando etiam aliquid mellis vel sacchari &c.

DECOCTUM CHINÆ ARTEFICIALIS.

Rec. Cortic. salicis drach. sex.
Quercus drach. duas. Hæc ruditer contusa coquantur cum aquæ communis s. q. ad reductionem unc. decem & colatura detur.

Si vero decoctum fieri debeat magis saturum, tunc augetur proportione servata quantitas ingredientium ad unciam unam & semis atque hoc decoctum sæpius supplere potest vices veri decocti chinae seu corticis peruviani.

DECOCTUM CORTICIS PERUVIANI.

Rec. Cortic. peruvian. ruditer tusi drach. sex
Aquæ communis libram unam. Coque in vase clauso ad uncias novem. Colatura detur.

Subministratur interne repetitis per diem vicibus ipsum solum cochleatim & aliquando vasculatim. Sæpe autem inservit variis conficiendis mixturis atque ideo non raro præscribitur aliis remediis junctum; ac ubi res postulet magis saturam decoctionem, augetur dosis chinæ pro qualibet aquæ libra usque ad unciam unam. Utimur etiam hac decoctione nunc sola nunc mixta aliis remediis pro collutoriis, clysteribus, fomentationibus, ablutionibus &c., pro quibus potissimum usibus subrogari commode & cum magno œconomiæ emolumento potest vel decoctio alicujus indigenæ substantiæ simplicis, vel com-

posita decoctio eo circiter processu quem nuper exposui.

DECOCTUM DIURETICUM seu *stimulans ad renes*.

Rec. Radic. ononid. spinosae unc. dimid.
Ebulliat in s. q. aquæ communis, sub finem addita
Radic. fœnicul. uncia dimidia & colatura libr. duarum detur.

Præbetur vasculatim pluries in diem. Expedire potest aliquando prædictam decocti dosim dilui per unam aquae libram.

Hoc decoctum præterea explet majori utilitate vices DECOCTI sic dicti QUINQUE RADICUM APERIENTIUM; & ubi desint radices fœniculi substitui æquali cum exitu possunt radices dauci & harum etiam defectu adhiberi possunt semina fœniculi contusa, minori tamen quantitate.

DECOCTUM EMOLLIENS sive *involvens* sive *laxans*.

Rec. Folior. malvæ unc. dimidiam.
Coquantur leniter in. s. q.
Aquæ communis & colatura librarum duarum præbeatur.

Hæc decoctio esse potest loco potionis communis, & inservit pro collutoriis, fomentationibus, balneis, pro cataplasmatibus efformandis, pro clysteribus &c. Ad conficiendam vero magis saturam decoctionem, qualis pro dictis usibus

frequenter requiritur, si usum potus excipiamus, in quo passim tam satura esse non debet. Addi possunt prædictæ formulæ duo drachmæ usque ad unciam dimidiam radicis altheæ, & augeri simul possunt folia malvæ a sex drachmis ad unciam unam. Cum pro circumstantiis fieri potest, melior est usus foliorum viridium malvae quam siccorum, aucta tamen recentium dosi. Defectu denique malvæ adhiberi possunt folia vel radix altheae. De aliis diversis hujus decocti usibus & ipsius substitutionibus, quæ fieri utiliter possunt vid. quæ diximus ubi de althaca pari.

Prædicta decoctio si cum æquali infusi sambuci portione conjungatur, simulque junctis duabus hujus mixtionis libris addatur uncia oximellis simplicis, efficitur potio quæ ab aliquibus appellatur POTIO PECTORALIS. Quod si addatur aliquid liquiritiæ vel aliquid de istius infuso, potio tam decocti simplicis emollientis, quam mixti cum dicta infusione sambuci gratior resultat.

DECOCTUM sic dictum LIGNORUM.

Rec. Radic. saponariæ,
Ligni Juniperi,
Stip. dulcamarae ana unc. dimidiam
Concisa coquantur per exiguum tempus in s. q. Aquæ communis. Colatura librarum trium subministretur, vasculatim sumenda pluries in diem:

Hæc vero decoctio adhibetur loco decocti sarsæ parillæ, aliorumque quæ dici solent decocta purificantia, vel depurativa, eadem prorsus

utilitate immo & majori. Ad magis saturam decoctionem colatura reducitur ad duas tantum libras. Gratior decoctio redditur per additionem sub finem faciendam unius drachmae liquiritiae usqte ad duas. Juvat interdum in aliquibus casibus, ut in morbis venereis &c, additio sub finem decoctionis facienda alicujus portionis corticis mezerei.

DECOCTUM RESOLVENS seu *roborans saponaceum*.

Rec. Radicis taraxaci,
Cichorei ana unciam dimidiam
Coquantur cum aquæ s. q. Colatura librarum duarum detur.

Sumitur aliorum more vasculatim. Ad aliquam gratiam ei conciliandam addi potest sub finem drachma una seminis anisorum contusi aut alterius aromatis. Prædicta decoctio pro clysteribus etiam utiliter præscribitur, sed tum saepius expedit magis satura decoctio.

ELÆOSACCHARUM CITRI. *

Rec. Olei essential. cortic. citri scrupulum unum
Sacchar. sicci alb. unciam. Misce terendo in mortario marmoreo seu vitreo. Ubi ad aliquot dies custodiendum sit, illud servari oportet in vasis vitreis accurate clausis cum epistomio vitreo.

Non nisi interne adhibetur, ac frequentius addendum aliquibus pulveribus, vel mixturis

vel aliis potionibus &c. vel tamquam corrigens ad gratiam conciliandam, vel etiam tamquam subsidium ad vim remediorum augendam. Cum in pulvere adhibendum non est, loco elæosacchari supplere potest SYRUPUS CITRI.

Hac ipsa ratione quam descripsi cætera omnia elæosaccharo præparantur. Parantur etiam optima elæosacchara citri, vel aurantii, si fricetur saccharum adversus poma integra aurantii vel citri, donec saccharum bene imbutum fuerit olei essentialis corticum sapore & odore, ac tum saccharum madidum quod adhaeret, abradatur & residuum sacchari continuandæ operationi inserviat. Integerrimum oleum est quod horum pomorum corticum cellulis continetur; cumque per fricationem sacchari adversus poma hoc saccharum eo puro oleo imbuatur, praeferenda haec operatio priori videtur, cum per destillationem illis oleis semper aliquid suavitatis adimatur.

ELECTUARIUM ADSTRINGENS seu ANTIDYSENTERICUM sive *stimulans ad intestina*.

Rec. Pulv. cortic. Hippocastani drachmas sex,
Terrae Catechu drachmas duas
Ipecacuanhae gran. viginti
Opii puri soluti in. s. q. vini grana quatuor
Syrupi cortic. peruvian. q. s. ut fiat Electuarium & detur in vase optime clauso.

Dosis unius dracmae praebetur sub initium bis vel ter in die sumenda quæ pro circumstantiis augetur. Hanc formulam quemadmodum & plures earum quae in hac tertia parte inve-

niuntur recensere malui quam praeterire, cum experientia nixus circa earum non paucas putem eas non esse inutiles, immo non raro valde proficuas, dummodo accurate adhibeantur & pro re nata, & exigentia morbi sapientis medici judicio & peritia accommodentur, habita nempe ratione diversorum casuum, indolis morbi, aegroti exigentiae aliarumque circumstantiarum, quae earum usum aliquando in eodem morbo vel admittere vel respuere possunt, quod semel monuisse sufficiat.

ELECTUARIUM ANTIFEBRILE seu *roborans*.

Rec. Pulv. subtilis cortic. salicis unc. unam
Radic. tormentillae drach. duas
Extract absynth. drach. sex: misceantur in mortario vitreo seu ligneo cum
Mellis optimi q. s. ut fiat Electuarium.

Praebetur a quatuor scrupulis ad drachmas duas binis vel ternis horis. Saepius utilius evadit si addantur tres drachmae salis ammoniaci in pulverem redacti, adhibeaturque loco mellis syrupus corticis peruviani. Quod si succedaneum praescriptum loco chinae satis ad scopum non fuerit, tum confugiendum erit ad chinam. At sive succedaneum chinae sive ipsa china adhibeatur, plurimum proderit ad assequendum propositum scopum, si alternis vicibus iis temporis intervallis quibus electuarium non sumitur, praebeatur aegroto aliquod cochleare sumendum alicujus EXCITANTIS MIXTURÆ, atque ex mixturis utilior erit, quae tamquam praecipuum ingrediens complectatur opium, vel laudanum li-

quidum. Quae administrationis ratio utilis pariter est in usu chinae sub alia forma praescriptae.

ELECTUARIUM ANTIHYDROPICUM seu *stimulans* in *Hydrope*.

Rec. Pulv. cortic. salicis unc. unam,
Cremoris tartari drachmas sex,
Rohob Sambuci,
Juniperi ana uncias duas. Misceantur cum
Oximellis simplicis s. q. & fiat Electuarium.

Praescribitur ab una ad duas drachmas sumendum singulis binis vel ternis horis, vel solutum in aliquo vehiculo aut obvolutum hostia vel nubecula, vel etiam ipsum simpliciter ore sumendum. Simili ratione praebentur etiam electuaria de quibus infra dicendum, ut & prædicta.

Aliquando prodest formulae nostræ subtrahi cremorem tartari, & loco cremoris convenienti dosi adjungi Electuarium diascordii; tum etiam ubi magis activum postuletur, juvat additio oximellis scillitici, omisso oximelle simplici, ea dosi, in qua scilliticum adhibetur.

ELECTUARIUM ANTISPASMODICUM s. ANTIEPILECTICUM sive *excitans*.

Rec. Pulv. cortic. salicis drachmas sex,
Radic. Valerianae sylvestr.
Folior. aurantior ana drach. duas,
Salis volatilis C. C. scrupulos duos,
Syrup. cortic. aurant. vel mellis q. s. ut f. Electuarium & detur.

Una drachma interne praescribitur singulis ternis horis vel pro rei exigentia saepius sumenda. Interdum additur bono exitu aliquod opii granum vel aliqua dosis laudani, & interdum omittitur sal volatile C. C.

ELECTUARIUM LENITIVUM s. *stimulans laxans.* *

Rec. Pulpae prunorum unc. sex,
Pulv. herb. lini cathartic. drach. sex,
Cremor. tartar. unc. duas,
Mellis optimi q. s. ut f. Electuarium & servetur usui.

Ab uncia dimidia ad duas praescribitur ore sumendum vel ipsum solum in bolis vel solutum in aqua aut sero lactis aut alio vehiculo. Additur quoque clysteribus ut vim extimulantem acquirant vel majorem accipiant.

ELIXIR ACIDUM *Dippellii.* *

Vid. par. 11.

Praebetur in mixturis ob octo guttis usque ad triginta non amplius. Adjunctum communibus potionibus vel sufficienti alterius cujusvis vehiculi quantitati datur usque ad drachmam cum dimidio per diem. Huc revocentur quae diximus DE ACIDO VITRIOLICO CONCENTRATO par. 11. quae suppleri possunt etiam pro iis quae spectant ad ELIXIREM ACIDUM *Halleri.*

ELIXIR ANTISCORBUTICUM sive *stimulans in scorbuto.* *

Rec. Extracti cichor. unc. unam cum semis,

Extr. Gentianae unc. dimid. Haec omnia
solve in
Succi Nasturtii aquatic. unciis sexdecim
adde paullatim & successive
Ol. vitrioli rectificati drachmam unam; dein
Spiritus vini Rectificati unc. tres.
Mixtione facta id totum quieti committitur
per viginti quatuor horas; dein decantatur
& servatur.

Præscribitur interne tam ipsum solum quam mixtum cum aliquo vehiculo ab uno cochleari ad quatuor; atque cum aliquo vehiculo commixtum præscribitur etiam sub forma collutorii.

ELIXIR STOMACHICUM seu BALSAMICUM TEMPERATUM seu *roborans*.*

Vid. par. II.

EMULSIO COMMUNIS seu AMYGDALINA.

Rec. Amygdal. dulcium unc. unam,
Aquae communis libras duas.
Amigdalas in mortario lapideo contunde, aquam simul paullatim affundendo, dein cola & detur.

Interne praescribitur pro ordinaria potione, aut subministranda cochleatim pluries in die tam ipsa sola quam aliis remediis conjuncta. Expediret usus amigdalarum cortice recenter spoliatarum. Potio vero efficitur gratior cum additione alicujus partis mellis vel sacchari, vel syrupi &c. Cum emulsio nunc tenuis nunc spissior pro circumstantiis exigatur, hinc variat aquae propor-

tio: quæ mediam tenet viam, dosim habet unius librae aquae pro amygdalarum uncia una. Licet hæc emulsio opportuna sit multis in casibus adinstar potus sumenda, attamen aliquando in aliquibus parce præscribi debet, ne fiat rancida, & ventriculo inimica. Cavendum est, ne emulsionibus misceantur acida, nec spirituosi liquores.

Quod si sex Emulsionis unciis circiter aliqua portio camphoræ adjungatur, exurgit EMULSIO CAMPHORATA; & ubi loco camphorae addatur portio nitri depurati, tunc oritur EMULSIO quæ dicitur NITRATA seu TEMPERANS; si vero additio fiat gummi-arabicæ cum aliqua copia mellis vel sacchari ad gratiam conciliandam, inde orta EMULSIO appellatur ARABICA.

EMULSIO OLEOSA seu MIXTURA OLEOSA seu *emulsio artificialis*.

Rec. Olei olivarum optim. unc. unam,
Gummi-arabic. pulv. unc. dimid.,
Aquae communis unc. octo,
Mellis optim. depur. unc. dimidiam.

Mel & gummi misceantur & sufficienti aquæ quantitate in mucilaginem subigantur, deinde pedetentim addatur oleum sub perpetua agitatione, cui postea reliqua pars aquae superius determinatae affunditur, continuata leni affusione & trituratione, usque dum omnia commixta fuerint eaque redacta ad congruam emulsionis formam.

Hæc emulsio exhibetur per duo vel tria cochlearia singulis oris vel binis vel ternis, eademque dosis repetitur etiam majori in co–

pia pro exigentia casus. Loco emulsionis arabicae oleosae hæc nostra præbetur. & adhiberi etiam potest loco lincti demulcentis; si cui placeret in præparatione loco aquae usus emulsionis communis, is loco aquae ista uti posset.

EMPLASTRUM VESICATORIUM.*

Vid. par. II.

FOMENTUM EMOLLIENS.

Vid. in hac parte tertia DECOCTUM EMOLLIENS.

FOMENTUM ANTISEPTICUM seu RESOLVENS seu *stimulans*.

Rec. Cortic. quercus rudi modo pulv. unc. unam
Ebulliat in s. q. aquae communis per aliquod tempus, ac sub finem ebullitionis addatur
Herbae scordii uncia dimidia. Colatura librarum duarum circiter præbeatur.

Fit magis saturum fomentum si colatura fiat ponderis unius librae; fit vero magis extimulans, quod aliquando prodesse potest, si loco aquae adhibeatur acetum ea quæ convenit proportione majori vel minori pro circumstantiis. Cum utilitate quoque interdum adijungitur colaturae dosis duarum drachmarum vel aluminis, vel salis ammoniaci &c. Rursus si deficiat scordium, impendi possunt ejus loco flores chamomillæ vel tanaceti; vel folia absynthy &c.; ac reipsa expertus sum fomentum hac ratione præparatum sæpe

fuisse proficuum. Paratur autem sic. Sumitur nempe herbae absynthy, florum chamomillæ ana uncia una. Fit ebullitio in aquae communis q. s. & colaturae trium librarum adduntur salis ammoniaci drachmae tres; & ubi colatura minuatur libra una, magis saturum fomentum efficitur; & expedire potest etiam in hac præparatione aliquando loco aquae usus aceti, ut dictum est antea.

FOMENTUM FRIGIDUM seu *Schmuckeri*.

Rec. Aquæ communis libr. quatuor,
Salis ammoniaci drachmas duas,
Nitri drachmas tres,
Aceti libram unam; misceantur ad usum.

FOMENTUM SICCUM AROMATICUM seu PRO CUCUPHIS.

Rec. Florum Sambuci
Chamomillæ
Folior. Menthae ana part. aequales. Concisa misceantur & redigantur in pulverem in sacculis applicanda.

Unicum ingrediens sufficere ad id posset; Sed observatum est plurium unionem efficere mixtionem magis aromaticam, quam separatim singula eorum. Per additionem vero alicujus drachmae camphorae vel simpliciter rasæ, vel reductae in pulverem eo modo quo diximus, ubi de camphora in par. 1., fomenti vis augeri potest.

GARGARISMA ADSTRINGENS seu ANTISEPTICUM, seu *stimulans*.

Rec. Cortic. quercus ruditer tusi unc. unam.
Coque cum aquae communis libra una cum dimidio. Colaturæ librae unius adde
Aluminis drachmam unam,
Spiritus vini unciam unam. Misce & submistra. Aliquando congrua esse potest omissio vel aluminis vel spiritus vel utriusque.
Hoc gargarismo non secus ac aliis utimur etiam pro COLLUTORIIS.

GARGARISMA EMOLLIENS seu LENIENS seu *laxans*.

Rec. Decocti emollientis unc. decem,
Mellis despumati unc. unam: misce & detur.

GARGARISMA REFRIGERANS, sive INCISIVUM, s. DETERGENS seu COMMUNE.

Rec. Aquae communis libr. unam,
Aceti vini,
Mellis despumati ana unciam unam.
Misce & detur.

Juvare potest aliquando additio alicujus portionis nitri in præparatione hujus gargarismi; forma quam supra præscripsimus est etiam apta in febribus ad abstergendam linguam & guttur.

HAUSTUS ANTIEMETICUS.

Rec. Salis tartar. alcalini gran. viginti. Solve in
Aquae communis uncia una.
Signetur vitrum N. 1.

Rec. Succi limoniorum,
Aquae communis ana unc. semis
Signetur vitrum N. 2.

Vasculum N. 1. sumat aeger, & tunc immediate sumat vasculum N. 2. idemque remedium repetat pro necessitate.

Uti nolui in hoc casu aceto pro acido limoniorum; cum enim remedium hoc soleat passim præscribi ad sedandos continuos vel frequentes vomitus, usus aceti perturbatum stomacum magis vexaret saltem in maximo ægrorum numero, utpote multo minus gratus gustui minusque stomaco acceptus, quam sit acidum limoniorum. Cœterum accidit interdum in aliquibus sine incommodo & eodem cum exitu acetum posse adhiberi. Id ad judicium medici pertinet. Contemnenda porro non est alia ratio, immo & aliquando cæteris præferenda, qua efficitur ut fixus aer in ventriculo ab introductis remediis sese explicet, quæ quidem ratio est hujusmodi. Sumitur magnesiae albae aereatae dimidia drachma, cremoris tartari in subtilissimo pulvere una drachma cum dimidio, misceatur dosis unica vice sumenda in vasculo vitri, cui aquae portio quædam superinfundi debet; sumatur vero continuo initio effervescentiæ, ac statim potio sufficiens aquæ communis suscipiatur. Hac ratione a magnesia se explicat dimidia circiter pars ae-

ris ſixi , quæ pro quavis maxima dosi satis est ; quare si minor aeris ſixi explicatio pro singulis vicibus postuletur , minuenda proportione erit ingredientium dosis.

Nihil autem prodesset praedictum remedium ad obtinendam aeris ſixi in ventriculo evolutionem, si mixtio fieret ingredientium scilicet succi limoniorum cum sale tartari , ejusque sumptio ab ægro facienda retardaretur, vel per varias vices ab eodem sumeretur, ut aliqui facere solent, postquam ipsam diluerint aliquo vehiculo . Hoc enim in casu cum in mixtione ingredientium se se evolveret aer ſixus, antequam ipsa ventriculum ingrederentur, haberi non posset expectata ab iisdem in eodem ventriculo aeris explicatio, nec aliud haberetur effectus nisi quem circiter pareret TERRA FOLIATA TARTARI .

Monendum est rursus ad obtinendam aeris in ventriculo evolutionem, ut de hoc effectu certi simus, expedire uti magis SALE TARTARI ALCALINO quam SALE ABSYNTHY , aut aliarum plantarum ob eas rationes quas in medium produximus ubi de ALCALI VEGETABILI FIXO parte secunda .

HAUSTUS ANTIFEBRILIS seu *stimulans* .

Rec. Pulv. cortic. salicis scrupulos duos,
Quercus scrupulum unum,
Salis ammoniaci gran. sex ,
Infusi amari unc. tres. Misceantur & dentur.

Hæc dosis est infra diem repetenda singulis binis , ternis vel quaternis horis secundum rei exigentiam & circumstantias . Ubi ha-

beri possit HIPPOCASTANUM, hoc utilius sæpe adhibetur quam SALIX; sic quoque cum optimo effectu in aliquibus febribus præsertim obstinatis juvat additio aliquarum guttarum laudani liquidi, vel modus hunc Haustum sumendi, quem indicavimus circa usum electuarii antifebrilis.

HAUSTUS NARCOTICUS seu *stimulans opiatus.*

Rec. Opii puri granum unum. Solve in
Aquae communis unc. una. Adde
Syrupi papav. alb. unc. dimidiam; & misce.

Hæc est formula inter optimas in pluribus casibus, sub qua OPIUM in substantia rite administrari potest, cum tutius & simul facilius præberi possit in dosi minori unius grani. Hic Haustus interne præscribitur a duabus drachmis ad dimidium unciæ, ad unciam unam & amplius pro variis circumstantiis & morbi exigentia.

HAUSTUS SALINUS, seu DIAPHORETICUS, seu *stimulans salinus.*

Rec. Spiritus mindereri,
Infusi flor. Sambuci ana unc. tres.
Oximellis simplicis unc. unam; misce. & detur.

Interne præscribuntur duo cochlearia singulis horis vel binis vel ternis sumenda. Utilius sæpe additur aliud remedium, uti esset tartarus emeticus, modo rohob sambuci, nunc extractum amarum, nunc quidpiam aliud pro varia ægroti indigentia. Interdum loco infusi sambuci utiliter impenditur aliquod aliud vehiculum, ac vel ipsa aliquando aqua simplex; nec

raro convenit infusi vel alterius vehiculi largior copia.

INFUSUM AMARUM seu *roborans*.

Rec. Centaureæ minoris,
Herb. absynthii an. drach. duas
Digerantur leni calore per sex horas in vase clauso cum s. q.
Aquæ communis. Tum vix facta unica ebullitione addatur corticis citri drach. una, ac continuo removeatur vas ab igne & frigefiat, & colatura libræ unius detur.

Hæc dosis interne sumenda subministratur per varias vices in diem. Potest etiam adhiberi pro constituente aliquarum mixturarum & aliarum potionum.

Additum est absynthium, cum per solam centauream in pluribus casibus satis corroborans remedium non sit. Solum autem absinthium nequaquam retinui, licet ad propositum scopum sæpius satis esse possit, cum infusio ex solo absynthio facta amaritudinem habeat, quæ omnibus ægrotis non congruit; atque hac ipsa de causa gentiana præsertim sola usus non sum, ut aliquibus videri posset opportune adhibenda.

INFUSUM FLORUM CHAMOMILLÆ.

Rec. Flor. Chamomillæ unc. dimidiam. Infunde in aquæ ferventis s. q.
In vase clauso detinetur, donec frigefactum fuerit, postea percolatur, & colatura librarum trium datur ad usum.

Utimur hoc infuso interne tamquam potu sumendo vasculatim pluries in diem, ac istud solum saepe in pluribus morbis pro medicina valde efficaci locum tenet, vicesque supplet aliarum multo majoris sumptus. Adhibetur etiam pro constituente aliquarum mixturarum vel aliarum potionum. Quos in usus adhibentur quoque infusa quae sequuntur. Praescribitur demum pro clysteribus, fomentationibus aliisque externis usibus; quibus in casibus levis ebullitio etiam fieri potest aquae cum floribus, ejusque colatura ad minus pondus redigi.

Praedicta ratione parantur

INFUSA JUNIPERI ex BACCIS CONTUSIS

FŒNICULI ex SEMINIBUS CONTUSIS

SAMBUCI ex FLORIBUS & alia plura hujus generis INFUSA

INFUSUM LIQUIRITIÆ.

Rec. Radicis liquiritiae ruditer tusae unc. unam. Infundatur in s. q. aquae communis ferventis per integram horam, & facta unica ebullitione coletur ejusque colatura librae unius cum dimidia subministretur.

Haec passim non inservit nisi pro additione facienda aliquibus potionibus pluries praesertim ad gratiam eis conciliandam.

LINIMENTUM ANTISCROPHULOSUM *Roncali* seu *stimulans* *

Sumitur quantitas fellis quae in vesica Tauri invenitur; adduntur duo cochlearia olei Nu-

cis, unumque cochleare salis muriatici redacti in pulverem; totum exponitur ad evaporandum balneo maris, donec linimenti consistentiam acquisiverit, ac deinde servatur.

Extenditur super stuppam cannabinam aut super titivilitias & parti infirmæ applicatur.

Exoptandum est, ut chirurgi pondera ac proportiones ingredientium accurate definiant. Cœterum sine ullo discrimine substitui posse crederem oleum seminum lini oleo nucis.

Aliis quoque usibus inservire FEL potest redactum sub forma unguenti sequenti modo. Sumatur axungiae uncia una, fellis bovis recentis, sed inspissati, aloe in pulverem redacti ana una drachma. Ex his unguentum efficitur, quo inungitur venter ad eum stimulandum in infantibus, vel in iis qui induci nequeunt ad sumenda purgantia remedia: adhibetur etiam exitu bono ad necandos vermes, ad expellendam aquam in hydrope & loco UNGUENTI ARTHANITÆ quod majoris sumptus est & complicatius.

LINIMENTUM OPHTALMICUM seu *stimulans pro oculis*.

Rec. Mercurii praecipitati albi scrupulos duos,
Flor. Zinci drach. unam,
Axungiae porci. purificatae & saepius lotae unc. dimid. misceantur in mortario ligneo vel vitreo & efficiatur unguentum.

Opportunissime adhibetur quoque ad aliqua vulnera curanda. Cum vero adhibetur pro oculis, sub initium temperatur cum aequali adipis portione, & ubi nullam irritationem aut incommodum pariat, minuitur gradatim adipis dosis

donec adhibeatur simpliciter ut descriptum est. Hoc si rite adhibeatur, optimos effectus habere potest. Sed de oculorum morbis curandis plura expectamus ab eo quod ut fama fert jam jam editurus est Vir Clarissimus *Professor Scarpa* de iisdem morbis opere magnis doctorum votis expetito.

LINIMENTUM in SCORBUTO GINGIVARUM sive in GINGIVARUM & DENTIUM LAXITATE.

Rec. Ligni guajaci drach. duas; infunde in s. q.
Aquae communis, & post levem ebullitionem in vase clauso factam percoletur. In colatura unciarum duarum solve
Terrae cathecu drachmam unam & adde
Tincturae myrrhae unc. semis.

Cum penicillo hoc remedium applicatur. Aliquando addi potest aliqua portio mellis.

LINIMENTUM VOLATILE sive SAPO AMMONIACALIS

Rec. Olei olivarum drach. sex,
Spirit. salis ammoniac. caustici drach. duas.

Agitatur in phiala clausa patuli oris & in eadem fiala praebetur primum rite obturatum. Huic linimento saepe utiliter additur aliquid camphorae ac tum nomen accipit LINIMENTI VOLATILIS CAMPHORATI: Rursus utiliter vel simplici linimento volatili, vel camphorato adjungitur nunc tinctura cantharidum, modo laudanum liquidum, nunc oleum C. C. vel Terebinthinæ &c.

LINCTUS LENIENS, seu INVOLVENS s. *laxans.*

Rec. Mucilaginis gummi arabic.
Mellis depurati ana partes æquales; misce & detur.

Singulis horis unum cochleare exhibetur vel rarius pro rei exigentia. Aliquando juvat loco mellis subrogatio syrupi papaveris albi.

LIQUOR MERCURIALIS *

Rec. Mercurii sublimati corrosivi grana sex,
Salis ammoniaci grana decem octo;
aquæ destillatæ libram unam; solvantur.

Non applicatur nisi externe cum plumaceolis &c. & explet vices AQUÆ PHAGEDÆNICÆ majori cum fructu. vid. etiam quæ diximus in parte secunda ubi de SUBLIMATO CORROSIVO.

MUCILAGO GUMMI ARABICI.

Rec. Gummi arabici in pulverem triti unc. unam.

Successive affusis unciis duabus aquæ, adhibita interea trituratione & continuata, donec redigatur in mucilaginem.

Rarius ipsa sola præscribitur ad usus præsertim internos, pro quibus sæpe sæpius datur cum aliquo syrupo, vel cum melle adinstar lincti, vel addenda mixturis, vel aliis potionibus. Dilutum vero in aliquo vehiculo adhibetur pro clysteribus, injectionibus, colliriis, &c.; tum denique ad formam alicui medicamini præscribendam. Extra dubium est hanc MUCILAGINEM quemadmodum etiam illa, quæ trahi potest ex

RADICE ALTHEÆ, in omnibus casibus vices explere MUCILAGINIS SEMINUM CYDONIORUM, & PSYLLII.

MIXTURA ANTHIASTMATICA sive EXPECTORANS s. *stimulans*.

Rec. Gummi ammoniac. drach. duas,
Infusi sambuci unc. sex.
Diligenter terens solve & adde
Oximellis simplicis unciam unam. Detur.

Præbetur hæc mixtura singulis ternis vel quaternis horis dosi duorum cochlearium. Aliquando melius utendum est oximelle scillitico loco simplicis; & præterea melius aliquando subrogatur infuso sambuci aliud vehiculum ex. c. aquae menthæ, infusum pulegii &c.

MIXTURA NERVINA seu ANTHYSTERICA seu *excitans*.

Rec. Aquæ menthæ piperitidis unc. sex.
Liquoris C. C. terebinthinati,
Anodini an. drach. semis,
Syrupi corticis aurantior. drach. sex; misceatur & detur in vase optime clauso.

ALIA EXCITANS FŒTIDA.

Rec. Infusi flor. chamomillae unc. sex,
Spiritus C. C. scrup. unum.
Tincturæ assæ fœtidæ guttas viginti; misce.

Tam hujus quam supradictæ mixturæ unum vel duo cochlearia præbentur singulis horis vel binis vel ternis pro circumstantiis. Hisce

mixturis poterit medicus prout prudentia ei suggeret additionem praescribere laudani liquidi vel diascordii &c. , itemque poterit substituere ammoniacam puram spiritui C. C & liquori C.C. terebinthinati , vel aetherem subrogare liquori anodino ; tum denique mutare vehiculum poterit per alterius substitutionem, uti ex. c. essent infusum valerianae , foliorum aurantiorum , emulsio seminum citri &c.

MIXTURA STOMACHICA seu. *roborans* .

Rec. aquae menthae piperitid. unc. sex.
Elixir. amari unc. dimidiam ,
Tincturae calami aromatici drach. unam ,
Syrup. chinæ chinæ unc. unam . Misce & detur.

Haec quoque mixtura eodem modo praescribitur quo supradictae. Ac similiter in hac variari potest vehiculum eique subrogari aqua baccarum juniperi vel earum infusio &c. , addique potest aliqua dosis laudani liquidi aut aetheris &c.

OLEUM SEMINUM LINI *

Rec. Semin. lini non rancidorum quantum vis

Contunde in mortario lapideo , donec pastam mollem , pinguem exhibeant . Hanc sacculo cannabino inclusam submitte frigido praelo, & omne oleum sensim exprime , quod a fœcibus dein libera, & in loco frigidiori serva .

Interne adhibetur ipsum solum in dosi olei olivarum, ut in prima parte dictum est. Eodem quoque utimur pro clysteribus passim cum de-

cocto emollienti, vel chamomillae vel alterius.

Cum ego cum aliis putem OLEA PINGUIA sive *fixa* virtute & proprietatibus generatim inter se convenire, videri sufficere posset maxime in curatione pauperum oleum olivarum, & ideo videri posset superfluum hoc olei genus superaddere; ab eo tamen recensendo pro usu pauperum abstinere nolui, quia cum apud vulgum praesertim rusticorum hominum oleum seminum lini tam ingrate non sapiat, ut sapit apud cæteros homines, & ex altera parte saepe familiaris sit apud illos praedicti olei usus, vel facilioris acquisitionis, quam sit oleum olivarum, hinc illud prae isto non raro iis commodius & promptius esse potest; ac simul iis relinquitur opinio, vel fiducia major, quam plures habent in hoc olei genere prae oleo olivarum.

Residuum quod manet post extractionem olei si redigatur in pulverem & leniter calefiat submissum calido praelo antea inclusum sacculo suppeditat aliud oleum idoneum ad ardendum aliosque œconomicos usus.

PASTA EPISPASTICA seu SINAPISMUS.

Rec. Fermenti panis acidi uncias tres,
Semin. sinapi pul. unc. unam cum dimid.
Aceti fortis uncias tres circiter vel q. s. ut ex eo toto pasta conficiatur consistentiae cataplasmatis.

Haec magis activa efficietur, si loco aceti simplicis adhibeatur acetum scilliticum, cui potest etiam misceri aliqua portio salis communis. Applicatur sub planta pedum aliisque partibus pro rei exigentia: ubi deficiat fermentum, adhi-

beri potest farina secalis vel tritici, aut medulla panis .

PILULÆ ALTERANTES *Plumeri*.

Rec. Pul. alterant. Plumer. scrup. duos,
gummi-resinae guajaci,
Extracti cicutae ana scrupulum unum,
Mucilagin. gumm. arabic. q. s. ut fiat massa pilularis, mollis ex qua conflentur pilulae ponderis granorum duorum .

Sub initium tres istarum præbentur mane & vespere , postea gradatim augetur numerus usque ad viginti per diem in varias vices .

PILULÆ ANTISPASMODICÆ seu *excitantes*

Rec. Gummi resinæ galbani,
assæ fœtidæ an. drach. dimidiam ,
Pul. radic. valerian. sylvestr. drach. unam .

In mortario vix calefacto emolliuntur galbanum & assa fœtida , tum additur aliquid elixiris amari q. s. esse queat ad conficiendam mollem massam, cui additur valeriana, ac conficitur massa dividenda in pilulas, quarum singulæ sint trium granorum & quatuor ex istis singulis binis vel ternis , vel quaternis horis ab ægro suscipiuntur .

Interdum istarum usus utilior evadit si addatur aliquod granum opii . Itemque prodesse potest interdum additio myrrhæ , vel olei C. C. &c.

PILULÆ e MERCURIO SUBLIMATO CORROSIVO.

Rec. Mercurii sublimati corrosivi,
Salis ammoniaci an. drach. dimid.
Aquæ destillatæ q. s. ut deliquescant; dein adde.
Pul. radic. altheæ drach. decem. Misceantur & redigantur in massam pilularem, ex cujus una drachma efformentur pilulae viginti octo, quarum decem continent mercurii sublimati corrosivi granum unum.

Dosis autem & monita in ejus præscriptione observanda videantur ubi de SUBLIMATO CORROSIVO PARTE SECUNDA. Aliquando sub hac forma pilularum hoc remedium praescriptum meliorem exitum habet, si misceatur cum opio & aliquo extracto amaro, ut dictum est ubi de sublimato corrosivo.

Hæc forma optima est pro administrando interne mercurio sublimato corrosivo, cum necessarium sit hoc remedium non agere prompte ac celeriter, sed potius lente & paullatim. Quod certe obtinetur per usum pilularum, atque hac ipsa de causa melius est certum pilularum numerum praeparare, ut ante ipsarum usum quemdam duritiei gradum acquirant; quæ quidem exceptio est regulæ generalis in præscriptione pilularum alterius generis exequendæ.

Simplex mica panis aptissima non est, ut aliqui censent ad has pilulas conficiendas, cum per massam ex mica conflatam utpote nimis fragilem difficilius pilulæ componantur, ac prætcrea difficilior habeatur aequalis & accurate uniformis per massam distributio mercurii, id quod

ad scopum maximi interest. Quare longe melior est usus radicis altheæ, aut gummi arabici, aut amyli. Quod si mica panis uti quis velit, oportet eum adhibere micam panis biscocti ad subtilissimum pulverem redacti. Idem dicendum pro confectione PILULARUM CUPRI AMMONIACALIS. Ubi vero adhibeatur gummi acabica, vel melius radix altheæ, id quoque obtinetur, ut sublimati corrosivi qualitas & vis corrosiva egregie obtundatur.

PILULÆ RESOLVENTES sive *roborantes*.

Rec. Saponis alicantini,
Gummi ammoniaci,
Extracti cichorei an. partes æquales.
Mellis optimi q. s. ut ſiant pilulæ singulæ granorum duorum.

Præscribuntur a quatuor usque ad decem bis vel ter sumendæ per diem, & augeri numerus potest post diuturnum & continuatum pilularum usum, quem ferre debet ægrotus, ut optatum effectum obtineat.

Si desit extractum cichorei, subrogari potest extractum taraxaci, & interdum istorum extractorum loco expedire potest usus extracti cicutæ.

PILULÆ SCILLITICÆ seu *stimulantes* in *hydrope*;

Rec. Gumm. ammoniac.
Scillæ recentis in pulpam redact. an. scrup. duos
Radic. Angelicæ pul. scrup. unum,
Oximellis Scillitici q. s. ad conficiendam massam pilularum dividendam in pilulas duorum granorum.

Istarum pilularum quatuor & etiam octo bis, vel ter in diem sumuntur.

POTIO PURGANS FORTIS.

Rec. Lini cathartici drach. duas,
Sal. cathartici amari unc. unam. Digeritur per horas sex leni calore in octo unciis infusi chamomillæ, ac deinde percolatur, & colatura praebetur.

POTIO PURGANS MITIS

Rec. Salis amari unc. unam: solve in
aquae fontis unciis sex; cui adde
mellis depurat. unc. unam & subministra.

Istarum potionum utraque passim sumi potest una vice. Interdum utiliter impendi potest loco aquae infusum chamomillae, aqua menthae &c. In priori autem uti possumus etiam aqua corrigenda cum aliquo aromate loco infusi chamomillae. In aliis vero casibus congruere potest loco hujus potionis purgantis mitis aliud potionis genus, quam infra describam. Hæc ultima potio adhiberi potest loco POTIONIS LAXATIVÆ CUM MANNA, cum usus MELLIS in curatione pauperum usum MANNÆ adequare possit. De hac re videatur, quod diximus de MANNA. Melius quoque ad imitandam mannæ naturam acceditur, si melli adjungatur aliqua portio gummi arabici, ut satis mihi constitit ex aliquibus experimentis chemicis, quæ circa manna capere volui.

Cœterum ut etiam monui, ubi de manna, hoc remedium, meo quidem judicio, eam aestimationem non videtur mereri, quam apud majo-

rem medicorum partem obtinet. Raro enim manna ipsa sola operatur non mixta cum aliis remediis laxantibus efficacioris virtutis, vel ubi effectus ab ipsa sola postuletur, oportet eam præberi dosi largiori; qua in dosi ex æquo etiam mel operatur. Rursus ipsa sola quavis in dosi administretur tam blandum & innoxium laxativum remedium non est, ut a maxima parte medicorum creditur; qua persuasione fit, ut generatim reputetur remedium pro quovis morbo & in quavis ætate opportunum; cum tamen aliter sentiendum sit, quoniam in infantibus, in puerperis, fæminisque hystericis aut multo irritabilibus, vel in ægris affectis habitu flatuum aliisque in circumstantiis, negari non potest, quin sæpe incommoda & mala pariat, ut majorem flatuum copiam, tormina, aliosque malos effectus spasmodicos. Quod adeo verum esse patet, ut sapientiores & prudentiores medici rarissime hoc remedii genus tamquam purgativum ipsum solum præscribant, sed ad prædicta incommoda cavenda maxime in ægris & circumstantiis indicatis passim soleant manna conjungere cum substantiis aromaticis, vel cum remediis amaris, aut cum aliis purgantibus pro varia rei exigentia & ægrotorum indole.

ALIA POTIO PURGANS MITIS.

Rec. Pulpæ prunorum unc. unam & semis,
Cremoris tartar. drach. sex. Solve in
Aquæ communis unciis novem, & praebe.

Non raro hujus potionis sumptio in duas vices utiliter dividitur. Sæpe juvat usus seri lactis loco aquae: & frequenter prodest post

sumptionem hujus & aliorum potionum purgantium sumere aliqua vascula seri lactis vaccini. Hæc postrema potio equivalet potioni, quæ communiter dicitur POTIO LAXANS ANTIPHLOGISTICA.

POTUS EXCITANS.

Rec. Aquæ communis libras duas,
Spiritus vini rectificati unc. unam & semis,
Mellis depurati unc. unam. Misceantur & dentur.

Vasculatim ut potio communis sumitur. Hanc potionem in clinica Ticinensi maximo cum fructu adhibuit cl. doctor *Joseph Franck*, dum ibidem loco egregii parentis sui clinicam exerceret. Multoties efficitur gratior atque efficacior ubi eidem addantur aliquot unciæ vel aquae vel infusi aromatici, cujusmodi sunt aqua juniperi, menthæ &c. vel infusi anisorum &c., tanta aquæ communis quantitate subtracta, quanta vehiculorum copia adjungitur. Addi etiam potest in eundem finem aliqua dosis liquoris anodini vel tincturæ calami aromatici, vel loco mellis syrupus corticis citri &c. Ubi de divitibus agatur, fieri possunt potiones hujus generis longe gratiores atque breviores per simplicem additionem diversorum ROSSOLII vel CLARETI generum pro variis gustibus in quantitate sufficienti aquae factam; at pro pauperibus ea ratione quam dixi parata potione satis pro scopo suppletur, quod si nimis ingrata quibusdam causa mellis efficiatur potio, hæc temperari optime potest usu sacchari loco mellis; tunc enim gratissima potio evadit non pro pauperibus tan-

tum, sed etiam pro omni hominum conditione.

PULVIS ALTERANS *Plumeri*.

Rec. Mercurii dulcis,
Sulphur. aurati antimonii an. part. æquales.
Terantur diu in mortario vitreo ut ambo perfecte commixta pulverem non modo subtilissimum, sed & æqualissimum exhibeant.

Præscribitur pulvis a duobus granis ad sex & usque ad sexdecim gradatim tamen & lente. Aptior præscriptionis formula est pilularum, quæ modo fiunt sub ea forma quam indicavimus in PILULIS ALTERANTIBUS *Plumeri* in hac tertia parte, nunc vero fiunt cum aliis ingredientibus. Creditur hoc remedii genus, licet diutius continuetur ejus usus, raro excitare salivae emissionem.

PULVIS ANTHELMINTICUS seu *stimulans adversus vermes intestinales præsertim ascarides*.

Rec. pulv. Semin. tanaceti,
Radic. valerian. sylvestr.
Jalappae an. scrup. dimid. Misceantur & dentur.

Hæc dosis sumitur semel vel bis quaterque in diem pro ætate aliisque circumstantiis. Sed ubi pluries in diem repetatur, expedit aliquando pro aliqua vice omissio jalappae. Sic etiam prodesse potest pro diversa ægrorum ætate vel temperamento incrementum dosis ingredientium. Hic pulvis quoque præbetur sub for-

ma bolorum; nec raro juvare potest aliqua additio mercurii dulcis. Quod si prædicto pulveri uniatur sufficienti in quantitate syrupus cichorei cum rheo vel mel sic ut fiat electuarium, tunc exurgit ELECTUARIUM quod dici potest ELECTUARIUM ANTHELMINTICUM.

PULVIS DIAPHORETICUS sive *Dowerii*. *

Rec. Pulv. opii puri,
Radic Ipecacuanhæ an. scrup. unum,
Liquiritiae drach. tres. Misceantur diligenter & per diuturnam trituram fiat pulvis subtilissimus, & deinde conservetur.
Undecim pulveris grana continent unum granum opii.

Præscribitur interne a quinque granis ad duodecim, ad scrupulum unum & usque etiam ad drachmam, postquam ægrotus remedio fuerit assuetus. Hoc autem datur vel in simplici pulvere vel in pilulis vel etiam solutus. Sed de hac ultima præscriptionis forma vide quae diximus ubi de Ipecacuanha parte prima. Fertur nuperrime felici successu adhibitum fuisse etiam in diabete.

Ubi alicui ægroto non congruat ratione dulcedinis suae pulvis liquiritiæ, subrogetur magnesia. Si quis autem cuperet uti tartaro vitriolato loco liquiritiæ, quod tamen omitti posse censeo sine remedii detrimento, licet de hoc tartaro specialis sermo nobis non fuerit, is tamen habere posset ex præparationibus indirectis, quas alibi innuimus. Cœterum non raro contingit ut

pro aliquibus prosit non uti pulvere liquiritiæ, nec magnesia, nec tartaro vitriolato sed magis pulvere corroboranti; qua in re plures observationes perutiles habuit vir magni ingenii *Doctor dell' U*.

PULVIS PURGANS FORTIS.

Rec. Pulv. radic. Jalappæ,
Crem. tartar. an. drach. dimid. Misceantur; præbeantur.

Minuitur vel augetur dosis pro ratione ætatis ægroti aliarumque circumstantiarum. Ubi cum sufficienti mellis copia bolus confletur, bolus exurgit ab aliquibus dictus BOLUS PURGANS ORDINARIUS, cui si addantur tria grana mercurii dulcis, ab aliis appellatur BOLUS PURGANS MERCURIALIS.

PULVIS RESOLVENS s. *alterans salinus*.

Rec. Pulv. crem. tartar. unc. unam,
Tartar emetic. gran. duo. Misceantur exatissime & dividantur in decem partes æquales.

Harum partium una vel duo sumendae praebentur singulis binis horis vel ternis pro ut opus esse medicus judicaverit.

PULVIS ROBORANS MARTIALIS.

Rec. Pulv. cortic. Hippocastani,
Limatur. martis an. gran. decem,
Semin anisor. gran. sex. Misce.

Hæc dosis sumitur bis vel ter vel etiam pluries in diem pro necessitate, quam medicus deprehenderit. Dari potest sub forma bolorum; vel si datur in pulvere, ea serventur quæ diximus ubi de aethiope. Si quibusdam anisorum gustus displiceret, possent eorum loco adhiberi cortex citri, vel calamus aromaticus, Zingiber vel aliud quid simile & interdum pro cortice Hippocastani juvat usus myrrhæ, vel extracti ipsius aquosi. &c.

PULVIS SQUILLÆ COMPOSITUS. *

Rec. Squillae præparat. scrup. duos,
Pulv. calami aromatici,
Nitri purissimi an. drach. duas. Misce & serva.

Praescribitur ab uno scrupulo ad duos usque ad quatuor dividendus tamen in plures partes. Additio quae pro variis casibus huic pulveri fiat aut opii aut camphorae, magnae non raro utilitatis est. Demum etiam in hujus pulveris praeparatione loco calami aromatici impendi posset radix angelicae, Zingiberis &c.

SERUM LACTIS ALUMINOSUM.

Rec. Seri lactis libr. duas,
Alumin. puri pul. drach. duas.

Serum ebullitioni exponatur, addatur alumen, & deinde coletur, & præbeatur a duabus unciis ad quatuor, quae dosis repetatur bis, ter quaterve & etiam pluries in diem pro ut stomacus magis minusve ferat & morbi circumstan-

tiæ postulent. Si vomitum produceret, ad id corrigendum dilui aqua posset, vel addi mel vel saccharum. Alumen sub hac forma præscriptum vel solutum in fluidis mucilaginosis meliorem effectum sæpius parit quam sub aliis formis ſubministratum.

SERUM LACTIS SINAPINUM.

Rec. Seri lactis vaccini libr. duas,
Semin. Sinapis pul. unc. unam.

Hæc lenissime ac brevissime ebulliant in vase clauso, vel simplex digestio calida fiat in vase pariter clauso per aliquot horas, deinde coletur & subministretur.

Singulis binis vel ternis horis hujus seri vasculum sumitur. Hæc praeparatio est jucundior, & efficacior formula præscribendi interne sinapem. Adhuc gratior efficitur, si addatur portio mellis vel sacchari, quod tamen semper fieri non oportet.

Passim serum lactis alteratum tam uno quam altero processu ex dictis ingredientibus fieri solet ope lactis loco seri. Sed cum ubi lacte utendum sit, hujus ebullitio fiat cum prædictis substantiis, donec habeatur separatio seri a substantia casei, hinc quisque intelligit sine ulla utilitate longiorem esse majorisque dispendii processum hujusmodi, quam si simpliciter serum adhibeatur.

De SERO VINOSO dicere pretermisi tum quia potio displicens est, quin sit proficua, tum quia vinum ubi ipsum solum adhibendum non sit, minus ingrate, & longe utilius cum aliis liquoribus conjungi potest.

SPIRITUS VINI CAMPHORATUS. *

Rec. Camphoræ rasæ unc. unam
Solve in
Spiritus vini rectificati libra una cum dimidio, & in vitro probe obturato serva ad usus præsertim externos.

SUCCI.

Herbæ quæ lactem fundere solent, in primis adhibentur, & sunt ex *Linnaei Syngenesia*, *Pentandria*. Etiam ex *tetradynamia* nonnullæ adhibentur utiliter in eundem finem. Eliguntur præ ceteris SUCCI TARAXACI, CICHOREI, FUMARIAE, NASTURTII AQUATICI &c. Satis quidem est unius plantæ succus, sed ubi fortasse deficiat copia plantæ unius, ex pluribus aliquando succus extrahitur.

Plantas ex quibus succus est exprimendus contunde in mortario lapideo in massam pultaceam, ex qua sacco linteo forti inclusa exprimatur succus, & postquam fæces subsederint, affunde liquorem vel cola.

Sed post contusionem cum modica aquæ quantitate miscendæ & exprimendæ sunt plantæ, quae natura sua sunt siccae & per se parum succi largiuntur, ut est CENTAURIUM MINUS, ABSYNTHIUM &c., vel etiam illæ quæ succolentae quidem sunt, sed succum habent viscosum tenacem ut ex. c. est RADIX CICHOREI &c.

Præstantior pro succis depurandis vel clarificandis præsertim ad usum pauperum methodus est quam indicavimus, scillicet succis quieti dimissis & postquam subsederint fæces, effuso vel colato liquore, quæ tamen operatio in loco frigido prae-

stari debet. Praeterea infundi possunt lagenæ quæ sit bene munita & leviter jam calefacta, & hæc toties intingatur aquæ ebullienti, quoties opus est, ut succus in lagena contentus perfecte incaluerit, & partes succi irresolubiles coagulatæ & in omogeneam quasi massam coalitæ sint. Quo facto succus frigefiat, & post refrigerationem per pannum laneum coletur.

Sed illud curandum est ut succi a plantis expressi aestivo tempore post duodecim circiter horas renoventur & post viginti quatuor circiter horas hiemali tempore, ea preterea cautione adhibita, ut in loco frigido ad usum serventur.

Hi succi praebentur variis vicibus a duabus unciis ad quatuor & aliquando etiam amplius. Sæpe soli sumuntur. Sed non raro cum sero lactis, quo creditur vim eorum augeri. Extra dubium est istorum vim maximam esse in curationem morborum. Optimi censentur succi verno tempore, cum radices & herbae lacte & succo magis turgeant. Monent tamen sapientiores practici, ut ab usu istorum abstineatur, ubi cardialgia oriatur, aut diarrhoea, quae vires labefactet.

Neque huc praetereundum est praestantiora officinarum EXTRACTA ex succis recenter pressis parari, & plus praestare quam alia EXTRACTA ex siccis vegetabilibus praeparata.

SYRUPUS CORTICUM CITRI. *

Vid. pars tertia.

TINCTURA RHEI sive RHABARBARI AQUOSA s. INFUSUM.

Rec. Rhabarbari elect. contusi drach. duas,

Infundatur in aquae communis fervid. s. q. & quieti dimittatur donec frigefiat, deinde coletur, & præbeatur liquor, qui esse debet ponderis quatuor unciarum.

Non adhibetur nisi interne a duabus unciis usque ad quatuor; præscribitur autem modo sola, modo addenda aliis potionibus passim purgantibus. Hæc administratur frequentius ut purgans remedium; casus tamen non desunt in quibus præscribitur ut alterans remedium, quemadmodum etiam fit cum RHABARBARO in substantia. Quo tamen in casu dosis variari debet: utilis est non raro additio huic tincturæ facta liquoris anodini, vel alicujus aquae vel infusi aromatici &c. Cœterum in curatione pauperum hujus præparati usus tam frequens esse non debet, cum non exigui sumptus sit, & ex altera parte suppleri possit alia ratione.

VINUM AMARUM seu *roborans*. *

Rec. Radic. gentian.
Cortic. limonior. recent. an. unciam unam,
Calami aromatici drach. duas. Haec contundantur, & macerentur sine calore in
Vini generosi libris duabus. Deinde colentur.

Hoc passim ipsum solum præbetur interne sumendum a duabus unciis ad tres ter vel quater in diem. Non raro tamen parari potest colatura, quae sit ponderis trium librarum. Loco autem gentianæ, si libet adhiberi potest absinthium; & defectu calami aromatici Zingiber, aut aliud aromaticum. Si addatur huic vino aliqua

portio TINCTURÆ MARTIS ea proportione, quam casus postulat, fit ex tempore optimum VINUM MARTIALE *roborans*.

UNGUENTUM DIGESTIVUM.*

Vid. pars secunda.

UNGUENTUM AD SCABIEM.*

Vid. pars secunda.

UNGUENTUM MERCURIALE ALBUM.*

℞ec. Mercur. precipitati albi drach. unam,
Axungiae porcin unc. unam: misce exactissime in mortario non metallico & serva.

Pro scabie adhibentur duae drachmæ singulis vicibus per diem in fricationibus. Hoc unguentum maxime commendatur non solum in scabie, sed etiam in herpete aliisque vitiis cutaneis. in his & etiam in tinea capitis maxime laudant ut efficax & tutum remedium externum *Zeller*, *Werlhof*, *Klein*, *Piderit*, *Plenk*, *Spielmann*, *Baldinger* &c. Aestivo tempore in hujus remedii præparatione eodem modo procedendum est quem diximus ubi de praeparatione UNGUENTI MERCURIALIS GRYSEI parte secunda.

UNGUENTUM MERCURIALE GRYSEUM.*

Vid. pars secunda.

INDEX

PRÆCIPUORUM MEDICAMINUM SIMPLICIUM, RÆPARATORUM & COMPOSITORUM.

A

Absynthium — — — — — — — pag. 40
Acetum saturni — — — — — 138
Scilliticum — — — — — 139
Vini albi — — — — — 40
Acidum nitri — — — — — 140
Terebinthinæ — — — — 142
Vitrioli rectificatum — — — 143
tenue — — — 146 & 231
Aconitum — — — — — — — 42
Ærugo — — — — — — 42
Æther vitriolicus — — — — 147
Ætiops mineralis — — — — — 150
Alkali vegetabile fixum — — — 153
Aloe succotrina — — — — — 42
Althaea — — — — — — 43
Alumen crudum — — — — — 44
ustum — — — — — 156
Ammoniacum — — — — — 44
Amygdalæ dulces — — — — 45
Angelica — — — — — — 45
Anisum — — — — — — 46
Antimonium crudum — — — — 46
præparatum — — — 156
Aqua baccarum Juniperi — — — 157
calcis — — — — — — 265
communis destillata — — — 157

Aqua menthæ crispæ — — — pag. 157
piperitidis — — — 158
Thediana — — — — — 266
vegeto-mineralis — — — — 267
Argentum — — — — — — 47
Arnica — — — — — — 47
Assa fœtida — — — — — — 48
Asarum — — — — — — 48
Aurantium — — — — — 49
Axungia . — — — — — 49 & 159

B

Bardana — — — — — — 49
Belladonna — — — — — 50
Byronia — — — — — — 51

C

Calamus aromaticus — — — — 51
Calx viva — — — — — — 52
Camphora — — — — — — 52
Cantharis — — — — — — 53
Capita papav. alb. — — — — 101
Cataplasma emolliens — — — — 267
Resolvens — — — — 268
Catechu — — — — — — 55
Centaurium minus — — — — 56
Cera Citrina — — — — — 56
Cerussa alba — — — — — 56
Chamomilla vulgaris — — — — 57
China grysea s. communis — — — 58
Lutea — — — — — 61
Cichorium — — — — — — 63

Cicuta — — — — — — pag. 63
Citrus s. Limonia — — — — 64
Clysma adstringens — — — — — 268
Antispasmodicum — — — 268
Emolliens — — — — 269
Purgans — — — — — 269
Colophonium — — — — — 64
Cremor tartari — — — — — 64
Cuprum ammoniacale — — — — 160

D

Daucus sylvestris — — — — 65
Decoctum commune s. hordei — — 269
Corticis peruviani — — 271
artificialis — — 271
Diureticum — — — 272
Emolliens — — — — 272
Lignorum — — — — 273
Resolvens — — — — 274
Digitalis purpurea — — — — 65
Dulcamara — — — — — 66

E

Elæosaccharum citri — — — — 274
Electuarium adstringens — — — 275
Antifebrile — — — — 276
Anthydropicum — — — 277
Antispasmodicum — — 277
Diascordium — — — 161
Lenitivum — — — 278
Theriaca diatessaron s. pro Pecoribus — — — 162

Elixir. amarum — — — pag. 163
Antiscorbuticum — — — 278
Vitrioli acidum aromaticum — — 163
Emplastrum adhærens — — — 164
Commune — — — 165
Gummosum — — — 165
Vesicatorium — — — 166
Emulsio Communis — — — — 279
Oleosa — — — — 280
Enula-Campana — — — — 67
Extractum absynthii — — — — 167
Aconiti — — — — 170
Cichorii — — — — 167
Cicutæ — — — — 171
Gentianæ — — — — 167
Nasturtii aquatici — — 171
Quercus — — — — 167
Salicis — — — — 167

F

Fel Tauri — — — — — 68
Fermentum panis — — — — 68
Ferrum — — — — — — 68
Filixmas — — — — — 69
Flores salis ammoniaci martiales — — 174
Zinci — — — — — 175
Fœniculum dulce — — — — 70
Fomentum antisepticum — — — 281
Aromaticum siccum — — 282
Emolliens — — — 281
Schmukeri — — — 282
Fumaria — — — — — 70

G

Galbanum — — — — pag. 71
Gallæ Turcichæ — — — — 71
Gargarisma adstringens — — — 283
Commune — — — — 283
Emolliens — — — 283
Gentiana — — — — — 72
Gratiola — — — — — 72
Guajacúm lignum — — — — 74
Resina — — — — 74
Gummi arabicum — — — — 76

H

Haustus antiemeticus — — — — 284
Antifebrilis — — — — 285
Narcoticus — — — — 286
Salinus — — — — — 286
Hepar Sulphuris — — — — 178
Hippocastanum — — — — — 76
Hirudo — — — — — — 77
Hordeum — — — — — 77

I

Jacea — — — — — — 78
Jalappa — — — — — 78
Infusum amarum — — — — 287
Baccarum Juniperi — — 288
Flor. chamomillæ — — — 287
Sambuci — — — 288

Infusum Liquiritiæ — —— —— pag. 288
Semin. fœniculi —— —— —— 288
Ipecacuanha —— —— —— —— —— 79
Juniperus —— —— —— —— —— 81

L

Lac vaccinum — —— —— —— 82 & 117
Lapatum acutum —— —— —— —— 82
Lapis causticus —— —— —— —— 182
Infernalis —— —— —— —— 183
Lichen Islandicus —— —— —— —— 82
Limatura martis præparata —— —— —— 184
Linimentum antiscrophulosum —— —— 288
Ophtalmicum —— —— —— 289
Pro gingivis —— —— —— 290
Volatile — —— —— —— 290
Linctus leniens — —— —— —— —— 291
Linum Officin. — —— —— —— —— 83
Catharticum —— —— —— —— 83
Liquiritia radix —— —— —— —— 84
Succus —— —— —— —— 84
Liquor anodinus Hoffmanni — —— —— 186
C. C. terebinthinatus — —— —— 187
Mercurialis —— —— —— —— 291
Lytargirus —— —— —— —— —— 85
Lixivium causticum — —— —— —— 189

M

Malva —— —— —— —— —— —— 85
Magnesia alba aereata —— —— —— 191
Caustica —— —— —— 195
Manna — —— —— —— —— 86 & 298
Mel commune —— —— —— —— —— 87

Mel Despumatum — —— —— pag. 198
Menta crispa — —— —— —— —— 87
Piperitida —— —— —— —— 88
Mercurius dulcis —— —— —— —— 199
Cinereus Moscati —— —— 204
Præcipitatus albus —— —— 203
Sublimatus corrosivus — —— 207
Vivus —— —— —— —— 88
depuratus — —— —— 212
Mezereum —— —— —— —— —— 89
Mixtura antiasthmatica —— —— —— 292
Nervina —— —— —— —— 292
Stomachica —— —— —— —— 293
Mucilago gummi arabica —— —— —— 291
Myrrha — —— —— —— —— —— 90

N

Nasturtium aquaticum —— —— —— 91
Nicotiana —— —— —— —— —— 92
Nitrum — —— —— —— —— —— 92
Depuratum —— —— —— —— 215

O

Oleum Cornu Cetvi —— —— —— —— 225
Coctum 'orum Chamomillæ — —— 216
Essentiale citri corticum —— —— 93
Laurinum —— —— —— —— 94
Olivarum commune —— —— —— 95
Optimum —— —— —— 95
Seminum lini — —— —— —— 293
Terebinthinæ —— —— —— —— 217
Vitrioli —— —— —— —— —— 97

Olibanum — — — — pag. 97
Ononis spinosa — — — — — 97
Opium — — — — — — 98
Oximel Scilliticum — — — — 219
Simplex — — — — — 219

P

Pilulæ alterantes Plumeri — — — 295
Antispasmodicæ — — — 295
e mercurio sublimato corrosivo — 296
Resolventes — — — — 297
Scilliticæ — — — — 297
Pini resina — — — — — 101
Polygala vulgaris — — — — 102
Potio purgans fortis — — — — 298
mitis — — — — 298
Laxans antiphlogistica — — 300
Potus excitans — — — — — 300
Prunus damascena — — — — 103
Pulegium — — — — — — 103
Pulpa prunorum — — — — 220
Pulvis algarotti — — — — 222
Alterans Plumeri — — — 301
Anthelminticus — — — — 301
Diaphoreticus — — — — 302
Purgans fortis — — — — 303
Resolvens — — — — 303
Roborans martialis — — — 303
Squillæ compositus — — — 304

Q

Quercus — — — — — — 103

R

Rhabarbarum — — — — pag. 105
Rohob Juniperi — — — — — 223
  Sambuci — — — — — 223

S

Sabadilla — — — — — — 106
Saccharum — — — — — 107
Sal ammoniacus — — — — 108
  Depuratus — — — 224
  Catharticus amarus — — — 108
  Muriaticus — — — — 109
  Volatile C. C. — — — — 225
Salix — — — — — — 111
Sambucus — — — — — — 111
Sapo vulgaris purus — — — — 112
Saponaria — — — — — 114
Scilla — — — — — — 115
  Præparata — — — — — 231
Scordium — — — — — — 116
Sebum ovile — — — — 117 & 159
Serum lactis vaccinum — — — 117
  Aluminosum — — 304
  Sinapinum — — — 305
Sinapis — — — — — — 118
Sinapismus — — — — — 294
Solanum hortense — — — — 118
Spiritus Cornu Cervi — — — — 225
  Mindereri — — — — — 232
  Salis ammoniaci aereati — — 233
  Caustici — — 235

Spiritus Vini camphoratus —— —— pag. 306
Rectificatus —— —— —— 240
Rectificatissimus —— —— 238
Simplex — —— —— —— 240
Spongia —— —— —— —— —— —— 119
Præparata —— —— —— —— 240
Succi —— —— —— —— —— —— 306
Sulphur auratum antimonii — —— —— 241
Citrinum —— —— —— —— 119
Syrupus corticum citri —— —— —— 244
Cichorei cum rheo — —— —— 245
Papaveris albi —— —— —— 247
Peruviani corticis —— —— —— 248

T

Tanacetum —— —— —— —— —— 121
Taraxacum —— —— —— —— —— 122
Tartarus crudus —— —— —— —— 123
Emeticus —— —— —— —— 250
Solubilis —— —— —— —— 254
Terebinthina —— —— —— —— —— 123
Tinctura assæ fœtidæ —— —— —— 257
Calami aromatici —— —— —— 257
Cantharidum —— —— —— 258
Martis —— —— —— —— 259
Myrrhæ spirituosa —— —— —— 260
Opiata —— —— —— —— 256
Rhei aquosa —— —— —— 307
Tormentilla —— —— —— —— —— 124

V

Valeriana sylvestris — —— —— —— 124

Verbascum — — — — pag. 127
Vinum — — — — — — 127
Amarum — — — — 303
Vitriolum album — — — — 129
Caeruleum — — — — 131
Viride — — — — 132
Depuratum — — — 132
Ulmus — — — — — — 135
Unguentum basilicum — — — — 261
Cerussæ — — — — 261
Digestivum — — — 262
Mercuriale album — — 309
gryseum — — 262
Nervinum — — — 263
ad Scabiem — — — 264

Z

Zincum — — — — — — 136
Zingiber — — — — — — 136

PARS QUARTA

CONTINENS TABULAS TRES (1)

TABULA PRIMA.

Exhibens copiam salium neutrorum & mediorum, de quibus in hujus operis decursu actum est, quam uncia una aquæ destillatæ in temperatura circiter decem graduum supra Zerum Termometri *Reaumuriani* solutam tenere potest juxta PHARMACOPEAM AUSTRIACO - PROVINCIALEM EMENDATAM.

UNCIA UNA AQUÆ SOLVIT

ALUMINIS CRUDI unciam unam & drachmam unam.
CREMORIS TARTARI grana tria.
MERCURII SUBLIMATI CORROSIVI grana triginta.
NITRI drachmam unam & grana triginta.
SALIS AMARI CATHARTICI drachmas quinque.
SALIS AMMONIACI drachmas tres.

X

(1) Harum trium tabularum ad calcem operis addendarum mentionem feceram in praefatione. Verum postea cogitavi melioris ordinis causa ex iis quartam operis partem conflare, quae tribus prioribus partibus hic additur.

SALIS COMMUNIS drachmas duas & grana triginta.
TARTARI EMETICI juxta *Bergmann* ad quindecim gradus soliti Thermometri grana tria.
TARTARI VITRIOLATI grana triginta.
TARTARI TARTARISATI drachmas quinque.
VITRIOLI CUPRI drachmas duas.
VITRIOLI MARTIS drachmas tres.
VITRIOLI ZINCI drachmas tres.

TABULA SECUNDA

IN QUA RATIO EXHIBETUR QUA PHARMACOPEA HÆC NOSTRA AD USUM NOSOCOMIORUM CASTRENSIUM POSSET FACILE ACCOMMODARI.

Nullum sane institutum hominum esse videtur, in quo bonorum civium, ac publici regiminis sollicitudo æquius impendatur, quam castrensia Nosocomia, quæ ad curationem ægrotorum militum destinantur. Id enim exigit grati animi sensus; & humanitatis lex, cum de curandis hominibus agatur, qui ex una parte innumerabilia incommoda, ac pericula subeunt pro Reipubblicæ incolumitate tuenda; ex altera passim inopia laborant, atque a suis sejuncti, & a patriis laribus, omni subsidio destituti nullam spem habent; nullumque refugium pro recuperanda valetudine, nisi in publicis militaribus Nosocomiis. Hisce de causis conspicimus civilem societatem in his erigendis, providendis, administrandis maximas curas impendere; & infinitam pene vim' pecuniæ erogare, ut res bene cedant ad felicem, & prosperam ægrotorum curationem.

Sed dolendum maxime est frustrari tam saepe; ut experientia commonstrat, bonorum civium vota, & pubblici regiminis curas; idque potissimum contingere defectu medicamentorum,

quæ optimæ notæ sint, valeantque pro bona eorum qualitate expectatos effectus producere. Quo fit, ut sæpius ægroti male tractentur, difficilius morbi curentur, nec raro magna ægrorum pars depereat, quibus per bona remedia rite administrata succurri facile potuisset. Id sane dolendum est; multoque magis dolendum id passim accidere execrabili illorum culpa, qui omnis humanitatis sensus expertes, turpis lucri causa, uti rebus suis consulant, fortunasque suas efficiant, & augeant, adversus regiminis publici conatus, & vota destinatam pecuniam in propria commoda divitiasque convertunt, interea dum nosocomia castrensia inopia bonorum medicaminum cum maximo ægrorum detrimento laborant. Id ego vidi non semel, speciatim vero cum sub olim austriaco regimine vocatus fuissem ad invisendum Ticini castrense Nosocomium, ut medicamenta examinarem, in his malorum hominum fraudes, rapinas, & dolos conspexi & exhorrui. Quod sane delictum etiam pœnarum severitate compressum nondum penitus extirpari potuit, ut quotidiana experientia non raro commonstrat. Ex quo intelligi potest quanti intersit prudens virorum delectus, qui huic provinciæ in prædictis Nosocomiis præesse debent. Unicum sane videtur esse pro tanta pernicie avertenda remedium viros seligere ad id destinandos, qui præter necessariam ad hoc perficiendum opus ingenii & cognitionum copiam, necessariis quoque animi dotibus præditi sint ut nempe morum integritate, fide, sinceritate, sensuque demum humanitatis ac teneræ erga homines benevolentiæ cœteris præstent, & publicam habeant æstimationem & laudem. Hac una ratione confidere possumus fore ut prædicta

Nosocomia optimis medicamentis instructa sint ac ita res ægrotorum militum bene cedant & prosperentur.

Huc pro re nata excurrere volui ut pro ea quæ me tangit, ægrorum cura animi mei vota ac sensus exponerem. Quod ad me attinet ut ad propositum redeam cum in hac ipsa pharmacopea curationem pauperum potissimum spectaverim, & conatus fuerim eorum salutem cum prudenti æconomia conjungere, hinc magna dictorum pars castrensibus etiam Nosocomiis aptari facile potest. Quare hic ego indicabo tantum aliquas differentias, reductiones, modificationes medicamentorum habita ratione diversarum circumstantiarum, quæ passim occurrunt, nec vitari possunt in castrensibus Nosocomiis. Illae autem sunt quæ sequuntur.

DE MEDICAMENTIS QUÆ PRÆTERIRI POSSUNT.

AQUA JUNIPERI—AURANTIUM *Folia*—CUPRUM AMMONIACALE—DAUCUS SYLVESTRIS *Radix*—EXTRACTUM NASTURTII—FEL TAURI—FILIX MAS *Radix*—ELORES SALIS AMMONIACI MARTIALES—JACEA *Herba*—LINIMENTUM ANTISCROPHULOSUM-MAGNESIA CALCINATA-MANNA-PAPAVER ALBUM *Capita*-PILULÆ ANTIHYSTERICÆ—SOLANUM HORTENSE *Folia*-SPIRITUS SALIS AMMONIACI CAUSTICI—SUCCI—SYRUPI CICHOREI CUM RHEO, PAPAVERIS ALBI & PERUVIANI CORTICIS—TINCTURA ASSÆ FŒTIDÆ—TINCTURA RHABARBARI AQUOSA—VERBASCUM *Flos*—VITRIOLUM CÆRULEUM—

DE QUIBUSDAM OBSERVATIONIBUS AD REM NOSTRAM SPECTANTIBUS.

Plura jam dixi in hac pharmacopea nostra de aquis destillatis aromaticis, & æconomiæ causa observatum est optime suppleri posse per infusa earum substantiarum, ex quibus aquæ haueriendæ essent. Quare hæc æconomica ratio spectari debet etiam pro castrensibus Nosocomiis.

Veruntamen negari non potest, quin aquae menthæ præsertim piperitidis usus maximæ sit utilitatis, expediatque plurimum ut per eam vices expleantur aliorum remediorum longe majoris expensæ. Qua de causa in hac nostra pharmacopea eam retinuimus, eademque ratione prodesset ejus usus etiam pro castrensibus Nosocomiis. Sed aliunde cum maxime incommoda esset tantæ hujus aquae copiæ quanta opus esset advectio & translatio, hinc alia ratione pro his suppleri commode potest. Cum enim oleum essentiale sit pars præcipua & efficax aquarum destillatarum, ex hoc in quovis castrorum loco & circumstantiis aquæ parari possunt ex tempore, his tribus processibus. Primo misceatur una aquæ libra cum dimidia uncia spiritus vini, in quo tres quatuorve guttæ olei essentialis menthæ vel crispæ vel piperitidis solutae fuerint; quæ guttae augeantur pro ut exigitur magis satura, magisque aromatica aqua paranda. Secundo fieri potest mixtio per trituram ex nobiliori oleo conjuncto cum saccharo, vulgo elæosaccharo, & aqua pura. Tertio demum misceri potest oleum essentiale cum exigua portione mucilaginis gummi-arabici vel alterius generis, ac deinde misceri paullatim cum aqua.

Scio quidem ad majorem medicorum & chirurgorum commoditatem ac vel ipsorum Nosocomiorum exigentiam, tum etiam ad expeditiorem medicaminum præscriptionem opportunam fore majorem formularum copiam, quæ magistrales vulgo appellantur, & quibus medicamenta licet ex pluribus ingredientibus composita compendii causa uno pene verbo indicantur. Has ego quidem sufficienti numero facile exponere potuissem; sed cum observaverim maximam istarum partem jam supra in pharmacopea nostra descriptam fuisse, cui propterea exiguus numerus superesset addendus, qui nullo negotio vel a medicis Nosocomiorum vel ab eis qui cæteris præsunt impleri posset separatim a generalibus hujus pharmacopeae formulis privatis suis elenchis, quod fortasse utilius evadere potest, hinc rem minime necessariam esse putavi has paucas formulas addere. Quod alioquin ubi id exigeretur nec longum nec difficile esset opus.

TABULA TERTIA.

IN QUA SPECIMEN SEU NORMA EXHIBETUR PRO CONFLANDO MEDICAMINUM APPARATU OMNIBUS PERSONARUM CLASSIBUS SIVE TOTI REIPUBBLICÆ ACCOMMODO.

Jam monui in præfatione hoc apparatus medicaminum genus tam late patens ad usum totius regionis nostræ licet ab omnibus jam diu expetitum nondum prodiisse; monuique pariter hunc ipsum, qui ad pauperum usum modo prodit, ad hunc quem dixi finem accommodari posse, aliquibus remediis additis & quibusdam aliis temperatis. Nunc igitur ut hanc viam præmonstrem quæ in hoc opere perficiendo ineunda esset, specimen quod sequitur exhibeo; specimen, inquam, quod quis sequi posset, qui brevi tempore apparatum hunc pro universa repubblica contexere vellet.

Hunc autem finem continuo prospiciens, ut apparatus omnibus personarum conditionibus, temperamentis, ætatibus congruat, in id curas impendam meas, ut quasdam modificationes sive præparationes proponam, quibus remedia aptiorem formam habeant, vel jucundiora fiant, quin aliquid virium suarum vel proprietatum amittant; & in his rationem habebo vel mollioris

ætatis, ut in infantibus & pueris, vel delicatioris temperamenti magisque irritabilis & ab usu medicinarum abhorrentis, ut potissimum esse queunt mulieres &c. Indicabo quoque remedia, quæ magis gratiæ conciliandae vel luxui, quam necessitati inserviant, quæ idcirco utpote magni dispendii divitibus tantum congruere posse videntur. Demum vel in ipsis formulis præscribendis plura spectabo, formam nempe medicamentorum, colorem, odorem, saporem, idque pro varia ægrotorum ætate, indole, gustu.

Asterisco * notabo illud medicamentorum genus vel quorum virtus satis certa et tuta non est, vel quæ rarissimi usus sunt, quibus propterea necessarium absolute non est quamlibet officinam farmaceuticam instructam esse; simplicia demum remedia vel alterius generis exprimam officinali tantum vocabulo.

Optari posse videtur ad finem hunc aptius fortasse obtinendum, ut non una generalis, sed plures pharmacopeæ inter se distinctæ componerentur, quarum singulæ singulis personarum conditionibus, ætatibus, aliisque circumstantiis responderent, ita ut una esset pro pauperibus, altera pro castrensibus Nosocomiis, tum pro divitibus, itemque pro gravidis, puerperis, infantibus, &c. Sic enim Respubblica id haberet quo satis superque consulere posset civium suorum classibus diversis, ætatibus, conditionibus &c. per necessaria vel congrua subsidia ad eorum valetudinem conservandam vel recuperandam. Hoc sane sistema saltem ex parte in aliqua regione executioni mandari incipit, in qua in lucem prodire videntur pæculiares quædam pharmacopeæ uni vel alteri personarum classi speciatim accommodæ. Sic nuperrime prodiit in

lucem opusculum auctore *Layard*, quod hunc titulum præfert: PHARMACOPÆA IN USUM GRAVIDARUM, PUERPERARUM ET INFANTUM NOSOCOMII MIDDLESEZIÆ. Nondum tamen apparuit integram opus quod singulas pro singulis obiectis pharmacopeas distinctas complectatur, saltem prædicto fini adæquate respondentes. Quod quidem opus publici regiminis cura maxime dignum esse videretur, ac civium incolumitati egregie proficuum.

Scio quidem hoc utilissimum opus non carere prorsus incommodis suis, quæ tamen levia & parvi momenti reputanda sunt, cum omnium maximum esset aliquarum repetitionum incommodum, in quas facile esset incidere. Quod si cuipiam hoc sistema ob hunc defectum aliosque fortasse, quorum obnoxium esse potest, omnino non libeat, is probabit magis generalem quemdem apparatum medicaminum universis totius Reipubblicæ civibus acommodum, in quo omnes necessariæ observationes, præscriptiones & monita pro diversis emergentibus circumstantiis & casibus accurate continerentur. Hoc enim modo Respubblica quasi codicem quemdam simul collectum haberet, qui omnia necessaria medicinae subsidia pro diversis civium conditionibus, ætatibus & classibus comprehenderet. Amplissimum opus esset & omni attentione dignissimum; sed ex æquo utilissimum, nec difficilis esset executionis, maxime si aliquæ saltem pharmacopeæ separatim fierent pro hac vel illa personarum classe, ut pro pauperibus, castrensibus &c. quibus deinde veluti ad complementum & coronidem adderetur pharmacopea quædam generalis quæ brevior hac ratione evadere etiam posset, multis eorum omissis, quae in separatis phar-

macopeis tractata fuissent. Hanc methodum mihi proposuisse videor, vel saltem ad id viam præmonstrasse. Nam ad usum pauperum hunc apparatum medicaminum potissimum retuli; deinde ad usum castrensium nosocomiorum accommodari posse monstravi. Demum specimen generalis pro tota Repubblica apparatus medicaminum exhibeo, Quod quidem specimen si per alias observationes nostris adddendas augeretur, quæ ea objecta respicerent seorsim tractanda, illud facile & exiguo temporis spatio ad optatum ſinem perduci posset.

Quæ tamen dum dico intelligo de opere hoc perficiendo pro iis circumstantiis, quae longiorem operis moram non permitterent, sed pro necessitate brevi conflandum postularent. Nec enim ignoro ubi suscipiatur opus ab origine sua repetendum, renovatis omnibus praeparationum processibus, rebusque omnibus ad novum examen calculumque redactis, multo longius temporis spatium postulari. Sed nec me latet per plures observationes & experimenta satis accurata, quae capta sunt & ipsemet caepi, tam multa non superesse, quae in hac re desiderari possint, satisque per hunc apparatum medicaminum, cujus specimen nunc praebeo, & circumstantiarum necessitati, in quibus Respubblica nostra versatur, & ejusdem utilitati sufficientissime consultum iri, dummodo tamen perficeretur opus a viro expertissimo, vel melius non ab uno, sed ab expertorum hominum societate ad id delecta, quae pro re nata aliqua fortasse utiliter reformare posset, mutare, corrigere opusque diligentius perficere.

Quispiam fortasse voluisset aliquantisper parciorem remediorum praescriptionem. At ego

tam avarus esse nolui, neque remediorum parsimonia tam rigida ad scopum generalis pro Repubblica medicaminum apparatus opportuna esse videtur. Equum enim est ut in remediorum delectu locum habeat rationabilis medicorum libertas, & ratio quoque habeatur ægrotorum commoditatis, quibus per remedia diversa succuri potest. Huc etiam revocari possunt rationes quas attulimus in præfatione ad hunc apparatum medicaminum pro pauperibus; quæ quidem rationes multo magis in re nostra militant, cùm de generali pro tota regione pharmacopea conficienda tractetur, in qua aptius quadrare potest quod cum Professore *Moscati* dicebam SATIUS ESSE ABUNDARE ALIQUANTULUM, QUAM POSSIBILI NECESSITATI DEESSE AUT ANGUSTIS NIMIUM FINIBUS MAXIMO ÆGRORUM DETRIMENTO CLINICEN OBSTRINGERE.

DE MATERIA MEDICA

SIVE

INDEX MEDICAMINUM SIMPLICIUM ET ALIQUORUM PRÆPARATORUM, QUÆ IN OFFICINIS SEMPER ESSE DEBENT IN PROMPTU, SED QUÆ AB IPSO PHARMACOPOLA NON PRÆPARANTUR.

Ea quae situ sunt necessaria circa remedia ad partem hanc pertinentia acquiri possunt ex multis operibus ætate præsertim hac nostra de hoc argumento conscriptis. Præstantiora omnia huc spectantia inveniuntur in operibus *Murray* & *Gmelin*. Consuli præterea possunt opera *Cullen*, *Lin-*

naei, *Wallerii*, *William Levis* EDITIO PARISIORUM *Buc. hoz* NOUVEAU TRAITE DE TOUTES LES PLANTES &c. *Wooduille* MEDICAL BOTANY &c. *La Mark*, *Bulliard*, *Delagrange*, & aliorum plurium ; variaque opuscula in lucem edita circa non pauca remedia ; tum etiam PHARMACOPEA HELVETICA, GANDAVENSIS, postrema WIRTEMBERGICA &c ; itemque FLORA *Nicolai Jacquin* aliaque ejusdem opera summae utilitatis, FLORA *Occderi*, *Plenk*, *Allioni* aliaeque non paucæ.

ABROTANUM *Herba*.
ABSYNTHIUM VULGARE *Herba*.
ACETOSA) *Herba recens* ad parandum *succum*
ACETOSELLA) & *salem essentialem*.
ACETUM VINI. Vid. *Carminati materia medica*.
ACONITUM. *Herba*
ÆRUGO. VIRIDE AERIS, Vid. *Giobert* & doct. *Buniva*.
AGARICUS CHIRURGORUM. FUNGUS QUERCINUS.
* AGRIMONIA. *Herba*.
ALLIUM. *Bulbus*.
ALOE HEPATICA &) *Succus foliorum inspis-*
SUCCOTRINA) *satus*.
Non ita pridem istæ acceptae fuerunt pro duabus diversis succorum speciebus.
ALTHEA. *Folia* & *Radix*.
ALUMEN CRUDUM. Vid. *Chaptal* ANNALES DE CHYMIE &c. PARIS.
* AMBRA GRYSEA. Vid. *Wallerius* & quidquid recenter dictum est ab *Schvediaur* & *Donadei*.
AMMONIACUM. *Gummi-resina*.

AMYGDALÆ DULCES. *Nuclei*.
AMYLUM ex tritico parato.
ANAGALLIS. *Herba*.
* ANETHUM. *Semen*.
ANGELICA. *Radix*.
ANGUSTURA. *Cortex*. Vid. *Wilkinson*, *Brandè*, *Fourcroy*, *Withering*, *Profes. Carminati*, doctor F. E. *Filter*.

Transmissa prima vice fuit a quodam medico ex Insula Trinitatis in angliam anno 1788.; subsequenti anno & posteriori tempore ad usus medicos adhibita fuit. Creditur Peruvianam Angusturam angusturis aliarum regionum postponendam esse, cum istæ etiam in minori dosi præ illa operentur. Ab experimentis hujus remedii in febribus intermittentibus captis, quæ mihi perspecta sunt constare videtur hoc quoad effectum omnes eas laudes non mereri, quibus celebratum fuit. Ut ut res sit, illud certo deprehendi hoc eam utilitatem non habere, ut in dosi paucorum granorum satis operetur, ut illi jactaverant, qui primi idem remedium celebrarunt; observatum enim est oportere hoc remedium præscribi in febribus intermittentibus in dosi aliquarum drachmarum, & interdum fere in eadem dosi, qua præscribitur china; atque in his dosibus præscriptum ea ipsa incommoda parere, quæ jam adnotaverant vel ipsi hujus remedii promotores. Ex quo constat ad edomandas febres intermittentes, cum in dictis dosibus præscribendum sit, remedium esse non posse quod ab omnibus sine incommodo ferri possit. Cœterum fatendum est satis constare hujus remedii utilitatem in pluribus aliis circumstantiis, & vel in ipsis

febribus intermittentibus aliquando non inutiliter adhiberi posse.

Illud rursus ex amico Taurinensi per litteras accepi hoc ipsum remedium deprehensum fuisse maxime proficuum adhibitum ut antisepticum, immo vel ipsa china efficacius. Qua tamen de re si fides præstanda sit observationibus & experimentis extra corpus humanum captis, aliter mihi sentiendum est, cum diversum exitum habuerint experimenta, quæ aggressus sum facere vel ipso tempore, quo chemicas experientias institui. Sed illud observare quoque mihi contigit magis antisepticam vim habere decoctum, quam ipsa angustura in substantia.

ANISUM VULGARE. *Semen*.

ANTHOS. ROSMARINUS. *Folia*.

ANTIMONIUM CRUDUM.

ARABICUM GUMMI.

ARGENTUM CUPELLATUM.

VIVUM.

ARMORACIA. *Radix* præcipue *recens*.

ARISTOLOCHIA ROTUNDA. *Radix*.

ARNICA. *Flos*. *Folia*. *Radix*.

ASSA FOETIDA. *Gummi Resina*.

ASSARUM. *Folia*. *Radix*. Vid. *Buchan* MEDICINA DOMESTICA editione aucta a *Duplanil*.

* ASTRAGALUS CICER. *Radix*.

AURANTIUM. *Flos*, *Folium*. *Poma matura* & *immatura*. CORTICUM FLAVEDO.

AXUNGIA PORCINA.

BALSAMUM COPAIVÆ.

PERUVIANUM.

* TOLUTANUM.

BARDANA. *Folia viridia*. *Radix*.

BECCABUNGA. *Herba* precipue *recens*.

BELLADONNA . *Folia* . *Radix* .
* BELLIS MINOR. *Herba* præsertim ad conficiendum *extractum* .
BENZOE . *Resina* Substantia pro divitibus reservanda satisque opportuna ob ejus gratum odorem ad plures usus magis luxus quam necessitatis .
* BERBERIS. *Baccae recens* pro parando *Syrupo* & *conserva*, quæ præparata eisdem circiter usibus inserviunt, quos habent syrupus& conserva Citri ; quæ idcirco pro omnibus necessaria non sunt .
BISMUTUM .
BISTORTA . *Radix* .
BOLUS ARMENA .
BORAX .
BRYONIA . *Radix* . Vid. *Giobert* ANN. &c. T. ann. 1792 .
CACAO . *Nuclei* .
CALAMUS AROMATICUS . *Radix* .
CALX VIVA .
CAMPHORA .
CANNABIS . *Semen* .
CANNELLA ALBA . *Cortex* . Hic cortex ejusdem generis est cum cortice Winterano , atque hi duo cortices multo similes sunt inter se proprietatibus suis . Vid. *Rozier* . Ex quo colligitur cannellam albam vices explere posse Winterani .
CANTHARIDES . *Insectum Integrum* .
CARDAMOMUM MINUS . *Semen* cum capsula .
CARDUUS BENEDICTUS . *Herba* .
* TOMENTOSUS . *Folia recentia* .
CARICA FICUS . *Receptaculum fructus* .
CARVUM . *Semen* .

CARYOPHYLLATA. *Radix*.

CARYOPHYLLI AROMATICI. *Germina immatura exsiccata*.

CASCARILLA. *Cortex*. Hic si incendatur odorem emittit moschi, qui erumpit e cortice etiamsi repetitis vicibus cum aqua ebulliverit; immo in hoc casu odor moschi qui exhalat penetrabilior efficitur, ex quo colligitur in eo cortice resinam contineri quæ ad qualitates MOSCHI multum accedat, ideoque hunc corticem rite administratum sive in substantia sive in præparatis suis esse debere excellens remedium.

CASSIA FISTULA. *Fructus*. *Vauquellin* de materia medica benemerentissimus ob plures valde utiles analises multarum substantiarum medicinæ inservientium, quas ipse instituit & vulgavit, CASSIAE quoque accuratam analisim fecit. Vid Ann. chem. &c. Paris T. 6.

CASSIA LIGNEA. *Cortex interior*. Ob exiguitatem ingenii mei intelligere nequeo qua ratione motus vir cl *Murray* asseruerit hoc cortice nos omnino carere posse in Officinis. Quam opinionem alii non pauci sequuntur. Ex adverso ego sentio hunc proficuum & necessarium esse, tum quia sæpe loco cynnamomi pari cum fructu adhiberi potest hic cortex, & minori dispendio, tum quia ratione suæ mucilaginis, qua abundat non raro utilior esse potest & præferendus ipsi cinnamomo. Quod se expertum esse in praxi sua mihi testatus est cl. doctor *Borda Ticinensis*.

CASTOREUM RUSSICUM. *Materia in folliculis prope anum collecta*. Vid. *Carminati*. *Materia Medica*. Hæc substantia inter sua præcipua principia, ex quibus constituitur, constat resina, a qua magis quam ab alio principio pendet ipsius virtus & efficicacia, quam *Fourcoy* analogam

esse deprehendit resinæ quam continet fel.

CATECHU vulgo TERRA JAPONICA. *Succus inspissatus*.

CENTAURIUM MINUS. *Summitates Floridae*.

CEPA. *Bulbus*.

CERA ALBA & FLAVA.

CERUSSA. De damnis quæ ab usu Cerussæ manare possunt maxime in cura puerorum, deque substantiis quæ loco Cerussæ innocue subrogari possunt vid. quæ diximus ubi de Cerussa in hoc apparatu medicaminum; quod si aliquando recensitæ ibidem substantiæ congruae non sint, substitui possunt alii pariter innoxii pulveres, ut sunt bolus armena vel Cornu Cervi ustum, vel alii similes.

CEREFOLIUM. *Herba*.

CHAMEDYS. *Herba*.

CHAMOMILLA VULGARIS. *Flos*.

* CHELIDONIUM MAJUS. *Herba*.

CHINA NODOSA. *Radix*.

* CHINA BRASILENSIS. *Cortex*. Vid. *Comparettì* in opusculo de hac china, tum meum de CHINA LUTEA.

CHINA COMMUNIS s GRYSEA, s CHINCHINA s PERUVIANUS CORTEX. Vid. *Ippol. Ruiz* CINCHONA CARIBÆA *Linnaei* ea est quæ præ cæteris magis ad OFFICINALEM accedit. Vid. *Rozier*.

CHINA FLAVA s. LUTEA. *Cortex*. Vid. opusc. meum.

CICHOREUM. *Herba recens* & *Radix*.

CICUTA VULGARIS. *Herba*.

CINNAMOMUM. *Cortex interior*. Doctor *Dancer* post ejus reditum a jamaica in Angliam nunciavit Societati artium &c. Londinensi non pauca de hoc cinnamomo, quæ maximi momenti sunt, atque inter alia retulit folia plantarum esse fere æqualiter aromatica, ut est cortex ra-

morum ; ut propterea ubi folia commercio advehcrentur (& hinc in usu) multum conducerent ad minuendum corticis pretium. Abs re non erit huc addere observationem alteram de hoc cinnamomo , quam Cl. Professor *Petrus Franch* cum Viennæ degeret adscitus ; ut una cum aliis pharmacopeam austro – Castrensem componeret ; mihi per epistolam communicavit eo ipso tempore quo ejus consilio aggressus fueram emendatiorem editionem facere apparatus medicaminum ad usum Ticinensis Nosocomii , quem antea eo duce conflaveram . Sic ad me de hac re Gallice scripsit : AQUA CINNAMOMI sera aussi bonne , si on la faira avec ce qu' on appelle FLORES CASSIÆ ou CLAVELLI CINNAMOMI ; qui sont plus riches en huile essentielle , que le cinnamomum mercantile . Je sais bien , que ces boutons ou CALIGES , dont nous ne connoissons pas encore la vraie origine , ne viennent pas du LAURUS CINNAMOMUM ; mais ils contiennent absolument le même huile , que l' écorce de celui ci ; & ils sont à beaucoup meilleur marchè . Hac de causa in eadem pharmacopea austro–Castrensi loco cinnamomi clavellos supradictos retentos fuisse video. Licet alii in contraria opinione versentur ; ego multum optarem , ut isti deducerentur ad usum, atque dolendum apud nos eos minime commercio prostare .

CITRUS . LIMONIA . *Fructus recens. Succus. Cortex exterior* sive *Flavedo* & *Semen siccum* .

COFFEA *Semina* . vid. Opusc. *Beniamin Mosely* OBSERVATIONS ON THE PROPERTIES AND EFFECTS OF COFFEE .

COCHLEARIA HORTENSIS . *Herba recens* .

* COCCINELLA . *Insectum integrum* . Hæc substan-

tia in medicina spectari potest ut pertinens ad purum luxum, sive ad impertiendum alicui remedio colorem.

COLCHICUM. *Bulbus recens*. *Giobert* ex viginti quinque libris hujus bulbi hausit quinque amyli libras. Quoad gustum non differt ab ordinario amylo grani, sibique visus est deprehendisse nullam ex noxiis plantæ qualitatibus illud amylum retinere.

* COLOCYNTHIS. *Fructus decorticatus*.

COLOMBA. *Radix*.

CONSOLIDA MAJOR. SYMPHYTUM. *Radix*.

CONTRAJERVA RECENS. *Radix*.

CORIANDRUM. *Semen*.

CORNU CERVI. *Rasura*.

CRETA.

CROCUS. *Stigmata florum*.

* CUCUMIS ASININUS. *Fructus*.

CURCUMA. *Radix*.

DAUCUS SYLVESTRIS. *Radix*. Hæc Sylvestris apud *Longobardos* BASTONAGGIA ubi exculta fuerit in hortis, aut viridariis crassior ac pinguior evadit, quæ communi vocabulo CAROTA dicitur. Et ubi carota ab hortis iterum transferatur in agris redit ad pristinum statum in quo dicitur BASTONAGGIA idest in radices convertitur angustiores, minusque pingues; fragrantiores tamen & efficaciores.

* DENTILLARIA. *Folia*.

DIGITALIS PURPUREA. *Folia*.

DULCAMARA. *Caules* vulgo *stipites*. Vid. doct. *Althof*.

EBULUS. *Baccæ* pro conficiendo *succo* ad parandum *Rohob*.

ELEMI. *Resina*.

ENULA CAMPANNA. *Radix*.

EUPHORBIUM . *Gummi-Resina* .
FABA . *Farina* .
* FARFARA . TUSSILAGO . *Folia* .
FEL TAURI .
FERRUM . MARS . CHALYBS .
FILIX MAS . *Radix* .
* FLAMMULA JOVIS *Flos* . *Folium* .
FŒNICULUM DULCÆ . *Herba* . *Radix* . *Semen* .
FŒNU GRÆCUM . *Semen* .
FUMARIA . *Herba* .
GALANGA . *Radix* .
GALBANUM . *Gummi-Resina* .
GALLÆ TURCICÆ . *Nidus Insecti* .
GENTIANA . *Radix* .
GEOFFROYA SURINAMENSIS . *Cortex* . Vid. opusc. *Bondt* . Hic Cortex ad medicos usus utilis agnitus fuit anno 1770. a medico Surinam *Van Stuyvesant*, & quidam *Juliaans* omnium pharmacopolarum Europeorum primus hunc corticem distribuit , ejusque chemicam analisim instituit . Alia quoque nova species *Geoffroya* quæ dicta fuit JAMAICENSIS ab eodem *Bondt* descripta a clinicis obtinuit locum in medicina , sed huic altera SURINAM præferri meruit, ac tutior credita est .
GRAMEN . *Radix* .
GRANATUM . *Flores* . *Cortex* .
GRATIOLA . *Herba* . *Radix* .
GUAJACUM . *Cortex* . *Lignum* . & *Gummi-Resina* .
GUMMI GUTTA . *Gummi-Resina* .
HELLEBORUS ALBUS . *Radix* .
HELLEBORUS NIGER . *Radix* .
HELMINTOCHORTON . vid. *Bouvier* .
HIPPOCASTANUM . *Cortex* .
HORDEUM . *Semen* .
HYOSCIAMUS . *Herba* & *semen* .

HYPERICUM . *Flores*.
HYSSOPUS . *Herba* .
JACEA . VIOLA TRICOLOR. *Herba* .
JALAPPA . *Radix*.
ICHTHYOCOLLA .
IMPERATORIA . *Radix* .
IPECACUANHA . *Radix*.
IRIS FLORENTINA. *Radix* .
JUGLANS *Cortex viridis fructuum* s. *nuc*.
JUNIPERUS. *Baccæ maturæ* & *immaturæ* & *Lignum* .
* KINO. GUMMI. GAMBIENSE . *Gummi-Resina*.
LAC VACCINUM.
LACCA . *Resina*. Hac medicina carere posset, eaque pro solis divitibus reservari ad elegantem quemdam colorem aliquibus præparatis conferendum .
* LACTUCCA SYLVESTRIS . *Herba viridis* pro conficiendo *extracto* sive *succo inspissato*.
LAPATUM ACUTUM . *Radix* .
LAVENDULA . s. SPICA . *Flores*.
* LAURO-CERASUS . *Folia* vid. Dissert. *Doeltz* tum alia, quæ prodiit SENIS anno 1792
LAURUS. *Folia* & *Baccæ* .
LICHEN ISLANDICUS . *Planta integra* .
LINUM VULGARE . *Semina*.
LINUM CATHARTICUM . *Herba* .
LIQUIRITIA. *Radix* . *Extractum* vulgo dictum *Succus*.
LUPINUM . *Farina* .
LYCOPODIUM. *Herba* . *Pollen* .
LITHARGYRUM.
* MACIS - *Fructus* s. *Nucis Moschatæ involucrum carnosum* .
Aroma majoris dispendii quam alia , quæ substitui æconomia causa possunt cum pari fructu ,

ut inter alia esset Nux moschata. Quare si lubeat pro divitibus reservari potest.
MAGNESIA VITRARIORUM.
MAJORANA. *Herba*.
MALVA. *Folia*.
MANNA ELECTA.) *Succus Concretus Saccharinus*.
MANNA CANNULATA.)
MANNA CANNULATA. Pro divitibus opportunum remedium est in pluribus casibus, sed non ut remedium purgans cum multo minus purget, quam manna communis.
MARRUBIUM ALBUM. *Herba*.
MASTICHE. *Resina*.
MATRICARIA. *Flos*. & *Herba* præcipue recentes ad parandam ejusdem AQUAM DESTILLATAM.
MEL COMMUNE PURUM.
MEL HISPANICUM. Pro divitibus tantum remedium est subrogandum MELLI COMMUNI, cum sit majoris dispendii, sed saporis longe gratioris & jucundioris.
* MELILOTUS. *Flos. Herba*.
MELISSA. *Herba*.
MELO. *Semina*.
* MELOE MAJALIS. *Insectum*.
MENTHA CRISPA. *Herba*.
PIPERITA. *Herba*.
MEZEREUM. *Cortex*.
MILLEFOLIUM. *Summitates Floridæ*.
MINIUM.
MOSCHUS. *Materia in folliculis prope umbilicum collecta*. Vid. compendium analisis, quam institui, insertum primo fasciculo collectionis rerum mearum in linguam Germanicam translatæ a Professore *Titio*. Videri posset abs re non esse huc referre etiam MOSCHUM ARTIFICIALEM. Sed quamvis hunc maximæ commenda-

tum esse sciam a *Stoeller Med. Beobacht*, aliisque recentioribus scriptoribus, ab eo tamen recensendo abstinere duxi. Licet enim hunc moschum maxima diligentia parare studuerim juxta præcepta, & normas, quas præbuerant *Margraff*. *Hasse* &c. ab ea tamen opinione discedere coactus sum, quam vel ipse primum de hoc præparato conceperam, cum experimentis, & praxi didicerim non solum ipsum nequaquam imitari moschi veri qualitates & vires, sed nihil communis habere cum ipso. Quare evanuit omnis spes utilitatis maximæ, quæ ab ejus usu in ea hipotesi oriri potuisset, ac dolui vehementer præparatum hujusmodi nec locum quidem inter remedia vere utilia mereri posse.

MYRRHA. *Gummi-Resina*.

NASTURTIUM AQUATICUM. *Herba recens*.

NICOTIANA. PETUM. TABACUM. *Folia*.

NITRUM vid. *Lavoisier*. ANNAL. DE CHYMIE &c. PARIS.

NUX MOSCHATA. s. MYRISTICA. *Fructus* s. *Nux*.

* NUX VOMICA. *Nuclei*.

* OLEUM CAJEPUT. Vid. Dissert. *Adami* & vid. *Sande*, *Hahnemann*, *Bindheim*. Unicum pro divitibus remedium, utpote maximi dispendii, & aliis remediis non difficile supplendum.

OLEUM OLIVARUM.

OLEUM VITRIOLI.

OLIBANUM. THUS. *Resina*.

ONONIS SPINOSA. *Radix*.

OPIUM *Succus condensatus gummi-resinosus* v. id.

OPIOLOGIA *Wedellii*.

ORIGANUM. *Herba*.

OVUM GALLINACEUM.

PAPAVER ALBUM. *Capsulæ* vulgo *Capita*. *Semina*.

PAPAVER ERRATICUM. *Flos*.

* PAREIRA BRAVA. *Radix*.
PETROLEUM. OLEUM PETRÆ. Vid. *Neumann.*
PETROSELLINUM. *Semina*. *Herba recens* ad hauriendam AQUAM DESTILLATAM. *Radix*.
PIPER ROTUNDUM. s. NIGRUM. *Fructus*.
PIX NAVALIS.
PIX LIQUIDA.
PLUMBUM.
POLYGALA AMARA. *Radix*.
VIRGINIANA, s. SENEKA. *Radix*.
VULGARIS. *Radix*.
* POLYPODIUM VULGARE. *Radix*.
PRUNUS DOMESTICA. *Fructus*.
PULEGIUM. *Herba*.
PYRETHRUM. *Radix*.
QUASSIA. *Lignum*. Remedium tantopere commendatum non solum ab *Haller*, *Borserio*, *Tissot*, aliisque, sed etiam a pluribus recentioribus inter quos *Severi*, *Farley*, *Long*, *Blom*, *Lettsom*. Cœterum cum ejus tota vis in amaritudine posita sit, qua ipsum maxime abundat, intelligere non possum, cur tam effusa elogia ipsum mereatur, ejusque loco substitui nequeant alia regionum nostrarum remedia. Qua de re legi potest etiam MATERIA MEDICA *Carminati*.
QUERCUS. *Cortex*. *Glandes*.
RESINA PINI.
RHEUM s. RHABARBARUM. *Radix*. Vid. *Ball.*, *Hainard*, & *Haguord.*
RIBES RUBRUM. *Fructus* pro paranda CONSERVA & SYRUPO, de quibus huc revocentur, quæ diximus de BERBERE.
RICINUS. *Semen*.
ROSA RUBRA. *Petala*.
* ROSMARINUS SYLVESTRIS. *Folia*.
RUBIA TINCTORUM. *Radix*.

* RUBUS IDÆUS. *Fructus* ad parandum ACETUM & ROHOB sive CONSERVAM voluptatis potius causa, quam necessitatis adhibenda.
RVTA GRAVEOLENS. *Herba*.
SABADILLA. *Semen*.
SABINA. *Frondes*.
SACCHARVM ALBVM & COMMVNE.
SAGAPENVM, *Gummi-Resina*.
SAL AMARVS CATHARTICVS. Vid. *Hecht* & *Hoppe*
AMMONIACVS.
CVLINARIS.
* SALEP. *Radix*.
* SALICARIA. LYSIMACHIA. *Folia*.
SALIX ALBA. *Cortex*.
SALVIA. *Folia*.
SAMBUCUS. *Cortex interior*. *Flores*. *Baccæ*.
* SANGUIS DRACONIS. *Resina*. Vid. Æpistolæ doctor. *Konig* ad Prof. *Retzium* conscriptae. Hac substantia carere posset medicina, vel saltem utendum pro solis divitibus, ubi agatur de elegantia coloris alicui formulae impertienda, quae proprietatibus remediorum cohæreat uti, essent remedia dentifricia, vel ad alios usus.
SANTONICUM. CINA. CONTRA. *Semen*.
SAPO COMMUNIS. Pro usibus externis tantum.
SAPONARIA. *Herba*. *Radix*.
SARSAPARILLA. *Radix*.
SASSAFRAS. *Lignum*.
SCAMMONEUM. *Gummi-Resina*.
SCORDIUM. *Herba*.
SCORZONERA. *Radix*. SCORZONERA HUMILIS magis efficax quam HISPAN. juxta *Baldinger*.
* SCROPHULARIA NODOSA. *Folia*. *Radix*.
SECALIS. *Farina*.
* SEMPERVIVUM MAJUS. *Herba recens*.
SENNA. *Folia*. *Legumina* vulgo *folliculi*.

SEPIA . *Os*.
SERPENTARIA VIRGINIANA . *Radlx*.
SERPILLUM . *Herba*.
SIMARUBA . *Cortex*.
SINAPIS . *Semen*.
SOLANUM HORTENSE . *Folia*.
* SPATUM PONDEROSUM . Caracteres, quibus insigniri debet, collecti inveniuntur in opusculo doctoris *J. A. Schmidt* sub titulo . DE BARIT. MURIAT. SPEC. PRIM. & SECUND.
SPINA CERUINA. *Fructus*.
SPONGIA . Vid. Phisicus *Ziegler*.
SQUILLA . *Bulbus*.
STANNUM ANGLICANUM . *Limatura* Vid. *Fotergill* & *Lindemann*.
STAPHISAGRIA . *Semen*.
STYRAX CALAMITA . *Resina sicca*.
LIQUIDA . *Resina fluida*.
SUCCINUM.
SULPHUR.
TAMARINDUS. *Fructuum pulpa* Vid. *Vauquelin* ANNAL. DE CHIMIE &c. *Paris* T. 5.
TANACETUM . *Herba* . *Flores* .
TARAXACUM . *Herba recens*. *Radix* .
TARTARUS CRUDUS .
DEPURATUS vulgo CREMOR TARTARI.
TEREBINTHINA COMMVNIS & PURISSIMA.
THEA . *Folia* .
THYMVS . *Herba*.
TORMENTILLA . *Radix*.
TRAGACANTHA . *Gummi*.
TRIFOLIVM FIBRINVM. *Herba*.
TVTIA.
VALERIANA SYLVESTRIS. *Radix* .
VERBASCVM . *Folia*. *Flos* .

* VERBENA. *Herba* vid. *Carminati* MATERIA MEDICA.
VINCETOXICVM. *Radix*.
VINVM.
VIOLA ODORATA. *Petala* potissimum ad conflandum SYRVPVM.
* VISCVM QVERCINVM. *Lignum*.
VITRIOLVM ALBVM seu *Zinci*.
COERVLEVM seu *cupri*.
VIRIDE seu *martis*.
ULMVS. *Cortex medius ramorum*.
* URTICA. *Herba*.
UVA URSSI. *Folia*.
* ZEDOARIA. *Radix*.
ZINCVM.
ZINGIBER. *Radix*.

DE
PRÆPARATIS & COMPOSITIS

In his indicandis proferam nomina auctorum, aut opera, in quibus reperiuntur modi, processus accuratiores, utiliores, faciliores pro iis exequendis, & eorum observationes quæ alicujus momenti sint circa eadem præparata & composita, ac prout res postulabit, addam observationes meas, vel ad illustrandos, vel ad corrigendos, ubi opus sit, aliorum processus & cogitata.

Paucæ formulæ exhibebuntur medicaminum, ut ajunt magistralium, sive quæ parantur ex tempore, ac istæ notabuntur duobus asteriscis ** Licet enim earum copia ad usum Nosocomiorum prodesse possit, in re nostra prorsus est inopportuna, cum consultius sit eas dimittere medicorum, aut Chirurgorum arbitratui, & ingenio, pro variis quæ possunt occurrere circumstantiis.

Sed quoniam utilitas postulat, ut determinentur & recenseantur aliqui canones, seu generalia præcepta in præparationibus pharmaceuticis observanda, hinc opportunum esse judico præmonere de auctorum, vel operum nominibus, in quibus de iisdem disseritur, & quæ legi merentur, ut in hac re major cognitionum copia acquiratur. Hæc autem potissimum sunt, quæ sequuntur. APPARATVS MEDICAMINVM NOSTER. *Baume* ELEM. DE PHARMACIE. *Retzius*. *Sonnaver*. *Hagen*. *Spielmann*. PARMACOPEA DANICA, EDINBVRGENSIS cum additamentis *Baldinger*. *Gmelin*, *Jacquin* DE COMPOSITIONIBVS MEDICAMENTORVM, *Cartheusser*.

PHARMACOLOGIA *Tavares*, edition. post 1787. *Hoffmann*, *Gaubius*. *Laugier* INSTITVTIONES PHARMACEVTICÆ. PHARMACOPEA HERBIPOLITAN., DE LYON &c. DISPENSATORIVM FVLDENSE. *Plicher*. *Pipenbring*, *Moench*; *Hermbstadt*; *Bindheim*; *Biedermann*; *Witwer*; *Herold*, *Piderit*; *Keupp*. *Sande*; *Hahnemann*. *De machy*; *delagrange* & aliæ plures.

Cœterum, ubi ageretur de generali pharmacopea consarcinanda res longe perfectior fieret si canones atque præcepta, quæ pro variis præparationibus exequenda sunt, seorsim simul collecta ponerentur; cui alia multa præcepta, & observationes pro pharmacopolis, medicis, atque chirurgis adjungi commode possent. Optima autem ac ætate nostra dignissima præ cæteris pharmacopea in tres omnino partes dividi posset, quarum prima generalia præcepta, utilesque observationes complecteretur pro accurata & justa notione exhibenda, & explicanda præparatione, conservatione præparatorum, compositorum & simplicium, tum etiam pro simplicium collectione; duæ vero postremæ de his omnibus agerent juxta normam & metodum, quam in hoc apparatus specimine tenuimus. Hoc quidem opus si fieret tam brevis & expeditæ executionis non esset. Ubi tamen urgeret necessitas, ordiri quis posset a secunda & tertia parte, ac ultimo loco priorem partem relinquere.

ACETUM ANTISEPTICVM. s. AROMATICVM, s. PROPHYLATICVM. vid. APPARATVS MEDICAMINVM AD VSVM NOSOCOMII CIVICI MEDIOLANENSIS ANNO 1786. Expedire potest loco rorismarini addere absynthium, & unciam dimidiam Camphoræ.

ACETVM COLCHICI. Vid. PHARMACOPEAE BREMENSIS editionem Italicam factam a doctore *Volpi*. Impendi tamen possunt unciæ duo Bulbi Colchici.

* ACETVM ROSACEVM Vid. PH. SVECICAM. Præparatum puri luxus solisque divitibus reservandum. Cœterum opus absolute non est aceto concentrato ad hanc præparationem conflandam, cum commune sufficere possit.

ACETVM SATVRNI s. LYTHARGIRI vid. NOST. APPARATVM.

ACETVM SATVRNI CONCENTRATVM vulgo EXTRACTVM. Vid. PH. BREMENSIS. Lectu digna est in hac retum, quod spectat ad AQVAM VEGETO-MINERALEM dissertatio A. I. G. *Murray* 1788.

ACETVM SQVILLÆ, s. SCILLITICVM vid. NOST. APPARAT.

ACETVM VINI CONCENTRATVM vid. DISPENSATORIVM VNIVERSALE *Reuss* editio. 1791.

ACETVM VINI DESTILLATVM. Vid. PH. BREMENSIS.

ACETVM VINI DESTILLATVM CONCENTRATVM s. ACETVM RADICALE. Vid. PH. COLLEGII REGALIS MEDICORVM LONDINENSIS editio Papiensis ann. 1788 not. 6. & Ph. AUSTRIACO-PROVINC. EMEND.

ACIDVM BENZOICUM vulgo FLORES. vid. *Baumè*, *Scheele*, *Poerner*, *Green*, *Sande* & *Hahnemann*. Remedium maxime energicum, quod a medicis negligendum non esset, pro solis tamen divitibus adhibendum.

ACIDVM BORACICVM vulgo SAL SEDATIVUM HOMBERGII vid. PH. BREMENSIS. *Pipenbring*. *Reuss*.

Hoc acidum jure recenseri meretur pro di-

vitibus tamen dumtaxat, inter utilia remedia non quidem pro iis effectibus, pro quibus olim magna cum fiducia, præscribi consueverat, sed ob fines omnino diversos. Non ita pridem hoc a quibusdam propositum fuit ut optimum remedium purgans parum irritans equivalens effectibus cremoris tartari, ubi dictum acidum ea quæ convenit dosi subministretur. Qua de re nihil habeo quod addam, cum hujus remedii vim nunquam in hunc finem expertus fuerim. Id unum dici potest si revera prædicto fini inserviat, medicinam fore pro divitibus maxime opportunam; cum per hanc vetarentur incommoda mox exponenda, quæ ab usu sæpe manant cremoris tartari. Utile sane esse potest, hoc acidum præscribere mixtum cum cremore tartaro. Neminem latet usum cremoris tartari tam frequenter adhibitum a medicis aliquibus ægris incommodum afferre; cum enim satis in aqua solubilis non sit, nisi in exigua quantitate, semper ille suspensus hæret in liquidis, in quibus sumitur, excitatque in ore quamdam terræ sensationem delicatis & irritabilibus ægrotis ingratam. Vt hoc vitaretur incommodum, excogitati sunt modi, quibus etiam in mediocri aquæ copia solubilis fieret; atque hinc originem habuit præparatio sic dicti CREMORIS TARTARI SOLUBILIS; at ego primum deprehendi hanc præparationem evadere multo ingratiorem vel ipso cremore tartaro; animadverto præterea cremorem tartari in hac praeparatione aliquas suarum proprietatum amittere, aliasque acquirere, quae in aliquibus casibus fini minime respondent, ad quem praescriptio ordinatur, ut propterea hanc medicinam exulare debere censerem pro quavis hominum conditione. Sane

cum jam experientia constet quatuor partes cremoris tartari unamque acidi boracici accurate mixtas etiam per solam triturationem maxime solubiles fieri vel in ipsa aqua frigida, opportunum crederem hanc mixtionem etiam in medicina utiliter posse adhiberi. Per hanc enim plures utilitates obtineri possunt; primum expeditior atque facilior cremoris tartari solutio efficitur; hinc secundo cremor tartari exhibebitur vere solutus; tertio mixtio retinet easdem cremoris tartari proprietates & fortasse in aliquo casu cum earum incremento; ac demum minus ingrata & injucunda pro ægris evadit; immo libentius sumitur.

ACIDUM MURIATICUM COMMUNE. Vid. PH. AUSTRIACO-CASTRENSIS & AUSTRIACO-PROVINC. EMENDAt. *Sande* & *Hahnemann*.

ACIDUM MURIATICUM OXYGENATUM Vid. GAS ACIDUM MURIATICUM OXYGENERATUM.

ACIDUM NITRICUM DILUTUM s. AQUA FORTIS vid. apparat. nostr.

ACIDUM NITROSUM, seu SPIRITUS NITRI FUMANS vid. ELEMENTA CHEMIÆ *Jacquin junior.*

ACIDUM PHOSPHORICUM vid. *Berthollet*, *Nicolas*, *Wiegleb*.

ACIDUM SUCCINICUM s. SAL VOLATILE SUCCINI vid. PH. EDINBURG. *Bidermann*, *Herold*, *Bindheim* — HANDLUNGS — ZEITUNG 1764 *Sande* & *Hahnemann*. *Lowitz*. *Hermbstaedt*.

ACIDUM SULPHURICUM s. VITRIOLI CONCENTRATUM ac RECTIFICATUM vid. A. N.

ACIDUM SULPHURICUM DILUTUM s. ACIDUM VITRIOLI DILUTUM vel TENUE vid. A. N.

ACIDUM SULPHVRICVM DVLCIFICATVM s. ELIXIR *Haller* & *Dippellii* sive AQVA *Rabelii* vid. APPARAT. NOST. Hoc acidum dulcificatum po-

tionem efficit jucundam, ubi temperatum sit sufficienti aquae quantitate, maxime vero si edulcoratum ſuerit ope sacchari vel alicujus Syrupi. Tam in hujus præscriptione quam in illa acidi sulphurici simplicis, ubi nihil obstet edulcorationi, expedit maxime pro divitibus syrupum violarum adhibere loco sacchari vel alterius syrupi, cum hoc modo præter gratam edulcorationem etiam rubeus elegans medicinæ color obtineatur.

ACIDVM TARTAROSVM vulgo SAL ESSENTIALIS TARTARI. Vid *Crell* & PH. BREMENSIS. Loco tamen concharum præparatarum adhibebitur pura creta. Cœterum absolutæ necessitatis remedium non est.

ADEPS sive AXVNGIA PVRIFICATA vid. APPAR. NOST.

AETHER sive NAPHTA NITRI. Vid. *Keupp, Westrumb. Sande* & *Hahnemann* · *Navier*, *Lassone Senior* & *Cornette*. *Hoffmann*. *Tuthen*.

AETHER MVRIATICVM sive NAPHTA MVRIATICA vid. *Crell* & *Schrader*. Ego vero observavi magis congruere ad usum quinque partes alcohole; atque hunc ipsum Aetherem rectificari non secus ac alios aetheres cum sale tartari alcalino, vel cum magnesia calcinata. At potissimum pro divitibus esse debet usus tam hujus quam supradicti aetheris nitri.

AETHER SVLPHVRICVM s. NAPHTA VITRIOLI vid. APPAR. NOST. *Hagen* & *Professor Canefri* Genovensis.

AETHIOPS ANTIMONIALIS vid. PHARMACOPEA AD VSVM PAVPERVM MEDIOLANI anno 1793.

AETHIOPS MARTIALIS seu LIMATVRA MARTIS PRÆPARATA vid. APPAR. NOST. ubi de LIMATVRA MARTIS PRÆPARATA.

AETHIOPS MINERALIS vid. APPAR. NOST.
AGARICVS CHIRVRGORVM PRÆPARATVS vid. PH. BRVNSVIC. & *Plenk*.
ALCALI VEGETABILE s. SAL TARTARI ALCALINVM s. CARBONAS POTASSÆ. Vid. APP. NOST. & *Chaptal*.
ALCALI VOLATILE SICCVM s. CARBONAS AMMONIACÆ vid. APPAR. NOST. & PH. AVSTRO-CASTRENSIS, EDINBVRG & *Reuss* ubi de sale ammoniaco sicco.
ALCALI MINERALE s. SODA DEPVRATA s. SAL SODÆ s. CARBONAS SODÆ vid. PH. AVST. PROVINC. EMEND. *Reuss. Lorgna. Vauquelin*.
ALCALI MINERALE e SALE CVLINARE PARATVM. Vid. *Westrumb*, *Hahnemann*.
ALVMEN VSTVM vid. APPAR. NOST.
ANTIMONIVM CRVDVM vid. APPAR. NOST.
** AQVA AERIS FIXI vid. PH. ROSSICA, sed utendum est aqua destillata loco aquæ fortis.
** AQVA AERIS FIXI MARTIALIS s. ACIDVLA MARTIALIS vid. PH. ROSSICA. Hæc aqua vices potest explere aquae medicinalis SANCTI MAVRITII.
** AQVA HEPATICA vid. *Kirvan* & APPAR. NOST.
** AQVA MARIS vid. *Lavoisier*.
** AQVA MEPHITICA ALCALINA. Remedium inventum a *Colborne* ac postea adhibitum a *Lowper*, *Benzley*, *Falconer*, *Ingen-Housz*. Vid. auctores isti & PH. AVSTR. PROVINC. EMEND.
** AQVA SELTERANA vid. opusc. *Bergmann*.
** AQVA TETTVCCI vid. *Bicchieray*.

Hae minerales medicinales aquæ in pluribus morbis maxime utiles si rite ab idoneo & experto operatore paratae fuerint & rite ut opus est administrentur vel ipsis hujus indolis aquis

medicinalibus quas natura parat equivalere optime possunt . Illud ab his aquis arte paratis commodum trahitur ut minori dispendio acquirantur quam quæ ex longinqua regione ob itineris sumptus advehuntur, & quod magis proficuum est cum istæ arte recentius pro usu parentur , magis activæ & efficaces evadant.

Rursus earum quas descripsimus aquarum numerus satis vices explere potest tot tamque multiplicium naturalium medicinalium aquarum quæ tantopere celebrantur, quarum proinde usus non superesset nisi pro iis qui cum prope fontes ipsarum degerent eas facile & recentes sumere possent. Cæterum si quis remotus ab istarum aquarum fontibus quadam earum specie uti vellet, is easdem committere potest arte parandas non secus ac de aliis aquis dictum est, experto operatori, qui opus aggrediatur juxta principia indicata in operibus *Lorgna*, *Mandruzzati*, *Pasta* &c.

AQVA CALCIS vid. APPAR. NOST.

AQVÆ DESTILLATÆ AROMATICÆ quarum præcipuæ sunt AQVA FLORUM AVRANTIORVM = CHAMOMILLÆ = LAVENDVLLÆ = SAMBVCI = ROSARVM = HERBÆ HYSOPI = MELLISSÆ SIMPLEX, SPIRITVOSA, & COMPOSITA VVLGO CARMELITARVM = MENTHÆ CRISPÆ & PIPERITIDIS = MATRICARIÆ = PETROSELLINI = CINNAMOMI SIMPLEX & SPIRITVOSA = LAVRO CERASVS = FŒNICVLI = BACCARVM JVNIPERI = TOTIVS CITRI = VVLNERARIA SPIRITVOSA. Vid. PH. SVEC., ROSSICA, EDINBVRG, LONDIN. BREMEN., APPAR. NOST., APPAR. MEDICAMIN. NOSOCOM. *Ticin.* &c.

Ad præparationem aquæ rosarum submittantur

rosæ alicui praeviæ fermentationi. Quomodo vero obtineatur & servetur AQUA FLORUM AURANTII; videri etiam meretur *Vauquelin* & circa aquam LAURO-CERASI vid. *Doeltz* .

AQUA DESTILLATA COMMUNIS vid. APPAR. NOST.

** AQUA WLNERARIA *Theden*. Vid. APPAR. NOST.

AQUA PHAGEDÆNICA vid. APPAR. NOST. ubi de LIQUORE MERCURIALI .

** AQUA VEGETO - MINERALIS vid. APPAR. NOST. & ACETUM SATURNI.

BALSAMUM ARCEI s UNGUENTUM ELEMI vid. *Bernstein* sed loco SEBI CERUI adhibe SEBUM HIRCI .

** BALSAMUM SATURNI seu UNGUENTUM NUTRITUM vid. APPAR. NOST. ubi de ACETO SATURNI & PH. AUSTRIACO-PROVINC. EMEND. ubi de UNGUENTO NUTRITO .

BUTYRUM ANTIMONII vid. APPARAT. MEDICAMIN. ad USUM NOSOC. TICIN. *Dollfus. Crell.*

* BUTYRUM CACAO vid. PH. BREMENS. *Sande* & *Hahnemann* . In curatione divitum prodest quoque in conficiendis diversis linimentis & unguentis hoc butyrum impendere loco sebi ovilis .

BUTYRUM JUNIPERI vid. PH. AUSTR. PROVINC. EMEND. ubi de UNGUENTO JUNIPERI .

* CANDELÆ FUMALES . Vid. *Herold* .

CEREOLI EXPLORATORII vid. *Bells* & *Piderit*.

CEREOLI SATURNINI vid. DISPENSAT. FVLDENS .

CLARETA seu ROSOLIA VARIA quæ sunt praecipue ANISORVM , = CINNAMOMI , = MENTHÆ PIPERITIDIS = JVNIPERI = CARYOPHYL-

LORVM vid. *Spielmann*, *Reuss*, & *Landriani Ticinensis*.
* COLCOTAR VITRIOLI vid. PH. SVECICA.
CONSERVA IVNIPERI vid. PROSPECTVS PHARMACEU. MEDIOLANI 1739.
CONSERVA ROSARVM RVBRARVM. Vid. *Piderit*.
CONFECTIO CINÆ seu SANTONICI SEMINIS vid. PH. HERBIPOLITAN.
SANTONICVM SEMEN, MERCVRIVS DVLCIS, ANTIMONIVM & alia remedia omnium optima morsulorum forma praescribuntur. Pulverem enim recensitorum remediorum libenter non sumunt ægroti, maxime infantes, qui tamen facile decipiuntur sub hac forma, ut sapore dulci illecti assumant præstantissimum medicamentum.
CORNV CERVI VSTVM vid. APPAR. NOST. ubi de SALE VOLATILI C. C.
CVPRVM AMMONIACALE vid. APPAR. NOST.
** ELÆOSACCHARA quæ præsertim sunt ANISI = CITRI = CYNNAMOMI = AVRANTII = CARYOPHYLLI = MENTHÆ PIPERITIDIS = vid. APP. NOST. *Piderit*, *Herold*, *Gm.*
* ELATERIUM. Vid. PH. SVECICA.
** ELECTVARIVM ANODINVM INFANTVM loco REQVIEI *Nicolai*. Vid. PH. BRVNSVIC *Spielm*.
ELECTVARIVM DIASCORDIVM. Vid. APPAR. MEDICAM. AD VSVM NOSOCOMIJ *Ticin.* sed addi potest aliqua portio terræ catechu & herbæ majoranæ, utriusque redactæ in pulverem.
ELECTVARIVM LENITIVVM vid. *Piderit*.
ELECTVARIVM PRO PECORIBVS. seu THERIACA DIATESSARON vid. APPAR. NOST.
ELECTVARIVM THERIACA vid. APPAR. MEDIC. AD VSVM NOSOC. TICIN.

ELIXIR ALOES seu PROPRIETATIS vid. PH. EDINBVRG.

ELIXIR STOMACHICVM TEMPERATVM *Hoffmanni* CORRECTVM vid. APPAR. NOSTER. Sed præscriptæ ſormulae addantur unciæ sex tincturae chinae flave spirituosae. Efficacius adhuc efficietur ubi adjungantur tres unciae tincturae cascarillae spirituosae. Conflabitur quoque excellens simulque simplex elixir roborans simplici mixtione duarum partium tincturae chinae flavæ & unius partis tincturae cascarillæ; ad gratiam vero ei conciliandam pro aliquorum gustu nisi quidpiam obstet, prodesset edulcoratio cum saccharo.

ELIXIR VITRIOLI ACIDVM AROMATICVM vid. PH. EDINBVRG.

EMPLASTRVM ANGLICANVM seu GLVTINOSVM vid. PH. AVSTR. PROV. EMEN. Emplastrum pro divitibus adhibendum loco emplastri adhærentis.

EMPLASTRVM ADHÆRENS seu GLVTINOSVM vid. APPAR. NOST.

EMPLASTR. ALBVM COCTVM seu de CERVSSA vid. PH. AVSTR-PROV. EMEND.

EMPLASTRVM COMMVNE seu DYACHILON SIMPLEX vid. APP. NOST.

EMPLASTRVM de CICVTA CVM GVMMI-AMMONIACO vid. APP. MEDIC. ad VSVM NOSOC. TICIN.

EMPLASTRVM GVMMOSVM seu DYACHILON CVM GVMMI vid. APP. NOST.

EMPLASTRVM EMOLLIENS seu LAXANS loco emplastri ALTHEÆ & SPERMATIS COETI. Sumuntur cerae albae binae unciae, ol. Olivarum unciae quinque & sebi ovilis uncia una, & ſiat l. a. Emplastrum.

EMPLASTRVM MERCVRIALE loco de RANIS CVM

MERCVRIO. Vid APP. MEDIC. ad VSVM NOSOC. TICIN.
EMPLASTRVM ROBORANS vid. PH. AVST. PROV. EMEND. emplastrum AROMATICVM·
EMPASTRVM VESICATORIVM vid. APP. NOST.
EXTRACTA magis necessaria haec sunt: EXTRACTVM ABSYNTHII=ALOE AQVOSUM= CARDVI BENEDICTI = CICHOREI & TARAXACI, utriusque ex tota planta = CASCARILLÆ, & CHINÆ AQVOSUM & VINOSUM=ACONITI =CICVTÆ=NASTVRTII AQVATICI = FVMARIÆ GENTIANÆ = MYRRHÆ & SQVILLÆ AQVOSUM = VALERIANÆ SYLVESTRIS = MARTIS CVM SVCCO POMORVM =TORMENTILLÆ. Vid PH. AVSTR. PROV. EMEND. BREMEN, DISPENSATOR. VNIVERS. *Reuss.* ac praeterea pro sequentibus extractis videantur quoad EXTRACTVM OPII AQVOSVM *Lassone parens* & *filius* quoad EXTRACTVM HYOSCIAMI *Stoerch*, *Fottergillius*, *Greding* & *Ghioni*; & quoad EXTRACTVM HIPPOCASTANI *Bucholz*. Prodesse possunt interdum etiam extracta sequentia de quibus legi possunt opera quorum antea memini, quae tamen non est absolute necessarium in officinis servari. Haec autem sunt EXTRACTVM DVLCAMARÆ = GRATIOLÆ = TRIFOLII FIBRINI = LACTVCÆ = HELLEBORI NIGRI = FLAMMVLÆ JOVIS.

Ad parandum EXTRACTVM praesertim CHINÆ maxime AQVOSVM cum in ejus praeparatione ob rationes allatas in opusculo de china lutea, cavenda sit quoad fieri potest actio gas oxygeni ideoque aeris atmosferici, utile erit saltem sub initium in vase clauso evaporationem peragere idest liquorem concentrare, ut ajunt ope destillationis.

FEL TAVRI INSPISSATVS vid. PH. BREMENS. Dum tamen evaporatio conficitur massa continuo intus misceatur.

FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES vid. *Schiller Pipenbring* & APP. NOST.

FLORES SVLPHVRIS vid. PH. AVSTRIAC. PROV. EMEND. & APP. NOST. ubi de SVLPHVRE.

FLORES ZINCI vid. APP. NOST.

** GAS ACIDVM CARBONICVM seu AER FIXVS. Vid. *Bergmann*, *Priestley*, *Brugnatelli*, *Bedoes*, *C. Girtanner*, & maxime erudita disertatio *Professoris Breræ* quæ titulum habet DELLE ARIE MEFITICHE INSPIRATE NELLA TISI POLMONALE.

** GAS ACIDUM MURIATICUM OXYGENATUM & ACIDUM MURIATICUM OXYGENATUM vid. *Schèele*. ENCYCLOPÈDIE METHODIQUE. *Berthollet*. *Watt*. *Fovrcroy*. *Reboul*.

Fovrcroy evidenter ostendit maximam hujus gas utilitatem, cujus experimentis atque judicio mota est Conventio Nationalis Gallorum ad ejus usum præscribendum etiam in castrensibus Nosocomiis decreto edito die 14. mensis Pluv. anno secundo Reipublicæ, quod confirmatum fuit die septima mensis vent. ab executivo Concilio provisorio. Ipsemet quoque valde proficuum esse expertus sum ad expurganda stabula in epidemicis animalium morbis. *Giobert* autem sibi conjicere ex quadam effectuum analogia visus est idem acidum esse posse quasi remedium, ut ajunt, specificum ad morbum equorum curandum, qui communi vocabulo dicitur MORVA, cui nullo hactenus remedio succurri potuit. At mihi in hac re huc usque defuit oc-

casio experimentum de eodem capiendi. Illud optandum est, ut expectationi respondeat.

Nuperrime quoque demonstrata est non exigua ad medicos usus utilitas ejusdem acidi muriatici oxygenati. Idemque psopositum fuit, ut efficax subsidium ad arcendum periculum, fastidiumque effluviorum cadaverum in amphiteatris anatomicis. Ex quibus utilitatibus clare colligitur hujusmodi gas, ejusque propterea acidum in hoc apparatu medicaminum jure optimo locum sibi vindicasse.

** GAS OXYGENUM s. AER DEPHLOGISTICATUS s. PVRVS, s. VITALIS &c. vid. *I. H. Mensching*, *Hermbstaedt*, *Witry*, *Ingen-Housz*, *Fontana*, *Lavoisier*, *de la Place*, *Hufeland*, *Chaptal*, *Gallini*, *Brera* aliique plures. Tam isti auctores, quam alii plures cum vetustiores tum recentiores satis perspicue demonstrarunt hujus fluidi permanenter elastici utilitatem in functionibus animalibus ejusdemque vim & efficaciam singularem in curatione plurium morborum ubi rite administratum fuerit, ut propterea nullus chemicorum & medicorum nunc ignoret hoc maximi momenti esse, dignumque idcirco quod in hoc prospectu locum haberet.

GELATINA LIQUIRITIÆ vulgo TALEOLÆ CATARRHALES vid. PH. BREMENSIS.

** HAUSTUS SALINUS vid. APPAR. NOST. Ad usum divitum plurimum expediet in ejus præparatione uti spiritu mindereri parato cum succo limoniorum loco aceti; tum etiam syrupo acetositatis citri aut oximelle parato cum melle hyspanico loco oximellis communis; ac demum pro infusis aquam destillatam impendere, ut ex c. esset aqua florum sambuci, chamomillæ, herbæ hyssopi, menthæ &c.

HEPAR ANTIMONII vid. PH. BREMENSIS ubi de ANTIMONIO ALCALISATO. *Sande* & *Hahne-mann.*

HEPAR SULPHVRIS . vid. APPAR. NOST.

KERMES MINERALIS vid. APPAR. MEDIC. ad VSVM NOSOC. TICINENS. & *Pipenbring* .

LAPIS CAUSTICUS . vid. APPAR. NOST. & *Berthollet* .

LAPIS INFERNALIS vid. APPAR. NOST.

LAUDANUM LIQVIDVM . *S.* vid. *Herold* .

** LINIMENTVM VOLATILE . vid. APPAR. NOST. Pro divitibus melius erit OLEVM AMYGDALARVM RECENS adhibere pro OLEO OLIVARVM.

LIQUOR ANODINVS MINERALIS *Hoffmanni* , vid. APPAR. NOST.

LIQVOR. ANODINVS AQVOSVS vid. PH. BREMENS. ubi DE NAPHTA VITRIOLI DILVTA .

LIQVOR C. C. SVCCINATVS vid. *Pipenbring* in parte secunda & tertia & appar. nost.

LIQUOR PROBATORIUS . Hujus loco subrogetur AQUA HEPATICA recenter parata .

LIXIVIUM CAUSTICUM ALCALI MINERALIS vid. PH. BREM. ET AP. NOSTR.

LIXIVIUM CAUSTICUM ALCALI VEGETABILIS . Vid. APP. NOS .

* MAGISTERIUM BISMUTI . vid. PH. BREM. ubi DE CALCE BISMUTI . *Scopoli* . *Fovrcroy* . *Odier* & la *Roche* .

MAGNESIA *ALBA* AEREATA vid. APPAR. NOST.

MAGNESIA CALCINATA . vid. APPAR. NOST.

MEL DESPUMATUM vid. APPAR. NOST.

MEL ROSATUM vid. APPARAT. MEDICAM. AD US. NOSOC. TIC.

MERCURIUS CINEREUS s.SOLUBILIS MOSCATI. vid. APPARAT. NOST. & *Porati*.

DULCIS vid. APPAR. NOST.

* PHOSPHORATUS vid. PH. AUSTR. PROV.

* MERCURIUS PRÆCIPITATUS PER SE. vid. PH. HERBIPOLITAN.

ALBUS vid. APPAR. NOST.

RUBER vid. PH. EDINBURG.

Piderit Bonz. Biederman Sænde Hancman.

SUBLIMATUS CORROSIVUS vid. APP. NOST.

TARTARISATUS vid. *Teophil Boelche* DISSERTATIO MEDICA DE MERCURIO TARTARISATO LIQUIDO.

VIVUS DEPURATUS aliæque præparationes quæ ex ipso fiunt. vid. APPAR. NOST.

** MUCILAGO GUMMI ARABICI vid. APPAR. MOST.

** RADICIS ALTHEÆ vid. PH. BREM.

* MURIAS BARITIS vid. doct. *I. A. Schmidt. Huf. Hufeland. Bucholtz.* alii plures. Remedium primum adhibitum fuit a medicis anglis; postea in Germania ejus fama percrebuit, ac deinde in Italia de quo medicæ observationes in lucem edi cœperunt anno 1791. a *Crawford, Hamilthon, Ferrier, Bell, Hufeland, Goerling, Bucholzt, doct. I. A. Schmidt, Carminati* aliisque circa usum ipsius in morbis scrophulosis, in lue venerea, in morbis ex vermibus provenientibus, in diversis hydropis speciebus &c. Fortasse hujus remedii efficacia plus æquo celebrata fuit. Sed hanc fortunam esse constat magna ex parte cujuslibet remedii, quod de novo proponatur ad medicos usus; qui tamen excessus ubi propositum medicamen solida utilitate non careat facilem veniam meretur, cum id demum ad remedii introductionem viam latiorem sternat, ac ita ad publicam utilitatem.

Me ob aliquas circumstantias ad finem hujus operis properare coactum valde piget, ea silentio præterire, quæ in quadam epistola mihi conscripsit *Giobert* anno 1793. de hoc remedii genere, in qua de pluribus curationibus exitu felici hoc remedio peractis in Pedemontii provincia a medicis *Betrone*, *Cappa*, *Averardi*, *Buniva* &c. me monet in variis morbis præsertim scrophulosis, in obstructionibus, in morbis hydropis, in ophtalmiis &c.; sed monitum præterire non possum, quod ad me dedit, & quod ad hujus remedii honorem conducere potest, scilicet aliquando expectatum effectum obtentum non fuisse, sed experimento capto se deprehendisse ob imperitiam loco muriatis baritis nunc adhibitum fuisse muriatem magnesiæ, nunc muriatem calcis. Quo factum est, ut effectu suo hoc remedium caruerit, vel saltem dubitari possit, an ob efficaciæ remedii defectum, an vero ob præparationis errorem id contigerit.

** MURIAS CALCIS vid. *Chambon* & *Fourcroy*. Trahitur ex residuo destillationis SPIRITUS SALIS AMMONIACI CAUSTICI.

* MURIAS MAGNESIÆ, *Bergmann* & *Fourcroy*.

* MURIAS POTASSÆ OXYGENATUS, vid. ELEMENTA CHEMIÆ *Jacquin junior*.

NITRUM DEPURATUM, vid. APPAR. NOST. & PH. FULDENS.

OLEUM AMYGDALARUM DULCIUM expressum. vid. APPARAT. MEDICAM. AD USUM NOSOC. TICIN. & *Reuss*.

OLEUM ANIMALE DIPPELLII. vid. APPAR. NOST,

OLEUM C. C. vid. APPAR. NOST.

OLEA ESSENTIALIA. Potissimum sunt ANISORUM = AURANTIORUM = CITRI = FŒNICULI = JUNIPERI = MENTHÆ CRISPÆ & PIPERITIDIS;

cætera quæ sequuntur maxime quinque priora pro divitibus præsertim reservantur: scilicet OLEUM ROSARUM = CINNAMOMI = CARYOPHYLLORUM = ABSYNTHII = CHAMOMILLÆ = LAVENDULÆ. vid. PH. DANICA, SUECICA, HERBIPOLIT. *Piderit*. *Herold*. APPARAT. NOST. in prima parte, *Biedermann*. *Sande* & *Hahnemann*, *Bindheim*, *de Machy*, *Pipenbriug*; de OLEO PIPERITIDIS videri potest etiam *Peletier*, & quoad OLEUM ROSARUM *Polier*.

OLEUM FLORUM CHAMOMILLÆ PER INFUSIONEM sive COCTUM vid. APPARAT. NOST.

OLEUM HYPERICI COCTUM vid. PH. SUECICA.

OLEUM LAURINUM vid. DISPENSATOR. FULDENSE, PH. AUSTR. PROVINC. EMEND. & APPAR. NOST.

OLEUM NUCIS MOSCHATÆ EXPRESSUM. Vid. *Reuss*, *Sande* & *Hahnemann*.

OLEUM SEMINUM HYOSCIAMI. Extrahitur eo modo quo OLEUM EX SEMINIBUS LINI.

OLEUM SEMINUM LINI, vid. APPAR. NOST. & DISPENSAT. FULDENS.

OLEUM SEMINUM RICINI, vid. *Murray* & APPARAT. MEDICAM. NOSOC. TICINENS.

OLEVM SVCCINI, vid. APPARAT. MEDIC. AD VSVM NOS. TICIN.

OLEVM SVCCINI RECTIFICATVM. Huc revocandum ad præparationem & conservationem hujus olei quidquid diximus pro conficiendo & servando OLEO ANIMALI DIPPELLII.

OLEVM TARTARI PER DELIQVIVM, sic improprie dictum, vid. PH. LONDINENS.

OLEVM TEREBINTHINÆ EMPYREVMATICVM & ÆTHEREVM, vid. APPARAT. NOST.

OXIMEL ÆRVGINIS vulgo VNGVENTVM ÆGYPTIACUM vid. APPAR. NOST. & NOSOCOM. TICIN.

OXIMEL COLCHICVM vid. PH. ROSSICA. Pro divitibus prodest illud parare cum melle Hispanico ; idem dicendum de oximelle simplici & scillitico .

OXIMEL SCILLITICVM , vid. APPAR. NOST. Pro infantibus expedit hoc oximel quotiescumque indicatæ fuerint aliæ squillæ præparationes, cum oximel scilliticum tutius adhiberi possit præ aliis scilliticis præparationibus .

OXIMEL SIMPLEX, vid. APPARAT. NOST.

** PASTA de ALTHÆA, vid. PH. AVSTR. PROVINC. EMEND.

** PASTA EPISPASTICA seu SINAPISMVS vid. APP. NOST.

PILVLÆ . In ea sum opinione , ut credam satis esse in officinis servari has duas pilularum massas de quibus infra (licet & istarum conservatio absolutæ necessitatis non sit) generatim vero expedire cœteras ex tempore parari cum opus est . Egi de hac re in monitis apparatus medicaminum .

PILVLÆ de STYRACE vid. APPAR. MEDICAM. ad VSVM NOSOC. CIV. MEDIOLANENS.

PILVLÆ ALOETICÆ, vid. *Piderit* ubi de pilulis POLYCHRESTIS , sed pro variis extractis supplet solum extractum gentianæ , vel aliud simile.

* PLVMBVM VSTVM vid. *Piderit* .

PHOSPHAS *Sodæ* .

Sal neutrum est , quod decem circiter abhinc annis *Pearson* medicinæ applicuit , cujus usus per universam Angliam præfertur omnibus aliis salinis purgantibus , idque variis de causis, quarum præcipuæ sunt ; 1. quia insipidum fere est, & exiguus sapor quem redolet gratus est , ut propterea vel ipsi infantes illud sine difficultate suscipiant ; 2. quia remedium purgans est

quin nauseam aliasque molestias pariat, quæ manare solent ex aliis purgantibus remediis ; 3. denique quia dosis sex drachmarum ad decem quæ jusculo solvantur, sufficiens dosis est etiam pro adultis, gratamque potionem constituit. Cœterum remedium est pro divitibus. Vid. GAZETTE SALUTAIRE. DIARIUM MEDICUM LONDINENSE. PH. AUSTR. PROV. EMEND. *Pipenbring.*

** PULPA CASSIÆ. Vid. APPAR. MEDIC. AD USUM NOSOC. TICIN.

PVLPA PRVNORVM vid. APPAR. NOST.

PVLPA TAMARINDI vid. APPARAT MED. AD VSVM NOSOC. TICIN. & APP. NOST. ubi de PVLPA PRVNORVM, DISPENSATORIVM FVLDENS.

** PVLPA TAMARINDI ARTIFICIALIS. Vid. *Vauquelin.*

Praeparatum hoc maxime in curatione divitum praeferri meretur exotico tamarindo tum quia nullam affert nauseam nullamque molestiam sumentibus, sed potius jucundum est, facilisque sumptionis vel ipsis aegrotis qui medicinas fastidiunt ; tum quia eam affert utilitatem, ut nihil contineat substantiae inertis & inoperosae sive ut ajunt parenchymatosae quemadmodum continet tamarindum exoticum; arcetur praeterea periculum ne tamarindum adhibeatur aere corruptum cujusmodi non raro emitur in commercio. Accedit demum in aliquibus casibus magis proficuam esse posse pulpam tamarindorum artificialium quam naturalium, ut revera ipsemet non semel observavi.

PULVIS ALGAROTTI Vid. APPAR. NOST.

PULVIS ALTERANS *Plumeri* vid. APPAR. NOST.

PVLVIS DENTIFRICIVS ALBVS & RVBER vid. PH. AVSTR. PROV. EMEND. Omissis tamen lapidibus cancrorum & cremore tartari & istorum loco aucta dosi Cornu Cervi.

PULVIS DAPHORETICUS *Dowerii*. Vid. APPAR. NOSTER & APPAR. MEDICAM. ad USUM NOSOC. TICIN.

** PULVIS STRUMALIS vid. APPAR. MEDIC. ad USUM NOSOC. MEDIOLAN.

** PULVIS TUNCHINENSIS. Vid. *Piderit*.

RESINA JALAPPÆ vid. DISPENSAT. FULDENS. *Herold*.

ROHOB EBULI ut ROHOB SAMBUCI.

JUNIPERI vid. PH. BREMENS.

SAMBUCI vid APPAR. NOST.

* ROTULÆ MENTHÆ PIPERITIDIS. Vid. PHAR. AUSTR. PROV. EMEND.

SACCHARUM HORDEI. Vid. PH. BREM.

SACCHARUM s. SAL SATURNI. Vid. PH. SUECICA EDIT. NOVA & *Keup*.

* SAL ACETOSELLÆ, Vid. DISPENSATOR. FULDENS. *Reuss*. *Herold*. *Morveau* putat valde opportunum esse hujus usum loco cremoris tartari spectata majoris illius solubilitate: ego autem observo ejus usum esse praeterea multo gratiorem.

SAL AMMONIACUM DEPURATUM. Vid. APPAR. NOST.

SAL C. C. volatile vid. APPARAT. NOST.

SAL MIRABILE *Glauberi*. Pro divitibus loco salis amari cathartici. Vid. *Piderit*. *Bindheim* PH. WIIRTENB.

* SAL SEIGNETTI. Vid. *Piderit*. *Scheele*. *Westrumb*. *Bindheim*. *Sande*. *Hahnemann*. *Schiller*.

* SAPO ANTIMONIALIS. Vid. PH. AUSTR. PROVINC. EMEND.

SAPO ALBUS OFFICINALIS. Vid. *Reuss* DISPENSATOR. UNIVERS. APPAR. NOST.

SCILLÆ EXSICCATIO vid. APPAR. NOST.

SEBUM OVILE DEPURATUM vid. APPAR. NOST. ubi de AXUNGIA PURIFICATA.

SPIRITUS COCHLEARIÆ vid. DISPENSAT. FULDENS.

SPIRITUS C. C. vid. APPAR. NOST.

SPIRITUS MINDERERI vid. PH. BREMEN. & APPAR. NOST. In curatione divitum saepius prodesse potest usus aceti destillati loco communis, & interdum pro delicatioribns personis usus prodit succi limoniorum loco aceti, ut jam dictum est ubi de Haustu salino.

SPIRITUS NITRI DULCIS vid. *Hagen*. *Keup.*

SPIRITUS SALIS AMMONIACI AEREATI vid. APPAR. NOST.

SPIRITVS SALIS AMMONIACI CAVSTICVS seu FLUOR vid. PH. AUSTRIACO-PROVINC. EMEND. APPAR. NOST. *Saluzzo*, *Vauquellin*.

SPIRITUS SALIS COMMUNIS DVLCIS vid. *Westrumb*; oportet tamen ipsum rectificare cum sale tartari alcalino.

SPIRITUS VINI CAMPHORATUS vid. APP. NOST.

SPIRITUS VINI RECTIFICATUS, RECTIFICATISSIMUS & SIMPLEX vid. APP. NOST. & *Silvestri*.

SPONGIA PRÆPARATA vid. APPARAT. NOST. & PH. AUSTRIACO-CASTREN.

SPONGIA USTA vid. PH. BREMEN.

STANNI PRÆPARATIO seu PULVERISATIO vid. DISPENSAT. FULDENS; sed loco LAPIDIS CANCRORUM adhibetur CORNU CERVI VSTVM,

SVCCVS CITRI. Pro ejus integra conservatione, & concentratione habenda vid. *Georgio*

SVLPHVR AVRATVM ANTIMONII vid. app. nost.

SYRVPVS ABSYNTHII vid. PH. BRVNSVIC.

SYRVPVS ACETI vid. APPAR. MEDICAM. NOSOC. TICIN.

SYRVPVS ACETOSITATIS CITRI. Hic pro divitibus præferri potest SYRVPO ACETI & passim OXIMELLI SIMPLICI vid. PH. AVST. PROVIN.

EMEND. Hi omnes eodem modo parantur SYRVPVS nempe BERBERORVM, RIBES, RVBI IDAEI, SPINÆ CERVINÆ, seu RAMNI CATHARTICI, &c.

SYRVPVS ALTHEÆ vid. PH. SVPRAD.

SYRVPVS CICHOREEI CVM RHEO. Vid. APP. NOST.

SYRVPVS CINNAMOMI. Vid. PH. AVSTR. PROV. EMEND. Faciendus est tamen in vase clauso & balneo maris; sed hic syrupus ad usum divitum praesertim inservit.

SYRVPVS CONTRAJERVÆ vid. EADEM PH. Sed loco serpentariae augeatur dosis radicis contrayervae. Hic syrupus etiam pro pueris oportunum remedium esse potest.

SYRVPVS CORTIC. AVRANTIORVM & CORTICVM CITRI vid APPA. MEDICAM. NOSOC. TICIN; sed oleum essentiale miscebitur cum syrupo ope mucilaginis gummi-arabici.

SYRVPVS CORTICIS PERVVIANI vid. APP. NOST.

SYRVPVS DIACODII seu MECONII s. PAPAVER ALBVS vid. APP. NOST.

SYRVPVS MENTHÆ PIPERITIDIS vid. PH. BREMEN. adhibenda est tamen MENTHA PIPERITIS.

SYRVPVS KERMESINVS. Syrupus ad elegantiam magis quam ad necessitatem factus vid. PH. AVSTR. PROV. EMEND.

SYRVPVS SACCHARI vel SIMPLEX. Vid. PH. SVECICA, *Sande* & *Hahnemann*.

SYRVPVS VIOLARVM. Hic etiam syrupus cum ad luxum referi possit, pro divitibus est, cum idoneus sit, dum gratum saporem impertit, simul ad impertiendum elegantes colores mixturis vel aliis potionibus in quibus acida vel alcali contineantur. Vid. DISPENSATOR. FVLDENS. sed utendum est aqua destillata loco communis in extrahenda, violis tinctura. Vid. quoque *He-*

rold, *Biedermann*, *Sande*, *Hahnemann*. *Erhart Moench*. Optima methodus est etiam illa, quam docet *Dehne*, atque ad hunc conservandum sufficiet oleum olivarum.

TARTARVS ANTIMONIATVS seu EMETICVS vid. APPAR. NOST.

MARTIALIS seu CHALYBEATVS vid. *Piderit*.

TARTARISATVS seu SOLVBILIS vid. APP. NOST. & *Schiller*.

TARTARUS VITRIOLATVS vid. APP. MED. ad US. NOSOC. TICIN. *Biederman*.

TERRA FOLIATA TARTARI vid, APPARATUS MEDICAM. AD VSVM NOSOC. TICIN. Sed pro divitibus expedit etiam haberi terram sive salem hunc paratum cum aceto destillato. vid. etiam *Herold*, *Moench*, *Sande* & *Hahnemann*.

TINCTVRA SPIRITVOSA ABSYNTHII COMPOSITA vid. PH. AVST. PROV. EMEND.

ALOES vid. EADEM PH.

ANTIMONII TARTARISATA vid. *Keup*.

ASSÆ FŒTIDÆ vid. APPAR. NOST.

BENZOES Præparatum inserviens solis divitibus, cum videatur esse puri luxus. Vid. PH. AVSTR. PROVINC. EMEND.

CALAMI AROMATICI vid. APPAR. NOST.

CANTHARIDVM vid. APPAR. NOST.

CARIOPHYLLORVM vid. PH. BREM.

CASCARILLÆ vid. PH. LONDINENS.

CHINÆ LVTEÆ. Paratur eo modo quo CASCARILLÆ. Vid. OPVSCVLVM MEVM DE CHINA LVTEA.

GVAJACI LIGNI vid. PH. HERBIPOLIT. Sed præscribenda est dosis ingredientium.

LACCÆ vid. PH. FVLDENS. Apta præparatio ad usum divitum.

MARTIS POMATA vid. APPAR. MEDIC.

NOSOC. TICIN. & *Keup*.

TINCTURA MART. TARTARISATA vid. APP. NOST.

MYRRHÆ vid. APPAR. NOST.

** RHEI AQUOSA vid. APPAR. NOST.

TINCTVRA VALERIANÆ vid. *Keup Baldinger*. Excellens remedium est, sed in curatione maxime divitum.

TROCHISCI ESCAROTICI vid. *Plenk*.

TVTIA PRÆPARATA. Præparatur eodem modo uti ANTIMONIVM CRVDVM.

VITRIOLVM MARTIS FACTITIVM. Vid. DISPENSAT. FVLDEN & APPAR. NOST.

VNGVENTVM ALBVM seu de CERVSSA vid. APP. NOST.

UNGUENTVM COMMVNE vid. APPAR. NOST.

UNGUENTVM CONTRA VERMES loco de ARTHANITA vid. PH. AVSTR. PROVINC. EMEND. Praeteriri potest oleum tanaceti. Hoc valde utile & congruum esse potest pro infantibus; nec tantum pro fine ad quem passim adhibetur, sed in aliis praeterea morbis.

VNGVENTVM BASILICVM. Vid. APPARAT. NOST. PIX NIGRA explere congue potest vices COLOPHANII.

UNGVENTVM DIGESTIVVM vid. APPAR. AD VSVM NOSOCOM. TICIN. & APPAR. NOST.

VNGVENTVM MERCVRIALE ALBVM vid. APP. NOST.

CITRINVM vid. PH. PAVPER. HAMBVR.

GRYTEUM vid. APP. NOST.

VNGVENTVM NERVINVM vid. APPARAT. NOST. Vbi divitibus inserviat, loco olei baccarum lauri impendi potest dimidium olei nucis moschatae & dimidium balsami Peruviani vel olei essentialis menthae aut Lavendulae aut

aliud quid simile, quod gratum sit.

VNGVENTVM POMATVM vid. *Piderit*: sed unum ex oleis essentialibus satis esse potest quod tamen unguentum praesertim pro divitibus inservire potest, pro quibus adhiberi etiam potest in confectione aliquorum linimentorum aut aliorum unguentorum, nisi tamen quidpiam in oppositum obstet.

VNGVENTVM ROSARVM SIMPLEX vid. PH. SVECICA.

VNGVENTVM AD SCABIEM vid. PH. BREM.

VNGVENTVM DE TVTIA vid. PH. AVSTR. PROV. EMEND.

Non raro expedire potest omissio Camphorae.

VNGVENTVM PEDICVLORVM vid. PH. BREMENS. Sed oportet mercurium vivum extingui axungia Porcina purificata loco terebinthinæ. Pro divitibus vero loco olei baccarum Lauri substitui potest unguentum pomatum.

MONITUM.

Quartum experimentum, quod retuli pag. 194 pro criterio dignoscendi an MAGNESIA quidpiam CALCIS contineat, praeter eundum erat ut minime aptum ad propositum scopum, cum perspecta jam sint experimenta & monita *Westrumb* in TRACTATIBVS suis FISICO-CHEMICIS quibus palam fecit vel ipsam MAGNESIAM decomponere SALEM AMMONIACVM.

Errata typographica lector emendet, maxime quae orta sunt ex defectu litterarum typographicarum.

FINIS.

INDEX RERUM.

I

Praefatio pag. 1

II

Monita pag. 17

III

Pars Prima de materia Medica 40

IV

Pars Secunda de praeparatis & compositis quae diu in officinis servantur 138

V

Pars Tertia de medicamentis quae parari debent ex tempore & de iis quae brevi tempore durant 265

VI

Index generalis 31•

VII

Pars Quarta quae continet Tabulas tres 321
Prima exhibet proportionem qua certa

quantitas aquae tenere potest solutam certam salium copiam

Secunda specimen seu prospectum Pharmacopeae conflandae pro castrensibus Nosocomiis ·

Tertia Prospectum seu specimen apparatus medicaminum conficiendi pro totà Repubblica ·

2185